Eesti Energia

Aastaaruanne 2009/10

Loome uue energia!

SISUKORD

JUHATUSE PÖÖRDUMINE 3

TEGEVUSARUANNE
Lühidalt 8
Strateegia 11
Ühingujuhtimine 14
Tegevuskeskkond 33
Majandustulemused 55
Ühiskondlik vastutus 64

KESKKONNAARUANNE 67
Maa- ja ressursikasutus 68
Jäätmekäitlus 73
Õhusaaste 76
Mõju veekeskkonnale 78
Kliimamuutuste leevendamine 80
Energiasäästu toetamine 81

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE
Juhatuse deklaratsioon 82
Konsolideeritud kasumiaruanne 83
Konsolideeritud koondkasumiaruanne 84
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne 85
Konsolideeritud rahavoogude aruanne 86
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne 87
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad 88

Lisa 1. Üldine informatsioon
Lisa 2. Kokkuvõte olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest
Lisa 3. Finantsriskide juhtimine 108
Lisa 4. Olulised raamatupidamishinnangud 114
Lisa 5. Segmendiaruandlus 116
Lisa 6. Materiaalne põhivara 122
Lisa 7. Kasutusrent 124
Lisa 8. Immateriaalne vara 125
Lisa 9. Investeeringud sidusettevõtjatesse 127
Lisa 10. Varud 128
Lisa 11. Finantsinstrumentide jaotus kategooriate järgi
Lisa 12. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded 130
Lisa 13. Tuletisinstrumendid 131
Lisa 14. Finantsvarade krediidikvaliteet 133
Lisa 15. Lunastustähtajani hoitavad finantsvarad 134
Lisa 16. Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 135
Lisa 17. Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades
Lisa 18. Raha ja raha ekvivalendid
Lisa 19. Aktsiakapital, kohustuslik reservkapital ja jaotamata kasum 136
Lisa 20. Dividend aktsia kohta
Lisa 21. Riskimaandamise reserv
Lisa 22. Võlakohustused 137
Lisa 23. Võlad hankijatele ja muud võlad 138
Lisa 24. Tulevaste perioodide tulud
Lisa 25. Eraldised 139
Lisa 26. Müügitulu 140
Lisa 27. Muud äritulud
Lisa 28. Kaubad, toore, materjal ja teenused
Lisa 29. Tööjõukulud 141
Lisa 30. Muud tegevuskulud
Lisa 31. Neto finantstulud (-kulud) 142
Lisa 32. Tulumaksukulu
Lisa 33. Äritegevusest saadud raha 143
Lisa 34. Bilansivälised varad ja tingimuslikud ning siduvad tulevikukohustused
Lisa 35. Lõpetatud tegevusvaldkond 144
Lisa 36. Tava- ja lahustunud puhaskasum aktsia kohta 145
Lisa 37. Tehingud seotud osapooltega
Lisa 38. Bilansipäeva järgsed sündmused
Lisa 39. Finantsinformatsioon emaettevõtja kohta 146

SÕLTUMATU AUDIITORI ARUANNE 151
KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK 152

Lugupeetud omanik, partnerid, kliendid

Lõppenud majandusaasta oli täis tihedat tööd. Majanduskriisist üle olemiseks tuli otsustada kiiresti ja tegutseda jõuliselt. Aasta kokkuvõttes tagas see meile muljetavaldavad tulemused.

Eesti Energia tulud olid 2009/10. majandusaastal 11 miljardit krooni ja ärikasum 2,0 miljardit krooni. Esmakordselt lõime positiivset majanduslikku lisandväärtust (EVA), kokku 369 miljonit krooni. Eesti riigile maksime läbi aegade suurimad dividendid 1,4 miljardit krooni.

Samal ajal investeerisime Eestisse viimase seitsme majandusaasta suurima summa. Kokku 3,1 miljardi krooni eest uuendasime nii elektrivõrku kui ka investeerisime uute elektritootmisvõimsuste ja õlitehase rajamisse. Samuti jätkasime liikumist välisturgudele, suurendades Lätis turuosa 6%-ni ja alustasime müüki Leedu jaeturul.

Kuigi Eestis on elektritarbimine langenud ning kahanes ka nõudlus meie teiste teenuste ja toodete järele, suurendasime oma kasumlikkust majanduslanguse tingimustes ligi 70%.

Kasumi jõulise kasvu taga oli edukas energiakaubandus välisturgudel, põlevkiviõli müük ja kulude kokkuhoid.

Eesti Energia ärikasumist tuli ligikaudu 55% konkurentsile avatud turgudelt, samal ajal kui müügikäive neilt turgudelt moodustas vaid kolmandiku kogukäibest. Just edukas äri avatud turgudel oli peamine tegur positiivse EVA saavutamisel lõppenud majandusaastal.

2010. aasta alguses müüsime Eesti riigile põhivõrguettevõtte Elering. Nii tagasime Euroopa Liidu nõuetest tuleneva põhivõrkude sõltumatuse tootmis- ja müügitegevusest kõige läbipaistvamal moel – müüdud vara asemele saime ligi 5 miljardit krooni lisakapitali, mis toetab meie võimekust rahastada investeeringuid puhtamasse ja mitmekesisemasse energiatootmisse.

Sandor Liive
juhatuse esimees

Eesti Energia on tugev ettevõte ja konkurentsiks valmis! Üle poole oma ärikasumist teenisime avatud turgudelt tihedas võistluses konkurentidega, samal ajal kui müügikäive neilt turgudelt moodustas kogukäibest vaid kolmandiku.

Juba neljandat aastat kaupleme edukalt Euroopa parimate tulemustega energiabörsil Nord Pool. Lõpuks ometi saame oma häid avatud turu kogemusi ka Eestis laialdasemalt rakendada, sest alates 1. aprillist laienes Nord Pool Eestisse. Alates 1. aprillist 2010 on Eesti elektriturg 35% osas avatud ja turu täielikku avanemist on oodata hiljemalt 1. jaanuaril 2013.

Edukaks vabaturule sisenemiseks uuendasime lõppenud majandusaastal Eesti Energia brändi ja peatselt võtame kasutusele uue põlvkonna ärisüsteemid, mis pakuvad klientidele oluliselt avaramaid võimalusi oma elektritarbimise jälgimiseks ja planeerimiseks. Vastavalt TNS Emori uuringule on meie teeninduskvaliteet jätkuvalt Eestis kolme parima seas.

Eesti Energiat on Eestis saatnud suur edu. Sellele vaatamata peab meie lähiaastate strateegia vaatama Eestist kaugemale ja võtma arvesse globaalset energiapoliitikat. Esimest korda pärast 1970. aastaid on ülemaailmselt oluliseks teemaks tõusnud taskukohase ja stabiilse energia kättesaadavus. Paljude riikide jaoks on saanud esmatähtsaks energeetiline julgeolek ja varustuskindluse säilitamine tootmisportfelli mitmekesistamise kaudu.

Nafta hind on viimase paari aasta jooksul liikunud kord ülemistes, kord alumistes äärmustes ning teatud piirkondade nafta ja gaasivarude ammendumine on hakanud mõjutama ka riikide välispoliitilisi otsuseid. Energiast on saanud põhiküsimus.

Samal ajal, kui sellised kasvava energiavajadusega riigid nagu Hiina ja India kindlustavad oma positsioone Aafrikas ja Kesk-Aasias, määrab Euroopa riikide poliitikat lähitulevikus kindlasti energiaalane koostöö Venemaaga ning otsitakse ka teisi alternatiive. Ühelt poolt juhivad rahvusvahelise heitekaubanduse reeglid riikide ja energiatootjate investeeringud puhtamatesse tootmistehnoloogiatesse, teiselt poolt tuleb võtta arvesse ka mitmete teiste energeetikaga seotud saasteainete lähiajal karmistuvaid piiranguid.

Baltikumi energiaturgu mõjutab oluliselt Ignalina tuumaelektrijaama sulgemine 2009. aasta lõpus ning sellega seotud majanduslikud ja poliitilised otsused. 2010. aasta kevadel on märgata nii Venemaa kui ka Valgevene tootjate suuremat aktiivsust Balti riikide energiaturul, eeskätt Leedus.

Kõik nimetatud ülemaailmsed ja kohalikud arengusuunad ning turgude ja tarbijate jaoks harjumatud tegurid nõuavad riigilt ja ettevõtetelt üha suuremat tähelepanu. Ka Eesti Energial on vaja edu jätkamiseks energeetika tulevikku paremini ennustada.

Margus Kaasik
finantsdirektor

Hoolimata majanduslangusest kasvatasime oma kasumlikkust ligi 70%, kasutasime ära ärivõimalused ja võtsime kulud range kontrolli alla. Head majandustulemused loovad kindla pinnase meie ambitsioonika investeerimiskava elluviimiseks.

Eesti Energia eesmärk on olnud ja on ka edaspidi võime tegutseda vabaturu tingimustes, tootmisportfelli mitmekesistamine ja olemasolevate ressursside maksimaalne väärtustamine. Me töötame paljude tehnoloogiatega, sealhulgas meie ainulaadse Enefit-tehnoloogiaga põlevkivist õli tootmiseks, arendame taastuvenergiat ning tegeleme oma seniste tootmisseadmete tõhustamise ja energiatootmise puhtamaks muutmisega.

Kõik see nõuab lisakapitali. Eesti Energia järgmise kümne aasta investeerimisprogrammi kohaselt vajame ligi 70 miljardit krooni selleks, et Eestis oleks konkurentsivõimeline ja keskkonnanõuetele vastav energiatootmine. Et näitlikustada investeeritavate summade suurust, võib kasutada võrdlust Eestile riiklikult tähtsa KUMU kunstimuuseumi ehitusega. Kunstimuuseumide rajamine on kõigis riikides alati suur ettevõtmine, Eesti Energia investeeringuvajadus võrdub aga rahaga, mis kuluks umbes saja KUMU ehitamiseks.

Üheks suurimaks eesseisvaks investeeringuks on uue 600-megavatise võimsusega põlevkivi elektrijaama rajamine Ida-Virumaale. Riigikogu kuulutas selle prioriteetseks projektiks 2010. aasta alguses ja käimas on hange elektrijaama ehitaja leidmiseks. See on tähtsaim investeering Eesti looduse puhtamaks muutmisesse ja riigi elektrivarustuskindlusesse alates kahe eelmise keevkihtkatla valmimisest 2005. aastal.

Ootamata ära kliimasoojenemise debattide lõplikke tulemusi, vähendab Eesti Energia oma tootmise keskkonnamõju pidevalt. Kuigi vaidlused selle üle, kas inimtegevus on viimase kliimasoojenemise tegelik põhjus või mitte, ikka veel käivad, on selge, et fossiilsete kütuste põletamisel on igal juhul vahetu mõju ümbritsevale keskkonnale ning inimeste elukvaliteedile Eestis ja Läänemere ümbruses laiemalt.

Eesti Energia kinnitas oma kohustusi puhtama keskkonna suunas liikumisel ka 2010. aasta kevadel toimunud Läänemere keskkonnafoorumil „Baltic Seas Action Summit", kus kirjeldasime oma vääveldioksiidi emissiooni vähendamist poole võrra, taaskasutatavate ressursside kasutuselevõttu ja põlevkivituha paremat ärakasutamist. Konkreetsed sammud vääveldioksiidi heite vähendamiseks on juba astutud: käib neljale olemasolevale põlevkivist energiat tootvale plokile väävlipüüdmisseadmete paigaldamine.

Lisaks põlevkivienergeetika keskkonnamõju vähendamisele arendame ka süsihappegaasivabu tootmisvõimalusi. Näiteks on meie Aulepa tuulepark praegu Balti riikide võimsaim. Selle tuulikud suudavad kokku toota ligikaudu 100 GWh elektrienergiat aastas. Nii palju elektrit vajab aasta jooksul umbes 35 000 Eesti peret. Tänu Aulepa tuulepargis loodussäästlikult toodetud elektrile hoiame

Margus Rink
jaeäri valdkonna juht

Meie tulevikuedu toob intensiivne tooteарendus ja hoogne energiaga seotud lisateenuste müük. Tulime turule elektritööde, energiaauditi ja -märgisega. Uute teenuste müügist teenisime kokku ligi 8 miljonit krooni.

igal aastal Eestis ära ligi 120 000 tonni süsihappegaasi õhkupaiskamise. Võrdluseks – näiteks väike sõiduauto jätab 20 000 kilomeetri läbimisel endast õhku umbes kolm tonni süsihappegaasi. Sama mõju omaks Eesti teedel sõitvate autode vähendamine 40 000 ehk 7% võrra.

Meie keevkihttehnoloogiaga energiaplokkides saab hetkel koos põlevkiviga põletada kuni 10% ulatuses biokütust. See teeb kahe energiaploki taastuvenergia aastatoodanguks keskmiselt 260–280 GWh, mis moodustab kogu Eesti aastasest elektritarbimisest ligi neli protsenti. Meie poolt biokütusest toodetud taastuvenergiaga oleks võimalik katta kuni 100 000 Eesti pere aastane elektrienergia vajadus.

Tahame kasutusele võtta ka jäätmetes sisalduva energia, mis on seni Eestis olulise rakenduseta olnud. Eesti Energia sõlmis märtsis lepingu Tallinna külje alla Irusse jäätmeenergiaploki rajamiseks, mis hakkab põletama aastas kuni 220 000 tonni muidu prügimäele rändavatest olmejäätmetest. Tavaliste olmejäätmete küttevääruts on sarnane põlevkivi omaga, seega tähendab aastas üle 300 000 tonni ulatuses olmejäätmete ladestamine Eesti energiatootmise jaoks seni veel kasutamata potentsiaali.

Eesti inimesed on hakanud aina enam väärtustama keskkonnasõbralikku energiatootmist. Meie Rohelise Energia tootele, mis pakub kliendile võimalust tarbida üksnes taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrit, on aastaga lisandunud üle 2200 kliendi.

Partnerluses rahvusvahelise tehnoloogiaettevõttega Outotec arendame õlitootmise Enefit-tehnoloogiat nii Eesti kui ka mujal maailmas leiduva põlevkivi tarvis. Lõppenud majandusaastal alustasime uue põlvkonna põlevkiviõli tehase ehitust Eestis. Põlevkivist vedelkütuseid tootes kasutame kõige paremini ära põlevkivi energeetilise väärtuse ja lisaks majanduslikule kasule teenime ka puhtama tootmise huve.

Meie saavutused põhinevad tugeval inimkapitalil. Eesti Energia on rohkem kui 7000 töötajaga Eesti suurim ettevõte. Lõppenud majandusaastal jätkasime tulemusjuhtimise põhimõtete rakendamist. Erinevate juhtidele ja töötajatele suunatud arenguprogrammide eesmärk on suurendada ettevõtte efektiivsust, läbipaistvust ja head juhtimistava. Ametiühingutega oleme pidevas diskussioonis, et leida ühiseid lahendusi ettevõtte tõhusamaks muutmiseks.

Oleme alati toetanud reaalteadlaste ja inseneride järelkasvu Eestis. Selgi aastal jätkasime

Raine Pajo
elektri ja soojuse tootmise valdkonna juht

Põlevkivienergeetika keskkonnasõbralikumaks muutmiseks alustasime väävlipüüdmisseadmete paigaldamist neljale vanale energiaplokile, mille tulemusena vähenevad Narva Elektrijaamade väävliheitmed kaks korda. Põlevkivist elektri tootmise jätkusuutlikkuse tagab aga uus 600 MW võimsusega elektrijaam, mille rajamist me ette valmistame.

partnerlusprojekte ülikoolidega. Peale temaatiliste õppekavade toetamise ja stipendiumide jagamise peavad meie endi juhid ja spetsialistid loenguid erinevates Eesti kõrg- ja kutsekoolides.

Suure ettevõttena mõjutab meie tegevus Eesti keskkonda, elukvaliteeti ja tervete piirkondade arengut. Oluline mõju toob kaasa suure vastutuse ning seepärast on meist saanud üks suuremaid mitmesuguste sponsorlus- ja heategevusprojektide toetajaid Eestis.

Toetustegevuses eelistame pikaajalisi toetusprojekte energeetika ja keskkonna vallas, kuid lööme kaasa ka ühiskonna arengule laiemalt kasuks tulevates algatustes, nagu näiteks rahvatervise tugevdamine. Koostöös Swedbanki ja Merkoga oleme rajanud Eestit katva terviseradade võrgustiku, valgustanud need täies ulatuses ning aidanud propageerida ka neil radadel toimuvaid spordiüritusi. Eesti Energia egiidi all toimub terve suve jooksul tervisejooksu ja tervisekõnni sari, mis kutsub kõiki eestimaalasi üles liikudes oma tervise eest hoolt kandma.

Selline on Eesti Energia täna. Jätkame koos hea uue energia loomist!

Harri Mikk
kütuste valdkonna juht

Põlevkivi on Eesti unikaalne rikkus. Põlevkivist vedelkütuste tootmine võimaldab kõige paremini võtta kasutusele kogu kivis sisalduva energia. Lõppenud majandusaastal alustasime esimese uue põlvkonna põlevkiviõli tehase ehitust Eestis.

LÜHIDALT

Eesti Energia on rahvusvaheline energiaettevõte. Tegutseme Baltimaade ja Soome elektriturul. Kogu maailmas on hinnas meie põlevkivi töötlemise unikaalsed teadmised, oskused ja tehnoloogia.

Meie ühtselt juhitud äri teeb meist kliendile asjatundliku ja kindla partneri kõigis energiaküsimustes. Oleme ainus Eesti energiaettevõte, kes tegeleb nii põlevkivi kaevandamise, elektri ja soojuse tootmise, ainulaadse õlitööstuse kui ka kliendile teenuste ja toodete pakkumisega.

Oma pikaajalise kogemuse viime Eestist välja kaubamärgi Enefit all. Müüme elektrit Läti, Leedu ja Soome klientidele ning tutvustame maailmale ainulaadset, keskkonnasõbralikku ja tõhusat põlevkivi töötlemise terviklahendust.

KIIRED FAKTID

- asutatud 1939, rahvusvahelistel turgudel kasutusel kaubamärk Enefit
- 2009/10. tulud 11 mld, varad 29 mld, ärikasum 2,0 mld ja investeeringud 3,1 mld krooni
- ligi pool miljonit klienti
- Eesti suurim tööandja, üle 7000 töötaja
- Eesti kõige väärtuslikum ettevõte (Gild Bankers, 2009)
- Eesti mainekaim riigiosalusega äriettevõte, eelistatuim tööandja (TNS Emor, 2009)
- paremuselt kolmas klienditeenindusettevõte Eestis (TNS Emor, 2009)

PEAMISED TOOTED JA TEENUSED

- elektri, võrguteenuse, soojuse ja põlevkiviõli müük
- energiaga seotud lisateenuste müük: elektritööde, energiaauditi ja termoülevaatuse teostamine, hoonete energiamärgise väljastamine ning Kõu interneti pakkumine
- põlevkivi töötlemise oskusteabe ja tehnoloogia eksport

VÄÄRTUSED

Ettevõtlikkus	märkame võimalusi, oleme ettevõtlikud ja sihikindlad nende elluviimisel
Asjatundlikkus	oleme oma valdkonnas asjatundlikud, anname endast parima ja tahame areneda
Koostegemine	tegutseme koos ühise eesmärgi nimel, sest nii jõuab parema tulemuseni
Vastutustunne	oleme vastutustundlikud lubaduste pidamisel ning arvestame oma tegevuste ja otsuste mõjuga

Lühiülevaade 2009/10. majandusaastast

TUGEV MAJANDUSTULEMUS

- suurendasime majanduslanguse tingimustes ärikasumit 69%
- tõime 55% ärikasumist konkurentsile avatud turult, sh edukast energiakaubandusest ja vedelkütuste müügist
- vähendasime pikaajalise konkurentsivõime toetuseks püsikulusid 300 mln krooni võrra

OLULISEMAD SÜNDMUSED

- alustasime 2012. aastal valmiva uue põlvkonna õlitehase ehitust
- alustasime 2012. aastaks neljale Eesti elektrijaama energiaplokile väävlipüüdmisseadmete paigaldamist
- sõlmisime lepingu 2012. aastaks valmiva Baltimaade esimese jäätmeenergiaploki rajamiseks
- käivitasime hanke kahe põlevkiviplokiga uue elektrijaama rajamiseks
- tõime turule uued energiasäästu teenused
- suurendasime hüppeliselt taastuvenergia tootmist Aulepa tuulepargi valmimisega ja biokütuste põletamisega Narva elektrijaamades
- müüsime Eesti riigile põhivõrguettevõtja Elering

SUUREMAD INVESTEERINGUD

- jaotusvõrgu uuendamine – 980 mln krooni
- väävlipüüdmisseadmete paigaldamine – 408 mln krooni
- uue õlitehase ehitus – 366 mln krooni
- põlevkivi kaevandamise tehnika uuendamine – 291 mln krooni
- Aulepa tuulepargi ehitus – 181 mln krooni

Tähtsamad müügi- ja finantsnäitajad*

		2009/10	2008/09	2007/08	2006/07	2005/06
Elektrienergia müük, sh	GWh	9 760	10 025	10 121	7 991	8 215
elektrienergia müük Eestis	GWh	7 357	7 667	7 510	6 864	6 473
elektrienergia müük Lätis, Leedus, Soomes	GWh	2 403	2 358	2 611	1 127	1 742
Soojusenergia müük	GWh	1 412	1 690	1 739	1 822	1 981
Põlevkivi müük	tuh t	1 689	1 730	1 796	1 737	1 789
Põlevkiviõli müük	tuh t	171	139	128	109	117
Jaotusvõrgu kaod	%	7,4	6,7	7,8	8,3	9,8
Müügitulu	mln kr	10 604	10 413	9 086	7 684	7 304
Ärikasum enne kulumit	mln kr	3 725	2 709	2 026	3 910	3 772
Puhaskasum	mln kr	1 801	1 087	357	2 427	2 210
Rahavood äritegevusest	mln kr	3 389	1 908	1 741	3 500	3 111
Investeeringud	mln kr	3 107	2 962	2 489	1 600	1 721
Varad aasta lõpus	mln kr	28 700	28 198	26 498	25 745	23 301
Võlakohustused aasta lõpus	mln kr	5 673	5 153	5 265	5 351	5 403
Omakapital aasta lõpus	mln kr	18 626	18 153	16 514	17 347	15 291
Omakapital / varad aasta lõpus	%	65	64	62	67	66
Investeeritud kapitali tootlus**	%	11,8	7,6	4,2	18,3	18,0
Võlakohustused / ärikasum enne kulumit		1,5	1,9	2,6	1,4	1,4
Intressi kattekordaja***		13,4	9,4	7,0	13,3	8,1
Töötajate keskmine arv		7 613	8 221	8 290	8 438	8 842

* andmed jätkuvate tegevusvaldkondade kohta

** investeeritud kapitali tootlus = ärikasum / majandusaasta keskmine investeeritud kapital
investeeritud kapital = omakapital + võlakohustused + eraldised + tuletisinstrumendid (pika- ja lühiajalised) - finantsinvesteeringud - tuletisinstrumendid (põhi- ja käibevara) - raha ja selle ekvivalendid - üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades

*** intressi kattekordaja = ärikasum enne kulumit / (intressikulud võlakohustustelt + intressikulud eraldistelt)

STRATEEGIA

Eesti Energia on tervikliku väärtusahelaga rahvusvaheline energiaettevõte.

Tegutseme Eesti, Läti, Leedu ja Soome elektriturul. Kogu maailmas hinnatakse meie teadmisi, oskusi ja tehnoloogiat põlevkivi töötlemisel. Meie meeskonnas oodatakse, hoitakse ja arendatakse spetsialiste ning juhte, keda iseloomustavad meie väärtused: koostegemine, asjatundlikkus, ettevõtlikkus ja vastutustunne.

Arendame üheaegselt elektrienergia ja vedelkütuste tootmist ning energiaga seotud teenuseid. Meie terviklik käsitlus energiatootmisest ja arusaam klientide energiavajadustest annab klientidele suurema kindlustunde muutlikul energiaturul. Eri riskidega äritegevuste ühtne juhtimine võimaldab meil kiiremini kasvada ja luua omanikule rohkem väärtust.

Eestis kanname Eesti Energia nime, aga maailmas tutvustame oma pikaajalist kogemust Enefiti nime all.

Jaeäri

Eesti Energia edu jaeäris rajaneb aktiivsel tootearendusel ning elektriteenuste pakkumisel era- ja äriklientidele. Meie jaeäri strateegia on lühidalt kokku võetav kolme lausesse: „Rohkem tooteid. Rohkem kliente. Rohkem äri".

Müüme elektrienergiat, võrguteenust ja Rohelist Energiat, pakume Kõu internetti, teeme elektritöid ja energiaauditit ning väljastame energiamärgiseid. Tahame saada energiasäästuteenuste turuliidriks Eestis ja laiendada teenuste müüki teistes koduturu riikides.

Eesti elektrienergia vabaturul on meil üle 80% turuosa ning meie kaitsestrateegia keskendub klientide lojaalsuse suurendamisele.

Läti ja Leedu turul kasvatame klientide arvu ründestrateegiat rakendades. Meie eesmärk

on saavutada Lätis ja Leedus püsiv 10% turuosa. Meie eelised konkurentide ees on stabiilsem tootmisportfell, paindlik tootepakkumine ja aktiivne müügitöö.

Võrguteenuse kvaliteedi parandamisel pöörame põhitähelepanu kliendikatkestuste arvu ja kestuse vähendamisele majanduslikult tõhusate meetoditega. Juurutame uue põlvkonna süsteemid elektrivõrgu juhtimiseks, elektrienergia mõõtmiseks ja kadude vähendamiseks. 2011. aastal vabastame kliendid elektriarvesti näidu teatamise kohustusest. Jaotusvõrguettevõte tagab kõigile turuosalistele võrdse ligipääsu võrguteenusele.

Peame väga oluliseks klienditeeninduse kvaliteedi ja tõhususe pidevat parandamist. Klienditeeninduste ja kõnekeskuse kõrval arendame e-äri keskkonda ja juurutame uue kliendiinfosüsteemi. Ärikliente teenindavad personaalsed kliendi- ja võrguhaldurid.

Elektri ja soojuse tootmine

Eesti Energia edu elektri ja soojuse tootmisel põhineb mitmekülgsel tootmisportfellil, mis vastab Euroopa Liidu üha karmistuvatele keskkonnanõuetele ning on konkurentsivõimeline regionaalsel elektriturul.

Selleks et kindlustada klientide püsiv varustatus elektrienergiaga, tahame investeerida uutesse tootmisvõimsustesse Eestis, Lätis, Leedus, Soomes või Skandinaavias, vähendades tootmisega kaasnevat CO_2 heidet ja mitmekesistades oma elektritootmisportfelli. Soovime, et meie tootmisvõimsused kataksid vähemalt Eesti elektritarbimise, aidates tagada Eesti energiajulgeolekut.

Tootmisvõimsuste parimaks kasutamiseks on meie elektritootmine tihedalt seotud elektri ostu ja müügiga regionaalsel elektriturul. Tegutseme aktiivselt ja vastutustundlikult elektribörsidel ning kasutame konservatiivset riskijuhtimist. Elektrijaamade käitamisel järgime eeskujulikke juhtimispõhimõtteid.

Oleme suurim taastuvatest energiaressurssidest elektri tootja Eestis. Vähendame aastaks 2015 elektritootmise CO_2-sisaldust tasemeni 0,8 t/MWh (2007. aastal oli see näitaja 1,1 t/MWh). Konkreetsed investeerimisotsused langetatakse järk-järgult, arvestades seaduste ning elektrituru arenguga.

Tootmise keskkonnamõju vähendamiseks investeerime Narvas elektrijaamade tuhakäitluse keskkonnaohutuse suurendamisse ning suitsugaaside väävli- ja lämmastikuheitest puhastamisse. Nende uuenduste abil täidame võetud kohustused ning tagame tootmisvõimsused ka pärast karmistunud keskkonnanõuete kehtima hakkamist 2011., 2012. ja 2016. aastal.

Irusse hakkame ehitama olmejäätmetel töötavat elektri ja soojuse koostootmisjaama ning Narva rajame uue keevkihttehnoloogiaga põlevkivi kasutava elektrijaama.

2015. aastaks vähemalt kümnekordistame põlevkivituha kui ehitustooraine müügikogused.

Kütused

Eesti Energia edu kütuste valdkonnas põhineb põlevkivi tõhusal kaevandamisel ja vedelkütuste tootmise tehnoloogia arengul, mis tagab põlevkiviressursi maksimaalse väärtustamise ning väikseima võimaliku keskkonnamõju.

Põlevkivi kaevandamisel ja transpordis tõhustame tööd, planeerides ja juhtides ühtselt kogu tarneahelat kuni kliendi tarbimiskohani. Planeerime oskuslikult loodusvarade säästvat ja maksimaalset kasutamist ning tagame kaevandatud alade taaskasutusse võtmise. Kaevandamisel vabaneva lubjakivi aheraine ja sellest valmistatud killustiku oluliselt laialdasem kasutamine ehituses vähendab uute lubjakivikarjääride avamise vajadust ja säästab Eesti looduskeskkonda.

Soovime tagada põlevkiviressursi meie elektri- ja vedelkütuse tootmise tarbeks Eestis. Selleks peab meil olema õigus ja võime püsivalt kaevandada 17 miljonit tonni müüdavat põlevkivi aastas.

Ehitame uued Enefit põlevkiviõlitootmise seadmed. Tahame alates 2016. aastast toota Eestis rafineerimiskõlblikke vedelkütuseid, mida saab müüa Põhjamere nafta (Brent Crude) hinnaga või isegi kallimalt ning rajada selleks põlevkiviõli järeltöötlustehase, mille võimsus on 20 000 barrelit päevas.

Meil on maailma juhtiv põlevkivist vedelkütuste tootmise tehnoloogia, mis võimaldab tööstuslikus tootmises kasutada tõhusalt kogu kaevandatud põlevkivi, sealhulgas peenpõlevkivi.

Täiustame tahkel soojuskandjal põhinevat vedelkütuste tootmise tehnoloogiat koostöös strateegilise partneri Outoteciga. Enefiti kaubamärgi all müüme patenteeritud tehnoloogia kasutamise oskusteavet ja oluliste sõlmede valmislahendusi põlevkivivarude kasutuselevõtust huvitatud riikides.

Tahame kasvatada energeetikaseadmete projekteerimise, valmistamise, paigalduse ja hoolduse müügimahtu kolme miljardi kroonini aastas ning käivitada 2015. aastaks väljaspool Eestit vähemalt ühe Enefit-tehnoloogial põhineva õlitootmise seadme.

Valmistame ette põlevkivist vedelkütuste ja elektrienergia tootmise kompleksi käivitamist Jordaanias.

ÜHINGUJUHTIMISE ARUANNE

Eesti Energia juhtimises toimus oluline muudatus 2008/09. majandusaastal, kui alustati ärivaldkondadel põhineva struktuuri rakendamist. 2009/10. majandusaastal oleme võtnud kontsernis järk-järgult kasutusele toimimise ühtsed, läbipaistvad ja kergesti mõõdetavad põhimõtted, mis kajastuvad juhtimis- ja kontrollikeskkonna kokkuleppes.

Hea ühingujuhtimise põhimõtetest juhindumine on meile oluline nii juhtimise kvaliteedi täiustamiseks kui ka selleks, et meil oleks võimalik end võrrelda teiste samalaadsete ettevõtetega. Oleme leidnud, et meie jaoks sobilik reeglistik, millest juhinduda, on Ühendkuningriigi Finantsaruandluse Nõukogu (Financial Reporting Council) väljatöötatud põhimõtete kogum The Combined Code on Corporate Governance (edaspidi „koondtava").

Oleme analüüsinud ja võrrelnud koondtava põhimõtteid Finantsjärelevalve ja Tallinna Börsi poolt 2005. aastal väljatöötatud „Hea ühingujuhtimise tavaga". Meie hinnangul ei esine viimases selliseid põhimõtteid, mida meil aluseks olev reeglistik ei käsitle. Seega täidame koondtavast lähtudes kindlasti ka „Hea ühingujuhtimise tava" soovitused. Samuti täidame riigivaraseaduse § 88 lõike 1 punktis 10 sätestatud kohustused.

Allpool käsitleme olulisi teemasid seoses juhtimis- ja kontrollikeskkonna kokkuleppe ja koondtava rakendamisega, aga ka 2009/10. majandusaastal toimunud olulisemaid sündmusi. Peatüki lõpus on esitatud hinnang ja loetelu koondtavale mittevastavustest koos selgitustega.

Heikko Mäe
riskijuhtimise ja siseauditi teenistuse juhataja

Esmakordselt koostatud ühingujuhtimise aruandes toome esile kontserni tegevuse ühtsed põhimõtted ja vastavuse hea ühingujuhtimise tavale. Meie jaoks on oluline läbipaistvus, mis aitab meil kindlamini soovitud eesmärke saavutada.

Struktuur

seisuga 31. märts 2010

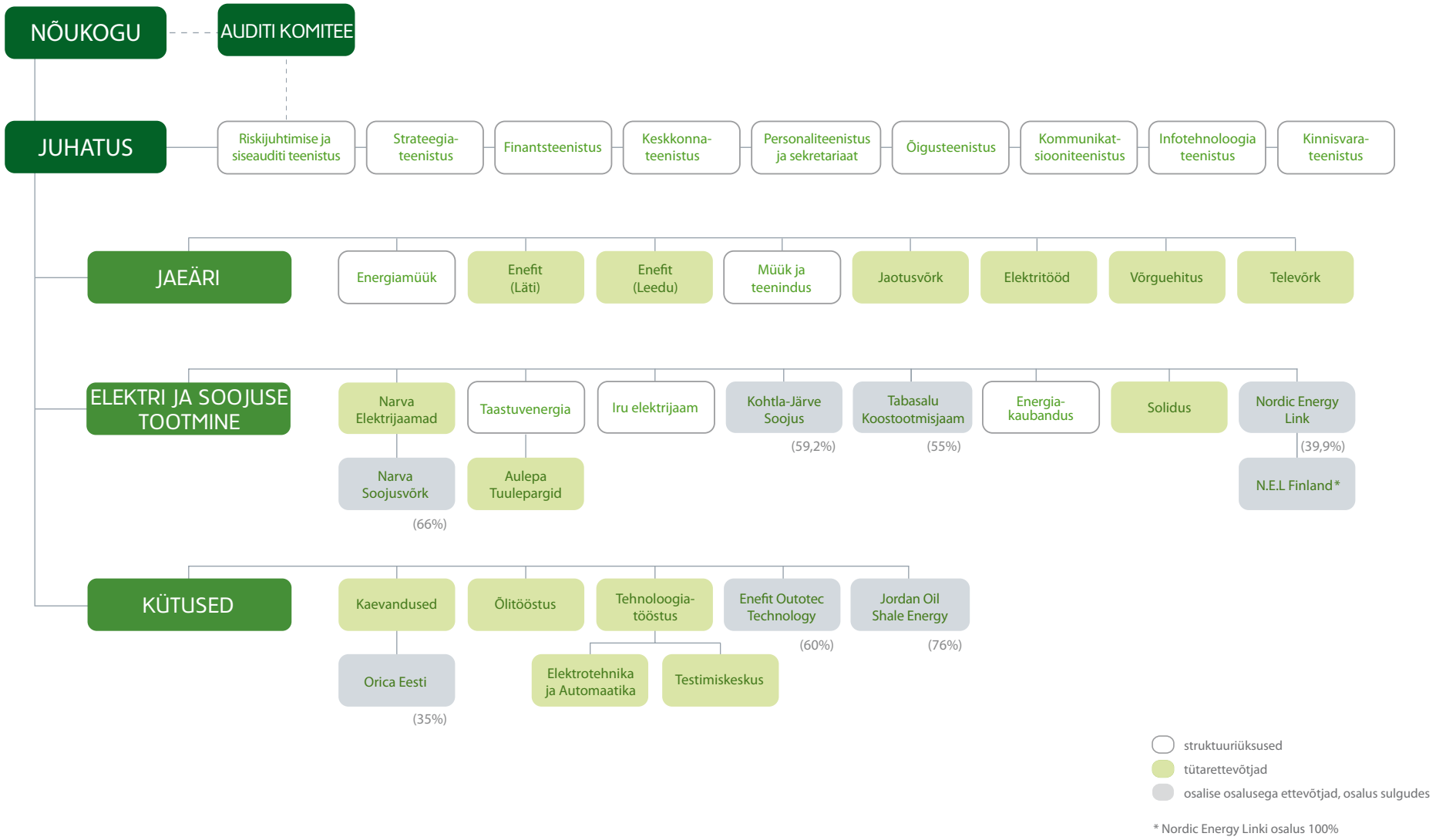

Omanik ja organisatsioon

Eesti Energia on äriühing, mille aktsiad kuuluvad Eesti Vabariigile. Aktsionäri õiguste teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida esindab aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja kommunikatsiooniminister. Selline allutamine on alates 1. jaanuarist 2010 riiklikult reguleeritud riigivaraseadusega (kuni 31. detsembrini 2009 kehtis riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise seadus).

Kontsern koosneb Eesti Energia ASist ja tema tütarettevõtjatest. Kontserni konsolideeritakse ja meie juhtimismudelis kajastatakse enamusosalusega tütarettevõtjad.

2009/10. majandusaastal leidsid kontserni ülesehituses aset järgmised olulisemad muudatused:

- OÜ Iru Elektrijaam reorganiseeriti Eesti Energia ASi ettevõtteks (6. aprill 2009)
- AS Põlevkivi Raudtee liideti Eesti Energia Kaevandused ASiga (14. juuli 2009)
- Asutati Enefit Outotec Technology OÜ (29. juuli 2009)
- Asutati Eesti Energia Tabasalu Koostootmisjaam OÜ (18. september 2009)
- OÜ Elering (endise nimega OÜ Põhivõrk) müüdi Eesti riigile (27. jaanuar 2010)

Kapitali struktuur

Eesti Energia omakapitali nominaalväärtus koos vähemusosaga oli 31. märtsi 2010 seisuga 18 625 miljonit krooni ja selle moodustasid 73 796 524 lihtaktsiat. Võõrkapital koosnes kaasatud pangalaenudest ja emiteeritud eurovõlakirjadest nominaalväärtusega kokku 5846 miljonit krooni.

Võõrkapital seisuga 31. märts 2010	Nominaalväärtus (mln kr)
Pangalaenud	1 152, sh NIB 933 EIB 192 Nordea 26
Eurovõlakirjad	4 694
Kokku	**5 846**

Juhtimistasandid ja nende tegevus

ÜLDKOOSOLEK

Tulenevalt riigivaraseadusest ja Eesti Energia põhikirjast on aktsionäri õiguste teostaja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida esindab aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja kommunikatsiooniminister. Koosoleku kokkukutsumise ja otsuste vastuvõtmise kord ja pädevus on sätestatud Eesti Energia põhikirjas.

Korraline üldkoosolek toimub üldjuhul üks kord aastas kuue kuu jooksul kontserni majandusaasta lõppemisest juhatuse poolt määratud ajal ja kohas. Erakorralise üldkoosoleku kokkukutsumine on võimalik ühenädalase etteteatamisega.

2009/10. majandusaastal toimus kolm üldkoosolekut, mille käigus ainuaktsionär otsustas:
- kinnitada Eesti Energia 2008/09. majandusaasta aruande, kasumi jaotamise ja osaluse omandamise koos SIA BioEnInvest, OÜ Strantum ja Outotec GmbH-ga asutatavas äriühingus (25. juuli 2009)
- kinnitada Eesti Energia põhikirja muudatused (27. august 2009)
- müüa OÜ Elering Eesti Vabariigile ja maksta välja täiendav dividend (25. november 2009)

NÕUKOGU

Eesti Energia nõukogu volitused ja vastutus on sätestatud põhikirjas ja riigivaraseaduses. Nõukogu koosneb kaheksast liikmest, kellest pooled määrab ametisse ainuaktsionäri otsusega majandus- ja kommunikatsiooniminister ning ülejäänud neli liiget rahandusminister oma käskkirjaga.

Nõukogu peamised ülesanded on kontserni juhatuse tegevuse kontrollimine ning oluliste strateegiliste ja taktikaliste otsuste kinnitamine. Nõukogu tööd korraldab nõukogu esimees. Nõukogu liikmetele seatavad nõuded ja ootused on sätestatud riigivaraseaduses.

2009/10. majandusaasta kestel vahetus kolm nõukogu liiget. Tagasi kutsuti Meelis Virkebau, Rene Tammist ja Jürgen Ligi. Nende asemele määrati alates 25. novembrist 2009 ametisse Rein Kuusmik ning päev hiljem Janek Parkman ja Kalle Palling.

NÕUKOGU KOOSSEIS SEISUGA 31. MÄRTS 2010

JÜRI KÄO (44)
nõukogu esimees
Ametisse määramise aeg: 30. mai 2007
Volituste kehtivuse tähtaeg: 29. mai 2010

MEELIS ATONEN (43)
nõukogu liige
16. mai 2005
19. mai 2011

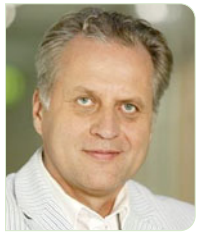

REIN KILK (57)
nõukogu liige
30. mai 2007
29. mai 2010

REIN KUUSMIK (61)
nõukogu liige
25. november 2009
24. november 2012

TOOMAS LUMAN (50)
nõukogu liige
17. märts 1998
5. juuli 2012

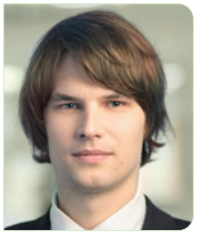

KALLE PALLING (25)
nõukogu liige
26. november 2009
25. november 2012

JANEK PARKMAN (40)
nõukogu liige
26. november 2009
25. november 2012

AIVAR REIVIK (53)
nõukogu liige
30. mai 2007
29. mai 2010

Nõukogu koosolekud toimuvad üldjuhul üks kord kuus. 2009/10. majandusaastal pidas nõukogu 10 koosolekut, mille kestel kiideti heaks muu hulgas järgmised strateegilise tähtsusega otsused:

- uue Enefit-280 tehnoloogial põhineva õlitehase rajamine Narva (21. mai 2009)
- ettevalmistused uute elektri tootmise plokkide rajamiseks Narva (21. mai 2009)
- uue prügipõletusel põhineva elektri ja soojuse koostootmisploki rajamine Irusse (27. jaanuar 2010)

Nõukogu tööd korraldab advokaadibüroo Raidla Lejins & Norcous vandeadvokaat Sven Papp.

NÕUKOGU LIIKMETE OSALEMINE KOOSOLEKUTEL

Nimi	Mandaat koosolekuteks	Osalemine koosolekutel	Osalemise %
Jüri Käo	10	10	100
Meelis Atonen	10	9	90
Rein Kilk	10	9	90
Aivar Reivik	10	9	90
Toomas Luman	10	4	40
Kalle Palling	5	5	100
Janek Parkman	5	5	100
Rein Kuusmik	5	4	80

Eesti Energia tütarettevõtjate nõukogude volitused ja vastutus tulenevad nende põhikirjadest. Nõukogud on üldjuhul moodustatud Eesti Energia juhatuse liikmetest. Erandiks on Eesti Energia Kaevandused AS (täiendavad nõukogu liikmed Toomas Luman ja Indrek Saluvee) ja Eesti Energia Narva Elektrijaamad AS (täiendavad nõukogu liikmed Ants Pauls ja Meelis Atonen).

Tütarettevõtjate nõukogude koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, nende kokkukutsumisel juhindutakse kontserni sisereeglitest, tütarettevõtja põhikirjast ja õigusaktidest.

AUDITI KOMITEE

Eesti Energia auditi komitee tegevust reguleerib auditi komitee põhimäärus. Auditi komiteel on neli liiget. Komitee koosseisu, komitee liikmed ja esimehe määrab Eesti Energia nõukogu.

Komitee peamine ülesanne on nõukogu nõustamine järelevalvega seotud küsimustes.

Komitee teeb järelevalvet a) raamatupidamise põhimõtetest juhindumise, b) finantseelarve ja -aruannete koostamise ja kinnitamise, c) välisauditi teostamise piisavuse ja tõhususe, d) sisekontrollisüsteemi arendamise ja toimimise (sh riskide juhtimise) ja e) ettevõtte tegevuse seaduslikkuse üle. Komitee osaleb välisauditi sõltumatuse tagamisel ning sise-auditi planeerimisel ja hindamisel.

2009/10. majandusaasta kestel vahetus kaks komitee liiget. Jürgen Ligi ja Rene Tammist kutsuti auditi komiteest tagasi ning alates 17. detsembrist 2009 kuuluvad auditi komiteesse Rein Kuusmik ja Meelis Atonen. Meelis Virkebau jätkas peale nõukogust tagasikutsumist auditi komitee liikmena ja tema mandaadi uuendas nõukogu 17. detsembril 2009.

AUDITI KOMITEE KOOSSEIS SEISUGA 31. MÄRTS 2010

JÜRI KÄO (44)
komitee esimees
Ametisse määramise aeg 12. juuni 2007

MEELIS ATONEN (43)
komitee liige
17. detsember 2009

REIN KUUSMIK (61)
komitee liige
17. detsember 2009

MEELIS VIRKEBAU (53)
komitee liige
12. juuni 2007

Auditi komitee koosolekud toimuvad vastavalt kokkulepitud ajakavale, kuid mitte harvem kui kord kvartalis. 2009/10. majandusaastal toimus kuus korralist koosolekut, milles liikmed osalesid järgmiselt:

Nimi	Mandaat koosolekuteks	Osalemine koosolekutel	Osalemise %
Jüri Käo	6	6	100
Meelis Virkebau	6	6	100
Rein Kuusmik	2	2	100
Meelis Atonen	2	0	0

Auditi komitee tegevusaruanne esitatakse nõukogule enne, kui nõukogu majandusaasta aruande heaks kiidab.

Komitee tegevust korraldab Eesti Energia riskijuhtimise ja siseauditi teenistuse juhataja Heikko Mäe.

Tütarettevõtjatel auditi komiteesid moodustatud ei ole. Eesti Energia kontserni hõlmava siseauditi funktsiooni kaudu saab auditi komitee vajaliku teabe hinnangute kujundamiseks ka tütarettevõtjate suhtes.

JUHATUS JA TEGEVJUHT

Lähtudes äriseadustikust ja põhikirjast kannab Eesti Energia juhatus kohustust ja vastutust kontsernile seatud eesmärkide täitmise eest.

Juhatusse kuulub viis liiget, kelle valib nõukogu, juhatuse esimees määratakse eraldi. Juhatuse esimehel on ka tegevjuhi funktsioon.

Juhatuse liikmete (v.a kehtiva mandaadiga Margus Rink) mandaat uuendati 1. detsembril 2009. Muid olulisi muudatusi juhatuses ja juhatuse liikmete vastutusvaldkondades 2009/10. majandusaastal ei tehtud.

JUHATUSE KOOSSEIS SEISUGA 31. MÄRTS 2010

SANDOR LIIVE (40)
juhatuse esimees

Ametisse määramise aeg
1. detsember 2005 (juhatuse liige alates 31. marts 1998)

Volituste kehtivuse tähtaeg
30. november 2014

Teenistuskäik:
Sandor Liivel on 20-aastane töökogemus, millest viimased 15 aastat mitme Eesti suurettevõtte juhi ja finantsjuhina. Sandor Liive oli aastatel 1998-2005 Eesti Energia finantsdirektor. Aastatel 1995-1998 töötas ta Tallinna Sadamas finantsdirektori ja finantsosakonna juhatajana. Aastatel 1990-1995 oli ta mitmete eraettevõtete juhatuse liige ja finantsjuht.

Haridus:
Sandor Liive on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna ja jätkab samas ülikoolis doktoriõpingutega. Lisaks on ta õppinud kaks aastat Tallinna Tehnikaülikooli keemiateaduskonnas ning täiendanud end rahvusvahelistes ärikoolides INSEAD ja IMD.

MARGUS KAASIK (36)
juhatuse liige, finantsdirektor

Ametisse määramise aeg
1. detsember 2005

Volituste kehtivuse tähtaeg
30. november 2014

Teenistuskäik:
Margus Kaasikul on 17-aastane kogemus mitme Eesti suurettevõtte finantsjuhina. Margus Kaasik on töötanud Eesti Energias alates 1999. aastast. Aastatel 2000–2001 oli ta Jaotusvõrgu finantsjuht ning aastatel 2001–2005 kontserni juhtimisarvestuse osakonna juhataja. Aastatel 1994–1999 töötas ta FKSMi (varasem Kogeri & Sumbergi Grupp) finantsjuhina ning aastatel 1993–1994 büroos Concordia Konsultant konsultandina.

Haridus:
Margus Kaasik on saanud ärikorralduse diplomi ja teadusmagistri kraadi Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonnas.

MARGUS RINK (38)
juhatuse liige,
jaeäri valdkonna juht

Ametisse määramise aeg
14. aprill 2008

Volituste kehtivuse tähtaeg
13. aprill 2011

Teenistuskäik:
Margus Rinkil on 14-aastane töökogemus jaeäri valdkonnas. Aastatel 1996–2008 töötas ta eri ametikohtadel Hansapangas, sh personaalpanganduse ja jaepanganduse juhina. Aastatel 1994–1996 töötas ta Eesti Ühispangas ja Magnum Medicalis raamatupidaja ja finantsistina.

Haridus:
Margus Rink on lõpetanud Tartu Ülikooli majandusteaduskonna ning tal on ärijuhtimise magistrikraad.

RAINE PAJO (33)
juhatuse liige,
elektri ja soojuse
tootmise valdkonna juht

Ametisse määramise aeg
1. detsember 2006

Volituste kehtivuse tähtaeg
30. november 2014

Teenistuskäik:
Raine Pajol on 13-aastane inseneri- ja juhtimiskogemus. Aastatel 2001–2006 töötas ta mitmel ametkohal Eleringis (varasem Põhivõrk), täites ettevõtte juhatuse liikme, arendusosakonna juhataja ning arenduse ja käidu valdkonna juhi ülesandeid. Ta on töötanud ka Ecomaticus ja Soome põhivõrguettevõttes Fingrid.

Haridus:
Raine Pajo on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli energeetika teaduskonna elektroenergeetika insenerina ning tal on tehnikateaduste magistri- ja doktorikraad. Tal on ka ärijuhtimise magistrikraad Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonnast.

HARRI MIKK (36)
juhatuse liige,
kütuste valdkonna juht

Ametisse määramise aeg
1. detsember 2006

Volituste kehtivuse tähtaeg
30. november 2014

Teenistuskäik:
Harri Mikk on õiguse valdkonnas töötanud üle 16 aasta. Aastatel 2001–2006 töötas ta Eesti Energia õigusteenistuse juhina. Aastatel 2000–2001 oli ta Vabariigi Presidendi kantselei sisepoliitiline nõunik ning aastatel 1994–2000 töötas eri ametikohtadel Justiitsministeeriumis.

Haridus:
Harri Mikk on lõpetanud Tartu Ülikooli õigusteaduskonna bakalaureuseõppe ning saanud *Magister Iegum*'i kraadi Hamburgi Ülikoolis.

Juhatuse tööd korraldatakse vastavalt juhatuse koosolekute kokkukutsumise ja pidamise korrale. Juhatuse koosolekud toimuvad üldjuhul üks kord nädalas. Vajadusel korraldatakse ka elektroonilist hääletamist. 2009/10. majandusaastal toimus 51 koosolekut ja 12 elektroonilist koosolekut, milles juhatuse liikmete osalused olid järgnevad:

Nimi	Osalemine koosolekutel	Osalemine elektroonilistel hääletustel
Sandor Liive	47	4
Margus Kaasik	50	8
Margus Rink	49	10
Raine Pajo	49	11
Harri Mikk	39	9

Iga tütarettevõtja juhatajad või juhatused nimetab ametisse tütarettevõtja nõukogu.

ÄRIVALDKONDADE JUHTRÜHMAD

Eesti Energias põhineb juhtimine ärivaldkondadel. Iga valdkonna juures tegutseb juhtrühm, kuhu lisaks valdkonna juhile kuuluvad tütarettevõtjate ja ettevõtete juhatuse liikmed ning oluliste kesksete teenistuste esindajad.

Valdkondade juhtrühmade eesmärk on viia ellu strateegiat ja korraldada igapäevast tööd. Selle saavutamiseks on juhtrühma ülesanded:
- koordineerida ja jälgida tähtsamate otsuste elluviimist,
- tagada koostöö valdkonna ettevõtete vahel,
- töötada välja valdkonna strateegiline tegevuskava,
- kiita heaks valdkonna strateegilised otsused,
- anda nõusolek tehinguteks, mille väärtus on üle 5 miljoni krooni, v.a müügipoliitika tehingud ning elektri ja soojuse tootmise valdkonna tehingud, mille puhul on rahaline piir 1 miljon krooni (vt ka Juhtimisalane erisus),
- anda nõusolek üle 5 miljoni kroonise investeerimisprojekti alustamiseks ja tegevuskavasse lisamiseks (sh eelanalüüsi ja uuringute alustamiseks) enne kontserni juhatuses või ettevõtja nõukogus arutelu (vt ka Juhtimisalane erisus),
- kehtestada valdkonnas siirdehinnad,
- jälgida valdkonna strateegilisi projekte,
- jälgida valdkonna ja valdkonna ettevõtjate tulemusi, uuendada prognoosi,
- anda tagasisidet valdkonna ettevõtjatele,
- korraldada infovahetust ja koostööd, lahendada valdkonna ettevõtjate vahelised erimeelsused.

Valdkonna juhtrühma juhib vastava valdkonna eest vastutav Eesti Energia juhatuse liige.

Ärivaldkonna juhtrühma koosolekud toimuvad üldjuhul üks kord nädalas.

2009/10. majandusaasta kestel ei toimunud ärivaldkondade juhtrühmade tegevuses olulisi muudatusi.

JUHTIMISALANE ERISUS

Lähtudes elektrituruseadusest lasub Eesti Energia Jaotusvõrgul võrguettevõtjana muu hulgas kohustus tagada turuosaliste võrdne kohtlemine ja võrguettevõtja informatsiooni kaitsmine.

Eesti Energia on seda kohustust teadvustanud ja korraldanud juhtimisalased erisused, tagamaks igakülgse vastavuse õigusaktidele ning parimatele tavadele. Need sätted tagavad sõltumatuse investeerimisotsuste vastuvõtmisel, hangete teostamisel ja turuosalisi puudutava informatsiooni konfidentsiaalsuse hoidmisel.

Konkurentsiamet on oma iga-aastases Euroopa Komisjonile esitatavas raportis Eesti elektri- ja gaasituru kohta kinnitanud jaotusvõrguettevõtja ja ülejäänud kontserni juhtimise eristamise piisavust. Samuti ei ole tähendatud huvide konflikti ohuga olukordades emaettevõtja sekkumist. Siiski on Konkurentsiamet soovitanud sõltumatuse jätkuvaks tagamiseks suurendada Jaotusvõrgu juhatuse liikmete arvu.

KOMPENSATSIOONI- JA MOTIVATSIOONIPROGRAMMID

Eesti Energia nõukogu, juhatuse ja auditi komitee liikmete tasustamise põhimõtteid reguleerib riigivaraseadus (§-d 85 ja 86).

Nõukogu ja auditi komitee liikmete tasude piirmäärad ja täpsema tasustamise korra on kehtestanud rahandusminister 22. veebruari 2010 määrusega nr 10 (kehtiv alates 5. märtsist 2010). Kuni uue määruse jõustumiseni kehtis rahandusministri 14. juuni 2004 määrus nr 117.

Vastavalt määrusele lisandub nõukogu liikme tasule täiendav tasu nõukogu organi tegevuses osalemise eest. Sellest tulenevalt makstakse auditi komitee tegevuses osalevale nõukogu liikmele täiendavat tasu 25% nõukogu liikme tasust, komitee esimehe täiendav tasu moodustab 50% nõukogu liikme tasust. Lahkumishüvitist ja muid täiendavaid tasusid (v.a nimetatud tasu nõukogu organi tegevuses osalemise eest) nõukogu liikmetele ei maksta.

Juhatuse liikmete tasu otsustab nõukogu. Juhatuse liikme tasu makstakse juhatuse liikme kohustuste täitmise eest. Tasu on fikseeritud juhatuse liikmega sõlmitud lepingus ja seda saab muuta ainult poolte kokkuleppel. Lähtudes riigivaraseaduse piirangutest ja kontserni tulemustest makstakse juhatuse liikmele ka tulemustasu.

Juhatuse liikmete täiendava tasu ja lahkumishüvitise piirmäärad on sätestatud riigivaraseaduse §-s 86, millest tulenevalt ei või juhatuse liikmele makstava täiendava tasu suurus kokku ületada juhatuse liikme neljakordset keskmist kuutasu eelmisel majandusaastal. Täiendava tasu määramine peab olema põhjendatud ja arvestama kontserni eesmärkide täitmist, loodud lisandväärtust ja turupositsiooni. Lahkumishüvitist võib maksta üksnes juhul, kui nõukogu kutsub juhatuse liikme tagasi oma algatusel enne tema volituste tähtaja möödumist, ning selle suurus ei või ületada juhatuse liikme kolme kuu tasu.

Tasustamiskomiteed Eesti Energias moodustatud ei ole, lähtutakse Eesti tavadest ja õigusaktidega seatud piirangutest.

TEHINGUD SEOTUD OSAPOOLTEGA

Seotud osapooltena käsitame a) üksusi, kus Eesti Energia aktsionärile kuulub oluline osalus (>50%), b) Eesti Energia sidusettevõtjaid ja c) juhatuse- ja nõukogu liikmeid ning nendega seotud ettevõtjaid.

Ülevaade 2009/10. majandusaastal tehtud tehingutest seotud osapooltega on esitatud raamatupidamise aruandes lk 145.

Kontsernis on juurutatud majanduslike huvide aruandluse süsteem, mille kohaselt töötajad, kes tööülesandeid täites võivad sattuda huvide konflikti, esitavad oma majandushuvid ning kinnitavad korrapäraste enesehindamistega oma sõltumatust.

Töötaja

TÖÖSUHTED

2009/10. majandusaastal rakendus Eestis uus töölepingu seadus, millest tulenevalt on nüüdseks uuendatud nii Eesti Energia töösuhteid reguleerivad korrad ja protseduurid kui ka andmebaasid. Töökorralduse sisereeglites oleme reguleerinud teemad, mida seadused üksikasjalikult ei käsitle.

2009/10. majandusaastal vähenes töötajate arv kõigis ärivaldkondades. Ettevõtted on loobunud põhitegevust toetavate tegevuste teostamisest ja praegustes majandustingimustes efektiivsuse tagamiseks ostetakse vajadusel need sisse. Efektiivsuse otsingud jätkuvad lähiaastatel, kuid samas näeb meie strateegia ette ka töötajate arvu kasvu, nt vedelkütuste tootmisel.

Majandusaasta lõpu seisuga töötas kontsernis kokku 7351 inimest, neist väljaspool Eestit 17. Töötajate keskmine vanus ulatus 47,1 aastani ja tööstaaž 15,6 aastani. Mehed moodustasid kõigist töötajatest 80% ja naised 20%.

Ootame oma töötajatelt tulemuslikku tööd. Töötajate motivatsiooni säilitamiseks ja töö eest saadava tasu konkurentsivõime ning ettevõttesisese võrreldavuse ja õigluse tagamiseks oleme hinnanud ühtse metoodika alusel ära kontserni ametikohad. Eri uuringute abil jälgime tööjõu ja palgaturu trende. Kollektiivlepingutes on mitmed kokkulepped

Riina Varts
personalidirektor

Meie inimestes on heade tegude energia. Asjatundlikkuse, uhkuse ja vastutustundega annab igaüks oma osa, et muuta elu Eestimaal veelgi valgemaks, turvalisemaks ja soojemaks.

TÖÖTAJATE PAIKNEMINE EESTIS

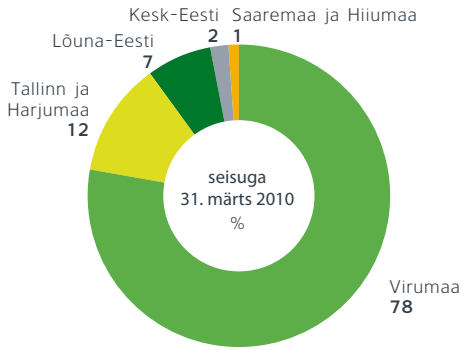

TÖÖTAJATE JAOTUS, seisuga 31. märts 2010

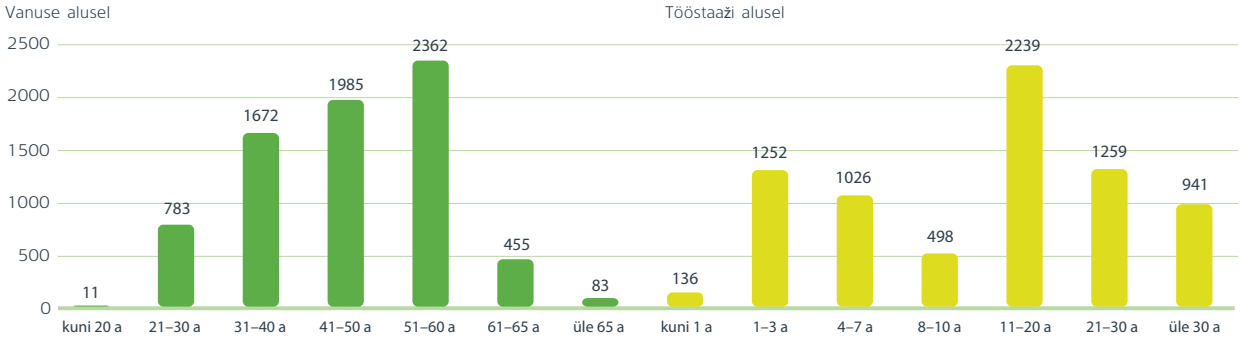

töölepinguseaduses sätestatust töötajale soodsamad – näiteks tasustame õhtutööd ja valveaja tasu on suurem kui seadus ette näeb.

Töö tulemuslikkuse paremaks juhtimiseks, põhjendamatute palgatõusude vältimiseks ja organisatsiooni arengu tagamiseks oleme uuendanud kontserni töötasusüsteemi. Meie eesmärk on liikuda suurema läbipaistvuse, lihtsuse ja selguse poole.

Töötasusüsteemi ühe osana kinnitasime kontserni tulemustasu maksmise põhimõtted. See on osa üldisest tulemusjuhtimise protsessist, mille käigus lepitakse töötajatega kokku strateegiast lähtuvad personaalsed eesmärgid ja jälgitakse nende täitmist. Tulemusjuhtimise raames toimuvad aastavestlused ning töötajaid hinnatakse nii äritulemuse kui ka pädevuse osas. Tulemustasu makstakse vaid heade ja väga heade töötulemuste eest.

TERVIS JA OHUTUS

Eesti Energia tegevusprofiilid (kaevandused, elektrijaamad, võrguettevõtted, tehnoloogiatööstus, õlitööstus, elektrimüük jne) ja nendega seotud ametikohad (tervistkahjustavad, ohtlikud või rasked töötingimused, kontoritöö) on väga erinevad. Paljud meie töötajad puutuvad kokku nii füüsikaliste, keemiliste, bioloogiliste, füsioloogiliste kui ka psühholoogiliste ohuteguritega.

Meie eesmärk on tagada töötajatele võimalikult ohutu töökeskkond, mis võimaldaks neil töötada ilma tööõnnetuste ja kutsehaigestumisteta. Pidev töötervishoiu- ja tööohutusalane koolitus ja täiendõpe on osa meie personalipoliitikast. Koolitamine tagab teadmised ja oskused ohtude ennetamiseks, analüüsimiseks ning kõige sobivamate tehniliste ja majanduslike lahenduste leidmiseks ning seeläbi kindlasti ka tööülesannete nõuetekohaseks täitmiseks.

Meie riskianalüüside kohaselt on kõige enam tervist kahjustavad töötingimused kaevandustes, karjäärides ja põlevkivielektrijaamades – kaevandustes on ohuteguriteks raske füüsiline töö, niiskus, madal temperatuur, tõmbetuul, tolm ja plahvatusoht; elektrijaamades on põhilisteks ohuteguriteks õhu tolmusisaldus, müra, vibratsioon, kemikaalid, temperatuur, tõmbetuul ja niiskus, samuti ohustab töötajaid elektrijaamades põlevkivi-, põlevkivituha- ja asbestitolm.

Elektrivõrkude teenindamise ja remondiga seotud töötajate töötingimused on rasked seoses töötamisega välistingimustes (ilmastik, töö kõrgustes, töötamine eri liiki mehhanismidega, puugioht jne) ja elektrilöögiohuga.

Töötajaid kahjustada võivate ohtude vähendamiseks järgime ja täidame tähelepanelikult kõiki õigusnõudeid, investeerime ohutumatesse töötingimustesse ning seadmetesse

TÖÖÕNNETUSTE ARV

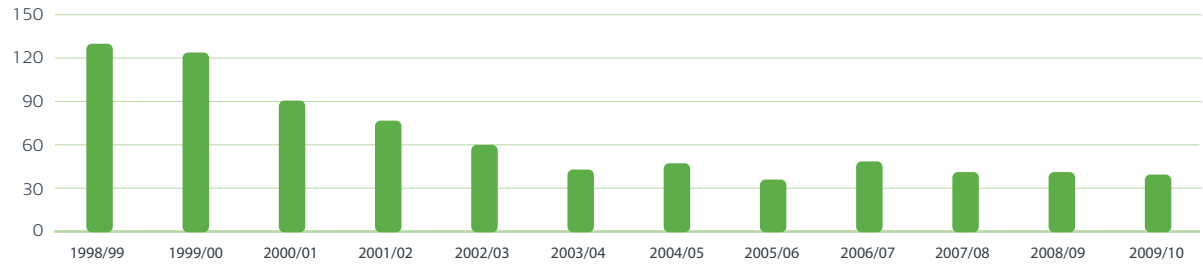

ja vähendame järk-järgult kogu kontsernis asbesti sisaldavate isolatsioonimaterjalide osatähtsust.

Eesti Energia Kaevandustes, Eesti Energia Jaotusvõrgus, Eesti Energia Võrguehituses ja Iru elektrijaamas on juurutatud standardile OHSAS 18001 vastav töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteem.

2009/10. majandusaastal ei toimunud olulisi muutusi seoses töötajate tervise ja ohutuse alase tegevusega. Viimasel 12 majandusaastal aset leidnud tööõnnetuste arv näitab selget vähenemise trendi, mis on aga osalt seotud sellega, et ostame teatud tehnilisi teenuseid partnerite käest.

JÄRELKASV

Eesti Energia konkurentsivõime ja jätkusuutlikkuse tagamiseks pöörame olulist tähelepanu personali planeerimisele ja järelkasvureservi loomisele. Piisavat järelkasvu tagava personali planeerimise süsteemi väljatöötamine ja juurutamine oli üks 2009/10. majandusaasta keskseid teemasid.

Kõige järelkasvukriitilisemad valdkonnad on Eesti Energias kaevandamine ja vedelkütuste tootmine. Kaevanduste puhul on probleemiks olemasoleva personali kõrge keskmine vanus ja mäenduse spetsialistide vähene juurdekasv õppeasutustes. Vedelkütuste tootmise laiendamiseks vajame oma äristrateegiast tulenevalt olulist personali juurdekasvu juba lähiaastatel.

2009/10. majandusaastal toetasime 27 noore õpinguid stipendiumidega nii kutsehariduse, rakenduskõrghariduse, magistriõppe kui ka doktoriõppe tasandil kokku 750 000 krooni ulatuses. Meie olulisim partner stipendiumide maksmisel oli Tallinna Tehnikaülikooli (TTÜ) Arengufond. Lõppenud majandusaastal lõpetasid kolm Eesti tudengit meie stipendiumi toel tuumaenergeetika magistriõpingud Rootsi Kuninglikus Tehnoloogiainstituudis.

Lisaks andsime välja igakuise doktorandistipendiumi TTÜ energeetikavaldkonna akadeemilise järelkasvu tagamiseks.

Lisaks stipendiumide väljastamisele püüame järelkasvu innustamiseks ennekõike tõsta energeetikaga seotud karjäärivõimaluste atraktiivsust noorte hulgas, luua koostöövõimalusi energeetikaharidust omandavatele noortele ja sõlmida partnerlusi õppeasutustega energeetikahariduse arendamisel.

Õppe mitmekesistamiseks pakume aastas kuni 150 parimale energeetikavaldkonna kutse- ja üliõpilasele praktikavõimalust Eesti

Energia ettevõtetes üle Eesti. Samuti pakume energeetikat õppivatele noortele võimalusi õppekäikudeks meie objektidele ja koostööd ühiste uurimistööde tegemisel.

Õppetegevust toetavad meie juhtide ja spetsialistide loengud koolides – teist aastat loevad meie inimesed TTÜs elektroenergeetika õppeainet „Energiasüsteemi strateegiline arendamine".

Mais toimunud „Energianädala" raames esinesid meie juhid ka teistes Eesti kõrg- ja kutsekoolides. Samuti osaleme partnerina Tartu Ülikooli ja TTÜ tuumaenergeetika ühismagistri-õppekavade loomises, mis aitab tõsta Eesti teadlikkust tuumaenergiast.

Juunis 2009 valmis Tallinnas Eesti Energia õppeväljak, mis loob Eestis ainulaadsed võimalused võrguelektrike oskuste kinnistamiseks ja praktiliseks väljaõppeks. Oktoobris 2009 sõlmisime koos Ida-Virumaa haridusasutuste, ettevõtete ja kohalike omavalitsustega koostöölepingu Kohtla-Järvele TTÜ Virumaa Kolledži juurde Põlevkivivaldkonna Kompetentsikeskuse loomiseks. Projekti eesmärk on rahvusvaheliselt konkurentsivõimelise põlevkivialase teadus-arendustegevuse ning oskusteabe edendamine alates põlevkivi kaevandamisest ja töötlemisest kuni põlevkivienergeetika ja –keemia valdkondadeni tervikuna.

INIMÕIGUSED

Eesti Vabariik on liitunud enamiku rahvusvaheliste ja regionaalsete inimõiguste konventsioonidega ning juhindub Euroopa Liidu nõuetest. Eesti Energiale on oluline, et meie tegevus vastaks täielikult rahvusvahelise ja siseriikliku õiguse normidele ning headele tavadele.

Pöörame eelkõige tähelepanu järgmiste õiguste kaitsele:
- töötajate võrdne kohtlemine – lubamatu on diskrimineerimine soo, rassi, emakeele, poliitiliste veendumuste või vanuse alusel,
- laste õiguste kaitse – lubamatu on alaealiste kasutamine tööjõuna, kui see ei ole kooskõlas seadustega.

Sisejuhenditega tagame selliste õiguste kaitse. Eesti Energia juhtkond, tütarettevõtjate juhatused ja järelevalvet teostavad osakonnad teadvustavad selliseid riske ning reageerivad nende ilmnemisel viivitamatult.

2009/10. majandusaastal ei esinenud kontsernis ühtegi juhtumit, mida oleks võimalik klassifitseerida inimõiguste rikkumisena.

AMETIÜHING

Eesti Energias on ametiühingutega sõlmitud kokku kaheksa kollektiivlepingut. Lõppenud majandusaastal selgitasime varasemast oluliselt enam ametiühingutele ettevõttes ja Eesti energeetikas aset leidvate muutuste tagamaid. Partnerluse arendamiseks viisime esimese Eesti tööandjana läbi ametiühingu-teemalise koolituse ka ettevõtte juhtkonnale.

Koostööd tegime ametiühingutega uue töölepinguseaduse rakendamisel, mille käigus uuendasime töölepingu tingimused, töökorraldusreeglid, puhkusetingimused ja tasustamise põhimõtted. Samuti oleme ühiselt tegutsenud töökeskkonna riskide hindamisel, tööohutusreeglite täitmise jälgimisel ja ka ürituste korraldamisel.

Muutused majanduskeskkonnas ja tasusüsteemi arendamise soov tõid lõppenud majandusaastal kaasa vajaduse vaadata üle lepingutes sisalduvad soodustused ning lahendada töökohtade ja sissetulekute säilitamisega seotud probleeme.

Praegune kollektiivlepingute paljus ja neis sisalduvad erisugused tingimused on muutnud läbirääkimiste protsessi keerukaks, mistõttu soovime kõigi kontserniga seotud ametiühingute allorganisatsioonidega sisse seada ühtsed koostööpõhimõtted ja ühise kollektiivlepingu, mis arvestab nii eri ettevõtete töö-spetsiifikat kui ka turusituatsiooni.

Informatsioon

SISETEABE KÄSITLEMINE

Eesti Energias kehtivad siseteabe käsitlemise nõuded tulenevalt kontserni poolt emiteeritud ja Londoni Börsil noteeritud eurovõlakirjadest. Siseteabe nõuetekohane käsitlemine on oluline, et kaitsta võlakirjainvestorite huve ning tagada võlakirjade aus ja õiglane kauplemine.

Kõigile võlakirjaomanikele ja potentsiaalsetele investoritele peab olema õigeaegselt, järjepidevalt ja võrdsetel tingimustel (samas mahus, samal ajal ning samal viisil) kättesaadav oluline informatsioon Eesti Energia ja tema tütarettevõtjate kohta.

Eesti Energiaga seotud isikutel on oma ametikohast tulenevalt teatud aegadel ja juhtudel vältimatut rohkem teavet kontserni kohta, kui seda on investoritel ja avalikkusel. Sellise info väärkasutuse vältimiseks oleme loonud siseteabe kaitse korra.

Meile teadaolevalt ei esinenud 2009/10. majandusaastal ühtegi siseteabe väärkasutamise tunnustega juhtumit.

INFORMATSIOONI JAGAMINE

Eesti Energia jagab avatult olulist informatsiooni meedia ja eurovõlakirja investoritega.

Ettevõtte tegevust puudutavat ja eurovõlakirja hinda potentsiaalselt mõjutavat informatsiooni jagame Londoni Börsi reeglite kohaselt ja esmalt nende infosüsteemi kaudu. Eurovõlakirja hinda eeldatavalt mitte mõjutava info avaldame siseriiklike meediakanalite vahendusel. Mõlemal juhul järgime informatsiooni avaldamise eel kontsernis kehtivaid siseteabe käsitlemise reegleid.

2009/10. majandusaastal edastasime Londoni Börsi infosüsteemi kaudu 21 börsiteadet, millest 8 olid regulaarsed teated (majandustulemused) ja 13 erakorralised.

2010/11. majandusaasta tulemused ehk kontserni konsolideeritud vahearuanded avalikustame järgmiselt:
- I kvartal – 30. juuli 2010
- II kvartal – 29. oktoober 2010
- III kvartal – 31. jaanuar 2011

2010/11. majandusaasta auditeeritud tervik-tulemused avalikustame 31. mail 2011. Tütarettevõtjate majandustulemusi üldjuhul eraldi ei avaldata.

Veiko Räim
treasury ja investorsuhete juht

Eleringi müügist ja kontsernisiseste laenude refinantseerimisest laekunud raha toel oli kontserni netovõlg majandusaasta lõpus negatiivne. Hoolimata tugevast laenuvõimest tuleb lähiaastate investeerimiskava elluviimiseks kaasata täiendavat omakapitali.

Kindlus ja järelevalve

FINANTSAUDIT

Lähtudes Eesti Energia põhikirjast kuulub finantsaudiitori määramine üldkoosoleku pädevusse. Valikuprotsess toimub auditi komitee eestvedamisel ja selle tulemused esitatakse üldkoosolekule kinnitamiseks.

Eesti Energia finantsaudiitor on audiitorühing PricewaterhouseCoopers, kes teostab majandusaasta aruande auditi kõikides kontserni kuuluvates ettevõtjates.

2009/10. majandusaastal teostati audit kahes osas. Vaheauditi tulemusi tutvustas finantsaudiitor 2009. aasta detsembris toimunud Eesti Energia nõukogu koosolekul. Järeldusotsus majandusaasta aruandele on esitatud käesoleva aruande lk 151.

Eesti Energiale on oluline omalt poolt kaasa aidata finantsauditi teostaja sõltumatusele ja vältida huvide konflikti tekkimist. Selleks on auditi komitee kehtestanud põhimõtted, mida tuleb järgida, kui finantsauditi teostaja soovib pakkuda kontserni kuuluvatele ettevõtjatele täiendavaid teenuseid.

2009/10. majandusaastal ei osutanud PricewaterhouseCoopers Eesti Energiale teenuseid, mis oleks võinud kahjustada audiitori sõltumatust.

Finantsaudiitoriga samasse ettevõtjate võrgustikku kuuluv PricewaterhouseCoopers Advisors osutas kõnealusel perioodil Eesti Energia kontsernile järgmisi teenuseid: Elering OÜ eraldamise majanduslike ja õiguslike mõjude analüüs, Elering OÜ turuväärtuse hindamine, kontserni IT-projektide portfellijuhtimise juurutamine ja finantsaruandluse protsessi hindamine. Enne nimetatud teenuste osutamist hindas auditi komitee olukorda ja leidis, et nende osutamine ei kahjusta finantsaudiitori sõltumatust.

SISEAUDIT

Eesti Energias on loodud siseauditi funktsioon, mis katab kogu kontserni tegevust. Siseauditi eest vastutab riskijuhtimise ja siseauditi teenistuse koosseisu kuuluv siseauditi osakond.

Osakonna aruandluskohustus on auditi komitee ees ning tegevusplaane ja tegevusaruandeid hindab ja kiidab heaks ka Eesti Energia nõukogu. Siseauditi osakonnal on ülesanne kaasa aidata sisekontrollikeskkonna, riskide juhtimise ning ärijuhtimise kultuuri parandamisele. Siseauditi osakonna esindajatele on tagatud sõltumatus ja juurdepääs kõikidele vajalikele andmetele.

2009/10. majandusaastal töötas siseauditi osakonnas viis siseaudiitorit ning kaks kontrolöri.

Siseauditi osakonna tegevusaruanded esitati 2009/10. majandusaastal auditi komiteele neljal korral. 2009. kalendriaasta koondaruanne esitati Eesti Energia nõukogule 27. jaanuaril 2010. Siseauditi aruanded on tehtud kättesaadavaks ka finantsaudiitorile.

Kontsernis on tagatud juhtkonna kohene teavitamine kõikidest kõrge olulisusega riskidest ja nende riskide kajastamine kontserni riskiprofiilis. Juhatus on kõnealusel perioodil taganud riskide maandamise mõistliku aja jooksul.

RISKIDE JUHTIMINE

Eesti Energia riskijuhtimise aluseks on kontserni ühtsed riskijuhtimise põhimõtted. Protsessi koordineerib riskijuhtimise ja siseauditi teenistusse kuuluv riskijuhtimise osakond.

Iga kontserni ettevõtja peab tagama, et lähtuvalt talle seatud eesmärkidest on riskid jooksvalt juhitud ning et need ei ohusta eesmärkide saavutamist. Riskide võtmine on äritegevuse normaalne osa, kuid seejuures tuleb olla veendunud, et riski realiseerumisel oleks endiselt tagatud üksuse eesmärgipärane ja jätkusuutlik tegevus. Teisisõnu ei tohi kontsern kanda oma riskitaluvuse piire ületavaid kahjusid.

Kontserni riskide konsolideerimise, analüüsi ja kõrvutamise tulemusena koostab riskijuhtimise osakond nii kontserni kui ka ärivaldkondade lõikes kaks korda aastas riskiaruanded. Aruanded esitatakse ärivaldkondade juhtrühmadele, kontserni juhatusele ja auditi komiteele. Vastavalt vajadusele tutvustatakse kontserni riskiaruannet ka Eesti Energia nõukogule. Riskiaruanne on oluline sisend siseauditi tegevuste planeerimisel.

2009/10. majandusaastal ei toimunud kontserni riskijuhtimise korralduses olulisi või erakorralisi muudatusi.

PETTUSTE ENNETAMINE

2009/10. majandusaastal kinnitas Eesti Energia juhatus pettuse riski juhtimise strateegia, millest tuleneva tegevusplaani rakendamise eest vastutab riskijuhtimise- ja siseauditi teenistuse koosseisu kuuluv riskihaldur.

Strateegia keskendub pettuste ennetamisele ja avastamisele ning ka võimalike pettuste realiseerumisest tekkiva mõju vähendamisele. Oodatava tulemusena näeme, et ennetus- ja avastamistegevused aitavad ära hoida tulude ja kasumi kaotust, maine kahjustamist, klientide rahulolematust ja kaotust, ärisaladuste ja siseinfo või varade vargusi ning informatsiooniga manipuleerimist.

2009/10. majandusaastal tehti olulisi edusamme huvide konflikti vältimiseks ja juurutati kontsernis majanduslike huvide aruandluse süsteem.

Teadaolevalt ei ole kontserni juhatusel ega tütarfirmade juhtidel tekkinud 2009/10. majandusaastal huvide konflikte.

REGULAATORID

Eesti Energia eri tegevusalade tõttu kehtib meie suhtes mitmesuguseid regulatsioone. Riikliku järelevalve teostajatena on meie peamised partnerid Konkurentsiamet, Tehnilise Järelevalve Amet ja Keskkonnainspektsioon.

Peamiste õigusaktide hulka, mis meie tegevust reguleerivad ja mõjutavad, kuuluvad muu hulgas maapõueseadus, kaevandamisseadus, vedelkütuse seadus, kemikaaliseadus, elektriturueseadus, võrgueeskiri (kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusega), elektriohutusseadus, mõõteseadus, kaugkütteseadus, konkurentsiseadus, veeseadus ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus.

2009/10. majandusaastal tehti ülalnimetatud õigusaktidesse mitmeid meie jaoks olulisi muudatusi, mille tõttu korraldasime ümber ka kontserni tegevust.

Elektrituruseadusega kehtestati lõppenud majandusaastal järgmised meid mõjutavad muudatused:

- keeld vabatarbijatele osta elektrienergiat Konkurentsiameti kehtestatud piirhindade alusel,
- elektribörsi loomine ja tegevusloa kaotamine elektrienergia impordiks,
- toetuse tagamine põlevkivil töötavale tootmisseadmele, kokku kuni 1,2 miljardit krooni kalendriaastas,
- taastuvenergia eest toetuse saamisel kaotati 6. juulil 2009 piirang, mille kohaselt ei saanud toetust tootmisseadmed, mille netovõimsus ületab 100 MW. Samas alates 1. juulist 2010 kehtib biomassist elektrienergia tootmise toetuse piirang – biomassist tootes saab muudatuse kohaselt toetust ainult tõhusa koostootmise režiimil. Selle toetuse tingimused kehtestab Vabariigi Valitsus oma määrusega.

Veeseaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmine tõi kaasa regulatsiooni, mis võimaldab rajada avalikesse veekogudesse tuulegeneraatoreid.

16. juulil 2009 jõustus keskkonnaministri 29. aprilli 2004. aasta määrus nr 38 „Prügila rajamise, sulgemise ja kasutamise nõuded". Selle määruse § 19 lõike 3 kohaselt ei loeta vedeljäätmete ladestamiseks jõujaamades ja

põletusseadmetes tekkinud põlevkivikoldetuha ja põlevkivilendtuha suunamist prügilaladestusalale hüdrotranspordi teel, kui kasutatav vesi ringleb suletud süsteemis.

Euroopa Liidu elektri siseturu kolmanda direktiiviga tehti liikmesriikidele kohustuslikuks põhivõrguettevõtjate eraldamine suurtest energiakontsernidest. Eesti Energiast eraldati põhivõrguettevõtja Elering OÜ koos põhivõrguga täielikult 2010. aasta alguses.

2009/10. majandusaastal tegi Konkurentsiamet väärteomenetluses otsuse Eesti Energia Narva Elektrijaamade suhtes turguvalitseva seisundi kuritarvitamise eest, kui viimane keeldus määratud tarne korras elektrienergia müügist Kulon ASile ja Sagro Elekter OÜle. Narva Elektrijaamad esitasid Konkurentsiameti otsuse peale kaebuse, mille Harju Maakohtu rahuldas, kuid see menetlus ei ole veel lõppenud.

Konkurentsiamet tegi lõppenud majandusaastal ettekirjutuse ka Eesti Energia Jaotusvõrgule seoses taatlemata elektriarvestite kasutamisega kliendi tarbitud elektrienergia koguse mõõtmisel. Ettekirjutuse kohaselt vahetab Jaotusvõrk taatlemata arvestid taadeldud arvestite vastu välja hiljemalt 1. augustil 2010. Samas asjas alustas väärteomenetlust ka Tehnilise Järelevalve Amet, kes selgitas välja, et 42% taatlemata arvestitest mõõdab kliendi kasuks ja 8% Jaotusvõrgu kasuks ning 50% töötasid tõrgeteta. Menetlus ei ole veel lõppenud.

Juhatuse kinnitus

Eesti Energia juhatus on 2009/10. majandusaastal täitnud nõuetekohaselt juhatuse liikmete kohustusi ning juhtinud Eesti Energia kontserni seatud eesmärkide suunas. Juhatus on regulaarselt andnud aru nõukogule, on lähtunud oma volitustest ja esitanud kõik vajaliku nõukogule otsustamiseks.

Juhatus teadvustab ja kinnitab käesolevaga oma vastutust majandusaasta aruande ettevalmistuse ning selles sisalduvate andmete eest.

Auditi komitee kinnitus

Auditi komitee on oma tegevuses lähtunud kehtivast komitee põhimäärusest ning sellele vastavalt koostatud tegevusplaanist. Meie tegevusele ei ole seatud mingeid piiranguid ja kontserni esindajad on meile teinud kättesaadavaks vajaliku hulga informatsiooni. Juurutatud on kindlad aruandlusliinid, mis toetavad samuti vajaliku informatsiooni korrapärast jõudmist meieni. Töö tulemusena kujunenud seisukohtadest ja nendega seotud ettepanekutest oleme jooksvalt andnud teada kontserni juhatuse esindajatele ning vajadusel ka tütarettevõtjate juhtidele.

2009/10. majandusaasta kohta oleme kujundanud oma hinnangud järgmiste kontserni mõjutavate tegevuste suhtes:

- juhindumine raamatupidamise põhimõtetest,
- finantseelarve ja -aruannete koostamine ja kinnitamise protsesside toimimine,
- välisauditi piisavuse ja tõhususe korraldamine,
- sisekontrollisüsteemi arendamine ja toimimine,
- ettevõtte tegevuse seaduslikkuse jälgimine,
- välisauditi sõltumatuse tagamine ning
- siseauditi funktsiooni korraldamine.

Me ei ole täheldanud nimetatud tegevustes selliseid puudusi, mis võiksid avaldada materiaalset mõju kontserni tegevusele või 2009/10. majandusaasta aruandele.

Oma hinnangud oleme esitanud koos tegevusaruandega Eesti Energia nõukogule 20. mail 2010. aastal.

Jüri Käo
Auditi komitee esimees

20. mai 2010

Vastavus hea ühingujuhtimise põhimõtetele

Oleme kontserni juhtimise ülesehitust ning toimimist hinnanud Ühendkuningriigi Finantsaruandluse Nõukogu poolt väljatöötatud koondtava The Combined Code on Corporate Governance alusel. Eelnenud peatükkides kirjeldasime ühingujuhtimise seisukohalt olulisi komponente.

Olles hinnanud kontserni juhtimissüsteemi ülesehituse ja tegeliku toimimise vastavust, leiame, et meie korraldus ja tegevus on olulises osas koondtavaga kooskõlas. Samuti on meie tegevus kooskõlas Eesti seadustega, mis mitmeid koondtavas esitatud põhimõtteid üksikasjalikumalt reguleerivad.

2009/10. majandusaastal esinesid koondtava ja meie tegevuse vahel järgmised mittevastavused:

- ei ole moodustatud ametisse määramise komiteed (tulenevalt riigivaraseaduse §-dest 80 ja 81 toimub nõukogu liikmete ametisse määramine vastavalt majandus- ja kommunikatsiooniministri ning rahandusministri otsustele),
- erineb nõukogu liikmete tagasivalimise regulaarsus ja reeglistik (tulenevalt riigivaraseaduse §-dest 80 ja 81 toimub nõukogu liikmete ametisse määramine vastavalt majandus- ja kommunikatsiooniministri ning rahandusministri otsustele),
- juhatuse liikmete valimine ja juhatuse esimehe määramine toimub nõukogu otsusega,
- ei ole moodustatud tasustamise komiteed (riigivaraseaduse §-dega 85 ja 86 on reguleeritud riigile kuuluva äriühingu juhtorganite liikmete tasustamise põhimõtted),
- erineb nõukogu tegevuse enesehindamine (riigivaraseaduse § 84 lõike 1 kohaselt on nõukogu liige kohustatud aru andma teda valinud ministrile),
- Eesti Energia kui riigile kuuluva äriühingu suhtes ei kohaldu koondtava peatükid D (dialoog institutsionaalsete aktsionäridega) ja E (dialoog ettevõtjatega).

TEGEVUSKESKKOND

Eesti Energia mitmekülgne tooteportfell ja tegutsemine erinevatel turgudel toob kaasa palju tegureid, millega me oma tegevuse planeerimisel arvestama peame. Nendest olulisemad mõjurid on majandus- ja seadusandlik keskkond, toornafta maailmaturuhind ning välistemperatuur.

Sarnaselt paljudele teistele piirkondadele maailmas vähenes sisemajanduse koguprodukt ka Baltimaades ja Soomes. Sügavaimaks kujunes langus Lätis, kus sisemajanduse koguprodukti muutus püsivhindades oli 2009. aastal −18,3%, Leedus −15,0% ning Eestis −14,1%. Soomes oli langus −7,8%.

Tööstustoodangu mahuindeks, mis näitab tööstustoodangu mahu muutust võrreldes eelmise aasta sama perioodiga, langes Eestis 2009. aastal keskmiselt 30% kuus. Aasta viimastel kuudel langustrend oluliselt aeglustus, -35,5%-lt aprillis -10,8%-ni detsembris, tulenedes ka madalast võrdlusbaasist.

2009. aastal iseloomustas tööjõuturgu keskmise brutopalga langus (-5,7% võrreldes 2008. aastaga) ning tööpuuduse suurenemine (5,5%-lt 14,4%-ni). Kui muutus sisemajanduse

SISEMAJANDUSE KOGUPRODUKTI MUUTUS BALTIMAADES JA SOOMES

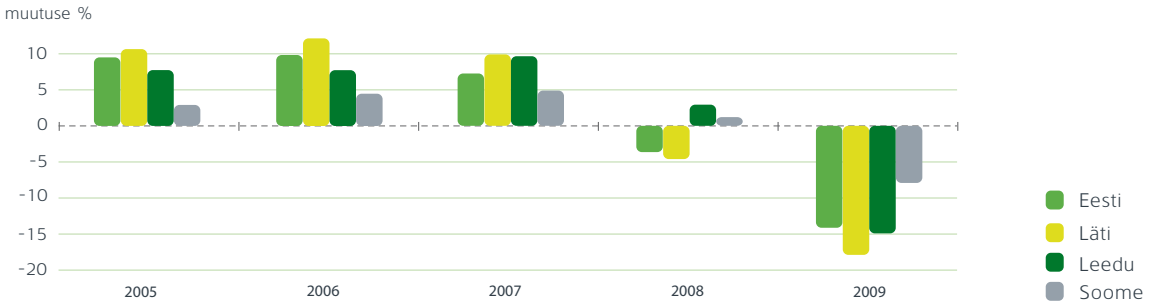

Allikas: Eurostat

Jaanus Arukaevu
strateegiajuht

Baltikumi elektriturule on jõudnud põnevad ajad – Eestis ja Leedus on turg avatud ligi kolmandiku ulatuses ning seni odavat elektrit pakkunud Ignalina tuumajaam ei tooda enam. Eesti Energiale pakub uus situatsioon täiendavaid võimalusi.

koguproduktis näitas langustrendi juba 2008. aasta alguses, siis keskmise brutopalga kasv muutus languseks 2009. aasta alguses ning töötuse määr hakkas kasvama 2008. aasta teises pooles, ulatudes 2009. aasta neljandaks kvartaliks 14,6%-ni. Suuremad langused tööhõives on toimunud ehituses ning töötlevas tööstuses, kus oli 2009. aastal vastavalt 22 000 ning 20 000 hõivatut vähem.

Nõrk sisenõudlus ja madalad hinnad maailma tooraineturgudel tõid Eestis kaasa deflatsioonilise keskkonna. Tarbijahinnaindeksi kasv pidurdus märkimisväärselt 2008. aasta 10,4%-lt 2009. aastal -0,2%-ni.

Pikaajalisest keskmisest[1] erinev välistemperatuur suurendab elektri- ja soojusenergia tarbimist peamiselt talvisel perioodil. Analüüs on näidanud, et aasta keskmise temperatuuri ühekraadine kõrvalekalle pikaajalisest keskmisest temperatuurist mõjutab aastast elektritarbimist *ca* 120–150 GWh.

2009/10. majandusaastat iseloomustab eelmistest aastatest oluliselt madalam välistemperatuur eelkõige kütteperioodil ehk majandusaasta kolmandas ja neljandas kvartalis. Võrreldes 2008/09. majandusaastaga oli välistemperatuur kolmandas kvartalis 2,7 °C ja neljandas kvartalis 4,8 °C madalam. Detsembris ja jaanuaris oli välistemperatuur võrreldes 2008/09. majandusaastaga märgatavalt madalam (vastavalt 4,0 ja 10,0 °C võrra).

Lõppenud majandusaasta keskmiseks välistemperatuuriks kujunes 4,9 °C, mis oli võrreldes 2008/09. majandusaastaga 1,7 °C ja pikaajalisest keskmisest 1,3° C madalam.

MAJANDUSKESKKOND EESTIS

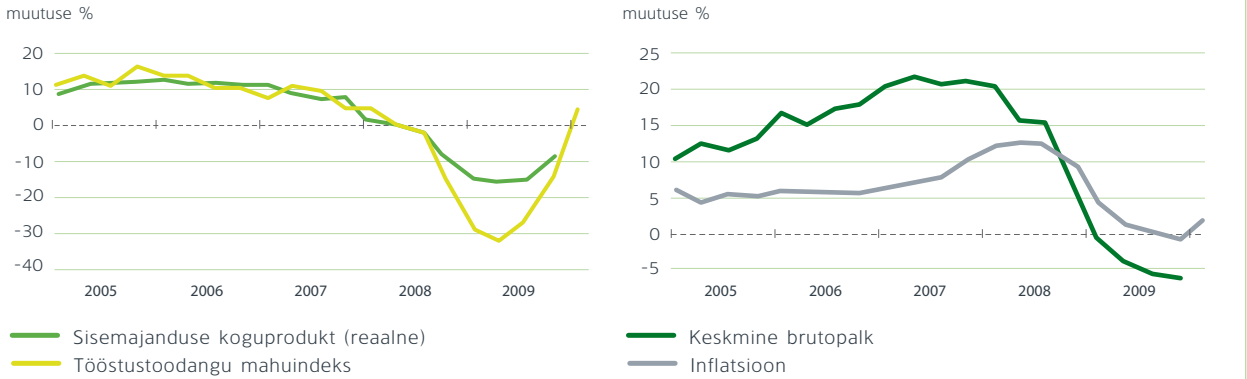

Allikas: Eesti Statistikaamet

TEMPERATUURI MÕJU ELEKTRIENERGIA MÜÜGILE*

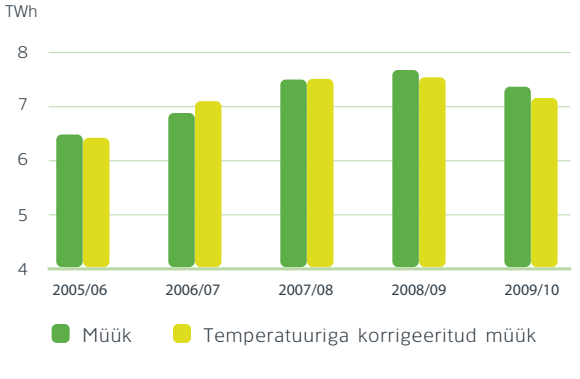

Allikas: Eesti Energia, Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut

* kontserniväline müük Eestis

[1] Arvutuste aluseks on Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi poolt alates 1989. aastast üle Eesti kogutud andmed.

Tegevuskeskkonna mõju jaeäri valdkonnale

Eesti Energia pakub Eestis ligi poolele miljonile kliendile võrguteenust, elektrienergiat ja energiaga seotud lisateenuseid. Oleme kliendile abiks kõigi energiat puudutavate küsimuste lahendamisel.

VÕRGUTEENUSE MÜÜK EESTIS

Eesti Energia osutab jaotusvõrgu kaudu võrguteenust lõppkliendile kuni 35 kV madal- ja keskpingevõrgus ning tegeleb nende võrkude haldamisega.

Võrgutasude kooskõlastamisel lähtume Konkurentsiameti kehtestatud võrgutasude arvutamise ühtsest metoodikast, mille alusel kinnitatakse regulatsiooniperioodiks võrgutasude põhjendatud kulud ja lubatud müügitulu.

Alates 2008. aasta 1. märtsist hakkas kehtima võrgutasude kolmeaastane regulatsiooniperiood. Võrgutasusid korrigeeritakse üks kord aastas, alates ühe aasta möödumisest regulatsiooniperioodi algusest vastavalt Konkurentsiametiga kooskõlastatud võrgutasude korrigeerimise valemile.

Võrgutasude korrigeerimise valemi aluseks on:
- regulatsiooniperioodiks kooskõlastatud (1) võrguteenuse müügimahud, (2) reguleeritava vara arvestus ja investeeringute programm ning (3) lubatud müügitulu, mille aluseks on ärikulud ja põhjendatud tulukus;
- tarbijahinnaindeksi muutus, mille aluseks on Eesti Statistikaameti avaldatud andmed (võrgutasude korrigeerimisel võetakse aluseks avaldatud eelneva 12 kuu tarbijahinnaindeksi muutuse keskmine väärtus).

Võrgutasude 1. märtsist 2008 kehtima hakanud regulatsiooniperioodi kooskõlastamisel eeldas Konkurentsiamet võrguteenuste müügimahuks 2008/09. majandusaastal 6467 GWh ja 2009/10. majandusaastal 6661 GWh.

Reaalselt olid aga müügimahud vastavatel majandusaastatel 6447 GWh ja 6337 GWh. Müügilanguse tingimustes on Konkurentsiameti lubatud tulukuse saavutamine raskendatud ning see seab takistusi oma tegevuse tõhustamisele muutunud oludes.

2009/10. majandusaastal muutusid võrgutasud kahel korral. 2009. aasta 1. augustil, kui Eesti Energia Narva Elektrijaamade tootmiskulude vähenemine tõi kaasa võrguteenuse keskmiselt 1,7%-se hinnalanguse ja 2010. aasta 1. märtsil kasvades 1,5% tulenevalt võrgutasude korralisest korrigeerimisest.

ELEKTRIENERGIA JA ENERGIAGA SEOTUD LISATEENUSTE MÜÜK EESTIS

Elektrienergia

Eesti Energia müüb Eestis elektrienergiat nii avatud kui ka suletud turu klientidele.

Elektrienergia hind Eestis on jätkuvalt nii kodu- kui ka tööstustarbijatele Euroopa Liidus madalamate hulgas. Vastavalt Eurostati andmetele oli Eesti keskmine elektrienergia hind koos maksudega perioodil 2009. aasta juuli–detsember Euroopa Liidu riikide seas kodutarbijatele odavuselt teisel kohal ning tööstustarbijatele odavaim. Stabiilse madala hinnataseme põhjusteks on elektrituru reguleeritus ja põlevkivi hinna sõltumatus teiste energiaallikate maailmaturuhinna liikumisest.

Elektrienergia turg Eestis jaguneb kaheks – avatud turuks ja suletud turuks. Avatud turult, kus elektrienergia hind peaks kujunema vastavalt nõudlusele ja pakkumisele, oli kuni 2010. aasta 1. aprillini õigus elektrienergiat osta aastas ühe liitumispunkti kaudu üle 2 GWh elektrienergiat tarbival kliendil[2]. Alates 2013. aastast on turg avatud kõikidele klientidele olenemata nende elektrienergia

ELEKTRIENERGIA KESKMINE HIND EUROOPA LIIDU KODUTARBIJALE

Aastase tarbimisega 2500–5000 kWh, perioodil juuli–detsember 2009

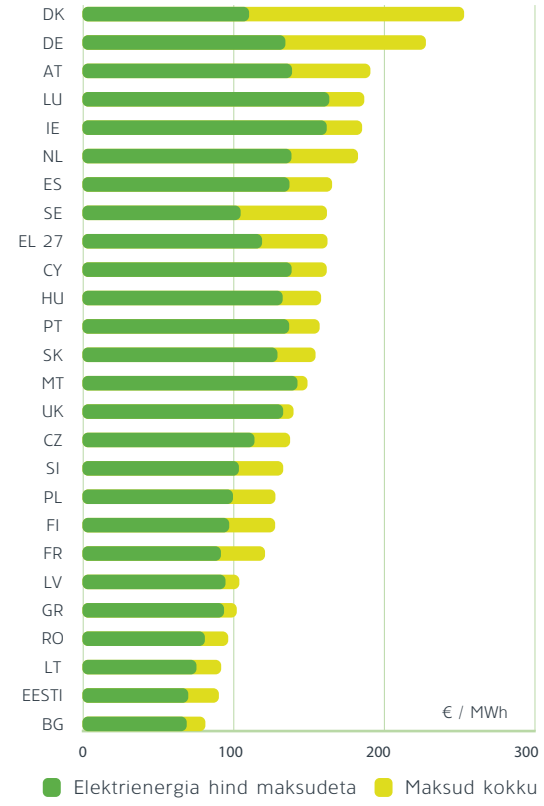

Allikas: Eurostat

ELEKTRIENERGIA KESKMINE HIND EUROOPA LIIDU TÖÖSTUSTARBIJALE

Aastase tarbimisega 2–20 GWh, perioodil juuli–detsember 2009

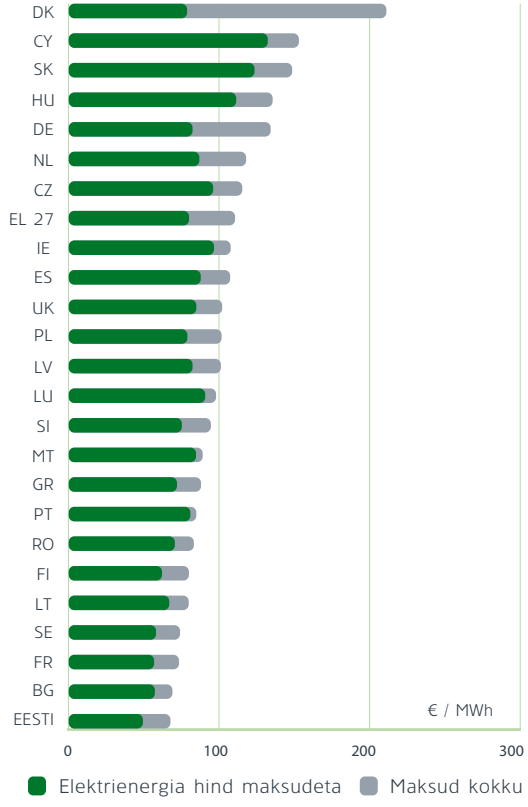

Allikas: Eurostat

[2] Kuni 2009. aasta 1. jaanuarini oli turg avatud klientidele, kelle elektrienergia tarbimine ühe liitumispunkti kaudu ületas aastas 40 GWh.

tarbimismahust. Suletud turul on elektrienergia hind reguleeritud ja kooskõlastatud Konkurentsiametiga.

Elektrituruseaduse kohaselt said kuni 2010. aasta 1. aprillini avatud turu kliendid osta elektrienergiat ka suletud turult, mistõttu suletud turu elektrienergia hind seadis ülempiiri avatud turu elektrienergia hinnale ja välistas sisuliselt avatud turu toimimise. Elektrituruseaduse muudatused, mis jõustusid alates 27. veebruarist, aga sätestavad, et avatud turu kliendid peavad alates 2010. aasta 1. aprillist ostma elektrienergiat avatud turult.

Elektrituru osalise avamisega käivitus 2010. aasta 1. aprillil Eestis ka Nord Pool Spot elektribörsi Estlinki hinnapiirkond, kus hakati kauplema tarnetega päev-ette-turul. Tulevikus lisandub päev-ette-turule päevasiseste tarnete turg. Kaugemas tulevikus on võimalik finantstoodete turul Nord Pooli süsteemihinna ja Eestis asuva hinnapiirkonna vahelise hinnaerinevuse toodete loomine, mille abil saab maandada standardsete tulevikutehingute kasutamisest tekkivat kohalikku hinnariski.

Suletud turu elektrimüügil nõuab seadus kontserni müügikohustuse täitmiseks müüdava elektrienergia kaalutud keskmise hinna piirmäära kooskõlastamist. See piirmäär muutus 2009/10. majandusaastal ühe korra. Eesti Energia Narva Elektrijaamade tootmiskulude vähenedes langes elektrienergia hind 2009. aasta 1. augustil 6,4% ehk 50,79 s/kWh-lt 47,54 s/kWh-ni.

Hindade kooskõlastamisel arvestab Konkurentsiamet kuludega, mida on vaja, et ettevõte saaks täita õigusaktidest ja tegevusloa tingimustest tulenevaid kohustusi, ning mis tagavad investeeritud kapitali põhjendatud tulukuse. Amet loeb investeeritud kapitaliks üldjuhul ettevõtte aasta keskmist põhivarade jääkväärtust, millele on lisatud 5% ettevõtte kontsernivälisest müügitulust. Põhjendatud tootluse määraks on ettevõtte kaalutud keskmine kapitali hind (WACC). Hindade kooskõlastamise metoodika on avalikkusele kättesaadav Konkurentsiameti kodulehel.

Roheline energia

Eesti Energia pakub oma klientidele lisaks põlevkivielektrile ka taastuvatest allikatest toodetud elektrienergiat.

Alustasime keskkonnasõbraliku Rohelise Energia müügiprogrammi esimese ettevõttena Kesk- ja Ida-Euroopas juba 2001. aastal. 2009. aasta märtsis tõime turule Rohelise Energia hinnapaketid, millega pakume klientidele võimalust tarbida vaid taastuvatest allikatest toodetud elektrienergiat. Müüdava elektrienergia toodame ise või ostame kokku teistelt taastuvenergia tootjatelt. Teisi sarnaseid, ainult taastuvenergial põhinevaid elektrienergia hinnapakette Eestis ei pakuta.

Energiaaudit, energiamärgis ja termoülevaatus

Eesti Energia hakkas majandusaastal pakkuma klientidele hoonete energiakasutuse analüüsiga seotud teenuseid.

Selleks et kliendid saaksid tellida kõik keskkonna ja energia säästmisega seotud tooted ühest kohast, lisasime oma teenusteportfelli energiaauditi, energiamärgise ja termoülevaatuse. Vaatamata tihedale konkurentsile oleme saanud energiamärgiste turul endale juba 30% turuosa.

Elektritööd ja võrguehitus

Eesti Energia pakub klientidele siseelektritöid pistikupesa paigaldusest kuni elektriprojekti nõudva tööni ning elektrivõrgu projekteerimis-, ehitus- ja hooldustöid.

Elektritööde ja võrguehituse teenuste üldine ärikeskkond on oluliselt seotud ehitusturu arenguga. Eesti Statistikaameti andmetel püsis ehitusmahuindeksi[3] langus 2009. aastal võrreldes 2008. aastaga 30% läheduses. See on kaasa toonud tellimuste hulga vähenemise ja hinnalanguse. Sarnane olukord valitseb ka elektriehitusturul.

Sideteenused

Eesti Energia osutab magistraalside-, kõneside- ning internetiteenuseid nii kodu- kui ka äriklientidele.

Majanduskeskkonna jahenedes on magistraalvõrgu tarbimismahud püsinud eelmiste aastate tasemel. Osade magistraalvõrgu teenust tarbivate klientide tarbimismahtude vähenemist on kompenseerinud teiste ettevõtete mahtude suurenemine. Samal ajal on telekommunikatsioonituru üldise languse taustal kodu- ja äriklientidele pakutava Kõu interneti klientide arv pidevalt kasvanud.

ELEKTRIMÜÜK TEISTES BALTIMAADES

Eesti Energia müüb elektrienergiat jaeklientidele lisaks Eestile ka Lätis ja Leedus.

Baltimaade elektrienergia turg hõlmab Balti riike ja Loode-Venemaad ning sellel tegutseb neli suuremat elektrienergia pakkujat. Olulisemateks muudatusteks majandusaastal olid turu avamine Leedus 35% ulatuses ja Ignalina tuumajaama lõplik sulgemine.

ELEKTRIENERGIA HIND BALTIMAADES JA SOOMES

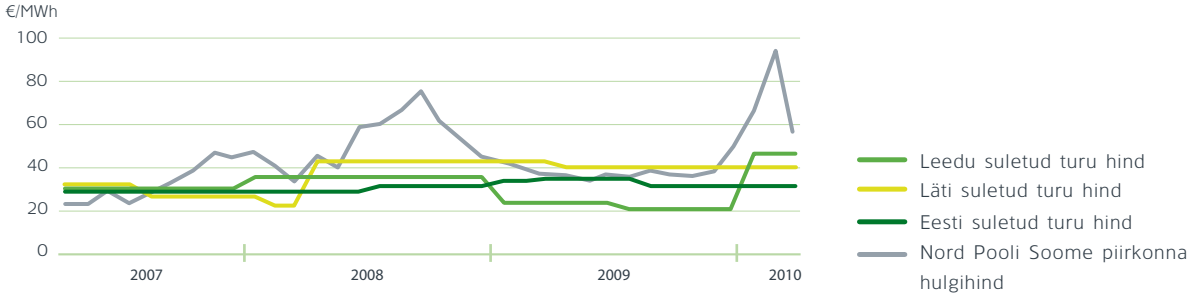

Allikas: Nord Pool, Eesti Energia

[3] Ehitusmahuindeks iseloomustab omal jõul tehtud ehitustööde maksumuse muutust püsivhindades.

Läti

Lätis hakkas alates 2008. aasta maist kehtima seadusemuudatus, mille kohaselt peavad üle 50 töötajaga või üle 156 mln kroonise käibega ettevõtted ostma elektrienergiat avatud turult. Sisuliselt tähendas see elektrituru avamist 35% ulatuses ning otsus puudutas ligikaudu 1400 tarbijat. Kõigil tarbijatel on õigus vahetada elektrimüüjat, kuid reguleeritud tariife saavad kasutada ainult universaalteenust kasutavad vähem kui 50 töötaja või alla 156 mln kroonise aastakäibega kliendid. Kuna Lätis kasutatav universaalteenus on kooskõlas Euroopa Liidu direktiividega, ei ole Lätis turu edasist avanemist praeguse seisuga ette näha.

Konkurents Läti elektriturul on pärast turu osalist avanemist kasvanud. Eelkõige on see tulenenud Eesti Energia turuosa suurenemisest 2009/10. majandusaasta lõpuks ligikaudu 6%-ni.

Läti suletud turu elektrienergia keskmine hind oli majandusaastal 39 €/MWh.

Leedu

Elektrituru avamine Leedus toimub järkjärgult. Alates 2010. aasta 1. jaanuarist peavad elektrienergiat ostma avatud turult üle 400 kW liitumispunkti võimsusega tarbijad, kelle tarbimine moodustab Leedu kogutarbimisest ligikaudu 35% ehk 3,2 TWh. Avatud turule tulnud tarbijatele on kehtestatud üleminekuperiood 2010. aasta 1. jaanuarist kuni 30. juunini, mille jooksul peavad nad endale valima sõltumatu tarnija poolte vahel kokkulepitud hindade alusel.

2011. aastal avatakse turg üle 100 kW liitumispunkti võimsusega tarbijatele ja 2012. aastal üle 30 kW võimsusega liitumispunktide omanikele. 2013. aastast kehtivad suletud turu reguleeritud hinnad ainult kodumajapidamistele ning alates 2015. aastast on turg avatud kõigile tarbijatele. Kuna Leedu ei taotlenud Euroopa Liiduga ühinemisel elektrituru avamisel üleminekuaega, oleks tegelikult tulnud turg avada juba 2008. aasta 1. juulist.

Leedu suletud turu elektrienergia hind kinnitati alates 2010. aasta 1. jaanuarist tasemele 44,7 €/MWh, mis on oluliselt kõrgem 2009. aasta teises pooles kehtinud 18,5 €/MWh-st. Uus hind, mis on fikseeritud vähemalt 2010. aasta juunini, peegeldab tootmisvõimsuste kallinemist pärast Ignalina tuumajaama sulgemist.

Tegevuskeskkonna mõju elektri ja soojuse tootmise valdkonnale

FOSSIILKÜTUSTEST ELEKTRI TOOTMINE

Üle 90% Eestis tarbitavast elektrist toodetakse põlevkivist.

Eesti energiapoliitika alustalad on energeetiline sõltumatus ning varustuskindlus. Selle on taganud põlevkivienergeetika, mis jääb ka lähitulevikus peamiseks elektrienergia tootmise allikaks, kuna tuulenergia võimsused ei suuda tagada baaskoormuse katmist, biomassist toodetud elektrienergia mahud on väikesed ja tuumaenergia kasutusele võtmine ei ole lähitulevikus võimalik. Tulenevalt nõudlusest Balti regionaalsel elektriturul on põlevkivielektrijaamadel kindel positsioon pakkumise tagajana enamikul päevadest aastas.

Eesti Energia põlevkivielektrijaamade pikast kasutuseast tulenev madal efektiivsus (välja arvatud kaks uut keevkihtplokki Narva lähistel Balti ja Eesti elektrijaamas) ja keskkonnanõuete karmistumine sunnivad tegema olulisi investeeringuid nii vanadesse kui ka uutesse tootmisvõimsustesse, mis aga suurendab märkimisväärselt elektrienergia omahinda. Investeerimine põlevkivienergeetikasse ilma täiendavate toetusmehhanismideta praeguses CO_2 emiteerimist piiravas keskkonnas ei ole olemasolevate teadmiste alusel turuosalistele majanduslikult põhjendatud. Riiklikku varustuskindlusesse ja energiajulgeolekusse investeerimise eest peaksid hoolt kandma põhivõrguettevõte ja riik. Seetõttu on oluline, et Eesti riik on välja töötanud toetusmehhanismid, mis lisavad investorile kindlust põlevkivi kasutavate tootmisvõimsuste loomiseks varustuskindluse eesmärgil.

Euroopa Liidu CO_2 emissiooniõiguste kaubanduse kolmanda perioodi algusega 2013. aastal tuleb kõik või enamik elektritootmiseks vajalikest emissiooniõigustest osta turult, mistõttu muutub oluliseks regulatsioon väljaspool Euroopa Liitu toodetud ja imporditud elektrienergia suhtes. Venemaal ja Valgevenes ei kehti Euroopa Liidu nõuetele sarnased piirangud CO_2 heidetele elektritootmises. Samas on vastavalt Venemaa energiastrateegiale viimased turule pääsevad elektritootjad just söejaamad, kus elektri tootmisel emiteeritakse sarnane kogus CO_2 nagu põlevkivist elektri tootmisel.

Olemasolevad ülekandevõimsused Venemaa ja Valgevenega võimaldavad katta Eesti, Läti ja Leedu elektrienergia nõudluse valdavas osas, mõjutades oluliselt põlevkivil põhineva elektrienergia konkurentsivõimet ning andes põhjendamatu konkurentsieelise sarnase keskkonnamõjuga elektritootjatele väljaspool Euroopa Liitu, nõrgendades seeläbi Eesti elektrienergia varustuskindlust. Vastavalt elektrituruseadusele saab väljaspool Euroopa Liitu toodetud elektrienergiat Eestisse tarnida piiranguteta, müües elektri Eestis tegutsevale elektribörsile või taotledes eraldi loa elektrienergia impordiks. Lätis ei ole piiranguid elektrienergia impordiks ning Leedusse saab elektrienergiat importida, kui see müüakse elektribörsile.

Läänemere-äärsete riikide juhid leppisid Balti energiaühenduste kava kinnitamisel 2009. aasta juunis kokku, et Baltimaad ja Soome koostavad ühised põhimõtted elektrikaubandusel Euroopa Liidu väliste riikidega. Kõrgel tasemel sõlmitud rahvusvaheline kokkulepe võimaldab tuleviku elektriturul prognoosida praegusest õiglasemat konkurentsiolukorda.

CO_2 NEUTRAALNE TOOTMINE

Eesti Energiale kuulub võimsaim tuulepark Baltimaades – Aulepa.

Euroopa Liidu üks eesmärke on kujundada Euroopas keskkonnasõbralik ja energiaallikate poolest mitmekesine tootmisportfell. Eestis tähendab see eelkõige taastuvate energiaallikate osatähtsuse suurendamist ning pikemas perspektiivis tuumaenergia võimalikku kasutuselevõttu.

Taastuvatest allikatest toodetud elektrienergia maht nii Euroopas kui ka mujal maailmas on suurenemas. Taastuvenergia tootmine Euroopa Liidus on kasvanud 2000. aasta 403 TWh-lt 2007. aastaks 541 TWh-ni ning taastuvenergia osatähtsus tootmises 14%-lt 17%-ni. Tuuleenergia netotoodang on samal ajal suurenenud 22 TWh-lt 104 TWh-ni ning moodustab ligikaudu 25% kogu taastuvenergia tootmisest Euroopa Liidus.

Tuuleenergia osatähtsuse kasv peegeldub ka Euroopa Liidu tootmisvõimsuste netomuutuses[4]. Viimase üheksa aasta jooksul on üle 50% tootmisvõimsuste netomuutusest tulenenud tuuleenergiast. 2009. aastal lisandus Euroopa Liidus uusi tootmisvõimsusi kokku 26 GW, millest moodustas 15,9 GW taastuvenergia, sealhulgas tuuleenergia 10,2 GW. Teist aastat järjest moodustasid lisandunud tootmisvõimsustest üle 50% taastuvenergiaga seotud võimsused.

EUROOPA LIIDU TOOTMISVÕIMSUSTE MUUTUS* AASTATEL 2000-2009

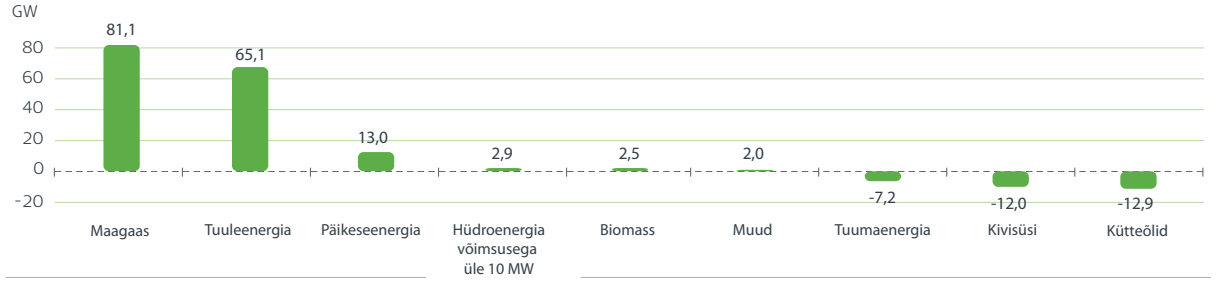

Allikas: Wind in Power. 2009 European Statistics. EWEA

* juurde ehitatud tootmisvõimsused, millest on lahutatud mahakantud võimsused

[4] Juurde ehitatud tootmisvõimsused, millest on lahutatud mahakantud võimsused.

Sarnaselt maailmas täheldatud suundumustele on ka Eestis taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia maht kasvanud, 1999. aasta 17 GWh-lt 2009. aastaks hinnanguliselt 508 GWh-ni. Selle peamiseks põhjuseks on nii suurem biokütuste kasutamine kui ka tuuleenergia suurenenud võimsused ja tuuleenergiast toodetud elektrienergia mahu kasv. 2009. aastal hakkas toodangut andma Eesti Energia 39 MW võimsusega Aulepa tuulepark ning oluline osa oli hakkpuidust elektrienergia tootmisel Narva lähistel asuvates Eesti ja Balti elektrijaamades.

Tuulikute osakaalu suurenemine muudab riigi tootmisportfelli keskkonnasõbralikumaks, kuid toob kaasa ka vajaduse suuremate reservvõimsuste järele tuulevaiksetel perioodidel või suurema välisühenduste kasutamise tuulikute tasakaalustamiseks. See aga vähendab teiste turuosaliste võimalusi energiakaubanduseks. Seetõttu on oluline arendada taastuvenergia tootmist ka teistest taastuvatest allikatest ning luua selleks stabiilne õiguslik raamistik.

Taastuvenergia toetusmehhanismid Baltimaades

Taastuvenergia osatähtsuse suurendamiseks on Euroopa Liidu liikmesriikides kasutusel erinevad toetusmehhanismid.

Eestis on alates 2007. aastast kasutatud taastuvenergia toetamiseks paralleelselt kas fikseeritud ostutariife (*feed-in tariffs*) või võrku antud elektrienergia eest makstavaid toetusi (*premiums*). Alates 27. veebruarist 2010 jõustunud elektrituruseaduse muudatuste kohaselt kaotati ostukohustus ja edaspidi makstakse taastuvenergiast toodetud elektri eest ainult toetust 84 s/kWh. Biomassist toodetud elektrienergiale makstakse alates 1. juulist 2010 toetust vaid siis, kui see on toodetud koostootmise režiimil. Tõhusa koostootmise režiimil jäätmetest, turbast ja põlevkivitöötlemise uttegaasist toodetud elektrile ning alla 10 MW elektrilise võimsusega tootmisseadmega toodetud elektrile makstakse toetust 50 s/kWh.

Taastuvenergia toetamist rahastatakse vastavalt tarbitud võrguteenuse mahule. Taastuvenergia tasu oli 2009. aastal 6,07 s/kWh ja kasvas 2010. aastal 12,64 s/kWh-ni (koos käibemaksuga 15,17 s/kWh).

TAASTUVENERGIA TOODANG EESTIS

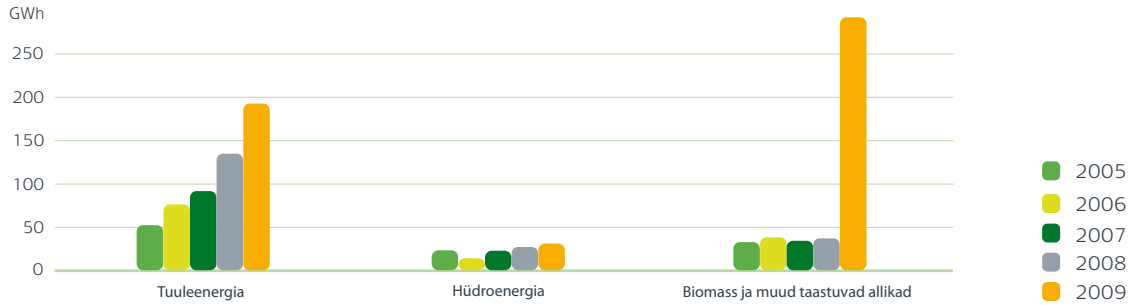

Allikas: Eesti Statistikaamet, Elering

TAASTUVENERGIA TASU* EESTIS

Allikas: Elering

* summad ilma käibemaksuta

Lätis kasutatakse kogusel põhinevaid meetmeid ja fikseeritud ostutariife. Taastuvenergia tootjatele on tagatud toetuse maksmine riigi poolt määratud tootmismahus. Toetuse suurus sõltub nii taastuvenergia liigist kui ka installeeritud võimsusest ning selle suurus sõltub maagaasi hinnast, mida korrigeeritakse

eri teguritega. Üle 1 MW võimusega biomassi ja biogaasi elektrijaamades (kui elektrijaam on töötanud aastas üle 8000 tunni) toodetud taastuvenergiale makstakse fikseeritud toetust ka riikliku tootmiskvoodi ületamisel. Üle 20 MW võimsusega koostoomisjaamades toodetud taastuvenergiale makstakse toetust kogu toodangu ulatuses. Toetuse suuruse arvutamisel lähtutakse samuti tootmisjaama võimsusest ning toetussumma leitakse maagaasi hinna korrigeerimisel. Toetust makstakse vaid elektri eest, mis on müüdud Lätis avaliku elektritarnija litsentsi omavale ettevõttele (Latvenergo).

Leedus on kasutusel fikseeritud ostutariifide süsteem. Hüdroenergiast toodetud elektrienergiale makstakse toetust 7,5 s€/kWh, tuuleenergiast ja biomassist elektrienergiale 8,7 s€/kWh ning päikesest toodetud elektrienergiale olenevalt tootmisseadme võimsusest 43,7–47,2 s€/kWh. Toetus on tootjatele garanteeritud aastani 2020. Toetust saab vaid elektri eest, mis on müüdud jaotusvõrguettevõtjale. Lisaks soodustatakse taastuvenergia tootmist täiendavate meetmega, nagu madalam elektrivõrguga liitumise kulu, soodsatel tingimustel laenu andmine Leedu Keskkonnainvesteeringute Keskusest ja saastetasudest vabastamine biokütuste kasutamisel.

Balti energiaühenduste kavas on kokku lepitud, et Lätis ja Leedus tuleb muuta taastuvenergia eest toetuse maksmise põhimõtteid ning võimaldada kindlatele ostjatele müümisel rakenduvate ostutariifide kõrval kasutada ka toetusi, mida makstakse elektri müügil vabaturule.

Taastuvenergia potentsiaal Baltimaades

Kolme Balti riigi geograafilised eripärad tingivad võimalused erinevate taastuvenergia allikate kasutuselevõtuks.

Euroopa Komisjoni 2004. aasta uuringus leiti, et potentsiaal taastuvatest energiaallikatest elektrienergia tootmiseks on Lätis keskmiselt 10 TWh ning Eestis ja Leedus 7 TWh. Enamiku sellest moodustavad biomass ja tuuleenergia.

Tuuleenergia potentsiaal Baltimaades on kõrge. Eestis on aasta keskmine tuulte kiirus 10 meetri kõrgusel 4–5 m/s ja tuuleenergia jaoks perspektiivikad paigad asuvad Lääne-Eesti saartel ning Loode-Eesti ja Edela-Eesti rannikualadel. Võttes arvesse ka Eestile kuuluvad merealad, võib tuuleenergia potentsiaali hinnata oluliselt suuremaks Eesti elektritarbimisest. Piirang selle potentsiaali kasutamisele tuleneb elektrisüsteemist. Lisaks on Eestis alustatud riikliku tuuleenergia potentsiaali uuringut, mille tulemusena määratakse tuulikute rajamiseks sobilikud asukohad. Lätis on kõige tuulisemad piirkonnad riigi lääneranniku ning Liivi lahe idarannikul. Leedus on häid tuuleressursse eelkõige riigi lääneranniku, kus tuule kiirus on umbes 5–5,5 m/s.

TAASTUVENERGIA ALLIKATE AASTANE POTENTSIAAL (TWh)

	Eesti		Läti		Leedu	
	2004*	2020**	2004*	2020**	2004*	2020**
Biogaas	0,01	0,40	0,03	0,48	0,01	0,74
Biomass	0,02	3,43	0,00	3,42	0,01	4,20
Hüdroenergia***	0,00	0,00	3,07	0,68	0,35	0,22
Laineenergia	0,00	1,22	0,00	0,53	0,00	0,20
Maismaa tuulepargid	0,04	1,25	0,05	1,23	0,00	1,26
Muud	0,02	0,44	0,06	0,51	0,04	0,40
Kokku	0,09	6,74	3,21	6,85	0,41	7,02

Allikas: *Potentials and Cost for Renewable Electricity in Europe*

* 2004. aastaks ära kasutatud potentsiaal
** 2020. aastani lisanduda võiv potentsiaal
*** installeeritud võimsusega üle 10 MW

Hüdroenergia potentsiaal on Baltimaades erinev. Eestis on palju jõgesid, kuid enamik neist on väikesed ja suhteliselt veevaese ning tasase pinnamoe tõttu väikese kaldega. Seetõttu on Eesti hüdroenergeetiline potentsiaal tagasihoidlik ning puuduvad võimalused suurte hüdroelektrijaamade rajamiseks. Lätis moodustab hüdroelektrijaamade toodang suure osa elektrienergia kogutoodangust. Hinnanguliselt on olemasolevast potentsiaalist ära kasutatud umbes 65%. Sarnaselt Eestile puudub ka Leedus tasase maapinna tõttu tugev potentsiaal hüdroenergia kasutamise laiendamiseks.

Tulenevalt metsade rohkusest Eestis on kõige potentsiaalsem biokütus elektri- ja soojusenergia tootmiseks puit, mille majanduslikuks potentsiaaliks on hinnatud ligikaudu 5,7 TWh[5]. Sarnaselt Eestile on ka Lätis ja Leedus suurim potentsiaal taastuvenergia tootmiseks puidul.

Tuumaenergia potentsiaal Baltimaades

2009/10. majandusaastal toimusid tuumaenergeetika arendamisega seoses olulised sündmused nii Eestis kui ka Leedus.

Eesti valitsus ja parlament kiitsid 2009. aastal heaks energiamajanduse riikliku arengukava aastani 2020, mis käsitleb esimest korda Eesti ajaloos reaalset tuumaenergeetika arendamise perspektiivi Eestis. Nimetatud arengukava näeb ette tuumaenergia kasutuselevõttu reguleeriva seaduse väljatöötamist 2012. aastaks ja panustamist tuumaenergeetikaalase teadmuse edendamisse. Nendele strateegilise tähtsusega arengusuundadele mõeldes sõlmis Eesti Energia Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooliga koostöölepingud, mille eesmärgiks on töötada välja magistriõppekavad tuumaenergeetika spetsialistide koolitamiseks.

Kuna tuumajaama rajamise vältimatuks eelduseks on selle jaoks sobiva asukoha olemasolu, jätkas Eesti Energia uuringuid ka selles vallas. Möödunud aasta sügisel viisime läbi ehituslikud ja hüdrogeoloogilised uuringud Suur-Pakri saarel, et hinnata selle asukoha potentsiaali tuumajaama asukohana. Edaspidi jätkub välitööde käigus kogutud andmete analüüsimine. Kehtiv planeerimisseadus näeb elektrijaama rajamiseks ette alternatiivsete asukohtade sobivuse hindamise, mistõttu tuleb sarnaseid uuringuid teha veel vähemalt ühes asukohas Eestis.

Edenes ka Leedu uue tuumajaama projekti ettevalmistamine. Detsembris kuulutas Leedu valitsus välja avaliku hanke tööstuslike suurprojektide läbiviimise ja tuumajaama opereerimise kogemusega strateegilise investori leidmiseks. Strateegiline investor soovitakse välja valida ning projekti arendamise kokkulepe allkirjastada 2010. aasta jooksul.

Regioonis kavandatavate tuumaenergiaprojektide perspektiivikuse kohta on 2010. aasta kevadel oodata olulist uudist ka Soome lahe põhjakaldalt, kus Soome valitsus ja parlament peaksid ära otsustama, mitu uut reaktorit ehitatakse Soome lähema kümmekonna aasta jooksul. Kaliningradi oblastisse kavandatava tuumajaamaga seonduvad perspektiivid on hetkel ebaselged. Projekti arendajate poolt avalikkusele edastatud info ei anna vastust kõikidele olulistele projekti arendamisega seonduvatele küsitavustele, mistõttu on praegu raske hinnata selle jaama valmimise tõenäosust ja seetõttu ka mõju regiooni elektriturule.

BALTI- JA PÕHJAMAADE ELEKTRITURG

Eesti Energia kaupleb elektrienergiaga Läti ja Leedu hulgiturgudel ning Nord Pooli elektribörsi Soome piirkonnas.

Tähtsaimad Baltimaade energiaturgu puudutavad sündmused majandusaastal olid Balti elektriühenduste kava kokkuleppimine ja allkirjastamine Läänemere-äärsete Euroopa Liidu riikide juhtide poolt 2009. aasta 17. juulil ja teise reaktori sulgemine Ignalina

[5] Kütuse- ja energiamajanduse pikaajaline riiklik arengukava aastani 2015 (visiooniga 2030).

tuumajaamas 2009. aasta 31. detsembril. Balti elektriühenduste kavas lepiti kokku regionaalse elektrituru arendamise etapid ja nende elluviimiseks vajalikud tegevused kuni 2015. aastani. Ignalina tuumajaama sulgemine vähendas Baltimaades tootmisvõimsusi 1183 MW võrra. Reaktori sulgemine aga võimsuste puudujääki Baltimaades kaasa ei too, kuna 2009. aasta seisuga oli installeeritud netovõimsusi 9339 MW ja tipunõudlus 4741 MW. Samuti on piisavalt tootmisvõimsusi Leedus kodumaise nõudluse katmiseks, vastavalt ligikaudu 12 TWh ja 9 TWh.

Ignalina tuumajaama sulgemisega vähenes märkimisväärselt madala muutuvkuluga ja CO_2-vaba tootmisvõimsuse maht. Seda peegeldab ka Leedus välja töötatud plaan turu ajutiseks taassulgemiseks ja riiklikult reguleeritud hindade alusel elektrivarustatuse tagamiseks kuni 2015. aastani. Plaani kohaselt toodetakse 2010. aastal kohalike tootmisvõimsuste baasil 5,1 TWh. Ülejäänud tarbimise katmiseks on Leedu sõlminud tarnelepingud Eesti, Läti, Ukraina, Valgevene ja Venemaa energiaettevõtetega, sealhulgas Eesti Energiaga 1 TWh elektrienergia tarnimiseks.

Alates 2010. aasta 1. jaanuarist käivitati seoses elektrituru osalise avanemisega Leedus elektribörs. 2010. aasta esimeses kvartalis kujunes päeva keskmiseks hinnaks 40,1 €/MWh, mis võrreldes Nord Pooli elektribörsi Soome piirkonna hinnaga oli 30,7 €/MWh madalam.

2009. aastal suurenes piiriüleste energiavoogude maht Baltimaades. Impordi kasvu Eestis tingis suurenenud import nii Lätist kui ka Leedust ning ekspordi kasvu eelkõige suurem eksport Lätti. Suur hüdroenergia toodang aasta viimastel kuudel tulenevalt kasvanud sademete hulgast tõi kaasa ekspordi kasvu Lätist. Leedu ekspordi kasv tuleneb eelkõige Ignalina tuumajaama müügimahtude kasvust.

Majanduslangus mõjutas elektrienergia tarbimist ka Nord Pooli elektribörsi piirkonnas. 2009. aastal vähenes tarbimine Põhjamaades kokku 5,3%. Taanis langes elektrienergia tarbimine 2009. aastal 3,9% (34,8 TWh-ni), Soomes aga tulenevalt peamiselt madalamatest tootmismahtudest metsa- ja metallitööstuses 7,4% (80,8 TWh-ni).

ELEKTRIENERGIA TOOTMISVÕIMSUSED JA TIPUNÕUDLUS BALTIMAADES

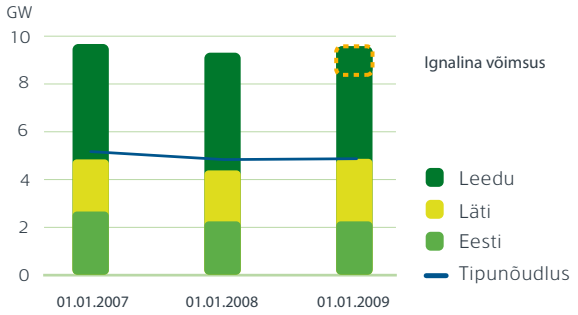

Allikas: BALTSO

Nord Pooli elektribörsil kaubeldi 2009. aastal ligikaudu 72%-ga (+2 protsendipunkti võrreldes 2008. aastaga) kogu Põhjamaade elektrienergia tarbimisest. Kõige madalam oli börsil kaubeldud elektri osatähtsus Soomes, 54,3%,

ENERGIAKAUBANDUS BALTIMAADES

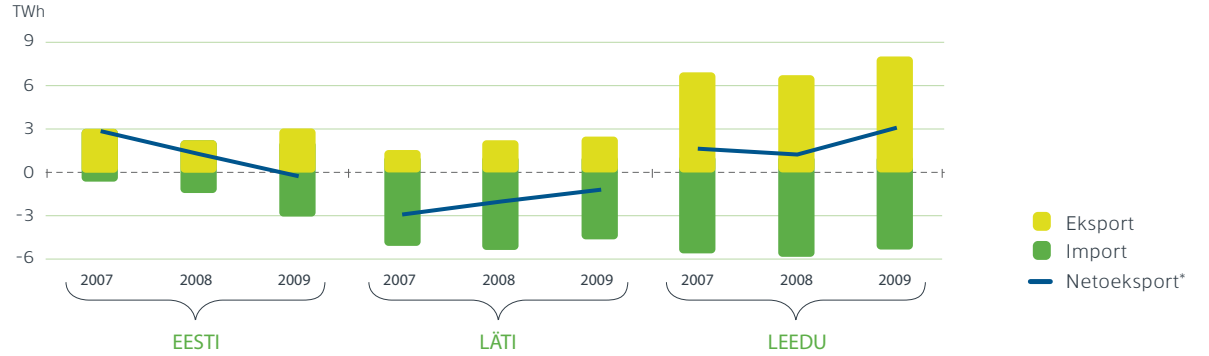

Allikas: Eesti, Läti ja Leedu statistikaametid

* eksport miinus import

kuna Soome elektrimahukad tööstusettevõtted omavad elektritootmisvõimsusi ega osale seetõttu elektribörsil.

2009/10. majandusaastal oli keskmine elektrienergia hulgihind Nord Pooli elektribörsi Soome hinnapiirkonnas 45,1 €/MWh. Perioodil 2009. aasta detsember kuni 2010. aasta märts kujunes kuu keskmiseks hinnaks 65,0 €/MWh. Kõrgeimaks kujunesid päeva keskmised hinnad 2010. aasta 8. jaanuaril ja 22. veebruaril, vastavalt 298 €/MWh ja 506 €/MWh. Erakorraliselt kõrgete hindade põhjuseks oli madalast temperatuurist tulenev suur nõudlus ning väiksem tootmine seoses hooldustöödega mitmes Rootsi tuumajaamas. Hüdroreservide tase püsis majandusaastal madalamal ajaloolisest keskmisest ning eelmise majandusaasta tasemest.

Eesti elektrituru seisukohast on oluline Nord Pooli turupiirkonnaga ühinemine hoolimata sealsete hindade ajutisest volatiilsusest, kuna Eesti ja Baltimaade elektrituru väiksus võib perspektiivis tingida hinnakõikumisi veelgi suuremas ulatuses. Lisaks annab suure kauplemismahuga elektribörsil kujunenud hinnatase adekvaatsemaid signaale turuosalistele.

Lääne- ja Ida-Taani ning Saksamaa vahel 2009. aasta novembris taas alanud igapäevane kauplemine suurendas Mandri-Euroopa ja Põhjamaade elektriturgude integratsiooni.

ELEKTRIENERGIA KUU KESKMINE HIND BÖRSIL

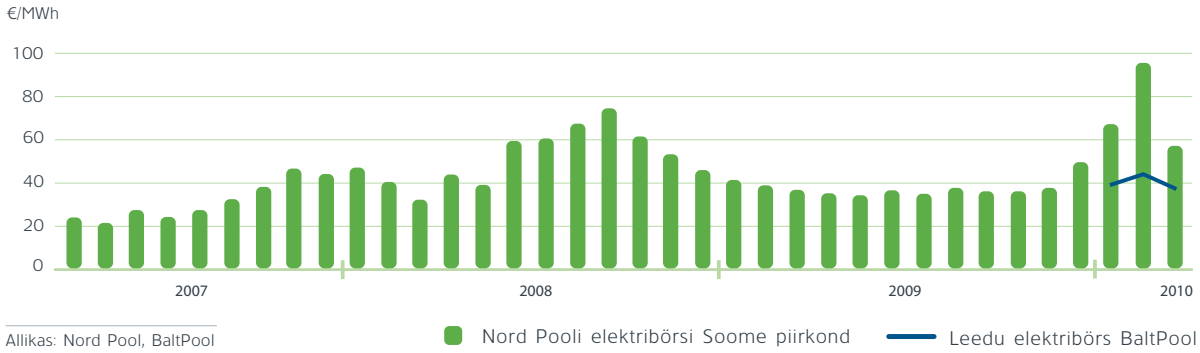

Allikas: Nord Pool, BaltPool

SOOJUSENERGIA TOOTMINE EESTIS

Eesti Energia varustab soojusega kliente Tallinnas, Maardus, Narvas, Jõhvis ja Ahtmes.

Soojusenergia tootmismahud Eestis on alates 2004. aastast olnud langustrendis. Ühelt poolt on tootmist mõjutanud kõrgem keskmine välistemperatuur, teiselt poolt on üha rohkem ressursse suunatud energiasäästlikkuse suurendamiseks. Elektrijaamades ja katlamajades toodetava soojusenergia osatähtsus kogutoodangust on aastate jooksul püsinud ligikaudu muutumatuna – kolmandik toodetakse elektrijaamades ning ülejäänud katlamajades.

SOOJUSENERGIA TOODANG JA KESKMINE HIND EESTIS

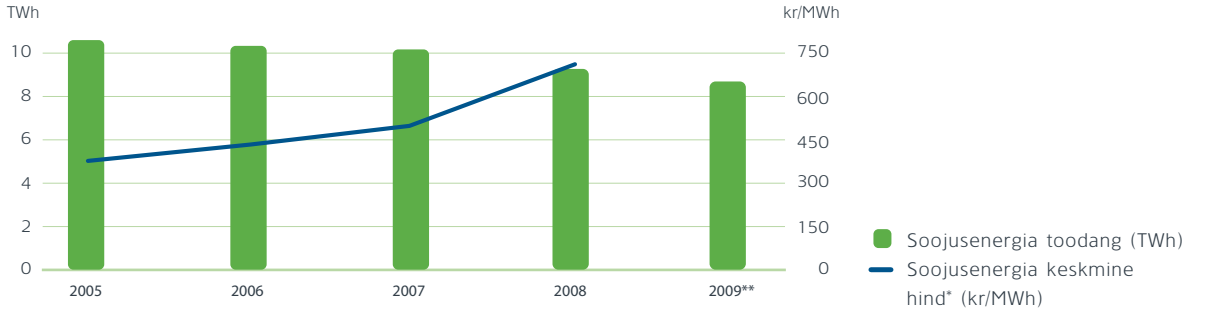

Allikas: Eesti Statistikaamet, Eesti Energia

* ettevõtetes aasta jooksul tarbitud kütuse või energia maksumuse ja koguse suhe
** Eesti Energia hinnang

Samal ajal on maagaasi ja kütteõlide maailmaturuhindade kasvu taustal kasvanud ka soojusenergia hind, ehkki 2009. aastal oli oodata hinna langust tulenevalt kasutatavate kütuste madalamatest maailmaturuhindadest.

2009/10. majandusaastal kujunes talv võrreldes eelnevate aastatega külmemaks. Keskmine välistemperatuur perioodil november–veebruar oli 2009/10. majandusaastal -5,2 °C, mis on 4,4 °C külmem võrreldes 2008/09. majandusaasta sama perioodiga. Kontserni suurima soojatootja, Iru elektrijaama müügimahtusid on mõjutanud lisaks temperatuurile konkurentsi tihenemine Tallinna ja Maardu soojusturul.

Eestis müüdava soojusenergia hind on reguleeritud ja kooskõlastatud Konkurentsiametiga. Soojuse piirhinna kujundamisel tagatakse ettevõtjale vajalike tegevuskulude katmine, investeeringud tegevus- ja arendustegevuse kohustuse täitmiseks, keskkonna-, kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmine ning põhjendatud tulukus. Majandusaasta jooksul kooskõlastati Konkurentsiametiga mitmed uued soojusenergia müügihinnad.

Kohtla-Järve Soojuses muutus soojusenergia piirhind 2009. aasta 11. novembril. Müügihinna korrigeerimise tingisid ühelt poolt kasutatava põlevkiviõli koguste kasv ja põlevkivi tarnija muutusest tulenev hinnatõus, teiselt poolt vähenenud soojuse müügikogused.

Narva Soojusvõrgu müüdava soojusenergia piirhind muutus kahel korral – 2009. aasta 1. aprillil ja 1. septembril. Esimesel juhul tõid hinnamuutuse kaasa Eesti Energia Narva Elektrijaamades tootmisel kasutatavate maagaasi ja põlevkiviõli hindade langus ning alates 1. jaanuarist 2009 tõusnud põlevkivi hinna kajastamine tootmiskuludes. Teisel juhul lõpetati põlevkivituha ladestamise tasu arvutamine suurendatud tasumäärade alusel, kuna keskkonnaministri vastava määruse[6] muudatuse kohaselt ei loeta kasutusel olevat põlevkivituha hüdrotransporti enam vedeljäätmete ladestamiseks.

Iru elektrijaama soojusenergia tootmisel on peamine omahinda mõjutav komponent maagaasi kulu, mis moodustab ligikaudu 85% tootmishinnast. Maagaasi hinna arvutamisel kasutatakse vastavalt Konkurentsiametiga kooskõlastatud metoodikale eri kütteõlide viimase kuue kuu maailmaturuhindasid, mistõttu muutub maagaasi hind iga kuu ning toob kaasa ka Tallinna Küttele müüdava soojusenergia müügihinna muutumise. Iru elektrijaama majandusaasta keskmine soojusenergia tootmishind oli võrreldes eelmise majandusaastaga madalam, sest maagaasi hind langes.

[6] Keskkonnaministri 9. juuli 2009. a määrus nr 36 – Keskkonnaministri 29. aprilli 2004. a määruse nr 38 «Prügila rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded[1]» muutmine.

Tegevuskeskkonna mõju kütuste valdkonnale

PÕLEVKIVI KAEVANDAMINE

Eesti Energia kaevandab põlevkivi ja müüb seda nii kontsernisiseselt elektri- ja soojusenergia ning vedelkütuste tootmiseks kui ka kontsernivälistele klientidele.

Vastavalt maapõueseadusele on Eestis aastaseks põlevkivi kaevandamise mahuks lubatud 20 mln tonni, sealhulgas Eesti Energiale ligikaudu 15 mln tonni ulatuses. Kaubapõlevkivi sisaldab lisaks kaevandatud puhtale põlevkivile lubjakivi ja niiskust (vett), mistõttu võib kaubapõlevkivi maht olla suurem kaeveloaga ettenähtud kogusest. Aastatel 2007–2008 kaevandati Eestis põlevkivi kaubapõlevkiviks ümberarvestatuna vahemikus 16–17 mln tonni, 2009. aastal on kaubapõlevkivi kaevandamine langenud hinnanguliselt 15 mln tonnini, vähenedes 2008. aastaga võrreldes ligikaudu 7%. Kaevandatud põlevkivist kasutatakse ligikaudu 75% elektrienergia tootmiseks, mistõttu on elektrienergia toodangu vähenemine Eestis kaasa toonud languse põlevkivi kaevandamismahtudes. Põlevkivist toodetavate vedelkütuste maht Eestis on aga kasvutrendil ning moodustamas üha suuremat osa põlevkivi kasutamisest.

Elektrituruseaduse kohaselt peab Eestis põlevkivi kaevandav ettevõtja müüma Eestis asuvaid vähemalt 500 MW netovõimsusega elektritootmisseadmeid valdavale tootjale põlevkivi hinnaga, mis ei ületa Konkurentsiametiga kooskõlastatud hinna piirmäära. Sisuliselt vastab sellele kriteeriumile ainult Eesti Energia Narva Elektrijaamad, kes toodab põlevkivist elektri- ja soojusenergiat ning on suurim põlevkivitarbija Eestis. Eesti Energia Õlitööstusele ja kontsernivälistele klientidele müüdava põlevkivi hind vastab reguleeritud hinnale, erinedes ainult tulenevalt põlevkivi küttevääruses. 2009/10. majandusaastal põlevkivi reguleeritud hind ei muutunud.

KAUBAPÕLEVKIVI TOODANG JA TARBIMINE ELEKTRI- JA SOOJUSENERGIA TOOTMISEKS EESTIS

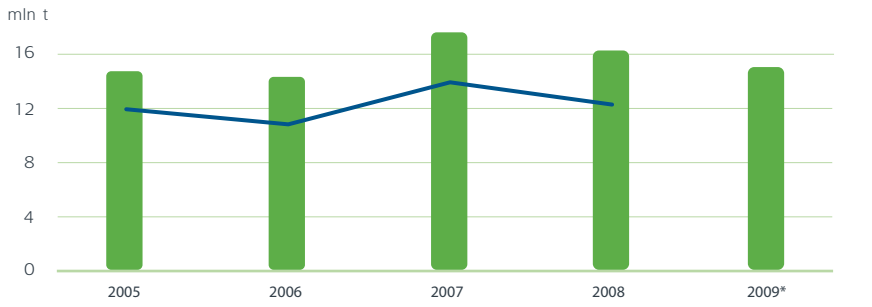

Allikas: Eesti Statistikaamet, Eesti Energia

* Eesti Energia hinnang

PÕLEVKIVI JA KIVISÖE HIND*

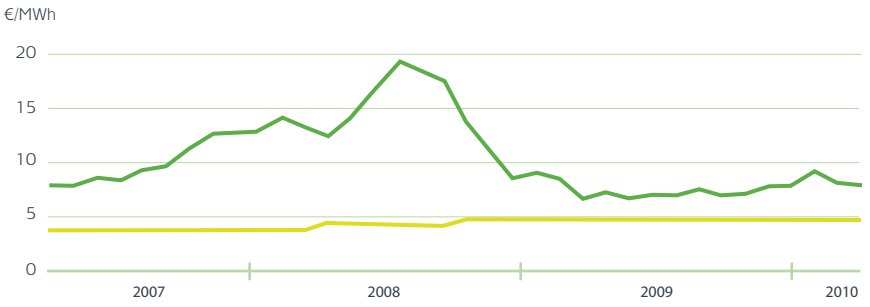

Allikas: Eesti Energia, Reuters

* põlevkivi küttevääruse 2,33 MWh/tonn, kivisüsi küttevääruse 7,0 MWh/tonn (Rotterdami sadamas kaubeldav)

ÕLITOOTMINE

Eesti Energia toodab vedelkütuseid ja müüb neid Eestis ja välisturgudel.

Eesti Energia müüdavate vedelkütuste hind kujuneb vastavalt kütteõlide maailmaturu-hindadele, mis omakorda sõltuvad toornafta maailmaturuhinnast. Brenti toornafta maailmaturuhind kasvas majandusaasta alguse tasemelt 35-37 €/barrel majandusaasta lõpuks tasemeni 57-59 €/barrel. Majandusaasta keskmiseks hinnaks kujunes 49 €/barrel. Hinnatõusu on peamiselt põhjustanud ootused maailmamajanduse kasvu taastumise suhtes. Hinnataset on kergitanud samuti toornafta tootmisega seotud investeeringute edasilükkamine, mis võib ohtu seada toornaftaga varustamise tulevikus. Negatiivset survet on hindadele avaldanud suured hetke naftavarud ning madal tarbimine USAs. Sarnaselt toornafta hinnale on kasvanud ka kütteõlide (1% väävlisisaldusega) maailmaturuhinnad tasemelt 190-200 €/t majandusaasta alguses tasemeni 340-343 €/t 2010. aasta märtsis. Majandusaasta keskmiseks hinnaks kujunes 288 €/t.

Nõudlust toornafta järele on mõjutanud finantskriis ning sellest tulenenud majanduslangus. Naftat Eksportivate Riikide Organisatsiooni (OPEC) andmetel[7] vähenes toornafta nõudlus maailmas 2009. aastal 1,7%, langedes eelkõige Põhja-Ameerikas (-3,6% võrreldes 2008. aastaga) ning Lääne-Euroopas (-5,1%). Tarbimine on kasvanud Hiinas (+2,9%) ja Lähis-Idas (+2,9%), kus nõudlust on toetanud muu hulgas riigipoolsed subsiidiumid.

Üldised suundumused maailmaturul mõjutavad ka nõudlust Eesti Energia poolt eksporditava raske kütteõli (peamiselt laevakütus) järele, millega kaubeldakse ARA (Amsterdam-Rotterdam-Antwerp) regioonis. Nõudluse vähenemine Põhja-Ameerika ja Kagu-Aasia turgudel, kuhu tarnitakse erinevaid vedelkütuseid ARA regiooni kaudu, on suurendanud konkurentsi erinevate rafineeritud toodete vahel regioonis. Nõudlust laevakütuste järele on pärssinud ka kaubavedude mahu vähenemine.

Vedelkütuste turgu on alates 1990. aastate algusest mõjutanud kütuste kvaliteedinormide karmistamine. 2010. aasta 1. juulist piiratakse Euroopa Liidu vetes seilavate laevade kütuste väävlisisaldust 1%-ni ning kai ääres seisvate laevade puhul 0,1%-ni.

VEDELKÜTUSTE HINNAD*

Allikas: Reuters

* päevalõpu sulgemishinnad

VEDELKÜTUSTE* TOOTMINE EESTIS JA EKSPORT

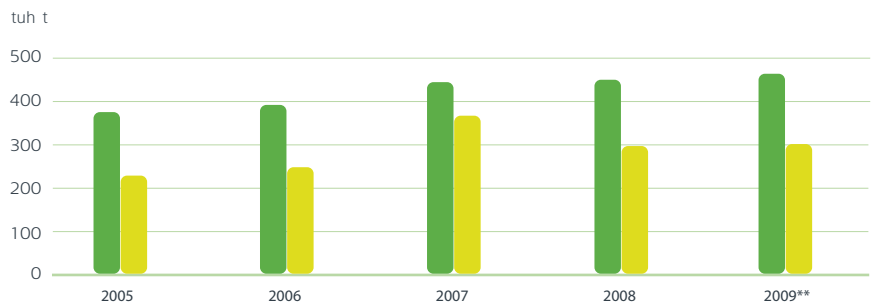

Allikas: Eesti Statistikaamet, Eesti Energia

* raske kütteõli, põlevkiviõli, kerge kütteõli
** Eesti Energia hinnang

[7] *OPEC – Monthly Oil Market Report, April 2010*

Esialgsetel andmetel kasvas vedelkütuste tootmine Eestis 2009. aastal ligikaudu 3,0% võrreldes 2008. aastaga. Vedelkütuste tootmismaht on pidevalt kasvanud ja võrreldes 1999. aastaga ligikaudu kolmekordistunud. Suurematеks tootjateks on olnud Eesti Energia Õlitööstus, VKG Oil ja Kiviõli Keemiatööstus. Investeeringud töökindluse parandamiseks on Eesti Energia Õlitööstuse osatähtsust kogutoodangus pidevalt suurendanud, 2009. aastaks ligikaudu 40%-ni.

Lähitulevikus on Eestis oodata vedelkütuste tootmise kasvu kiirenemist, kuna kütusetootjad, sealhulgas Eesti Energia, plaanivad tootmisvõimsuste suurendamist. Eesti Energia alustas 2009. aastal esimese Enefit-280 seadme ehitamist. Uue õlitehase ehitus on Eesti Energia oluline samm kvaliteetsete vedelkütuste tootmise tööstuse loomisel Eestisse.

Eesti Statistikaameti andmetel tarbiti Eestis 2008. aastal ligikaudu 1 mln tonni vedelkütuseid. Ehkki tarbimine on püsinud suhteliselt ühtlasel tasemel alates 1999. aastast, on põlevkiviõli tarbimine aastate jooksul pidevalt langenud, 2008. aastaks 76 000 tonnini 1999. aasta 130 000 tonni tasemelt. Languse peamine põhjus on üleminek gaasi ja biokütuste kasutamisele. Ka seetõttu on Eesti Energia seadnud eesmärgiks kvaliteetkütuste tootmise arendamise.

VEDELKÜTUSTE TARBIMINE EESTIS

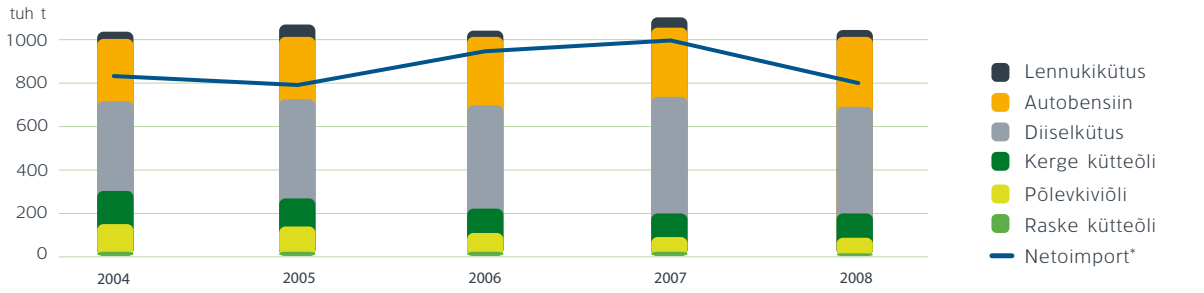

Allikas: Eesti Statistikaamet

* import miinus eksport

Eestis tarbitavatest vedelkütustest imporditakse umbes 80%, sest praegu ei vasta kodumaal toodetud vedelkütused keemiliste näitajate poolest laiatarbekütuste nõuetele. Vedelkütuste tarbimine moodustab võrreldes teiste energialiikidega suurima osa Eesti energiatarbimisest, samas on aga nende kodumaine tootmine kõige väiksem. Seetõttu peitub suurim potentsiaal Eesti energeetilise sõltumatuse tõstmiseks vedelkütuste tootmises, seda eelkõige põlevkiviõlist.

Eesti Energia poolt plaanitava järeltöötlustehase eesmärk on anda põlevkivile ja põlevkiviõlile maksimaalselt lisandväärtust ja samal ajal käia kaasas üha nõudlikumaks muutuva turuga. Plaanitava järeltöötlustehase valmimisel kaetaks sisemaine vedelkütuste nõudlus Eestis kodumaist ressurssi kasutades.

EESTI ENERGEETILINE VARUSTUSKINDLUS 2007. AASTAL

	Tarbimine (TJ, teradžauli)	Osakaal energia kogutarbimisest	Tarbimise katmine kodumaistel allikatel	Osakaal energia kogutarbimisest kodumaistel allikatel
Elekter	24 394	20%	100%	19%
Soojus	31 127	25%	52%	13%
Gaaskütus	5 802	5%	0%	0%
Tahkekütus	19 800	16%	99%	16%
Vedelkütus	43 315	35%	18%	6%
Energia kokku	**124 438**			**55%**

Allikas: Eesti Statistikaamet

PÕLEVKIVITÖÖTLEMISE TEHNOLOOGIA JA ARENDUSTEENUSE MÜÜK

Eesti Energia müüb välja töötatud Enefit-tehnoloogiat ning osaleb elektri- ja õliprojektide arendamises.

Vaatamata nõudluse vähenemisele toornaftast rafineeritud toodete järele viimastel aastatel on pikas perioodis oodata tarbimise kasvu. Rahvusvahelise Energiaagentuuri (IEA) poolt 2009. aasta novembris[8] avaldatud prognoosi järgi kasvab kuni 2030. aastani nõudlus ligikaudu 1% aastas. Peamiselt tuleneb kasv sellistest Aasia riikidest nagu Hiina ja India ning ligikaudu 97% kasvust moodustab transpordisektor.

Kasvava nõudluse rahuldamiseks peab suurenema ka toornafta tootmine. Viimastel aastakümnetel on uute naftaleiukohtade avastamine jäänud alla nõudluse kasvule, mistõttu on oodata, et mingil hetkel ületab nõudlus toornafta järele tootmismahud. Hinnangud selle kohta, millal nafta tootmine maailmas hakkab langema, ehk kätte jõuab nn naftatipp (*peak oil*), on erinevad. IEA viimases prognoosis on eeldatud, et vähemalt 2030. aastani suudetakse nõudluse kasv katta eelkõige OPECi tootmismahtude suurenemise arvelt. Pessimistlikumad prognoosid aga näevad ette naftatipu saabumist aastatel 2020–2030.

NÕUDLUS TOORNAFTA JÄRELE

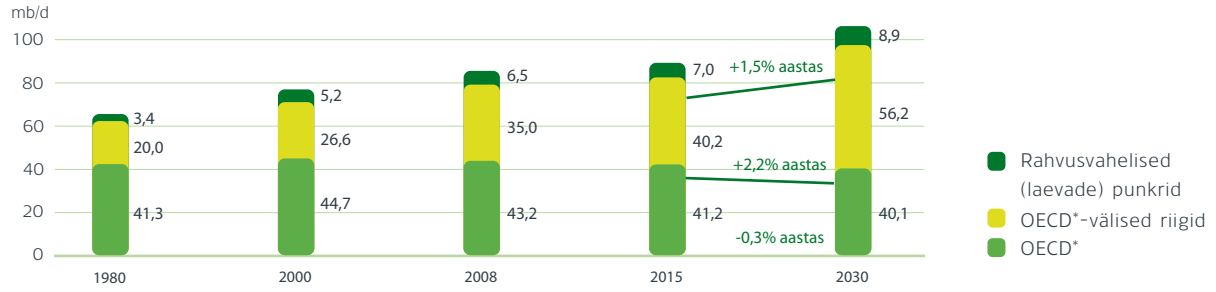

Allikas: World Energy Outlook 2009 – Global Energy Trends to 2030

* OECD – Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsioon

Seetõttu on oluline leida alternatiivsed allikad, mis võimaldavad tulevikus nõudlust rahuldada ka pärast toornafta tootmismahu langust. Alternatiivid nagu vesinikumajandus ja vesinikul töötavad autod, vedelad biokütused (bioetanool ja biodiisel), elektriautod, vedelkütuste tootmine kivisöest ja maagaasist seda ei suuda. Seetõttu uurivad ka maailma suurimad naftatootjad vedelkütuste tootmisvõimalusi mittetavapärastest ressurssidest nagu raske toorõli, õliliivad ja põlevkivi. Nendest ressurssidest vedelkütuste tootmiseks on vaja efektiivseid ning keskkonnasõbralikke tehnoloogiaid.

Maailmas on üle 600 põlevkivimaardla, kus olevatest põlevkivivarudest on võimalik toota rohkem kui 2800 mld barrelit põlevkiviõli. Erinevate allikate põhjal ületavad maailma põlevkiviõlivarud isegi 3–9-kordselt tõestatud naftavarusid. Tänapäeval toodetakse põlevkiviõli tööstuslikult aga ainult kolmes riigis maailmas – Eestis, Brasiilias ja Hiinas.

Põlevkiviõli tootmiseks kasutusel olevad utmistehnoloogiad võib jagada maapealseteks ja maa-alusteks tehnoloogiateks. Maa-alust utmist on perspektiivne kasutada sügaval asuvate ja paksude põlevkivikihtide korral. Käesoleval ajal ei ole maa-aluseid utmise tehnoloogiaid veel kommertskasutusse võetud. Maapealsel utmisel kasutatakse gaasilise

[8] *World Energy Outlook 2009 – Global Energy Trends to 2030*

soojuskandjaga tehnoloogiaid (Kiviter, Petrosix, Fushun) ja tahke soojuskandjaga tehnoloogiaid (Enefit, ATP).

Olemasolevatest tehnoloogiatest on parim Eesti Energia poolt patenteeritud Enefit, mis kasutab tootmisprotsessis kogu põlevkivi kaevandamisel tekkiva põlevkivi (kaasa arvatud peenpõlevkivi) ning muudab kaevandatud põlevkivi kõrge kasuteguriga ja väikese keskkonnamõjuga kvaliteetõliks. Protsessi keemiline efektiivsus on 80% ja tootmisjäägiks on tuhk, mis on sobilik tooraine tsemenditööstusele. Enefit-tehnoloogia täiendavaks edasiarendamiseks ja rahvusvaheliseks turustamiseks lõime majandusaastal rahvusvahelise tehnoloogiaettevõttega Outotec ühisettevõte Enefit Outotec Technology.

Lisaks Enefit-tehnoloogia müümisele osaleme elektri ja õliprojektide arendamisel. Eesti Energia suurim arendusprojekt väljapool Eestit on vedelkütuste ja elektrienergia tootmiskompleksi käivitamine Jordaanias.

Jordaania on üks väheseid riike Lähis-Idas, kus puuduvad toornafta varud, kuid kus leidub väga suures koguses põlevkivi. Põlevkivivaruks Jordaanias hinnatakse 40–70 mld tonni, mida on *ca* 40 korda rohkem kui Eestis. Põhjalikumalt on 24 teadaolevast maardlast uuritud kaheksat, millest peamised on El-Lajjun (sisaldab *ca* 1,2 mld tonni põlevkivi), Attarat Um Ghudran (*ca* 25 mld tonni) ja Sultani

TOORNAFTA HINNANGULINE TOOTMISKULU

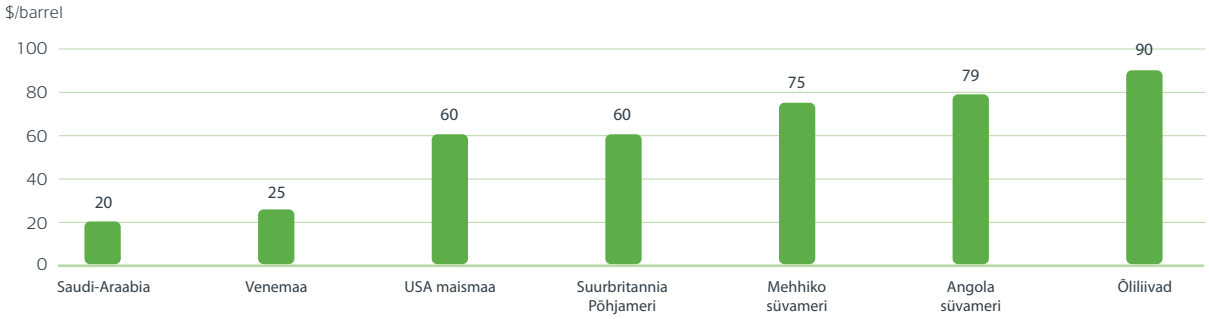

Allikas: Cambridge Energy Research Associates

(*ca* 1,1 mld tonni). Täiendavalt leidub Jordaanias sügavamal maapõues asuvaid massiivseid põlevkivikihte, mida on aga käesoleval hetkel suhteliselt vähe uuritud.

Jordaania Maavarade amet on andnud suure osa maardlatest uurida erinevatele ettevõtetele. Eesti Energia teostab uuringuid Jordaania Attarat Um Ghudrani põlevkivimaardlas, kuhu plaanib rajada ligikaudu 38 000-barrelise päevatoodanguga põlevkiviõlitööstuse. Kompleks sisaldab kaevandust, põlevkiviutmist, õli rafineerimist, elektritootmist uttegaasist ja aurust ning mahutiparki. 2009. aasta septembris jõudsime Jordaania valitsusega kokkuleppele 40+10 aastase kontsessioonilepingu sõlmimise põhitingimuste osas ja leping allkirjastati valitsusega 2010/11. majandusaasta alguses. Täiendavalt uurib Eesti Energia võimalust rajada Jordaaniasse põlevkivielektrijaam koguvõimsusega 600-900 MW, mis kasutaks Narva Elektrijaamade uute kateldega sarnast põletustehnoloogiat.

TÖÖSTUSLIKE PROJEKTLAHENDUSTE PAKKUMINE

Eesti Energia pakub keskkonnasõbralikke tehnoloogilisi projektlahendusi energeetika- ja tööstussektorile, sealhulgas tootes ja müües tööstuslikke keskkonnaseadmeid, tuuleenergiaseadmeid ning seadmeid põlevkivitööstusele.

Peamisteks projektlahenduste pakkumist mõjutanud teguriteks majandusaastal olid ülemaailmne majanduslangus ja raudmetallide hindade, sh lehtmetalli, püsimine madalal tasemel. Eelmisel majandusaastal alguse saanud

majanduslangus tõi kaasa paljude tööstuslike suurprojektide edasilükkamise või peatamise, kuna võõrkapitali kaasamine projektide rahastamiseks oli raskendatud. See trend oli 2009/10. majandusaasta lõpuks peatumas.

Raudmetallide maailmaturuhindasid on mõjutanud madalseis kinnisvara- ja ehitussektoris. Lehtmetalli hind püsis pärast langust 2008. aasta lõpus ja 2009. aasta alguses 2009/10. majandusaastal tasemel ligikaudu 450 €/t, kasvades 2010. aasta alguses 500 €/t-ni. Samal ajal on mitteraudmetallide hinnad, mis on vähem seotud kinnisvara ja ehitussektori arengutega, alates 2008. aasta lõpust kasvanud.

Turutingimusi mõjutab Eesti Energia seisukohast ka peamiste konkurentide valuutade suhteline odavnemine euro suhtes.

METALLIDE HINNAD

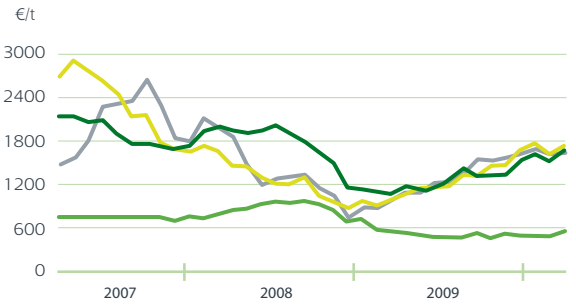

Allikas: MEPS, IMF

Tegevuskeskkonna väljavaade

MAJANDUSKESKKOND

Majandusanalüütikute prognooside kohaselt oodatakse Baltimaade ja Soome majanduse vaikset taastumist 2010. aastal pärast põhja saavutamist 2009. aastal ning taas kasvule pöördumist 2011. aastal.

Rahandusministeeriumi poolt 13. aprillil 2010 avaldatud majandusprognoosis oodatakse 2010. aastal sisemajanduse koguprodukti kasvu taastumist püsivhindades 1,0% võrra ja 2011. aastal kasvuks 4,0%. Prognoosi kohaselt on järgmistel aastatel sisenõudlus jätkuvalt nõrk ning majanduskasvu allikaks kujuneb paranenud välisnõudluse tingimustes eksport,

EESTI MAKROMAJANDUSNÄITAJATE PROGNOOS

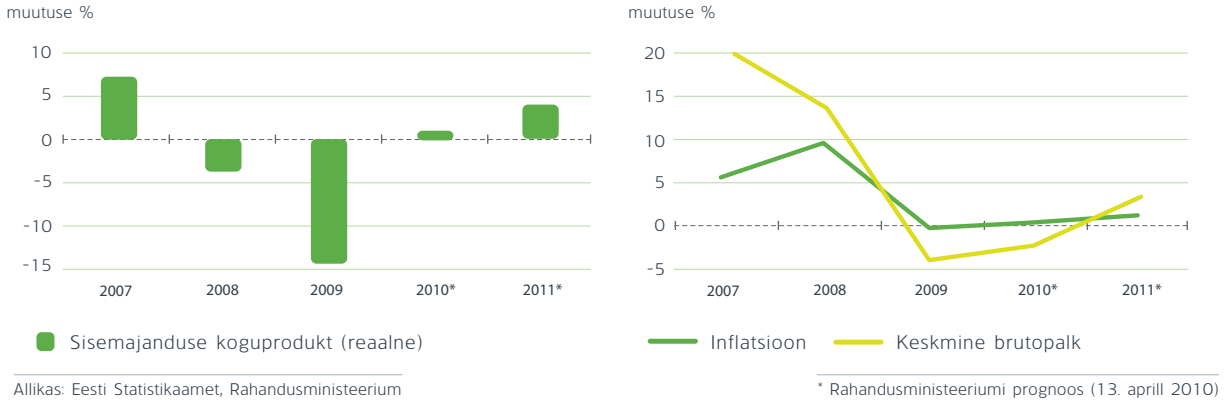

Allikas: Eesti Statistikaamet, Rahandusministeerium

* Rahandusministeeriumi prognoos (13. aprill 2010)

mille prognoositav kasv 2010. aastal on 6,3% ja 2011. aastal 8,0%.

Tööjõuturgu iseloomustavad kõrge tööpuudus ning sissetulekute vähenemine. Prognoosi kohaselt saavutab töötus kõrgtaseme 2010. aastal, ulatudes 15,5%-ni, 2011. aastal see aga mõnevõrra väheneb, 13,9%-ni. Keskmine brutopalk langeb prognoosi kohaselt ka 2010. aastal, kuid hakkab taas kasvama 2011. aastal.

2009. aasta lõpu ning 2010. aasta alguse deflatsiooniline keskkond muutub prognoosside kohaselt 2010. aasta teises pooles taas inflatsiooniliseks seoses kasvavate energiahindadega maailmaturgudel ning aktsiisimäärade tõstmisega Eestis. 2010. aasta 1,1%-lt kiireneb tarbijahinnaindeksi muutus 2011. aastaks 2,0%-ni.

Majanduslangus peaks Euroopa Komisjoni 2009. aasta sügisprognoosi järgi olema 2009. aastal põhja saavutanud ka Lätis, Leedus ja Soomes. 2010. aastaks prognoositakse Lätis ja Leedus sisemajanduse koguprodukti languseks ligikaudu 4%, Soomes aga kasvu taastumist 0,9%-le. 2011. aastaks on prognoos vastavalt -2,0%, 2,5% ja 1,6%.

ELEKTRIENERGIA HIND

Elektrienergia turg Eestis jaguneb kaheks – avatud ja suletud turuks. Suletud turul on elektrienergia hind kooskõlastatud Konkurentsiametiga ning muutub kontserni poolt mittekontrollitavate hindade muutumisel. Alates 2010. aasta 1. juunist on elektrienergia kaalutud keskmise hinna piirmäär 48,0 s/kWh.

Alates 1. aprillist 2010 peavad kliendid, kes ühes tarbimiskohas tarbivad aastas üle 2 GWh, ostma elektrienergiat avatud turult, kus hinnatase kujuneb vastavalt nõudlusele-pakkumisele. Perioodil 1. aprill kuni 30. aprill 2010 oli keskmine hind Nord Pooli Estlink hinnapiirkonnas 56,0 s/kWh.

Alates 1. jaanuarist 2010 avati Leedus elektrienergia turg ja elektrienergiaga hakati kauplema elektribörsil. Perioodil 1. jaanuar kuni 30. aprill 2010 kujunes keskmiseks elektrihinnaks Leedu elektribörsil BaltPool 39,4 €/MWh.

Nord Pooli elektribörsi Soome piirkonna keskmine hinnatase oli 2009/10. majandusaastal 45,1 €/MWh. Vastavalt Nord Pooli elektribörsil 2010. aasta märtsis sõlmitud tulevikutehingutele võib eeldada, et 2010/11. majandusaasta keskmiseks hinnaks kujuneb ligikaudu 42 €/MWh.

NAFTA HIND

Brenti toornafta maailmaturu keskmine hind liikus 2009/10. majandusaastal vahemikus 35–59 €/barrel. 2010/11. majandusaastal on 2010. aasta märtsis[9] sõlmitud tulevikutehingute põhjal oodata stabiilsemat hinnataset ning hindade püsimist 60-65 €/barrel läheduses. Kütteõli maailmaturuhinnaks kujuneb 2010/11. majandusaastal 2010. aasta märtsis[9] sõlmitud tulevikutehingute põhjal ligikaudu 330-340 €/t.

HEITEKVOODITURG

2009/10. majandusaastal kujunes 2010. aasta ja 2011. aasta detsembri heitekvootide keskmiseks hinnaks vastavalt 21,1 €/t ja 21,9 €/t. 2010. aasta märtsis kaubeldi antud aastate heitekvootidega tasemel 13–14 €/t[9].

[9] Reuters 3000xtra andmetel

MAJANDUSTULEMUSED

Kontserni jätkuvate tegevusvaldkondade[10] äritulud 2009/10. majandusaastal olid 11,0 mld krooni, ärikasum 2,0 mld krooni ja puhaskasum 1,8 mld krooni. Kontserni kasumlikkust suurendasid võrreldes eelneva majandusaastaga eelkõige edukas energiakaubandus, kulude kokkuhoiuprogrammiga jätkamine ja tööprotsesside tõhusamaks muutmine.

Äritulud

Kontserni äritulud olid 2009/10. majandusaastal 11,0 mld krooni, kasvades võrreldes 2008/09. majandusaastaga 4,1%. Ärituludest moodustasid 66% tulud suletud turult ning 34% avatud turgudelt.

ÄRITULUD (mln kr)	2009/10	2008/09	MUUTUS /	%
Jaeäri, sh	6 864,6	6 545,9	318,7	4,9
Eesti Energia Jaotusvõrk	2 796,6	2 662,8	133,8	5,0
Elektri ja soojuse tootmine	7 004,4	6 722,7	281,7	4,2
Kütused, sh	3 327,4	3 330,0	-2,6	-0,1
Eesti Energia Kaevandused	2 498,7	2 547,9	-49,2	-1,9
Muud, sh elimineerimised	-6 221,1	-6 054,6	-166,5	2,7
Konsolideeritud äritulud	10 975,4	10 544,0	431,4	4,1

Jaeäri valdkonna äritulud kasvasid võrreldes eelmise majandusaastaga 4,9%. Majanduslangusest tingitud elektrienergia tarbimise vähenemine Eestis mõjutas negatiivselt nii valdkonna elektrienergia kui ka võrguteenuse müügitulu, mida aga kompenseerisid kõrgemad müügihinnad ning suurem tulu elektrienergia müügist Läti jaeturul.

Jaeäri müüs Eestis valdkonnaväliselt elektrienergiat majandusaastal 7211 GWh, mis on 210 GWh (-2,8%) vähem võrreldes eelmise majandusaastaga. Müügilangus saavutas põhja majandusaasta teises kvartalis (-14,5%), kolmanda ja neljanda kvartali müügimahte (vastavalt -4,1% ja +12,3%) mõjutas madal välistemperatuur. Müüki äriklientidele ja võrguettevõtjatele mõjutas enim majanduslangus. Taastuvatest energiaallikatest toodetava Rohelise Energia paketiga liitus majandusaastal 2213 klienti. Kokku ulatus Rohelise Energia müük 23 GWh-ni.

Eestis müüdi 99,9% elektrienergiast reguleeritud hindade alusel. Keskmiseks müügihinnaks Eestis kujunes 48,8 s/kWh ja see on võrreldes eelmise majandusaastaga kasvanud 7,0%. Hind muutus majandusaastal ühe korra, langedes 2009. aasta 1. augustist 6,4%. Hinnalanguse põhjuseks oli keskkonnatasude alanemisest tulenev tootmiskulude langus Eesti Energia Narva Elektrijaamades.

[10] Peatükis on toodud andmed jätkuvate tegevusvaldkondade kohta, kui ei ole märgitud teisiti

Jaeäri müüs majandusaastal Läti avatud turu klientidele 352 GWh ehk 184 GWh rohkem elektrienergiat kui 2008/09. majandusaastal. 2010. aasta märtsi lõpu seisuga oli jaeäril Lätis 119 klienti ning ligikaudu 6%-ne turuosa. Leedus oli jaeäril 6 klienti, kellele müüdi majandusaastal 3 GWh elektrienergiat.

Eesti Energia Jaotusvõrk edastas majandusaastal 6336 GWh elektrienergiat, mis on 1,7% (-110 GWh) vähem võrreldes eelmise majandusaastaga. Languse tõi kaasa müügimahtude vähenemine keskpingel (peamiselt äriklientidele) edastava elektrienergia mahus (-7,9%, -175 GWh), madalpingel müügimaht aga kasvas 1,6% (+66 GWh). Majandusaasta keskmine võrgutasu kujunes 6,0% kõrgemaks kui eelmisel majandusaastal. Kasvu põhjuseks on muutus müügistruktuuris – keskpingel edastatava madalama tariifiga elektrienergia maht on vähenenud ning kõrgema tariifiga madalpinge osakaal on suurenenud.

Majandusaastal jaeäri portfelli lisandunud energiaauditit telliti majandusaastal 29 korda ja energiamärgiseid 365 korda. Majandusaastal klientidele pakkuma hakatud elektritööde teenuse tellimuste arvuks kujunes 3740. Uute toodete ja teenuste müügitulu kokku oli 8 mln krooni.

Sideteenuste müügitulu oli majandusaastal 197 mln krooni, kasvades 8,0% (+15 mln krooni) eelkõige tänu Kõu interneti müügitulude kasvule. 2010. aasta märtsi lõpu seisuga oli Kõul üle 26 000 aktiivse kliendi, mis on 12,8% (ligikaudu 3000 klienti) rohkem kui eelneva aasta märtsi lõpus.

Janek Gustavson
juhtimisarvestuse osakonna juhataja

Esmakordselt ajaloos saavutasime lõppenud majandusaastal positiivse majandusliku lisandväärtuse, EVA ulatus lausa 369 miljoni kroonini. Peamine tegur selle saavutamisel oli edu konkurentsile avatud turgudelt.

ELEKTRIENERGIA MÜÜK EESTIS

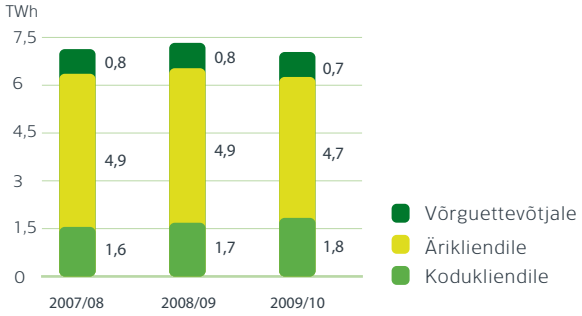

ELEKTRIENERGIA MÜÜK LÄTTI, LEETU JA SOOME

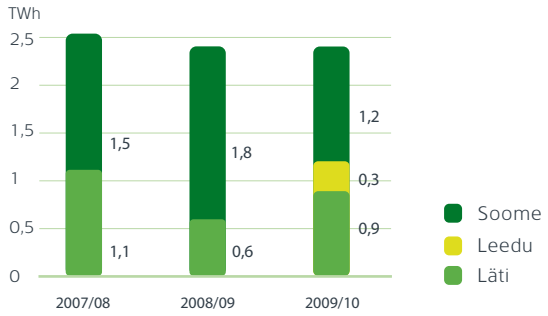

Müügitulu magistraalsideteenuse müügist oli 104 mln krooni (+1,5%, +2 mln krooni).

Elektri ja soojuse tootmise valdkonna äritulud kasvasid võrreldes eelmise majandusaastaga 4,2%. Elektrienergia müügitulu languse Soomes kompenseeris müügitulu kasv Eestis, Lätis ja Leedus. Konkurentsi tihenemine Tallinna soojusturul on vähendanud soojusenergia müügitulu.

Valdkonna elektrienergia müügimaht Eestis vähenes võrreldes 2008/09. majandusaastaga ligikaudu 1,4% tulenevalt väiksemast nõudlusest. Elektrienergia müügihind oli aga 4,4% kõrgem.

Elektri ja soojuse tootmise valdkond müüs Lätis, Leedus ja Soomes elektrienergiat majandusaastal 2390 GWh, mis on 38 GWh (+1,6%) enam kui eelneval majandusaastal. Madalam hinnatase vähendas müüki Nord Pooli elektribörsi Soome piirkonda, seda aga tasakaalustas müügimahu kasv Lätti ja Leetu. Võrreldes 2008/09. majandusaastaga oli keskmine müügihind 1,8% kõrgem. Müügitulu suurendasid hinnariski maandamiseks sõlmitud tulevikutehingud, mis tagasid kõrgema müügihinna madalama hetkehinna perioodidel. Tehingud sõlmiti reaalseks elektrienergia koguste ostuks-müügiks, mitte spekulatiivsetel eesmärkidel. Taastuvenergia, sh tõhusal koostootmisrežiimil, tootmise eest saadi toetust 147 mln kr.

Valdkonnaväliselt müüdi soojusenergiat majandusaastal 1527 GWh, mis on 276 GWh (-15,3%) vähem võrreldes eelneva majandusaastaga. Peamiseks müügilanguse põhjuseks oli Iru elektrijaama müügi vähenemine 318 GWh. Positiivselt mõjutas müüki võrreldes eelmise majandusaastaga 4,4 °C madalam välistemperatuur perioodil november–veebruar. Keskmine müügihind oli majandusaastal 9,8% madalam võrreldes 2008/09. majandusaastaga. Enim langes Iru elektrijaama soojusenergia hind tulenevalt tootmiseks kasutatava maagaasi sisseostuhinna vähenemisest.

Kütuste valdkonna äritulude kujunemist mõjutasid põlevkivi müügitulu vähenemine võrreldes eelmise majandusaastaga, mis tulenes väiksemast kontsernisisesest elektrienergia toodangust, ja põlevkiviõli müügitulu suurenemine, mille tingisid müügimahtude kasv ja suurem tulu hinnariski maandamiseks tehtud tulevikutehingutest. Äritulud vähenesid 0,1% võrreldes eelmise majandusaastaga.

Põlevkivi valdkonnaväline müügimaht oli 2009/10. majandusaastal 12,1 mln tonni, mis on 12,2% (-1,7 mln tonni) vähem kui eelmisel majandusaastal. Põlevkivi müük Eesti Energia Narva Elektrijaamadele vähenes 14,5% (-1,7 mln tonni), valdkonnasisene müük Eesti Energia Õlitööstusele kasvas 22,5% (+0,3 mln tonni). Põlevkivi reguleeritud müügihind on püsinud alates 2008. aasta oktoobrist samal tasemel.

Vedelkütuste müügimaht oli 2009/10. majandusaastal 190 027 tonni, mis on 27,3% rohkem võrreldes eelmise majandusaastaga. Valdkonnaväline müügimaht suurenes 25,9%

PÕLEVKIVI JA VEDELKÜTUSTE MÜÜK

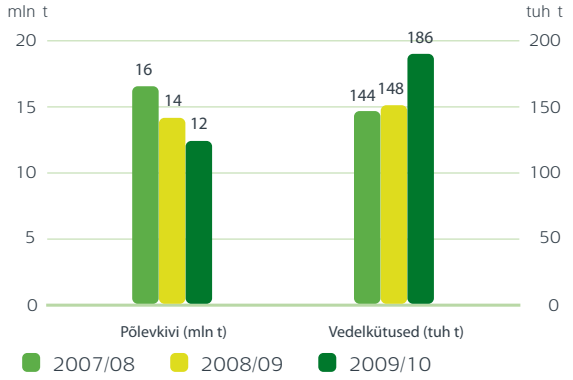

(+38 317 tonni) ning valdkonnasisene maht 153,5% (+2411 tonni). Kütteõli madalama maailmaturuhinna tõttu oli keskmine müügihind ilma tuletistehingute mõju arvesse võtmata 8,6% madalam võrreldes 2008/09. majandusaastaga.

Majanduskriisi tõttu vähenes valdkonna energeetikaseadmete ja kaupade müük Eestist välja majandusaastal 8,2% (-15 mln krooni) ning müügitulu Eestis 51,0% (-52 mln krooni). Killustiku müügitulu vähenes 4,4% ja uttegaasi müügitulu kasvas 14,5%. Kokku ulatus muude toodete ja kaupade müügitulu majandusaastal 304 mln kroonini (-16,5%).

Ärikulud ja ärikasum

Kontserni 2009/10. majandusaasta ärikasumiks kujunes 2,0 mld krooni (+69,1%, +0,8 mld krooni) ning ärikasum enne kulumit (EBITDA) oli 3,7 mld krooni (+37,5%, +1,0 mld krooni). Ligikaudu 45% ärikasumist teeniti suletud turult ning 55% avatud turgudelt. Ärikulude piiramise tulemusena vähenesid kontserni ärikulud 2009/10. majandusaastal 4,3%.

ÄRIKASUM (mln kr)	2009/10	2008/09	MUUTUS /	%
Jaeäri, sh	622,2	458,8	163,4	35,6
Eesti Energia Jaotusvõrk	532,1	401,2	130,9	32,6
Elektri ja soojuse tootmine	1 051,7	615,8	435,9	70,8
Kütused, sh	490,6	238,7	251,9	105,5
Eesti Energia Kaevandused	264,9	60,1	204,8	340,8
Muud, sh elimineerimised	-118,9	-103,4	-15,5	15,0
Konsolideeritud ärikasum	**2 045,6**	**1 210,0**	**835,6**	**69,1**

Jaeäri valdkonna ärikasum oli majandusaastal 622 mln krooni, kasvades 35,6% võrreldes 2008/09. majandusaastaga. Eesti Energia Jaotusvõrgu ärikasumiks kujunes 532 mln krooni (+32,6%, +131 mln krooni). Valdkonna ärikulusid mõjutas ostetud elektri kulu suurenemine tulenevalt kõrgemast ostuhinnast. Püsikulud vähenesid võrreldes eelneva majandusaastaga tulenevalt nii tööjõukulude, seadmete ja rajatiste hoolduskulude kui ka transpordiga seotud kulude vähenemisest. Kulusid on vähendanud ka e-kanalite kasutamise suurenemine – klientidest 29% edastab arvestinäite elektroonilisel teel, 40% kasutab e-arveid ja 43% tasub otsekorraldusega. Lisaks lõpetati majandusaastal sularahamaksete vastuvõtmine klienditeenindusbüroodes. Valdkonna aasta keskmine töötajate arv langes 1766 inimeselt eelneval majandusaastal 1568 inimeseni 2009/10. majandusaastal.

Elektri ja soojuse tootmise valdkonna ärikasum kasvas 436 mln krooni ning ulatus majandusaastal 1052 mln kroonini (+70,8%). Valdkonna ärikulusid mõjutas enim väiksem omatoodangu maht. Majandusaasta elektrienergia netotoodang oli 7699 GWh, vähenedes eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 1346 GWh (-14,9%). Netotoodangu vähenemise peamiseks põhjuseks on odavama elektri ostukoguse suurenemine energiaportfellis, mis võimaldas suurendada majanduslikku lisandväärtust. Elektrijaamade lõikes vähenes netotoodang enim Eesti ja Balti elektrijaamades (-1350 GWh). Taastuvenergia toodang oli majandusaastal 186 GWh, mis on ligikaudu kümme korda rohkem kui eelneval majandusaastal. Soojusenergia netotoodang oli 1664 GWh, vähenedes eelmise aastaga võrreldes 284 GWh. Valdkonna püsikulud vähenesid majandusaastal peamiselt tööjõukulude vähenemisest ning seadmete ja rajatiste remondi- ja hoolduseperioodide optimeerimisest. Valdkonna aasta keskmine töötajate arv vähenes 1855 inimeselt eelneval majandusaastal 1660 inimeseni 2009/10. majandusaastal.

Kütuste valdkonna ärikasum oli 491 mln krooni, kasvades 252 mln krooni (+105,5%). Põlevkivi toodang vähenes majandusaastal 14,4 mln tonnini 2008/09. majandusaasta 15,0 mln tonnilt tulenevalt väiksemast elektrienergia toodangust. Samal ajal on seadmete töökindluse suurenemisest tingituna kasvanud vedelkütuste netotoodang 158 036 tonnilt eelneval majandusaastal 178 457 tonnini 2009/10. majandusaastal. Valdkonna püsikulud langesid eelkõige tööjõukulude vähenemise tõttu.Valdkonna aasta keskmine töötajate arv oli majandusaastal 4131 inimest, mis on 273 inimest vähem võrreldes eelneva majandusaastaga.

Puhaskasum

Kontserni puhaskasum oli 2009/10. majandusaastal 1,8 mld krooni. Võrreldes 2008/09. majandusaastaga kasvas puhaskasum 0,7 mld krooni (+65,7%).

PUHASKASUM (mln kr)	2009/10	2008/09	MUUTUS /	(%)
Ärikasum	2 045,6	1 210,0	835,6	69,1
Intressikulud võlakohustustelt	252,9	258,4	-5,5	-2,1
Intressikulud eraldistelt ja muudelt kohustustelt	24,5	30,3	-5,8	-19,1
Muud netofinantstulud	242,9	306,0	-63,1	-20,6
Kasum investeeringutelt sidusettevõtjatesse	21,4	27,2	-5,8	-21,3
Tulumaks	231,2	167,5	63,7	38,0
Puhaskasum	**1 801,3**	**1 087,0**	**714,3**	**65,7**
Puhaskasum lõpetatavast tegevusvaldkonnast	445,8	273,0	172,8	63,3

Kontserni finantstulud olid majandusaastal 186 mln krooni (-122 mln krooni, -39,7%). Suurima osa finantstuludest moodustasid intressitulud pangakontodelt ja deposiitidelt, mis majandusaastal vähenesid madalama rahajäägi ja langenud intressimäärade tõttu. Finantstulude vähenemist eelneva majandusaastaga võrreldes mõjutas 2008/09. majandusaastal valuutakursi muutusest saadud kasum 72 mln krooni ulatuses. Kontserni finantskulud oli majandusaastal 220 mln krooni (-71 mln krooni, -24,3%). Peamiseks muutuseks eelneva majandusaastaga võrreldes oli intressikulude kapitaliseerimise nõude rakendumine alates 2009. aasta 1. aprillist soetatud varale. 2009/10. majandusaastal oli kapitaliseeritud intressikulude maht 60 mln krooni.

Puhaskasumi kujunemist mõjutas suurematest dividendidest tulenenud tulumaksukulu kasv 168 mln kroonilt 231 mln kroonini.

Jätkuvate tegevusvaldkondade puhaskasumiks kujunes 2009/10. majandusaastal 1,8 mld krooni ja lõpetatavate tegevusvaldkondade puhaskasumiks 0,4 mld krooni.

Majanduslik lisandväärtus

Kontsern kasutab äriüksuste juhtimisel tasakaalustatud tulemuskaardi süsteemi. Finantsmõõdikutest on olulisim majanduslik lisandväärtus (EVA[11]), mis võrdleb ettevõtte ärikasumit ettevõttesse investeeritud kapitali mahu ja hinnaga. Eesmärk on saavutada kontserni lõikes positiivne EVA.

Kontserni EVA ulatus 2009/10. majandusaastal 369 mln kroonini (+707 mln krooni, +209,2%).

EVA (mln kr)	2009/10	2008/09	MUUTUS
Jaeäri, sh	-53,9	-160,6	106,7
Eesti Energia Jaotusvõrk	-91,5	-163,8	72,3
Elektri ja soojuse tootmine	397,4	102,8	294,6
Kütused, sh	243,5	-5,4	249,0
Eesti Energia Kaevandused	105,3	-73,1	178,3
Muud, sh elimineerimised	-218,0	-274,5	56,5
Kontserni EVA	**369,0**	**-337,7**	**706,7**

[11] EVA = ärikasum - majandusaasta keskmine investeeritud kapital * kaalutud keskmine kapitali hind

Ärikasumi kasvuks kujunes majandusaastal 69,1% ja investeeritud kapitali kasvuks 8,3%. Kontserni kaalutud keskmine kapitali hind (WACC) oli 2009/10. majandusaastal 9,7%, püsides samal tasemel eelneva majandusaastaga. Kontserni kaalutud keskmise kapitali hinna arvutamise aluseks olevad parameetrid vaatame reeglina üle aastapõhiselt, oluliste muutuste toimumisel kontserni bilansistruktuuris aga tihedamini.

EVA kasvas kõige rohkem elektri ja soojuse tootmise valdkonnas, 103 mln kroonilt 2008/09. majandusaastal 397 mln krooni 2009/10. majandusaastal. Kasvu tagasid kulude kokkuhoid, edukas energiakaubandus ja amortiseeritud varade suur osakaal bilansis.

Kütuste valdkonna EVA oli majandusaasta lõpus 244 mln krooni, mis on 249 mln krooni rohkem kui 2008/09. majandusaastal.

Lisandväärtuse suurenemise tagasid ühelt poolt müügitulu ja teiselt poolt efektiivsuse kasv.

Jaeäri EVA kasvas lõppenud majandusaastal 2008/09. majandusaasta -161 mln krooni tasemelt -54 mln kroonile. Valdkonna ärikasum kasvas 35,6%, investeeritud kapital suurenes 9,5%.

Investeeringud

Kontsern investeeris 2009/10. majandusaastal 3,1 mld krooni, mis on 0,1 mld krooni (+4,9%) rohkem kui eelmisel majandusaastal. Peamisteks investeerimisobjektideks olid elektrivõrgud, uued elektritootmisvõimsused ja uue õlitehase rajamine.

Jaeäri valdkonnas investeeriti elektrivõrkudesse 980 mln krooni. Sellest 413 mln krooni suunati võrguliitumiste väljaehitamiseks ning 567 mln krooni elektrivõrgu töökindluse ja kvaliteedi parandamiseks. Üheks oluliseks objektiks oli kolmanda merekaabli paigaldamine Hiiumaa ja Saaremaa vahele, mille maksumuseks kujunes 26 mln krooni.

Elektri ja soojuse tootmise valdkonnas investeeriti 408 mln krooni väävlipuhastusseadmete paigaldamiseks Narvas asuva Eesti

INVESTEERINGUTE MAHT

INVESTEERINGUD ÄRIVALDKONDADE LÕIKES

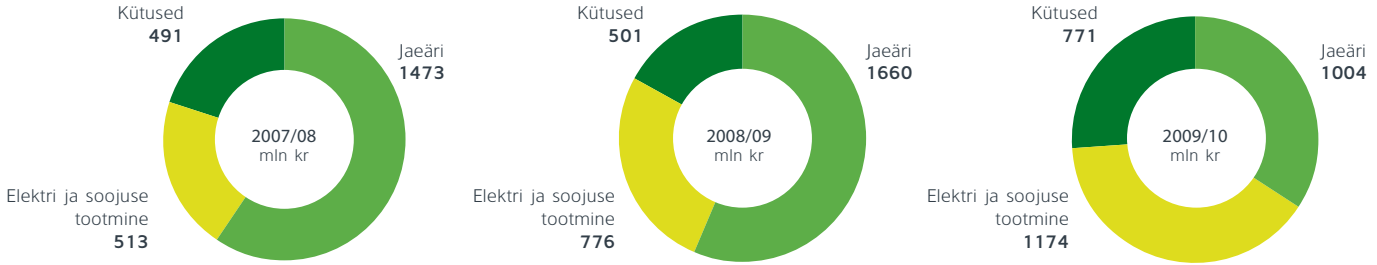

elektrijaama energiaplokkidele, 66 mln krooni Ahtmesse rajatava tipu- ja reservkatlamaja rajamiseks ja 33 mln krooni Iru elektrijaama teise ploki juhtimissüsteemi uuendamiseks. Taastuvenergia investeeringud ulatusid 326 mln kroonini, millest 181 mln krooni moodustas Aulepa tuulepargi rajamine ja 142 mln krooni maade ost tulevaste arendusprojektide tarvis.

Kütuste valdkonna majandusaasta suurim investeering oli uue Enefit-tehnoloogial töötava õlitehase rajamisega alustamine, millesse investeeriti 366 mln krooni. Olemasoleva õlitehase filtreerimissõlme investeeritud 40 mln krooni suurendasid töös oleva Enefit-seadme ühikvõimsust ja paranes seadme töökindlus. Põlevkivi kaevandamise seadmete ja rajatiste rekonstrueerimiseks ning uute ehitamiseks kasutati 291 mln krooni. 20 mln krooni investeeriti uue värvitsehhi ehituseks Jõhvi, võimaldades suurendada energeetikaseadmetega seotud toodete värvimismahtusid.

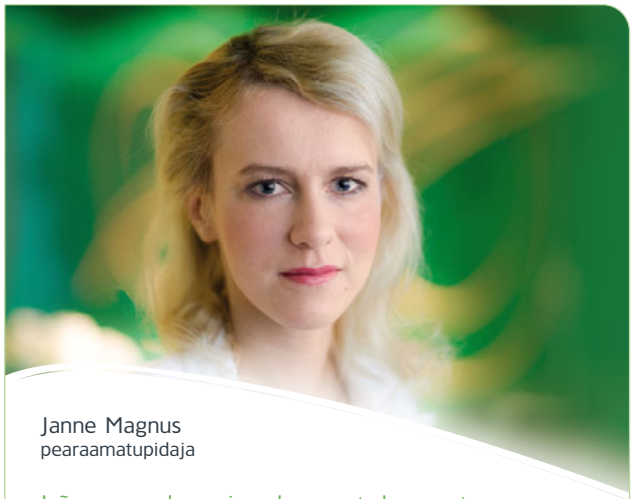

Janne Magnus
pearaamatupidaja

Lõppenud majandusaastal muutsime kontserni arvestuspõhimõtteid. Intressikulude osaline kapitaliseerimine vastavalt muudetud IAS 23 standardile suurendas meie puhaskasumit 60 miljoni krooni võrra.

Rahavood

Kontserni äritegevuse rahavood olid 2009/10. majandusaastal 3389 mln krooni, kasvades 1481 mln krooni (+77,6%) võrreldes eelneva majandusaastaga. Kontserni äritegevuse puhas rahavoog, millest on elimineeritud äritegevusega seotud käibevarade ja kohustuste netomuutused, oli 2009/10. majandusaastal 3126 mln krooni (+678 mln krooni, +27,7%).

Investeerimistegevuse rahavooks kujunes -5633 mln krooni (-5038 mln krooni, +846,5%). Põhivara soetamisel tasuti 3037 mln krooni (+100 mln krooni, +3,4%). Üle 3-kuuliste deposiitide netomuutust mõjutasid Eleringi müügist saadud rahavood. Investeerimise rahavoogusid mõjutasid ka dividendid lõpetatavalt tegevusvaldkonnalt (+480 mln krooni) ja sidusettevõtjatelt (+36 mln krooni).

Rahavood finantseerimisest olid -849 mln krooni ning neid mõjutasid pikaajaliste laenude mahu suurendamine 652 mln krooni ja makstud dividendide mahu suurenemine 1360 mln kroonile (+708 mln krooni).

Kontserni puhas rahavoog oli 2009/10. majandusaastal -393 mln krooni (-930 mln krooni).

RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST JA INVESTEERIMISEST

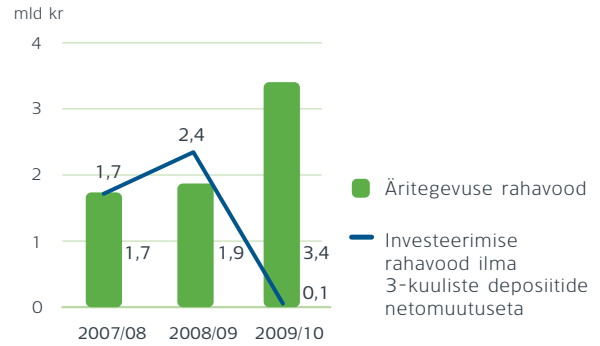

Krediidireitingud

Kontserni krediidireitingud majandusaasta jooksul ei muutunud. Moody's on kinnitanud krediidireitingu tasemeks A1 (negatiivse väljavaatega) ning tagamata võlakohustuste reitingu tasemeks A1. S&P on kinnitanud krediidireitingu tasemeks A- (negatiivse väljavaatega) ning tagamata võlakohustuste reitinguks A-.

Kontserni krediidireitingute kujunemist mõjutavad lisaks kontserni tegevustele ka kontserni poolt mittekontrollitavad tegurid, nt Eesti riigireiting.

Finantseerimine

Kontserni suurim pikaajaline võlakohustus on Londoni börsil emiteeritud eurovõlakirjad mahus 4,7 mld krooni, intressimääraga 4,5% ning lunastamistähtajaga 2020. aastal. Majandusaasta jooksul realiseeriti väljavõtmata laen Põhjamaade Investeerimispangast 626 mln krooni ulatuses ja laenati Nordea pangast 26 mln krooni. Pikaajaliste väljavõetud pangalaenude jääk oli 2009/10. majandusaasta lõpu seisuga 1152 mln krooni, suurenedes 530 mln krooni võrreldes eelmise majandusaasta lõpu seisuga. Põhjamaade Investeerimispanga laenude jääk oli 933 mln krooni, Euroopa Investeerimispanga laenu jääk oli 192 mln krooni ja Nordea panga laenu jääk 26 mln krooni.

Võlakohustuste kaalutud keskmine intressimäär oli 2010. aasta märtsi lõpu seisuga 4,09%, vähenedes majandusaastaga 0,3 protsendipunkti tulenevalt kuue kuu Euribori langusest. Võlakohustuste portfellis moodustasid fikseeritud intressimääraga võlakohustused 80% ning ujuva intressimääraga kohustused 20%. Fikseeritud võlakohustuse kaalutud keskmiseks intressimääraks kujunes 4,5% ning ujuva intressimääraga võlakohustuste korral 1,48%, millele lisandub viimase kuue kuu Euribor. Kõigi võlakohustuste alusvaluutaks on euro.

31. märtsi 2010 seisuga oli kontserni netovõlg -1,4 mld krooni (-4,7 mld krooni). Eleringi müügitulu tingis kontserni likviidsete vahendite suurenemise ja netovõla vähenemise.

Intressi kattekordaja kasvas eelkõige ärikasumi suurenemisest tulenevalt 2009/10. majandusaastaks 13,4-ni võrreldes eelneva majandusaasta 9,4-ga. Arvestamata erakorraliste heite-

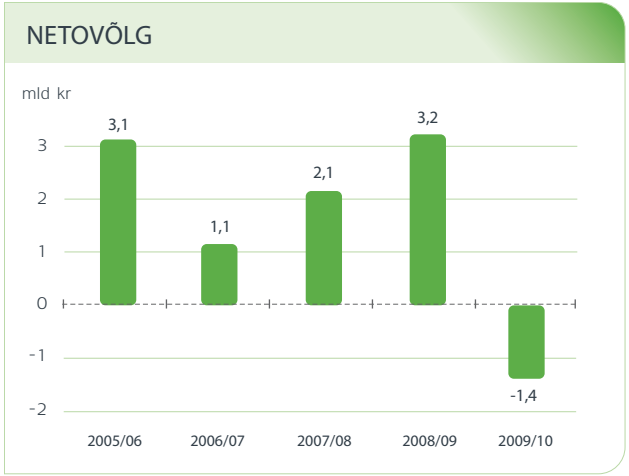

kvootide müügituluga 2005/06. ja 2006/07. majandusaastal on intressi kattekordaja tõusnud viimase üheksa aasta kõrgeimale tasemele.

Äritegevuse rahavoo (välja arvatud äritegevusega seotud käibevarade ja kohustuste netomuutus) suhe investeeringutesse suurenes 2008/09. majandusaasta 82,7%-lt 2009/10. majandusaastaks 100,6%-le.

Bilansistruktuur on püsinud konservatiivsena. 2009/10. majandusaasta lõpus oli võlakohustused / (võlakohustused + omakapital) suhe 23,3. Võrreldes 2008/09. majandusaasta 22,1-ga on kasv tulenenud võlakohustuste osatähtsuse suurenemisest bilansis.

VÕLAKOHUSTUSTE JA ÄRIKASUMI* SUHE

* ärikasum enne kulumit

Dividendid

Kontsern maksis omanikule dividende 2008/09. majandusaasta puhaskasumi ulatuses ehk 1360 mln krooni. Dividendid maksti välja 2009. aasta septembris (324 mln krooni) ja novembris (1036 mln krooni).

Lõppenud 2009/10. majandusaasta tulemuste eest on Vabariigi Valitsus väljendanud soovi saada netodividende 1,7 mld krooni.

Investeeringute väljavaade

Kontserni investeeringuteks prognoosime 2010/11. majandusaastal 5,1 mld krooni, mis on 64,6% rohkem võrreldes eelneva majandusaastaga.

2010/11. majandusaastal prognoosime 2,3 mld krooni investeeringuid olemasolevate seadmete parendamisse, mis moodustab kogu planeeritavast investeeringute mahust 44%. Sellest 1,5 mld krooni moodustavad investeeringud jaeäri valdkonnas elektrivõrkude töökindluse ja kvaliteedi parandamiseks, 0,5 mld krooni kütuste valdkonnas eelkõige põlevkivi kaevandamisega seotud seadmetesse ja ehitistesse ning 0,2 mld krooni elektri ja soojuse tootmise valdkonnas.

Lisaks olemasolevate seadmete uuendamisele on meil 2010/11. majandusaastal kavas investeerida 2,9 mld krooni äritegevuse laiendamisse. Kütuste valdkonna investeeringud 1,2 mld krooni ulatuses on planeeritud Enefit-280 seadme ehitamiseks. Elektri ja soojuse tootmise valdkonnas on kavas investeerida 1,6 mld krooni, sealhulgas Iru jäätmepõletusel põhineva energiaploki rajamiseks, Narvas elektrijaamade väävlipüügiseadmete paigaldamiseks ja tuhaärastussüsteemi renoveerimiseks ning reservkatlamaja ehitamiseks Ahtmes.

ÜHISKONDLIKU VASTUTUSE ARUANNE

Eesti Energia on suur ettevõte, mis oma tegevusega mõjutab Eesti keskkonda, elukvaliteeti ja arengut. Teame, et olulise mõjuga kaasneb ka vastutus, ja seepärast on meist saanud üks suuremaid sponsorlus- ja heategevusprojektide toetajaid Eestis.

Toetustegevuses lähtume läbipaistvatest põhimõtetest, eelistame pikaajalisi toetusprojekte energeetika ja keskkonna vallas, kuid lööme kaasa ka ühiskonna arengule laiemalt kasuks tulevates algatustes, nagu näiteks rahvatervise arendamine. Toetame mitmesuguseid ettevõtmisi, mis toovad kasu võimalikult paljudele eestimaalastele.

Toetustegevuse rahalise piirmäära seab ettevõtte nõukogu kord aastas. Lõppenud majandusaastal oli see 0,5% viimase kolme majandusaasta keskmisest puhaskasumist, 2010/11. majandusaastaks on toetuste piirmäär 0,75% viimase kolme majandusaasta keskmisest puhaskasumist. Kokku toetasime 2009/10. majandusaastal mitmesuguseid ettevõtmisi 4,6 miljoni krooniga.

Arendame energeetika valdkonda

Praktiline inseneriharidus, reaalteaduslik maailmavaade ja innovaatiline mõtlemine on vajalikud nii Eesti Energiale kui ka tervele ühiskonnale. Oleme võtnud oma sihiks tekitada inimestes huvi energiavaldkonna vastu ja aidata kaasa energeetikateadmiste levikule kogu ühiskonnas.

Oleme nii väikestele kui ka täiskasvanud teadushuvilistele suunatud energiateemalisi näitusi korraldava Energia Avastuskeskuse üks asutajatest. 2009/10. majandusaastal toetasime Energia Avastuskeskuse püsiekspositsiooni uuendamist ja erinevaid näitusi kokku poole miljoni krooniga. Lastes ja noortes

veelgi suurema avastamisrõõmu tekitamiseks on plaanis keskus 2011. aasta suveks täielikult uuendada. Senisest veelgi põnevama keskuse projekteerimistööd on käimas.

2009. aasta sügisel viisime koostöös Energia Avastuskeskuse, Eesti Disainerite Liidu ja ajakirjaga „Loodusesõber" läbi laste ja noorte ideekonkursi „Avasta tuleviku kodu". Konkursile laekus üle kahesaja töö, mille hulgas oli mitmeid väga innovaatilisi projekte. Peamiselt nägid konkursil osalejad tuleviku kodudes taastuvatest allikatest toodetud energiat, terviklikult toimivat energiaringi ja energia säästmist, millega iga inimene saab ise keskkonna eest hoolt kanda.

Koos Euroopa Liidu ainsa põlevkivienergeetikat tutvustava kaevandusmuuseumiga Kohtla-Nõmmel loome Ida-Virumaale nüüdisaegse energeetikat tutvustava külastuskeskuse. Tahame muuseumist kujundada nii põlevkivi kaevandamist ja kasutamist kui ka energiateemasid laiemalt käsitleva teemapargi. Aitame nõu ja jõuga välja töötada ja üles seada Eesti põlevkivienergeetika ajalugu ja tänapäeva tutvustavat interaktiivset püsieksposítsiooni.

Ühiskonnas energiaalase mõttevahetuse tekitamiseks korraldame igal kevadel Energiafoorumit, kus käsitletakse energiasektori tulevikuga seotud aktuaalseid küsimusi, arutletakse energeetika arengustsenaariumide üle ning tutvustatakse innovaatilisi lahendusi, mis aitavad muuta energeetikat tõhusamaks ja keskkonnasõbralikumaks.

Energeetikute järelkasvu ja energiateaduse jätkusuutlikkuse tagamiseks teeme tihedat koostööd paljude õppeasutustega. Lõime kaasa Põlevkivivaldkonna Kompetentsikeskuse loomises ja oleme partneriks mitmetes EASi toetusmeetmetest finantseeritavates projektides, näiteks osalesime Tallinna Tehnikaülikooli energia- ja geotehnika doktorikooli korraldamises. Pikem ülevaade energeetika järelkasvu toetavatest tegevustest on esitatud lk 25–26.

Kätlin Kruus
kommunikatsioonijuht

Jätkusuutlik energeetika, puhas loodus ja tugev ühiskond – ühe päevaga ei tee nende heaks suurt midagi. Küll aga aitame iga päev kasvõi natuke tehes kaasa Eesti paremale tulevikule.

Hoiame keskkonda

Tahame anda tulevastele põlvedele Eestimaa üle heas korras. Saame seda teha vaid meie kasutusse usaldatud loodusressursse vastutustundlikult tarbides, oma tegevuse keskkonnamõjusid vähendades ja keskkonnast hoolimist mõtteviisina propageerides.

Teeme aktiivset koostööd mitme teadus- ja uurimisasutusega, et vähendada põlevkivi kaevandamise ning energia tootmise ja jaotamisega kaasnevaid keskkonnamõjusid. Meie olulisimad partnerid on Tallinna Tehnikaülikool, Tartu Ülikool ja Eesti Maaülikool. Investeerime nii senise energiatootmise keskkonnasõbralikumaks muutmisesse kui ka taastuvenergia lahendustesse. Taastuvate energiaallikate kasutamist propageerime ka Rohelise Energia tootega.

Peame väga oluliseks klientide kulutusi kokku hoidvat ja tootmise keskkonnamõjusid

vähendavat energiasäästu. Õpetused energia tõhusa kasutamise kohta oleme koondanud avalikku Energiasäästu portaali. Kasulikke juhiseid energia säästmiseks leiavad interneti-aadressilt **kokkuhoid.energia.ee** eriti just need, kes on huvitatud kodumajapidamiste energiakasutuse tõhususe suurendamisest.

Nõustame energiasäästu teemadel iga päev ka oma kliente – analüüsime hoonete energiatarbimist, tuvastame energiakadusid ja pakume võimalusi kadude vähendamiseks. Energiasäästu propageeriva kampaania viisime läbi ka ettevõttes endas ning alustasime oma kontorihoonete energiakasutuse auditeerimisega, et leida parimaid võimalusi selle tõhustamiseks.

Koostöös Energia Avastuskeskusega korraldasime Eesti esimese energiasäästu nädala. Teemapäeval „Energiasäästu lahendused kodus" tutvustasid ettevõtted oma energiasäästlikke seadmeid, sai tutvuda Energia Avastuskeskuse energiasäästu teemalise väljapanekuga ja kuulata loengut kodumasinate minevikust ja tulevikust. Spetsiaalne infopäev korraldati energiasäästu nädala raames korteriühistute esindajatele.

Panustame ühiskonna arengusse

Tugev ühiskond aitab ettevõttel soovitud eesmärkideni jõuda. Andes kogu oma energia inimese heaks, arendame sellega ühtlasi Eesti ühiskonda. Eestimaalaste seas tervisliku eluviisi ja tulevikku suunatud mõtteviisi levitamine toob parema homse nii meile kui ka tervele ühiskonnale.

Eestimaalaste elukeskkonna kaunimaks muutmiseks viisime koostöös Eesti Kunstiakadeemia ja Tallinna linnaga läbi konkursi miljööväärtuslike piirkondade alajaamadele kaasaegsete ja grafitikindlate disainlahenduste leidmiseks. Konkursile laekunud tööde hulgas oli nooruslikult värskeid, uudseid ja detailideni läbimõeldud lahendusi, mis sobivad hästi olemasoleva ümbrusega ja aitavad elukeskkonda rikastada.

Väärtustame eestimaalaste head enesetunnet, mistõttu osaleme koos Swedbanki ja Merkoga Eesti Terviseradade projektis, tuues valguse seni hämaratele või valgustamata loodusliikele terviseradadele. Soovime, et igas Eesti otsas saaksid soovijad aastaringselt värskes õhus tervistavat liikumist nautida. 2009/10. majandusaastal toetasime Eesti Terviseradade korrastamist ligi 1,8 miljoni krooniga.

Terviseradade populariseerimiseks toetame kõigile jõukohaseid tervisespordisarju ja lisaks juba traditsiooniks kujunenud Eesti Energia Tervisekõnnile võtsime 2010. aasta suvest oma egiidi alla ka tervisejooksjatele mõeldud Eesti Energia Tervisejooksu.

Jätkasime ka teiste traditsioonidega – abistasime sotsiaalsfääri asutusi elektrivarustuse väljaehitamisel, toetasime rahvusvahelise Lennart Meri konverentsi energiapaneeli läbiviimist, korraldasime doonorpäevi oma kontorihoonetes ja osalesime „Teeme ära" talgutel. Meie töötajad võtsid aktiivselt osa lastekodulastele mõeldud jõulukingituste kogumisest ja brändiuuenduse käigus üle jäänud vanadele logokandjatele taaskasutuse abil uue rakenduse leidmisest.

Pikaajalise sihina alustasime 2009/10. majandusaastal noori toetava projekti väljatöötamist, mille abil tahame aidata vähemate võimalustega noortel arendada oma ettevõtlikkust, et Eestis oleks tulevikus veelgi rohkem tegusaid ja algatusvõimelisi inimesi, kes ühiskonna ja majanduse arengu eest hoolt kannaks.

KESKKONNAARUANNE

Inimeste tegevus mõjutab alati keskkonda mingil viisil. Erinev on vaid tegevusega kaasneva mõju olemus ja ulatus, samuti ühiskonna suhtumine mõjudesse eri ajahetkedel.

Energeetikat loetakse väga suure keskkonnamõjuga tegevusvaldkonnaks. Energiatootmise keskkonnamõjud on seotud maa- ja ressursikasutusega, jäätmete tekke, õhu- ja veereostuse ning kliimaprobleemidega.

Eesti Energia vähendab igal aastal oma tegevuse keskkonnamõju nii loodusvarasid säästlikumalt kasutades kui ka keskkonnaheiteid vähendades. Lõppenud majandusaastal alustasime mitme olulise keskkonnakoormust vähendava projektiga. Samuti jätkasime tööd oma klientide energiasäästualase ja laiema keskkonnateadlikkuse tõstmiseks.

Meie keskkonnategevus lähtub põhimõtetest, mis on süstemaatiliseks keskkonnamõjudega tegelemiseks koondatud kontserni ühtseks keskkonnapoliitikaks:

- Kasutame rahvusvahelistele standarditele ISO 14001 ja EMAS vastavat keskkonnajuhtimissüsteemi.
- Järgime kõiki kohalduvaid Eesti, Euroopa Liidu ja rahvusvahelisi keskkonnaalaseid õigusakte, konventsioone ja lepinguid.
- Analüüsime oma tegevuse keskkonnamõju ning vähendame seda nii tehnoloogiliste lahenduste ja innovatsiooni abil kui ka efektiivsuse tõstmise ja materjalide taaskasutamise teel.
- Vähendame klientideni jõudva energia CO_2-mahukust. Selleks mitmekesistame oma tootmisportfelli ja rakendame taastuvenergiaallikaid parimat võimalikku tehnikat kasutades tehnoloogiliselt ja majanduslikult otstarbekas mahus.
- Oleme avatud uutele lahendustele, teeme oma keskkonnaeesmärkide saavutamiseks koostööd nii Eesti kui ka rahvusvaheliste teadus- ja uurimisasutuste ning konsultatsioonifirmadega.

- Eelistame hankekonkurssidel muude võrdsete tingimuste puhul sertifitseeritud keskkonnajuhtimissüsteemiga tarnijaid, kes kasutavad keskkonda säästvaid tehnoloogiad ja materjale.

Lõppenud majandusaastal maksime keskkonna- ja ressursikasutuse tasusid kokku 596,5 mln krooni, sellest põlevkivi kaevandamise ning põhja- ja jahutusvee kasutamisega seotud ressursikasutuse makse 308,7 mln krooni ning õhu- ja veesaaste ning jäätmekäitlusega seotud tasusid 287,8 mln krooni. Keskkonnakaitsesse investeerisime peamiselt õhusaaste vähendamiseks 1 mld krooni.

Lähiaastatel on plaanis suured investeeringud jäätmekäitluse keskkonnaohutuse ja jäätmete taaskasutuse suurendamisse.

Toodame elektrit ja soojust peamiselt põlevkivist, mistõttu emiteerime suures koguses kliimamuutuste tekkega seostatavaid kasvuhoonegaase. Pikaajalise arendustegevuse tulemusel vähendame pidevalt oma tootmisega kaasnevaid heiteid – lõppenud majandusaastal asendasime osa tootmisprotsessis kasutatavast põlevkivist biomassiga, laiendasime tuuleenergia tootmist ja kasutasime oskuslikult teistelt tootjatelt ostetud madala CO_2-sisaldusega energiat.

On oluline, et ka kliendid mõistaksid energia kasutamisega kaasnevaid keskkonnamõjusid ja aitaksid oma säästliku tegevusega kaasa energeetika jätkusuutliku arengu tagamisel. Aitame klientidel energiat säästa ja kulutusi vähendada uute toodete abil – lõppenud majandusaastal alustasime aktiivset energiasäästualast teavitustööd pakkudes energiaauditi- ja termograafiateenust ning väljastades energiamärgiseid. Taastuvate energiaallikate kasutamist propageerime Rohelise Energia tootega. Koolilaste ja laiema avalikkuse teadlikkuse tõstmisele aitame kaasa toetades Tallinnas asuvat Energia Avastuskeskust.

Maa- ja ressursikasutus

Eesti Energia tegevus on seotud mitmesuguste ressursside kasutamisega. Elektri, soojuse ja vedelkütuste tootmiseks kasutame peamiselt põlevkivi. Kasutatavate energiaallikate mitmekesisuse tagab biomassi, uttegaasi ja muude kütuste osatähtsuse pidev suurenemeine. Tootmisel on hädavajalik ka vee ja maa kasutamine eri otstarvetel.

ENERGIAALLIKATE KASUTUS

Eesti Energia on Eesti suurim energiatootja. Tarbisime lõppenud majandusaastal elektri, soojuse ja põlevkiviõli tootmiseks 12 mln tonni põlevkivi, 133 110 tonni biokütuseid, 113 mln m^3 maagaasi ja 53 mln m^3 uttegaasi. Aastaga tootsime kokku 8626 GWh elektrienergiat, 1664 GWh soojusenergiat ja 178 659 tonni põlevkiviõli. Biokütuste osatähtsus moodustas kogu tarbitud kütusest 1,4%

Võrreldes eelmise majandusaastaga oleme energiaallikate kasutust oluliselt mitmekesistanud, seda peamiselt biomassi osatähtsuse suurendamisega. Soovime seda tendentsi majanduslikult mõistlikul viisil jätkata ning lisaks biomassist elektri tootmisele ja taastuvenergia projektidele tuuleenergia vallas võtame elektri ja soojuse tootmiseks peagi kasutusele ka mitmesugused olme- ja tööstusjäätmed.

Põlevkivi

Eesti Energia peamine energeetiline ressurss on põlevkivi – kaevandame seda ise ja kasutame nii elektri ja soojuse kui ka vedelkütuste tootmisel.

Lõppenud majandusaastal kaevandasime kokku 14,4 mln tonni põlevkivi, millest suurema osa kasutasime ära Narvas ja Ahtmes asuvates elektrijaamades, 1,6 mln tonni aga meie õlitehases 178 659 tonni vedelkütuste tootmiseks. Lisaks müüsime põlevkivi ka teistele tarbijatele väljaspool kontserni vedelkütuste tootmiseks 1,6 mln tonni ulatuses.

Biomass

Eesti Energia tootmisportfelli mitmekesistamisel on aina olulisemaks ressursiks saamas biomass. Meie kaks keevkihttehnoloogial (CFB[12]) põhinevat energiaplokki Balti ja Eesti elektrijaamas Narva lähistel on paindlikud ja pakuvad võimalusi mitme eri kütuse koospõletamiseks – osa põlevkivist saab tootmisel asendada biomassiga. Väiksemas mahus saab sobiva ettevalmistuse korral biomassi põletada ka tolmpõletuskateldes.

Esimesed biomassi koospõletuse katsed tegime juba 2008/09. majandusaastal, mis näitasid biomassi kvaliteedi olulisust. Suuremas mahus võtsime biomassi kasutusele peale taastuvenergia toetuste süsteemi muutumist 2009/10. majandusaastal. Alates 2010. aasta 1. juulist jõustuv toetusskeemi muudatus tingib taas biomassi kasutuse vähenemise.

Lõppenud majandusaastal kasutasime elektri ja soojuse tootmisel Eesti elektrijaamas 54 424 tonni ja Balti elektrijaamas 78 686 tonni biomassi. Põhiliselt kasutame biomassina puitu, sest selle kasutamine on muude biomassi liikidega võrreldes majanduslikult otstarbekam. Suurim biomassi tarnija oli majandusaastal Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK).

Meie elektrijaamades saab põlevkiviga koos põletada puidu haket, puidugraanuleid ehk pelleteid, puitbriketti, saepuru, puidulaaste ja muid ohtlikke aineid mittesisaldavaid

Tõnis Meriste
keskkonnajuht

Rohkem energia säästmist ja Rohelist Energiat, biomassi kasutuselevõttu ja jäätmete taaskasutust – nii vähendame oma tootmise keskkonnamõju ja toome Eestile puhtama energia.

TOODETUD KAUBAPÕLEVKIVI

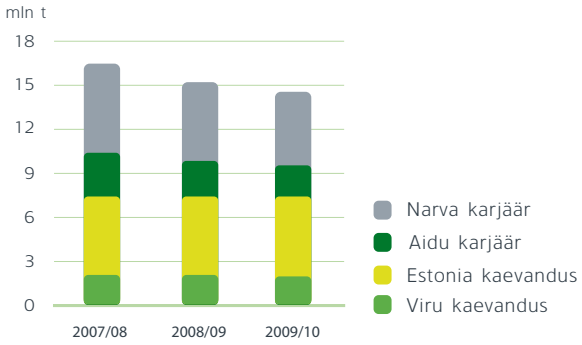

KAUBAPÕLEVKIVI KASUTAMINE

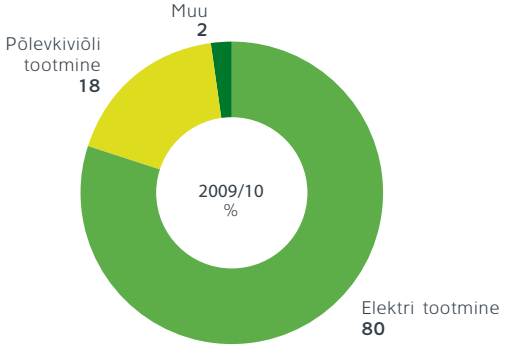

[12] CFB – *Circulating Fludized Bed.*

puidujäätmeid. Väga oluline on seejuures kasutatava biomassi kvaliteedi pidev jälgimine.

Võrreldes põlevkiviga on biomassi kütteväärtus kõrgem (9,9 MJ/kg, energeetilise põlevkivi kütteväärtus on *ca* 8,4 MJ/kg) ning tuhasus tunduvalt madalam (*ca* 1–2%, võrreldes põlevkivi 45%-ga). Keskkonna seisukohalt on oluline biomassi põletamisega kaasnev oluliselt väiksem SO_2 heide ja tahkete jäätmete teke.

Kuna biomass on taastuv energiaallikas, siis ei arvestata kokkuleppeliselt selle põletamisel tekkivat CO_2 heidet ja biomassi suuremahulisem kasutamine elektri tootmisel aitab täita Eesti kohustusi taastuvenergia osatähtsuse suurendamisel.

BIOMASSI KASUTAMINE ELEKTRI TOOTMISEKS

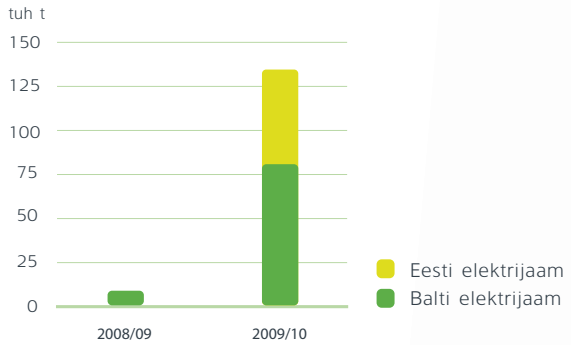

Muud kütused

Eesti Energia kasutab elektri ja soojuse tootmisel ka maa- ja uttegaasi ning vedelkütuseid. Jäätmed ootavad veel taaskasutusvõimalust.

Iru elektrijaamas tootsime lõppenud majandusaastal soojust ja elektrit 99,3 mln m^3 maagaasist ja Narva lähistel asuva Eesti elektrijaama kateldes põletasime koos põlevkiviga 52,8 mln m^3 vedelkütuste tootmisel tekkivat suure kütteväärtusega uttegaasi.

Vedelkütustest kasutame tootmises peamiselt põlevkivi- ja kütteõli nii reservkütusena kui ka Narvas elektrijaamade katelde sissekütmiseks ning Ahtme elektrijaamas suveperioodil soojuse tootmiseks. Narvas toodame elektrijaamade reservkatlamajas soojust peamiselt maagaasist. Kokku tarbisime lõppenud majandusaastal 14 964 tonni vedelkütuseid.

Uue energiaallikana oleme pööranud oma tähelepanu põlevkiviga võrdse kütteväärtusega olme- ja tööstusjäätmetele. Tänu taaskasutuse ja tarbijate hoiakute arengule on ladestatavate jäätmete juurdekasv küll pidurdumas, kuid siiski jõuab igal aastal prügilatesse *ca* 200 000–300 000 tonni olmejäätmeid, mis vastab *ca* 50 MW soojusvõimsusega elektrijaama aastasele kütusevajadusele.

Sellest tulenevalt planeerime ehitada seni vaid maagaasil töötavasse Iru elektrijaama sorteerimata olme- ja tööstusjäätmete põletamiseks uue 17 MW elektrilise ning 50 MW soojusvõimsusega energiaploki. Ehitusepingu sõlmisime Prantsuse ettevõttega Constructions Industrielles De La Mediterranee 2010. aasta märtsis ja uus tootmisüksus valmib 2012. aastal.

VEEKASUTUS ENERGIA TOOTMISEL

Eesti Energia on Eesti suurim veekasutaja. Meie veekasutus on seotud kaevandamisel väljapumbatava veega ja elektrijaamades kasutatava jahutusveega.

Olenevalt põlevkivi kihindite sügavusest ja nende paiknemisest tuleb kuivade kaevandustingimuste tagamiseks karjäärides ja allmaakaevandustes põhjavee taset alandada. Kaevandusaladelt välja pumbatud vee juhime kraavide ja jõgede kaudu keskkonda tagasi. Suurem osa veest jõuab Soome lahte ning väiksem osa Peipsi järve.

Väljapumbatava vee kogust mõjutavad kõige rohkem ilmastikuolud – suur sademete hulk, lumekatte paksus ja temperatuur. Lõppenud majandusaastal pumpasime oma kaevandustest ja karjääridest välja kokku 245,6 mln m³ vett.

Teine oluline veekasutuse valdkond on elektrijaamades jahutus- ja tehnoloogilise vee kasutamine, mille kogus oleneb otseselt tootmismahtudest. Narva lähistel asuvate Eesti ja Balti elektrijaamade tööks vajaliku vee võtame Narva jõest, Ahtme elektrijaama puhul Konsu järvest ja Iru elektrijaama puhul Pirita jõest. Iru elektrijaamas rakendame kondensatsioonirežiimis töötamisel veetarbe vähendamiseks jahutusvee ringlemist gradiiri ehk jahutustorni abil. Ahtme elektrijaamas ja rajatavas tipukatlamajas kaalume senise pinnavee asemel suletud maa-alustesse kaevandustesse kogunenud vee kasutuselevõttu.

Lõppenud majandusaastal kasutasime oma elektrijaamades jahutusveena kokku 1 mld m³ ja muudeks tootmisvajadusteks 3 mln m³ vett.

MAAKASUTUS ELEKTRI JAOTAMISEL

Eesti Energia viib elektrienergia klientideni praktiliselt kogu Eestis. Meie elektriliinide kogupikkusega saaks teha peaaegu 1,5 tiiru ümber maakera.

Suurem osa elektri jaotamise liinidest on õhuliinid ja väiksem osa maa-alused kaabelliinid, vastavalt 48 113 km ja 11 716 km. Tulenevalt elektriohutusseadusest sõltub liinide kaitsevööndi laius liini pingest ja näiteks 35 kV õhuliini maakasutuspiirangutega ala ulatub 50 meetrini. Kaabelliini korral on see ala vaid

VÄLJAPUMBATAV VESI JA SADEMETE HULK

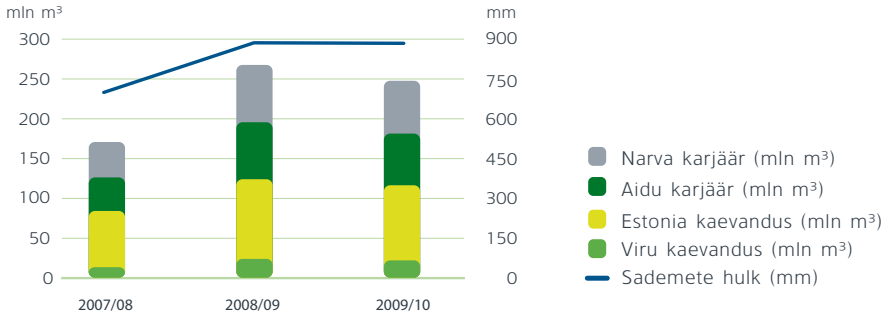

JAHUTUSVEE KASUTAMINE ELEKTRI TOOTMISEL

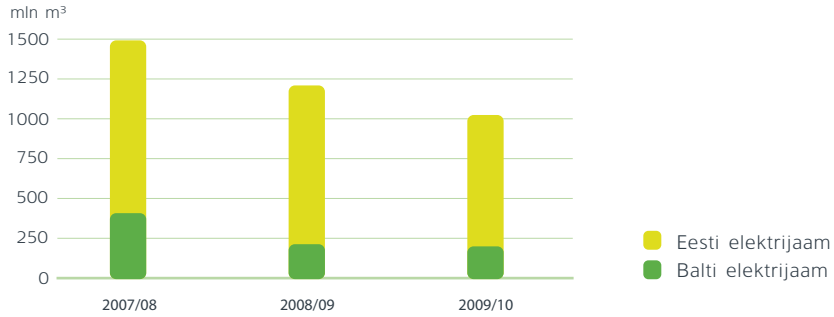

2 meetrit. Lisaks kitsamale kaitsevööndile on kaabelliinide eeliseks suurem töökindlus ja muude keskkonnamõjude puudumine ning seepärast oleme kõrgemast ehitusmaksumusest olenemata järjest enam hakanud ehitama kaabelliine.

Õhuliinide liinikoridore tuleb regulaarselt puudest ja võsast puhastada. Aastas puhastame *ca* 3000 km elektriliinide aluseid maid. Raietööd viime läbi maaomanikega kooskõlastatult, võttes arvesse kõik keskkonnakaitselised piirangud.

Liinikoridore puhastame nii käsimeetodil saagide ja võsatrimmeritega kui ka traktoritega (võsalõikajad, harvesterid), vähem kasutame freesimismeetodit. Raiutud puud ja võsa kuuluvad maaomanikule, metsamaterjali järkame maaomanikuga kokkulepitud sortimenti ja selle edasine väljavedu jääb maaomaniku korraldada. Järjest enam huvituvad maaomanikud ka raiejäätmete (oksad, ladvad, võsa) kokku kogumisest, et neid biomassina kasutada. Kui maaomanik raiejäätmeid ei vaja, siis jätame need puhastatud liinikoridori serva vaalu.

RESSURSIKASUTUSE TÕHUSTAMINE

Põlevkivi väärtustamine

- Põlevkivi rikastamise uuringute seniseid tulemusi saab uute kaevanduste projekteerimisel arvesse võtta ja kaevandamist nende abil tõhusamaks muuta.

- Põlevkivi väärtust tõstab oluliselt sellest vedelkütuste tootmine. Pikaajalise arendustööga oleme saavutanud olemasolevate Enefit-140 seadmete töökindluse ja stabiilsuse. Uue Enefit-280 seadme kasutuselevõtuga vähendame oluliselt keskkonnaheidet ja tõstame tootmisprotsessi efektiivsust.

- Võrreldes põlevkivist elektri tootmisega on vedelkütuste tootmisel kasvuhoonegaaside heited kasutatud põlevkivi tonni kohta väiksemad, sest suurem osa süsinikust läheb vedelkütuste koostisesse.

Keskkonna taastamine

- Taastame igal aastal kaevandamisega võrdväärses mahus karjääride alasid. Pinnasevormid kujundame ja ennistame kohaliku omavalitsuse soove arvestades ja tavaliselt järgneb sellele rekultiveeritava ala metsastamine. Oleme RMK kõrval üks suuremaid metsaistutajaid Eestis.

- Endiste karjääride korrastatud maa-alad anname üle kohalikule omavalitsusele. Teeme juba enne karjääride sulgemist koostööd eri huvirühmadega, et kunagine tööstusmaastik muuta väärt ja hinnatud elukeskkonnaks.

- Valmistame ette Aidu karjääri sulgemist, et pärast kaevandustööde lõppu saaks sellest näiteks Eesti esimene rahvusvahelistele nõuetele vastav sõudebaas, tuulepark või Kaitseliidu lasketiir. Aidu näide kummutab müüdi lõplikult rikutud maa-aladest ja suurendab huvi rekultiveeritud alade edasise kasutamise vastu.

Elektriliinide aluse maa kasutus

- Liinidealune maa on potentsiaalne biomassi kasvatamise ala, mille kasutuselevõtuks on arvutusi ja hinnanguid juba tehtud.

- Seni on maade kasutuselevõttu pidurdanud materjalile raske ligipääsetavus ja kõrge transpordikulu tarbimiskohani.

- Biomassi väiketarbijate lisandumine peaks liinialuste maade potentsiaali tulevikus tõstma.

Jäätmekäitlus

Eesti Energia peamist energiaallikat, põlevkivi, iseloomustab suur mineraalainete sisaldus ehk tuhasus. Jäätmeid tekib ka põlevkivi rikastamise käigus, mil kaevandatud massist eraldatakse paekivi. Vähendame oma jäätmekäitluse keskkonnamõju ja otsime tootmisel tekkivatele jäätmetele uusi taaskasutusvõimalusi.

Põlevkivist elektri või vedelkütuste tootmisel tekib iga töödeldud põlevkivi tonni kohta kuni pool tonni mineraalset jäädet, tuhka, mida praegu ladestame peamiselt tuhaväljadele. Narva lähistel asuvate Balti ja Eesti elektrijaamade tuhaväljad on riigi suurimad jäätmekäitluskohad, mis hõlmavad kokku 13 km^2 suuruse maa-ala. Lõppenud majandusaastal ladestasime seal 5,0 mln tonni põlevkivi lend- ja koldetuhka, millest 4,2 mln tonni tekitasid elektrijaamad ning 729 169 tonni õlitehas. Ahtme elektrijaama tuhaväljale ladestasime 70 972 tonni põlevkivi lend- ja koldetuhka.

Jäätmeid tekib juba põlevkivi ettevalmistamisel kaevandatud mäemassi rikastamise käigus, kui nõutava kvaliteediga põlevkivi saamiseks eemaldatakse kaevandatud mäemassi mahust kuni 40% paekivi. Karjäärides viiakse rikastusjääk tagasi kaevealale ja kasutatakse selle rekultiveerimisel. Allmaakaevanduste puhul ladestatakse rikastamisjääk ehk aheraine puistangutesse ning sellist tegevust liigitatakse jäätmete ladestamiseks. Lõppenud majandusaastal paigutasime puistangutesse kokku 3,1 mln tonni põlevkivi rikastamisel tekkinud aherainet.

Põlevkivituha ja aheraine kõrval tekib meie tegevuse käigus ka teisi jäätmeid. Nii olmekui ka ohtlikke jäätmeid, näiteks jaotusvõrgu liinide uuendamisel kasutusest eemaldatud immutatud puitposte, käitlevad meie eest vastava litsentsiga jäätmekäitlusettevõtted. Suurte tootmisseadmete hoolduse käigus tekkiva asbesti ja inertsed tööstusjäätmed ladestame oma tööstusjäätmete prügilasse või kasutame jäätmekäitlejate teenust. Möödunud majandusaastal eemaldasime kasutusest ning ladestasime kokku 123,5 tonni asbesti sisaldavaid jäätmeid.

LADESTATUD JÄÄTMED

JÄÄTMEKÄITLUSE KESKKONNAMÕJU VÄHENDAMINE

Eesti suurima jäätmetekitajana lasub Eesti Energial vastutus vähendada oma jäätmekäitlusest tingitud keskkonnamõjusid. Arendame selleks paralleelselt kahte lahendust – tekkinud jäätmete maksimaalne taaskasutusse suunamine ja kasutatavate tehnoloogiate keskkonnamõju vähendamine.

Kahtlemata on keskkonnale parim kõikide jäätmete suunamine taaskasutusse, mis vähendab nii uute loodusressursside kasutuselevõtu kui ka jäätmete ladestamise vajadust. Kuna aga reaalsuses seda täna veel täies ulatuses teha ei saa, kasutame oma tegevuse keskkonnasõbralikkuse suurendamiseks tehnoloogiaid, mille keskkonnamõju on kõige väiksem.

Põlevkivituha ladestamise keskkonnamõju vähendamine

Põlevkivi lend- ja koldetuha ladestamise keskkonnaohutuse suurendamisega tegeleme nii Narvas kui ka Ahtmes. Mõlema projekti elluviimiseks taotleme ka Euroopa Liidu kaasrahastust.

Eesti Energia Narva Elektrijaamades lõppesid 2009. aastal enam kui kaks aastat kestnud uuringud ja katsetused, mille tulemusena välja valitud põlevkivituha transpordi ja ladestuse lahendus tagab meie tegevuse jätkuva vastavuse nii Eesti kui ka Euroopa Liidu keskkonnanõuetele.

Kõige töökindlamaks ja majanduslikult põhjendatumaks on osutunud hüdrotranspordi kasutamine. Hüdrotranspordil segatakse elektrijaamade kateldes tekkiv lend- ja koldetuhk veega ja transporditakse pulbina tuhavälja töötlemistsooni, kus tahke materjal settib raskusjõu mõjul välja ja vesi kui kandekeskkond juhitakse läbi vahetiigi tagasi transpordisüsteemi. Vesi toimib selles süsteemis lisaks transpordikeskkonnale ka jahutava agendina ning ladestatavat materjali stabiliseeriva keskkonnana.

Tuhaärastuse keskkonnamõjude vähendamine on peamiselt seotud ärastussüsteemi isoleerimisega keskkonnast. Selle saavutamiseks ümbritsetakse tuhavälja all olev transpordivee puhverbassein ja tuhavälja ümbritsevad kanalid kuni veekindla kihini ulatuvate vaheseintega. Balti elektrijaamas vähendatakse lisaks sellele ka tuhavälja kõrval oleva puhverbasseini mahtu, et optimeerida ringleva vee kogust. Kuna transpordiprotsessi käigus muutuvad ringleva vee keemilised omadused, siis süsteemis üle jääv vesi neutraliseeritakse enne keskkonda juhtimist. Selle tegevuse mõjude vähendamiseks täiendame ka vee neutraliseerimise sõlmesid.

Põlevkivil põhinevat tootmist lõpetavas Ahtme elektrijaamas on põlevkivituha ladestuspaik alates 2009. aasta suvest aktiivsest kasutusest välja arvatud. Tuhapulbi eeltöötlemise tulemusena saadud materjali abil loome tuhaväljale lõpliku sulgemise ettevalmistamiseks vajaliku pinnakuju. Praeguste plaanide kohaselt tuleb Ahtme tuhaväli lõplikult sulgeda 2013. aasta suvel.

Uus ja turvaline ladestuspaik tööstusjäätmetele

Lõppenud majandusaastal rajasime Balti elektrijaama suletud tuhaväljale uue tööstusjäätmete prügila, kuhu paigutame oma tootmisüksuste poolt tekitatud inertsed jäätmed ja asbesti.

Kõigile Eesti ja Euroopa Liidu keskkonnanõuetele vastav uus jäätmete ladestuspaik võimaldas sulgeda seni kasutusel olnud ja tänaseks juba ammendunud vanema tööstusjäätmete prügila.

LADESTAMISE ASEMEL TAASKASUTUS

Eesti Energia peamine eesmärk jäätmekäitluse alal on jäätmete ladestamise vähendamine taaskasutuse suurendamise teel ja suuremamahuliste jäätmevoogude kasutamine potentsiaalse toorainena. Seeläbi mõjutame keskkonda positiivselt nii jäätmete ladestamisega seotud keskkonnamõju piirates kui ka vähendades vajadust uute keskkonnaressursside kasutuselevõtuks.

Aheraine tagasi ringlusesse

Otsime aktiivselt kaevandatud põlevkivi rikastamisel tekkivale aherainele taaskasutusvõimalusi. Kui karjäärides tekkivaid rikastusjääke kasutame kaevandusalade rekultiveerimiseks, siis allmaakaevanduste puistangutes ladestatavat aherainet saab kasutada ehituses täitematerjalina. Näiteks kasutati lõppenud majandusaastal rohkem kui 1,2 mln tonni põlevkivi aherainet Jõhvi ümbersõidu tee-ehitusel. Kuna materjali kvaliteet sobis, annab see lootust kasutada aherainet teedeehituses ka edaspidi.

Aheraine taaskasutuse suurendamiseks on Aidu karjääris ning Estonia kaevanduses aherainest killustiku tootmise sõlmed. Kokku suudavad need toota aastas kuni 1,5 mln tonni killustikku, mis oma kvaliteedilt ületab aheraine omadusi ning laiendab tooraine kasutusvõimalusi. Tulenevalt majanduslangusest nõudlus killustiku järele lõppenud majandusaastal küll vähenes, kuid ehitussektori taaselavnemine, Tallinna ümbruses asuvate paekivimaardlate ammendumine ja uute kaevanduste avamise keerukus rangete keskkonnanõuete tõttu loob võimalusi nõudluse taastumiseks.

Paralleelselt aheraine ümbertöötlemisega rajame tulevikus üle jääva aheraine puistangud selliselt, et neid oleks võimalik võtta hiljem kasutusele mootorispordi keskustena või muude vaba aja veetmise kohtadena.

Põlevkivituhk toorainena

Elektrijaamades tekkivat põlevkivi lend- ja koldetuhka kasutatakse tsemendi tootmiseks praegu vaid mõne protsendi ulatuses kogu tekkivast kogusest. Peamiselt toimub see Kunda Nordic Tsemendi tehastes, kuid möödunud majandusaastal liikus väike kogus põlevkivituhka toorainena ka väljapoole Eestit.

Põlevkivituha taaskasutuse suurendamiseks oleme alustanud mitmeid uurimis- ja arendusprojekte. Näiteks viisime lõppenud majandusaastal lõpule põlevkivituha ja aheraine segu kasutamise laboratoorsed katsed allmaakaevanduste täitmiseks ja alustasime pooltööstuslikke katseid reaalsetes kaevandustes. Projekti kaugem eesmärk on kadudeta ja maapinna stabiilsuse säilimist tagava kaevandustehnoloogia väljatöötamine.

Koos mitme partneriga oleme teinud ettevalmistusi Euroopa Liidu LIFE projekti toel põlevkivituha kasutamisvõimaluste uurimiseks tee-ehituses. Samuti võib osutuda võimalikuks kasutada põlevkivituhka sadamate süvendamisel tekkivate keskkonnaohtlike setete stabiliseerimiseks ning põllumajanduses happeliste pinnaste neutraliseerimiseks ja pinnasesse mikroelementide lisamiseks.

Eelmainitud kasutusalade realiseerimiseks tahame tõsta oma võimet tuha protsessist eraldamisel ja ladestamisel ning suurendada põlevkivituha taaskasutust võrreldes tänase tasemega kuni 10 korda.

Õhusaaste

Eesti Energia mõjutab õhu kvaliteeti peamiselt elektri ja vedelkütuste tootmisega, kus tootmisprotsessi käigus toimub kütuste põletamine. Peamiste saasteainetena paiskuvad põlemisel õhku SO_2, NO_x, tahked osakesed ja CO_2.

Lisaks põhjustavad õhusaastet heitgaasides sisalduvad raskmetallid, CO ja põlevkivist vedelkütuste tootmisel tekkivad lenduvad orgaanilised ühendid. Vähem mõjutavad õhku kaevandamise käigus toimuvad lõhkamised ning transpordivahendite heitgaasid, mis piirduvad väikesemahulise lokaalse reostusega.

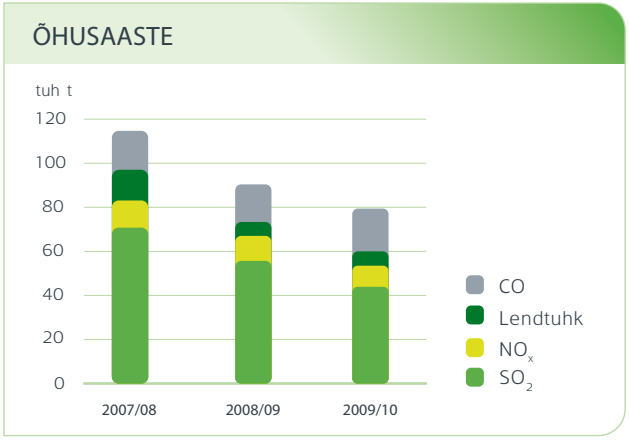

Lõppenud majandusaastal paiskasime õhku kokku 43 170 tonni SO_2, 9330 tonni NO_x, 6240 tonni tahkeid osakesi, 19 232 tonni CO ja 94,5 tonni raskmetalle. Meie CO_2 heide oli kokku 9,1 mln tonni.

ÕHUSAASTE VÄHENDAMINE

Eesti Energia suurim ülesanne on lähiaastatel vähendada oluliselt õhusaastet toodetud elektri, soojuse ja vedelkütuse ühiku kohta. Teeme seda nii senisest oluliselt karmimate keskkonnanõuete rakendumise tõttu kui ka seepärast, et soovime vähendada oma tegevuse mõju keskkonnale ja säilitada tootmisvõimekust praeguses või sellele ligilähedases mahus.

Alates 2012. aastast ei tohi meie põlevkivi kasutavad tootmisseadmed aastas paisata õhku üle 25 000 tonni SO_2, mis tähendab praeguse tasemega võrreldes heite vähendamist vähemalt poole võrra.

Alates 2016. aastast peavad meie tootmisvõimsused vastama ka Euroopa Liidu suurte põletusseadmete keskkonnanõuete direktiivile, millega piiratakse SO_2, NO_x ja tahkete osakeste õhkupaiskamist ning mis kohustab meid praegust heidet oluliselt vähendama.

SO_2 heite vähendamine

Narvas paigaldame aastaks 2012 Eesti elektrijaama neljale 200 MW võimsusega energiaplokile väävlipuhastuse ($DeSO_x$) seadmed, et vähendada õhku paisatavate suitsugaaside SO_2-sisaldust kuni kuus korda, vähendada tahkete osakeste sisaldust gaasides ja suurendada energiaplokkide tööaega.

SO_2 eemaldamiseks kasutame Alstomi poolkuiva NID (*Novel Intergrated Desulphurization*) tehnoloogiat, mis töötab gaasis endas sisalduva lendtuha abil ega vaja täiendavat SO_2 siduvat ainet. Seadmete projekteerimise ja paigaldustöö tulemusena tagame väävlipuhastusseadmete nõutava efektiivsuse ja töökindluse järgneva 15 aasta jooksul.

Lisaks väävlipuhastusseadmete paigaldamisele otsime ka teisi majanduslikult optimaalseid lahendusi ülejäänud energiaplokkide suitsugaasides sisalduva SO_2 heite vähendamiseks.

NO_X heite vähendamine

Alates 2016. aastast rakenduvad Eesti Energia Narva Elektrijaamade tootmisseadmetele ka senisest rangemad piirangud seoses NO_X heite sisaldusega suitsugaasides.

Oleme katsetanud ja analüüsinud mitmeid lahendusi, mille puhul saab NO_X-sisaldust suitsugaasides kas koos või ilma katalüsaatori juuresolekuta keemilisel teel alandada. Samuti on võimalik kateldes toimuvat põlemisprotsessi optimeerides vältida kõrgtemperatuuriliste NO_X ühendite teket.

Kõik seni katsetatud tehnoloogiad võimaldavad nõutava NO_X heite taseme saavutada. Lõpliku valiku tegemisel lähtume tehnoloogia töökindlusest ja majanduslikest näitajatest. Vajalikud seadmed paigaldame hiljemalt 2015. aasta lõpuks.

AHTME ELEKTRIJAAM

Alates 2011. aastast peab Ahtme elektrijaam vastama kõikidele Euroopa Liidu suurte põletusseadmete keskkonnanõuetele. Kuni vana jaam nõudeid täita ei suuda, saab ta töötada vaid piiratud tööajaga.

Lõppenud majandusaastal sõlmisime lepingu Ahtmesse uue maagaasil ja vedelkütusel töötava reserv- ning tipukatlamaja rajamiseks. Euroopa Liidu nõuetele vastav 100 MW võimsusega katlamaja valmib 2010. aasta lõpuks. Samuti planeerime piirkonda väikese turbal töötava koostootmisjaama rajamist.

Tarbijatele stabiilse hinnaga soojusenergia tagamiseks analüüsime ka olemasolevate seadmete rekonstrueerimise ja tootmisvõimsuste optimeerimise võimalusi, et need saaks pärast 2010. aasta lõppu tööd jätkata. Väiksemad tootmisvõimsused vähendavad ühtlasi piirkonna õhusaastet.

IRU ELEKTRIJAAM

Esimesena rakendusid Euroopa Liidu keskkonnanõuded Eesti Energia kontsernis Tallinna piiril asuvale Iru elektri ja soojuse koostootmisjaamale, mis saab lisaks maagaasile kasutada avariiolukordades ka vedelkütuseid.

Suitsugaasides nõutava NO_X taseme saavutamiseks oleme vahetanud Iru elektrijaamas välja teise energiaploki põletid, uuendasime tootmisseadmete automaatika ja heiteseire seadmed. Uute põletite paigaldamisega vähendasime NO_X-sisaldust suitsugaasides enam kui 1,5 korda ja muutsime elektrijaama töö senisest optimaalsemaks.

PÕLEVKIVIST VEDELKÜTUSTE TOOTMINE

Pideva arendustöö tulemusena on suurenenud tootmismahtude kõrval õlitootmiseks kasutusel olevate Enefit-140 seadmete poolt õhku paisatav saaste aasta-aastalt vähenenud.

2012. aastal valmiv ja senisest kaks korda võimsam uus keevkihtpõletuse tehnoloogiat kasutav Enefit-280 seade võimaldab SO_2 ja NO_X heidet vähendada veelgi ja kaotab täielikult mitmed senise seadme kasutamisel tekkivad saasteained.

Tootmisprotsessi energeetilise kasuteguri tõstmiseks rakendatakse uues seadmes tekkivat soojust maksimaalselt ja seda kasutatakse nii õli tootmiseks kui ka 35 MW auruturbiinis elektri tootmiseks.

Mõju veekeskkonnale

Eesti Energia vajab oma tegevuseks palju vett. Kuna meie veekasutus võib mõjutada vee kvaliteeti ja keskkonna seisundit, teeme nii praegu kui ka tulevikus aktiivselt tööd oma tegevusega kaasnevate mõjude vähendamiseks.

VEE PUMPAMINE KAEVANDAMISEL

Kaevandustest ja karjääridest pumbatakse vett välja, et alandada põhjavee tasapinda ja saavutada kaevandamiseks kuivad tingimused. Pumbatavat vett iseloomustab looduslikust foonist kõrgem sulfaatide ja heljumi sisaldus, mis tuleneb vee kokkupuutest põlevkiviga. Happelist ja kõrge raskmetalli sisaldusega heitvett Eesti kaevandustes ei teki, selle hoiab ära kõrge lubjakivisisaldus põlevkivis.

Eesti kaevandusvete keemiline koostis keskkonda ja inimest ei ohusta. Seda tõestab ka edukas vikerforellide kasvatamine kaevandustest välja pumbatud vees. Lõppenud majandusaastal tehtud uuring tunnistas kõik kaevandusvete keskkonnatingimused koos sobiva veetemperatuuri ja hapnikusisaldusega vikerforellide kasvatamiseks soodsaks ja kalade tervisliku seisundi heaks.

Lõppenud majandusaastal jõudis kaevandustegevuse tulemusena keskkonda ligi 137 000 tonni sulfaate ja 1700 tonni heljumit. Liigse heljumi eemaldame kaevandusvetest enne nende keskkonda juhtimist. Me ei kasuta selleks kemikaale, vaid keskkonnasõbralikke vee voolukiirust alandavaid settebasseine, kus tahked osakesed veest ise välja settivad. Sulfaatide veest eraldamiseks vajadus puudub, kuna suletud kaevandustesse kogunenud vee kvaliteedi jälgimisel võib täheldada sulfaatide sisalduse iseeneslikku vähenemist vees juba mõne aasta jooksul.

KESKKONDA JÕUDNUD SULFAADID

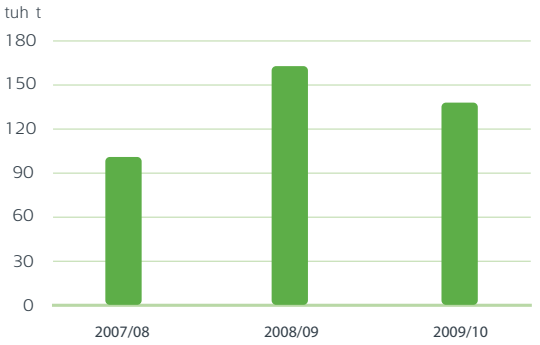

Looduskaitsealade läheduses paiknevates kaevandustes ei saa tavalise pumpamise teel veetaset alandada. Vahetult Kurtna maastikukaitseala kõrval asuvas Narva karjääri Viivikonna jaoskonnas pumbatakse vett mäetööde eriprojekti alusel, et naabruses asuvat kaitseala minimaalselt mõjutada. Peamiselt rakendatakse seal tehnoloogilise lahendusena lühikest tööett ja filtratsioonitõket koos infiltratsioonibasseinidega, mis võimaldab kaevandada kaitseala piiril olevad põlevkivivarusid ilma põhjavee taset mõjutamata.

Samuti viivad meie koostööpartnerid läbi teaduslikke uuringuid, et töötada välja keskkonnaseisundit mitte mõjutavad kaevandusmeetodid märgalade alt põlevkivi kaevandmiseks. See muutub lähitulevikus aina aktuaalsemaks teemaks, sest kaevandusalad jõuavad juba lähitulevikus märgalade lähedusse.

JAHUTUSVEE MÕJU KESKKONNALE

Elektrijaamades kasutatava jahutusvee keskkonda juhtimine ei muuda vee keemilist koostist, samuti ei lisandu jahutusprotsessi käigus veele mingeid saasteaineid. Küll aga on keskkonda tagasi juhitav vesi keskkonnast võetud veest keskmiselt seitsme kraadi võrra soojem.

Narva jõe suure vooluhulga tõttu on sealsete elektrijaamade nn soojusreostuse mõju lokaalse ja piiratud iseloomuga, jäädes eelkõige jahutusvee kanali väljalaske piirkonda. Jahutusvee äravoolukanalites ei ole negatiivset keskkonnamõju täheldatud. Näiteks kasvatatakse Eesti elektrijaama kanalis edukalt soojalembeseid tuurasid.

PÕLEVKIVI LEND- JA KOLDETUHA LADESTAMINE

Põlevkivi lend- ja koldetuha ladestamiseks kasutame hüdrotransporti. See protsess muudab süsteemis ringleva vee keemilisi omadusi ja transpordivee pH-tase tõuseb põlevkivi kõrge lubjakivisisalduse tõttu kuni 13-ni. Ringlev vesi sisaldab ka erinevaid keemilisi ühendeid (K, Na, SO_4^{2-},Cl^- jne), mis aga ei ole keskkonnale ohtlikud, kuna transpordivee kõrge pH-tase takistab raskmetallide lahustumist.

Tuha transpordi- ja ladestussüsteem on kinnine, mis tähendab, et transpordivesi ringleb selles ilma keskkonda jõudmata. Tulenevalt tootmismahtude muutustest ja sademete kogusest tuleb aeg-ajalt süsteemist stabiilsuse tagamiseks liigset transpordivett eemaldada. Enne keskkonda juhtimist neutraliseeritakse vesi vähemalt pH-tasemele 9, mis on looduskeskkonnale sobilik.

Traditsiooniliselt kasutatakse vee neutraliseerimiseks soolhapet. Protsessi lihtsustamiseks ja neutraliseerimise enda keskkonnamõju vähendamiseks on viimasel ajal võetud kasutusele ka CO_2. See vähendab aine üledoseerimisel liiga madalate pH-väärtuste teket ja neutraliseerimisel tekkivad karbonaadid avaldavad keskkonnale vähem mõju kui soolhappe kasutamise korral tekkivad soolad.

Kliimamuutuste leevendamine

Energeetika keskkonnamõjudest rääkides ei saa mööda kliimamuutuste leevendamise teemast. Nüüdsete arusaamade kohaselt mõjutavad inimesed maakera kliimat fossiilkütuse suuremahulise põletamise kaudu. Nii eraldub ka meie põlevkivi põletamisel märkimisväärne kogus kasvuhoonegaasi CO_2 – lõppenud majandusaastal kokku 9,1 mln tonni.

Euroopa Liit on seadnud eesmärgiks vähendada CO_2 heidet 2020. aastaks vähemalt 20% võrra. See poliitika ja üleeuroopaline kvootide kauplemise süsteem avaldab mõju ka meie tegevusele. Konkurentsivõime säilitamiseks oleme seadnud endale eesmärgiks vähendada CO_2 heidet toodetud MWh kohta 2015. aastaks 30% ja 2025. aastaks 70% võrreldes praeguse tasemega.

Ühtainsat lihtsat lahendust CO_2 heite vähendamiseks kahjuks pole. Üks võimalus on biomassi ja põlevkivi koospõletamine, teine põlemisprotsessi muutmise või keevkihttehnoloogia rakendamise kaudu kolde temperatuuri alandamine. Võimalusi pakub ka tootmise optimeerimine ja energiasääst.

Samuti oleme käivitanud uuringud CO_2 püüdmise vallas, et ära kasutada põlevkivituha ja tuha transpordivee CO_2 sidumise loomulikku potentsiaali. Tehnoloogia abil on võimalik tuhaväljadel ja transpordivee puhverbasseinides neelduvaid CO_2 koguseid oluliselt suurendada, mis vähendaks vajadust täiendavaks ja erinõuetele vastavaks CO_2 ladustamiseks. Efektiivsuselt ei ole see meetod võrreldav teiste maailmas aktiivselt arendatavate CO_2 püügitehnoloogiatega (ingl k *carbon capture and storage*; CCS), samas annab see olulise võimaluse vähendada elektritootmise CO_2-sisaldust. 2010/11. majandusaastal plaanime teha algust ka vastavate pooltööstuslike katsetega.

Kasvuhoonegaaside heidet aitab oluliselt vähendada ka meie energiaportfelli mitmekesistamine CO_2-vabade tootmisviiside ja lahendustega. Näiteks arendame mitmesugused taastuvenergeetika võimalusi, mis kasutavad allikana tuuleenergiat, biomassi ja jäätmeid.

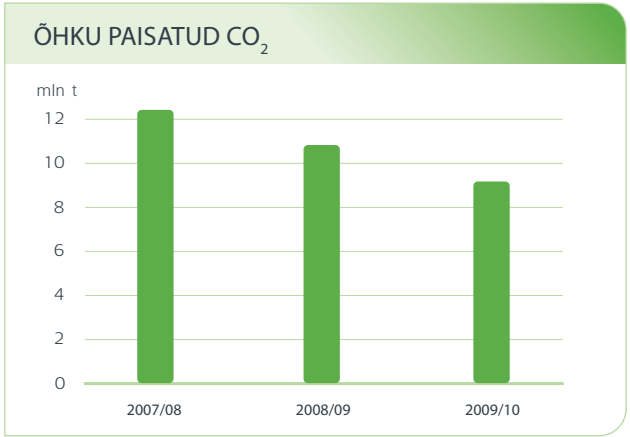

Energiasäästu toetamine

Euroopa Liidu eesmärk vähendada energiatarbimist 2020. aastaks 20% võrra puudutab nii elektri tootmist, jaotamist kui ka tarbimist. Eestis on energiasäästu majanduslikult äratasuvaks potentsiaaliks hinnatud vähemalt 20–30% praegusest tarbimisest.

Eesti Energia on seadnud kolm energiasäästu eesmärki:

- säästame energiat ise, näiteks kaardistame oma hoonete energiakasutust ja kutsume töötajaid üles energia säästmisele kontorites,
- tutvustame energiasäästu võimalusi klientidele, näiteks energiasäästu portaali kokkuhoid.energia.ee ja üleriiklike kampaaniate kaudu,
- arendame klientidele lisaväärtust pakkuvaid ja raha säästvaid teenuseid, näiteks teostame energiaauditeid, teeme soojakadude hindamiseks vajalikke mõõtmisi ja väljastame energiamärgiseid.

Lisaks on Eesti Energia toetanud Tuleviku Energia Sihtkapitali raames Tartu Ülikooli Energiatõhususe Tuumiklaborit passiivmajade arendamisel Eestis. Selle projekti tulemuste abil tahame tulevikus jagada oma klientidele informatsiooni madala energiatarbega hoonete ja vastavate energialahenduste kohta.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Juhatuse deklaratsioon

Juhatus kinnitab lehekülgedel 82 kuni 150 esitatud Eesti Energia ASi (emaettevõtja) ja selle tütarettevõtjate (kontsern) perioodi 1. aprill 2009 – 31. märts 2010 kohta koostatud kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande õigsust ja täielikkust ning kinnitab oma parimas teadmises, et:

- raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt;
- raamatupidamise aastaaruanne kajastab kontserni finantsseisundit, rahavoogusid ja majandustulemusi õigesti ja õiglaselt;
- kõik teadaolevad olulised asjaolud, mis on selgunud aruande valmimise kuupäevani (17. mai 2010), on raamatupidamise aastaaruandes nõuetekohaselt arvesse võetud ja esitatud.

Juhatuse hinnangul on Eesti Energia AS ja tema tütarettevõtjad jätkuvalt tegutsevad majandusüksused.

Sandor Liive
Juhatuse esimees

Harri Mikk
Juhatuse liige

Margus Rink
Juhatuse liige

Margus Kaasik
Juhatuse liige

Raine Pajo
Juhatuse liige

Konsolideeritud kasumiaruanne

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts		Lisa
	2009/10	2008/09	
Jätkuvad tegevusvaldkonnad			
Müügitulu	10 603,9	10 412,5	5, 26
Muud äritulud	370,3	94,9	27
Sihtfinantseerimine	1,2	36,6	24
Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus	111,6	60,8	
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-4 349,0	-4 879,5	28
Tööjõukulud	-1 926,6	-2 056,4	29
Põhivara kulum, amortisatsioon ja väärtuse langus	-1 679,0	-1 499,0	5, 6, 8
Muud tegevuskulud	-1 086,8	-959,9	30
ÄRIKASUM	**2 045,6**	**1 210,0**	
Finantstulud	185,6	308,0	31
Finantskulud	-220,1	-290,7	31
Neto finantstulud (-kulud)	**-34,5**	**17,3**	31
Kasum kapitaliosaluse meetodil investeeringutelt sidusettevõtjatesse	21,4	27,2	5, 9

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts		Lisa
	2009/10	2008/09	
KASUM ENNE TULUMAKSUSTAMIST	**2 032,5**	**1 254,5**	
Tulumaksukulu	-231,2	-167,5	32
KASUM JÄTKUVATEST TEGEVUSVALDKONDADEST	**1 801,3**	**1 087,0**	
KASUM LÕPETATAVAST TEGEVUSVALDKONNAST	**445,8**	**273,0**	35
ARUANDEAASTA KASUM	**2 247,1**	**1 360,0**	
sh emaettevõtja omaniku osa kasumist	**2 243,4**	**1 361,9**	
vähemusosanike osa kasumist/kahjumist	**3,7**	**-1,9**	
Tavapuhaskasum aktsia kohta (kroonides)	30,40	*18,45*	36
Lahustunud puhaskasum aktsia kohta (kroonides)	30,40	*18,45*	36

Lehekülgedel 88 kuni 150 esitatud lisad on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts		Lisa
	2009/10	2008/09	
ARUANDEAASTA KASUM	**2 247,1**	**1 360,0**	
Muu koondkasum			
Riskimaandamisinstrumentide ümberhindlus	-412,3	931,0	21
Välismaiste tütarettevõtjate ümberarvestusel tekkinud valuutakursivahed	0,1	-0,3	
Majandusaasta muu koondkasum	**-412,2**	**930,7**	
MAJANDUSAASTA KOONDKASUM KOKKU	**1 834,9**	**2 290,7**	
sh emaettevõtja omaniku osa koondkasumist	**1 831,2**	**2 292,6**	
vähemusomanike osa koondkasumist	**3,7**	**-1,9**	

Lehekülgedel 88 kuni 150 esitatud lisad on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

miljonites kroonides	31. märts		Lisa
	2010	2009	
VARAD			
Põhivara			
Materiaalne põhivara	18 905,5	22 832,9	5, 6
Immateriaalne põhivara	260,9	174,3	5, 8
Investeeringud sidusettevõtjatesse	181,7	178,6	5, 9
Tuletisinstrumendid	13,6	123,0	13
Pikaajalised nõuded	38,7	5,3	12
Kokku põhivara	**19 400,4**	**23 314,1**	
Käibevara			
Varud	535,3	458,7	10
Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikud	-	403,4	8
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	1582,3	1 793,1	12
Tuletisinstrumendid	78,7	284,2	13
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	16,9	31,5	16
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	5 959,2	392,7	17
Raha ja raha ekvivalendid	1 127,5	1 520,5	18
Kokku käibevara	**9 299,9**	**4 884,1**	
Kokku varad	**28 700,3**	**28 198,2**	

miljonites kroonides	31. märts		Lisa
	2010	2009	
OMAKAPITAL			
Emaettevõtja omanikule kuuluv kapital ja reservid			
Aktsiakapital	7 379,7	7 382,3	19
Ülekurss	4 065,5	4 065,5	
Kohustuslik reservkapital	738,2	738,2	19
Riskimaandamise reserv	-28,2	384,1	21
Realiseerimata kursivahed	-	-0,1	
Jaotamata kasum	6 416,3	5 532,3	19
Kokku emaettevõtja omanikule kuuluv kapital ja reservid	**18 571,5**	**18 102,3**	
Vähemusosa	**54,2**	**50,5**	
Kokku omakapital	**18 625,7**	**18 152,8**	
KOHUSTUSED			
Pikaajalised kohustused			
Võlakohustused	5 617,9	5 032,8	22
Muud võlad	1,2	1,3	23
Tuletisinstrumendid	77,7	11,6	13
Tulevaste perioodide tulud	1 822,5	1 958,7	24
Eraldised	441,7	315,8	25
Kokku pikaajalised kohustused	**7 961,0**	**7 320,2**	
Lühiajalised kohustused			
Võlakohustused	54,8	120,3	22
Võlad hankijatele ja muud võlad	1 796,4	1 965,5	23
Tuletisinstrumendid	44,0	-	13
Tulevaste perioodide tulud	3,4	3,4	24
Eraldised	215,0	636,0	25
Kokku lühiajalised kohustused	**2 113,6**	**2 725,2**	
Kokku kohustused	**10 074,6**	**10 045,4**	
Kokku kohustused ja omakapital	**28 700,3**	**28 198,2**	

Lehekülgedel 88 kuni 150 esitatud lisad on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts		Lisa
	2009/10	2008/09	
RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST			
Jätkuvate tegevusvaldkondade äritegevuse rahavood			
Äritegevusest saadud raha	3 676,0	2 055,3	33
Makstud intressid ja laenukulud	-242,9	-249,2	
Saadud intressid	187,3	270,2	
Makstud tulumaks	-231,6	-168,2	
Kokku jätkuvate tegevusvaldkondade äritegevuse rahavood	**3 388,8**	**1 908,1**	
Lõpetatava tegevusvaldkonna äritegevuse rahavood	**148,4**	**688,8**	
Kokku rahavood äritegevusest	**3 537,2**	**2 596,9**	
RAHAVOOD INVESTEERIMISEST			
Jätkuvate tegevusvaldkondade rahavood investeerimisest			
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-3 037,2	-2 937,6	
Laekunud liitumis- ja muud teenustasud	168,4	313,1	24
Laekunud materiaalse põhivara müügist	88,5	59,3	
Sidusettevõtjatelt saadud dividendid	36,2	-	9
Üle 3-kuuliste deposiitide netomuutus pankades	-5 566,5	1 769,5	17
Tasutud lühiajaliste finantsvarade soetamisel	-327,0	-295,1	15, 16
Laekunud lühiajaliste finantsvarade müügist ja lunastamisest	342,6	371,0	15, 16
Lõpetatavale tegevusvaldkonnale antud arvelduskrediidi muutus	2 182,0	124,7	
Kokku jäktuvate tegevusvaldkondade rahavood investeerimisest	**-6 113,0**	**-595,1**	
Lõpetatava tegevusvaldkonna rahavood investeerimisest	**-420,6**	**-564,2**	
Lõpetatavalt tegevusvaldkonnalt saadud dividendid	**480,1**	**-**	
Laekunud lõpetatava äritegevuse müügist	**2 596,9**	**-**	35
Kokku rahavood investeerimisest	**-3 456,6**	**-1 159,3**	
RAHAVOOD FINANTSEERIMISEST			
Jätkuvate tegevusvaldkondade rahavood finantseerimisest			
Saadud pangalaenud	651,9	-	
Tagasi makstud pangalaenud	-140,8	-120,3	
Tagasi makstud kapitalirendikohustused	-	-0,8	
Arvelduskrediidi muutus	-	-2,9	
Makstud dividendid	-1 360,0	-652,0	20
Kokku jätkuvate tegevusvaldkondade rahavood finantseerimisest	**-848,9**	**-776,0**	
Lõpetatava tegevusvaldkonna rahavood finantseerimisest	**375,3**	**-124,7**	
Kokku rahavood finantseerimisest	**-473,6**	**-900,7**	
PUHAS RAHAVOOG	**-393,0**	**536,9**	
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi algul	1 520,5	983,6	18
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpul	1 127,5	1 520,5	18
Kokku raha ja raha ekvivalentide muutus	**-393,0**	**536,9**	

Lehekülgedel 88 kuni 150 esitatud lisad on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

miljonites kroonides	Emaettevõtja omanikule kuuluv omakapital						Vähemusosa	Kokku omakapital	Lisa
	Aktsiakapital	Ülekurss	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum	Kokku			
Omakapital seisuga 31. märts 2008	**7 382,3**	**4 065,5**	**727,4**	**-546,7**	**4 833,2**	**16 461,7**	**52,4**	**16 514,1**	
Majandusaasta koondkasum	-	-	-	930,7	1 361,9	2 292,6	-1,9	2 290,7	
Tehingud omanikuga									
Jaotamata kasumi kandmine reservkapitali	-	-	10,8	-	-10,8	-	-	-	
Makstud dividendid	-	-	-	-	-652,0	-652,0	-	-652,0	20
Kokku tehingud omanikega	**-**	**-**	**10,8**	**-**	**-662,8**	**-652,0**	**-**	**-652,0**	
Omakapital seisuga 31. märts 2009	**7 382,3**	**4 065,5**	**738,2**	**384,0**	**5 532,3**	**18 102,3**	**50,5**	**18 152,8**	
Majandusaasta koondkasum	-	-	-	-412,2	2 243,4	1 831,2	3,7	1 834,9	
Tehingud omanikuga									
Aktsiakapitali vähendamine (Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2008 korraldus nr 502) (lisa 19)	-2,6	-	-	-	0,6	-2,0	-	-2,0	
Makstud dividendid	-	-	-	-	-1 360,0	-1 360,0	-	-1 360,0	20
Kokku tehingud omanikega	**-2,6**	**-**	**-**	**-**	**-1 359,4**	**-1 362,0**	**-**	**-1 362,0**	
Omakapital seisuga 31. märts 2010	**7 379,7**	**4 065,5**	**738,2**	**-28,2**	**6 416,3**	**18 571,5**	**54,2**	**18 625,7**	

Lehekülgedel 88 kuni 150 esitatud lisad on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

1. ÜLDINE INFORMATSIOON

Eesti Energia kontserni 31. märtsil 2010 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab Eesti Energia ASi (emaettevõtja, õiguslikult vormilt aktsiaselts) ja tema tütarettevõtjaid (edaspidi „kontsern") ning kontserni osalemist sidusettevõtjates.

Eesti Energia kontsern tegeleb energia ja vedelkütuste tootmisega, samuti elektri- ja soojusenergia müügi ning kohaletoimetamisega tarbijatele. Kontsern omab põlevkivikaevandusi, millest kaevandatav põlevkivi on põhiliseks energiatootmise tooraineks. Samuti tegeleb kontsern energiasüsteemide rajamise ja hooldusega. Kontserni äritegevus toimub valdavalt Eestis, kuid elektrienergiat ning mõningaid muid kaupu ja teenuseid müüakse ka väljapoole Eestit. Elektrienergiat turustatakse lisaks Eestile Põhjamaadesse, Lätti ja Leetu.

Emaettevõtja registreeritud aadress on Laki 24, Tallinn 12915, Eesti Vabariik. Eesti Energia ASi ainuaktsionär on Eesti Vabariik. Eesti Energia ASi võlakirjad on noteeritud Londoni Börsil.

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande on juhatus kinnitanud 17. mail 2010. Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule peab majandusaasta aruande täiendavalt heaks kiitma emaettevõtja nõukogu ja kinnitama aktsionäride üldkoosolek.

2. KOKKUVÕTE OLULISEMATEST ARVESTUS- JA ARUANDLUSPÕHIMÕTETEST

Alljärgnevalt on esitatud kokkuvõte konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest. Nimetatud arvestus- ja aruandluspõhimõtteid on kasutatud järjepidevalt kõikidel aruandeperioodidel, v.a juhtudel, mille kohta on eraldi avaldatud info.

2.1 Arvestuse alused

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas **rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS)** ja Rahvusvaheliste Finantsaruandlusstandardite Tõlgendamise Komitee (IFRIC) tõlgendustega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Raamatupidamise aastaaruandes esitatud finantsnäitajad tuginevad põhiliselt ajaloolisele soetusmaksumusele, välja arvatud õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad ja -kohustused (sh tuletisinstrumendid).

Finantsaruannete koostamine kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nõuab teatud raamatupidamishinnangute kasutamist. Samuti nõuab see juhtkonnalt mitmete otsuste tegemist arvestus- ja aruandluspõhimõtete rakendamise osas. Need valdkonnad, kus raamatupidamishinnangutel ja arvestatud eeldustel on oluline mõju raamatupidamise aastaaruandes kajastatud informatsioonile, on avalikustatud eraldi lisas 4.

2.2 Arvestuspõhimõtete muutused

a. **Uus standard, mis on rakendatud enne-tähtaegselt alates 1. aprillist 2009**

- *IAS 24 „Seotud osapooli käsitleva teabe avalikustamine" (muudatused).* IAS 24 muudeti 2009. aastal järgmistes osades: a) lihtsutati seotud osapoole definitsiooni eesmärgiga muuta selgemaks selle tähendus ning kaotada vasturääkivused; ja b) vabastati osaliselt üksused, kus riigil on valitsev mõju, avalikustamisnõuetest. Kontsern on avalikustanud info seotud osapooltega tehtud tehingute kohta vastavalt muudetud standardi nõuetele.

b. **Uued standardid, avaldatud standardite parandused ja olemasolevate standardite tõlgendused, mis muutusid kontsernile kohustuslikuks alates 1. aprillist 2009**

- *IAS 1 „Finantsaruannete esitamine" (muudetud).* IAS 1 peamiseks muudatuseks on kasumiaruande asendamine koondkasumiaruandega, mis sisaldab ka omanikega mitteseotud, omakapitalis kajastatavaid muudatusi, näiteks müügiootel finantsvarade ümberhindlusreservi muutusi. Alternatiivina on lubatud esitada kaks aruannet: eraldi kasumiaruanne ning koondkasumiaruanne. Muudetud standard nõuab finantsseisundi aruande (bilansi) avalikustamist ka võrreldava perioodi algsaldode kohta juhul, kui võrdlusandmed on korrigeeritud ümberklassifitseerimiste, arvestuspõhimõtete muutuste või vigade korrigeerimiste tõttu. Muudetud standard mõjutab kontserni põhiaruannete esitusviisi, kuid ei mõjuta tehingute ja saldode kajastamist ega arvestuspõhimõtteid. Vastavalt muudetud standardi nõuetele on esitatud eraldi kasumiaruanne ja koondkasumiaruanne.
- *IAS 23 „Laenukasutuse kulutused" (muudetud).* Muudetud IAS 23 nõuab, et laenukasutuse kulutused, mis on otseselt seostatavad tingimustele vastava varaobjekti (vara, mille otstarbekohasesse kasutus- või müügivalmidusse viimine võtab olulisel määral aega) soetamise, ehitamise või tootmisega, kapitaliseeritakse osana varaobjekti soetusmaksumusest. Muudetud standard kaotab ära võimaluse kajastada selliseid laenukasutuse kulutusi kohe kuludena. Muudetud standard on rakendatud edasiulatuvalt alates 1. aprillist 2009 (vt ka lisa 2.7). Kuna kontsern kajastas varasemalt laenukasutuse kulutusi kohe kuludena, muudeti kontserni arvestuspõhimõtteid. Vastavalt standardi üleminekusätetele ei ole võrdlusandmeid muudetud.
- *IFRS 7 „Finantsinstrumendid: avalikustatav teave" (muudatus)* – Finantsinstrumentide kohta avalikustatava teabe täiendamine. Muudatus nõuab täiendava informatsiooni avalikustamist õiglase väärtuse mõõtmise ja likviidsusriski kohta. Ettevõte peab avalikustama finantsinstrumentide analüüsi, kasutades kolmeastmelist õiglase väärtuse mõõtmise hierarhiat. Muudatus a) selgitab, et kohustuste likviidsusanalüüs lepinguliste tähtaegade lõikes peab sisaldama välja antud finantsgarantiisid garantii maksimumsummas ja varaseimas perioodis, mil garantiid võidakse sisse nõuda, ja b) nõuab tuletisinstrumentide järelejäänud lepinguliste tähtaegade avalikustamist, kui lepinguliste tähtaegade informatsioon on oluline rahavoogude ajastuse mõistmiseks. Ettevõte peab lisaks avalikustama likviidsusriski maandamiseks hoitavate finantsvarade analüüsi lepinguliste tähtaegade lõikes, kui see informatsioon on aastaaruande kasutajatele vajalik, et mõista likviidsusriski olemust ja ulatust. Kontsern on avalikustanud finantsaruannetes täiendava informatsiooni.
- *Muudatused IFRSides (välja antud mais 2008).* 2007. aastal otsustas Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu (IASB) algatada iga-aastase muudatuste projekti, et teha vajalikke, kuid mitte-kiireloomulisi muudatusi IFRSidesse. Sisulised muudatused hõlmavad järgmisi valdkondi: müügiootel varaks klassifitseerimine IFRS 5 järgi, kui kontroll tütarettevõtja üle kaob; kauplemiseesmärgil hoitavate finantsinstrumentide esitamise võimalus pikaajalise varana IAS 1 kohaselt; IAS 16 kohaselt kajastatud, varem väljarenditud

varade müügi kajastamine ning kaasnevate rahavoogude klassifitseerimine rahavoogudena äritegevusest IAS 7 kohaselt; IAS 19-s kärpe definitsiooni täpsustamine; valitsusepoolse sihtfinantseerimisena turutingimustest madalama intressiga saadud laenu kajastamine vastavalt IAS 20-le; IAS 23 laenukulutuste definitsiooni vastavusse viimine sisemise intressimäära meetodi definitsiooniga; müügiootel tütarettevõtjate kajastamise selgitamine IAS 27 ja IFRS 5 järgi; IAS 28-s ja IAS 31-s sidusettevõtjate ja ühisettevõtete kohta avalikustatava informatsiooni nõuete vähendamine; IAS 36-s avalikustatava informatsiooni nõuete täiendamine; reklaamikulutuste kajastamise täpsustamine IAS 38-s; õiglases väärtuses läbi kasumiaruande kajastatavate finantsinstrumentide kategooria definitsiooni muutmine selle vastavusse viimiseks riskimaandamisarvestusega IAS 39-s; kinnisvarainvesteeringute kajastamine ehitusperioodil IAS 40 kohaselt; ning piirangute vähendamine bioloogiliste varade õiglase väärtuse mõõtmisel IAS 41 kohaselt. Täiendavad muudatused standardites IAS 8, 10, 18, 20, 29, 34, 40, 41 ja IFRS 7 sisaldavad termini- ja redigeerimismuudatusi, millel ei ole mõju (või on minimaalne mõju) raamatupidamisarvestusele.
Muudatused ei mõjutanud oluliselt finantsaruannet, välja arvatud:

1. *IAS 23 „Laenukasutuse kulutused" (muudatus).* Laenukasutuse kulutuste definitsiooni on parandatud, täpsustamaks, et laenukasutuste kulutuste osaks olevat intressikulu tuleb arvestada sisemise intressimäära meetodil IAS 39 kohaselt. Kontsern lähtub eeltoodud muudatusest laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimisel alates 1. aprillist 2009;
2. *IAS 36 „Varade väärtuse langus" (muudatus).* Muudatus nõuab täiendava info avalikustamist oluliste eelduste kohta juhul, kui raha teeniva üksuse (või üksuste grupi) kaetav väärtus baseerub õiglasel väärtusel (miinus müügikulutused), mis on arvutatud kasutades diskonteeritud rahavoogude projektsioone. Standardi muudatuse rakendamine nõuab teatud juhtudel täiendava info avalikustamist finantsaruannetes;
3. *IAS 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine" (muudatused).* Muudetud standard lubab liigutada instrumenti kategooriasse „õiglases väärtuses läbi kasumiaruande" ja sellest välja juhul, kui tuletisinstrument hakkab vastama või lakkab vastamast rahavoogude või netoinvesteeringu riskimaandamisinstrumendi tingimustele, ning juhul, kui finantsvarad klassifitseeritakse ümber tulenevalt kindlustusettevõtte arvestuspõhimõtte muutusest IFRS 4 kohaselt. Muudatus selgitab ka, et kui võlainstrumendi kajastamine õiglase väärtuse riskimaandamisinstrumendina lõpetatakse, siis kasutatakse tema bilansilise maksumuse ümberhindamiseks sisemist intressimäära, mis arvutatakse õiglase väärtuse riskimaandamisinstrumendina arvestuse lõpetamisel. Standardi muudatuse rakendamine võib avaldada mõju olemasolevate finantsinstrumentidega tulevikus aset leidvate tehingute kajastamisele.

c. **Standardite parandused ja olemasolevatele standardite tõlgendused, mis muutusid kontsernile kohustulikuks alates 1. aprillist 2009, aga ei oma tähtsust kontserni äritegevuse seisukohalt:**

- *IAS 32 „Finantsinstrumendid: esitamine" ja IAS 1 „Finantsaruannete esitamine" (muudatus) – Ennetähtaegse tagasikutsumisõigusega finantsinstrumendid ja likvideerimisel tekkivad kohustused.*
- *IFRS 1 „Rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite esmakordne kasutuselevõtt" ja IAS 27 „Konsolideeritud ja konsolideerimata finantsaruanded" (muudatused) – Tütar-, ühis- või sidusettevõtjasse tehtud investeeringu soetusmaksumus.*
- *IFRS 2 „Aktsiapõhine makse" (muudatus) – Omandi üleandmise tingimused ja tühistamine.*
- *IFRIC 12 „Teenuste kontsessioonikokkulepped".*

- *IFRIC 13 „Kliendilojaalsusprogrammid".*
- *IFRIC 14 „Kindlaksmääratud hüvitise vara piirang, minimaalse rahastamise nõuded ja nende koostoime".*

d. Vastu võetud uued standardid, avaldatud standardite parandused ja olemasolevate standardite tõlgendused, mis ei ole veel jõustunud ja mida kontsern ei ole ennetähtaegselt rakendanud

Käesoleva aruande koostamise hetkeks on välja antud alljärgnevad uued rahvusvahelised finantsaruandluse standardid, standardite muudatused ja IFRICi tõlgendused, mis muutuvad kontsernile kohustuslikuks 1. aprillil 2010 või hiljem algavatel aruandeperioodidel ning mida kontsern ei ole ennetähtaegselt rakendanud:

- *IAS 27 „Konsolideeritud ja konsolideerimata finantsaruanded" (muudetud).* Muudetud standard muutub kontsernile kohustuslikuks alates 1. aprillist 2010. Muudetud standard nõuab koondkasumi jagamist emaettevõtja omanike ja vähemusosaluse vahel, isegi juhul, kui selle tulemuseks on vähemusosa negatiivne saldo (praegune standard nõuab enamikul juhtudel omakapitali ületava kahjumi jaotamist emaettevõtja omanikele). Muudetud standard täpsustab, et tehingud, mille tulemusena emaettevõtja osalus tütarettevõtjas muutub, kuid kontroll säilib, tuleb kajastada otse omakapitalis. Lisaks täpsustab standard, kuidas mõõta kasumit või kahjumit juhul, kui kontroll tütarettevõtja üle lõpeb. Standardi muudatuse rakendamine võib avaldada mõju tulevikus aset leidvate tehingute kajastamisele seoses vähemusosalustega.
- *IAS 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine" (muudatus) – Riskimaandamisnõuetele vastavad instrumendid.* Muudetud standard muutub kontsernile kohustuslikuks alates 1. aprillist 2010. Muudatus selgitab, kuidas teatud situatsioonides rakendada reegleid, et otsustada, kas maandatud risk või osa rahavoogudest vastab riskimaandamisnõuetele. Standardi muudatuse rakendamine võib avaldada mõju kontserni riskimaandamistehingute kajastamisele.
- *IFRS 3 „Äriühendused" (muudetud).* Muudetud standardit kohaldatakse kontserni äriühendustele, mille omandamiskuupäev on alates 1. aprillist 2010. Muudetud standard annab valikuvõimaluse kajastada vähemusosalusi kas praegu kehtiva IFRS 3 põhimõtte (proportsionaalselt nende osalusele omandatud ettevõtja netovaras) kohaselt või õiglases väärtuses. Muudetud IFRS 3 annab detailsemad juhised ostumeetodi rakendamiseks äriühendustes. Etapiviisiliste soetuste puhul on kaotatud nõue mõõta kõikide varade ja kohustuste õiglasi väärtusi, et välja selgitada täiendavat tekkivat firmaväärtust. Selle asemel peab omandaja etapiviisilise soetuse puhul varasema osaluse investeerimisobjektis hindama ümber õiglasesse väärtusesse soetuskuupäeval ning kajastama tekkinud tulu või kulu kasumiaruandes. Soetusega seotud kulusid kajastatakse eraldi äriühendusest ning seega kajastatakse kuluna, mitte firmaväärtusena. Omandaja peab ostukuupäeval kajastama kohustuse lisatingimustest sõltuva tasu osas. Muudatused selles kohustuses kajastatakse kooskõlas vastavate IFRSidega, mitte firmaväärtuse korrigeerimisena. Muudetud IFRS 3 laieneb ka ühisomanduses majandusüksustele (ingl k *mutual entities*) ja äriühendustele, milles üksused ühendatakse ainult lepinguga. Muudetud standardi rakendamine võib avaldada mõju tulevikus aset leidvate omandamiste kajastamisele.
- *IFRS 9 „Finantsinstrumenid 1. osa: Klassifitseerimine ja mõõtmine".* Standard muutub kontsernile kohustuslikuks alates 1. aprillist 2013. IFRS 9 asendab IAS 39 need osad, mis puudutavad finantsvarade klassifitseerimist ja mõõtmist. Olulised põhimõtted on järgmised:
  1. Finantsvarad tuleb klassifitseerida kahte kategooriasse: finantsvarad, mida mõõdetakse edaspidisel kajastamisel õiglases väärtuses, ja finantsvarad, mida mõõdetakse edaspidisel kajastamisel korrigeeritud soetusmaksumuses. Otsus selle kohta tuleb langetada finantsvara esmasel kajastamisel. Klassifitseerimine sõltub ettevõtte poolt kasutatavast finantsvarade

juhtimise ärimudelist ja instrumendi lepinguliste rahavoogude olemusest.

2. Peale esmast arvelevõtmist kajastatakse instrumenti korrigeeritud soetusmaksumuses ainult siis, kui tegemist on võlainstrumendiga ja täidetud on mõlemad järgmised kriteeriumid: ettevõtte ärimudeli kohaselt on eesmärk hoida seda instrumenti lepinguliste rahavoogude saamiseks ja lepingulised rahavood koosnevad üksnes põhiosast ja intressimaksest (st ainult laenumaksetest). Kõik muud võlainstrumendid tuleb kajastada õiglases väärtuses läbi kasumiaruande.
3. Kõiki omakapitali instrumente tuleb kajastada peale esmast arvelevõtmist õiglases väärtuses. Omakapitali instrumente, mida hoitakse kauplemiseks, kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Kõigi muude omakapitali instrumentide osas on võimalik esmasel kajastamisel valida õiglase väärtuse muutusest tekkinud realiseerumata ja realiseerunud kasumite kajastamine läbi muu koondkasumi, kuid seda otsust ei saa tagasiulatuvalt muuta. Valikut on võimalik teha instrumentide kaupa. Dividende, mis kujutavad tulu investeeringult, tuleb kajastada läbi kasumiaruande.

Standardi rakendamine võib avaldada mõju finantsvarade kajastamisele.

Käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kinnitamise kuupäeva seisuga ei olnud Euroopa Liit seda standardit veel heaks kiitnud.

- *IFRIC 17 „Mitterahaliste varade üleandmine omanikele".* IFRIC 17 muutub kontsernile kohustuslikuks alates 1. aprillist 2010. Tõlgendus selgitab, millal ja kuidas tuleb kajastada omanikele mitterahaliste varade üleandmine dividendidena. Ettevõte peab mitterahaliste varade dividendidena üleandmise kohustuse kajastama üleantavate varade õiglases väärtuses. Varade üleandmisel tekkinud kasum või kahjum tuleb kajastada kasumiaruandes dividendikohustuse tasaarveldamisel. Tõlgenduse rakendamine võib avaldada mõju tulevikus aset leidvate tehingute kajastamisele seoses mitterahaliste varade üleandmisega omanikele.
- *IFRIC 18 „Klientide poolt üleantavad varad".* IFRIC 18 muutub kontsernile kohustuslikuks alates 1. aprillist 2010. Tõlgendus selgitab klientide poolt üleantud varade kajastamist: asjaolusid, mille esinemisel on täidetud vastavus vara definitsioonile; vara arvele võtmist ning selle soetusmaksumuse mõõtmist; eraldi identifitseeritavate teenuste tuvastamist (üks või rohkem teenuseid üleantud vara eest); tulu ning klientidelt saadud raha kajastamist. Tõlgenduse rakendamine võib avaldada mõju liitumistasude ja muude tehingute kajastamisele seoses klientide poolt üleantavate varadega.

e. Vastu võetud uued standardid, standardite parandused ja standardite tõlgendused, mis ei ole veel jõustunud ja tõenäoliselt ei avalda olulist mõju kontserni finantsaruandlusele

Käesoleva aruande koostamise hetkeks olid välja antud alljärgnevad uued rahvusvahelised finantsaruandluse standardid, standardite muudatused ja IFRICi tõlgendused, mis muutuvad kontsernile kohustuslikuks 1. aprillil 2010 või hiljem algavatel aruandeperioodidel, aga mis ei oma tähtsust kontserni äritegevuse seisukohalt (muudatused, mis ei ole veel heaks kiidetud Euroopa Liidu poolt, on märgistatud tärniga*):

- *IAS 32 „Finantsinstrumendid: esitamine" (muudatus) – Märkimisõiguse emissioonide klassifitseerimine.*
- *IFRS 1 „Rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite esmakordne kasutuselevõtt" (muudetud).*
- *IFRS 1 „Rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite esmakordne kasutuselevõtt" (muudatused) – Täiendavad erandid esmarakendajatele.**
- *IFRS 1 „Rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite esmakordne kasutuselevõtt" (muudatus) – Piiratud vabastus esmarakendajatele IFRS 7 võrdlusandmete avalikustamisel.**
- *IFRS 2 „Aktsiapõhine makse" (muudatused) –*

Grupi rahas arveldatavad aktsiapõhiste maksete tehingud.
- *Muudatused IFRSdes (välja antud aprillis 2009).*
- *Rahvusvahelised Finantsaruandluse Standardid väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (välja antud juulis 2009).**
- *IFRIC 9 „Varjatud tuletisinstrumentide ümberhindamine" ja IAS 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine" (muudatused) – Varjatud tuletisinstrumendid.*
- *IFRIC 14 „Kindlaksmääratud hüvitise vara piirang, minimaalse rahastamise nõuded ja nende koostoime" (muudatus) – Minimaalse rahastamisnõude ettemaksed.**
- *IFRIC 15 „Kinnisvara ehituslepingud".*
- *IFRIC 16 „Välismaisesse majandusüksusesse tehtud netoinvesteeringu riskimaandamine".*
- *IFRIC 19 "Finantskohustuste kustutamine omakapitali instrumentidega".**

2.3 Konsolideeritud aruannete koostamine

a. Tütarettevõtjad

Tütarettevõtjad on emaettevõtja poolt kontrollitavad ettevõtjad. Kontroll eksisteerib, kui emaettevõtja omab mõjuvõimu määrata investeeringuobjekti finants- ja tegevuspõhimõtteid, millega kaasneb reeglina enam kui pool hääleõigusest tütarettevõtjas. Kontrolli olemasolu hindamisel võetakse arvesse hetkel kasutatavate või konverteeritavate potentsiaalsete hääleõiguste olemasolu ja võimalikku mõju. Tütarettevõtjad konsolideeritakse raamatupidamise aastaaruandes alates kontrolli tekkimisest kuni selle lõppemiseni.

Äriühenduste arvestamisel rakendatakse ostumeetodit. Äriühenduse soetusmaksumuse moodustavad üleantud varade, tekkinud või üle võetud kohustuste ja omandaja poolt omandamise eesmärgil emiteeritud omakapitaliinstrumentide õiglane väärtus vahetuskuupäeval ning omandamisega otseselt seotud väljaminekud. Omandatud eristatavad varad, kohustused ja tingimuslikud kohustused kajastatakse omandamise kuupäeval nende õiglases väärtuses olenemata vähemusosaluse suurusest. Positiivne vahe omandatud äriühenduse soetusmaksumuse ja omandatud eristatava netovara õiglase väärtuse vahel kajastatakse firmaväärtusena (lisa 2.8). Kui omandatud äriühenduse soetusmaksumus on väiksem kui omandatud tütarettevõtja netovara õiglane väärtus, kajastatakse negatiivne vahe kasumiaruandes kohe tuluna.

Ema- ja tütarettevõtjate finantsnäitajad on kontserni raamatupidamise aastaaruandes konsolideeritud rida-realt. Ema- ja tütarettevõtjate vaheliste tehingute tulemusena tekkinud nõuded, kohustused, tulud, kulud ning realiseerimata kasumid ja kahjumid on elimineeritud. Vajadusel on tütarettevõtjate arvestuspõhimõtteid muudetud, et viia need kooskõlla kontserni arvestuspõhimõtetega.

b. Tehingud vähemusosalusega

Tehinguid vähemusosalusega kajastatakse samamoodi nagu tehinguid kolmandate osapooltega. Osaluse müügi korral vähemusosanikele kajastatakse müügihinna ja müüdud vähemusosaluse bilansilise maksumuse vahet kasumiaruandes tuluna või kuluna. Osaluse soetamise korral vähemusosanikelt kajastatakse soetusmaksumuse ja soetatud vähemusosaluse bilansilise maksumuse vahet firmaväärtusena.

c. Sidusettevõtjad

Sidusettevõtjad on kõik ettevõtjad, mille üle kontsern omab olulist mõjuvõimu, kuid mitte kontrolli ja millega kaasneb reeglina 20–50% hääleõigustest. Investeeringuid sidusettevõtjatesse kajastatakse kapitaliosaluse meetodil ning võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses.

Kontserni osa sidusettevõtjate omandamisjärgsetes kasumites ja kahjumites kajastatakse kasumiaruandes ja kontserni osa omandamisjärgsetes muutustes sidusettevõtjate muus koondkasumis kajastatakse muus koondkasumis. Kumulatiivsete omandamisjärgsete

muutuste võrra korrigeeritakse investeeringu bilansilist maksumust. Kui kontserni osa sidusettevõtja kahjumites on võrdne või ületab tema osalust sidusettevõtjas, kaasa arvatud pikaajalised nõuded ja laenud, mis oma olemuselt moodustavad osa netoinvesteeringust sidusettevõtjasse, ei kajasta kontsern edasisi kahjumeid, välja arvatud juhul, kui ta on kohustatud täitma sidusettevõtja kohustusi või on sooritanud makseid sidusettevõtja nimel.

Realiseerimata kasumeid kontserni ja sidusettevõtjate vahel elimineeritakse lähtudes kontserni osalusest sidusettevõtjas. Realiseerimata kahjumid elimineeritakse samuti, välja arvatud juhul, kui kahjumi põhjuseks on vara väärtuse langus. Vajadusel on sidusettevõtjate arvestuspõhimõtteid muudetud, et viia need kooskõlla kontserni arvestuspõhimõtetega.

2.4 Segmendiaruandlus

Ärisegmendid on segmendiaruandluse tarbeks määratletud ning informatsioon ärisegmentide kohta avaldatud nii, nagu aruandeid koostatakse kontsernisiseselt kõrgeimale äritegevust puudutavate otsuste langetajale juhtimisotsuste tegemiseks ja tulemuste analüüsimiseks. Kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja, kes võtab vastu otsuseid segmendile eraldatavate vahendite kohta ning hindab segmendi tegevuse tulemusi, on emaettevõtja juhatus.

2.5 Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused

Arvestus- ja esitusvaluuta

a. Arvestus- ja esitusvaluuta

Kontserni ettevõtjad kasutavad arvestuses oma põhilise majanduskeskkonna valuutat, mis on nende arvestusvaluutaks. Konsolideeritud raamatupidamise aastaruanne on koostatud Eesti kroonides, mis on emaettevõtja arvestusvaluuta ja kontserni esitusvaluuta. Eesti kroon on fikseeritud euro suhtes kursiga 15,6466 krooni euro kohta. Aruanded on ümardatud lähima miljonini, v.a juhul, kui sellele on viidatud teisiti.

b. Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused

Välisvaluutas toimunud tehingud on ümber arvestatud esitusvaluutasse, kasutades tehingupäeval kehtinud Eesti Panga vastava valuuta ametlikku noteeringut. Kui Eesti Pank vastavat valuutat ei noteeri, võetakse aluseks valuutat emiteeriva riigi keskpanga ametlik noteering euro suhtes. Raha ülekandmise ja tehingupäeva kursside erinevuse korral tekkivad kursivahed kajastatakse kasumiaruandes. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustused on ümber hinnatud aruandeperioodi lõpu seisuga kehtinud Eesti Panga ametliku noteeringu või, kui Eesti Pank vastavat valuutat ei noteeri, valuutat emiteeriva riigi keskpanga ametliku noteeringu alusel euro suhtes. Ümberhindamisest tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes, välja arvatud efektiivse riskimaandajana kajastatavate rahavoo ja netoinvesteeringu riskimaandamisinstrumentide ümberhindamisest tulenevad kasumid ja kahjumid, mida kajastatakse muus koondkasumis. Võlakohustuste ning raha ja raha ekvivalentide ümberhindamisest tulenevad kasumid ja kahjumid on kajastatud kasumiaruandes finantstulude- ja kuludena; muud valuutakursside muutustest tulenevad kasumid ja kahjumid aga muude äritulude või tegevuskuludena.

c. Välismaal asuvate tütarettevõtjate konsolideerimine

Kui tütarettevõtja arvestusvaluuta ei lange kokku kontserni esitusvaluutaga, kasutatakse tütarettevõtja välisvaluutas koostatud aruannete ümberarvestusel järgmisi valuutakursse:

- vara ja kohustuste kirjed hinnatakse ümber aruandeperioodi lõpu kursi alusel;
- tulud ja kulud hinnatakse ümber perioodi keskmise kursiga (v.a juhul, kui seda keskmist ei saa lugeda tulude ja kulude tekkimise päeva kursside kumulatiivse mõju mõistlikuks ümardamiseks; sel juhul tulud ja kulud hinnatakse ümber nende tekkimise päeva kursiga) ja

- ümberhindluse vahe kajastatakse omakapitalis eraldi kirjel „Realiseerimata kursivahed".

Tütarettevõtja omandamisel tekkinud firmaväärtust ning selle omandamisega seotud varade ja kohustuste bilansiliste maksumuste õiglase väärtuse korrigeerimisi käsitatakse tütarettevõtja varade ja kohustustena ning hinnatakse ümber aruandeperioodi lõpu kursi alusel.

Ükski kontserni kuuluvatest tütarettevõtjatest ei tegutse hüperinflatiivses majanduskeskkonnas.

2.6 Varade ja kohustuste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

Varad ja kohustused on finantsseisundi aruandes jaotatud lühi- ja pikaajalisteks. Lühiajalisteks loetakse varad, mis eeldatavasti realiseeritakse järgmisel majandusaastal või kontserni tavapärase äritsükli käigus. Lühiajaliste kohustustena on näidatud kohustused, mille maksetähtaeg saabub järgmise majandusaasta jooksul või mis tõenäoliselt tasutakse järgmisel majandusaastal või kontserni tavapärase äritsükli käigus. Kõik ülejäänud varad ja kohustused on näidatud pikaajalistena.

2.7 Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivarana käsitatakse materiaalset vara, mida kasutatakse äritegevuses ning mille eeldatav kasulik tööiga on üle ühe aasta. Materiaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes jääkväärtuses, mis on saadud vara ajaloolise soetusmaksumuse vähendamisel akumuleeritud kulumi ja väärtuse languse võrra. Vara ajalooline soetusmaksumus sisaldab kulutusi, mis on otseselt seotud vara omandamisega. Ostetud põhivarade soetusmaksumus sisaldab lisaks ostuhinnale ka kulutusi transpordile ja paigaldamisele ning muid soetuse ja kasutuselevõtuga otseselt seotud väljaminekuid. Omavalmistatud põhivara soetusmaksumus koosneb valmistamisel ja kasutuselevõtul tehtud kulutustest materjalidele, teenustele ning tööjõule.

Kui materiaalne põhivara koosneb oluliselt erineva kasuliku tööeaga koostisosadest, võetakse osad arvele iseseisvate põhivaraobjektidena.

Alates 1. aprillist 2009, kui materiaalse põhivara objekti valmistamine vältab pikema perioodi ning seda finantseeritakse laenu või mõne muu võlainstrumendiga, kapitaliseeritakse sellega seotud laenukasutuse kulutused (intressid) valmistatava objekti soetusmaksumusse (vt ka lisa 2.2 (b)). Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimist alustatakse hetkest, kui on tekkinud laenukasutuse kulutusi ja varaga seotud kulutusi ning vara valmistamist on alustatud. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimine lõpetatakse hetkest, mil vara on valmis või selle kasutamine on pikemaks ajaks peatatud. Kuni 31. märtsini 2009 kajastati laenukasutuse kulutused kuludena.

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad kulutused lisatakse vara soetusmaksumusele või võetakse arvele eraldi varana ainult juhul, kui on tõenäoline, et kontsern saab tulevikus varaobjektist majanduslikku kasu ja varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Asendatud komponent või proportsionaalne osa asendatud põhivarast kantakse finantsseisundi aruandest maha. Jooksva hoolduse ja remondiga seotud kulud kajastatakse kasumiaruandes kuludena.

Maad ei amortiseerita. Muu põhivara kulumit arvestatakse soetusmaksumuselt lineaarsel meetodil vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Eeldatavad kasulikud eluead on järgmised:

Hooned	25–40 a
Rajatised, sh	
elektriliinid	20–50 a
muud rajatised	10–30 a
Masinad ja seadmed, sh	
elektriülekandeseadmed	7–40 a
elektrijaamade seadmed	7–30 a
muud masinad ja seadmed	3–20 a
Muu põhivara	3–8 a

Põhivara eeldatavat kasulikku eluiga inventeeritakse aastainventuuri käigus, hilisemate kulutuste arvelevõtmisel ja oluliste muutuste korral arenguplaanides. Kui vara hinnanguline kasulik eluiga erineb oluliselt eelnevalt kehtestatust, kajastatakse see raamatupidamisliku hinnangu muutusena, muutes vara järelejäänud

kasulikku eluiga, mille tulemusena muutub järgmistel perioodidel varale arvestatav kulum.

Varad hinnatakse alla nende kaetavale väärtusele juhul, kui varade kaetav väärtus on väiksem bilansilisest jääkväärtusest (lisa 2.9).

Põhivara müügist saadud kasumite ja kahjumite leidmiseks lahutatakse müügitulust müüdud varade jääkväärtus. Vastavad kasumid ja kahjumid on kajastatud kasumiaruandes kirjel „Muud äritulud" või „Muud tegevuskulud".

2.8 Immateriaalne vara

Immateriaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:
- varaobjekt on kontserni poolt kontrollitav;
- on tõenäoline, et kontsern saab objekti kasutamisest tulevikus tulu;
- objekti soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav.

Immateriaalset põhivara (v.a firmaväärtus) amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil hinnangulise kasuliku eluea jooksul.

Immateriaalse põhivara väärtuse langust hinnatakse juhul, kui eksisteerib sellele viitavaid asjaolusid, samamoodi materiaalse põhivara väärtuse languse hindamisega (v.a firmaväärtus). Määramata tähtajaga immateriaalse põhivara ning kasutusele võtmata immateriaalse põhivara kaetavat väärtust kontrollitakse kord aastas, võrreldes nende kaetavat väärtust bilansilise jääkväärtusega.

a. Firmaväärtus

Firmaväärtuseks loetakse summat, mille võrra äriühenduse soetusmaksumus omandamise kuupäeva seisuga ületab omandatud netovara õiglast väärtust. Äriühenduses omandatud firmaväärtus kajastatakse finantsseisundi aruandes immateriaalse varana (lisa 2.3). Sidusettevõtjate omandamisel tekkinud firmaväärtust kajastatakse investeeringu soetusmaksumuses ja seda hinnatakse koos investeeringu hindamisega.

Äriühenduses omandatud firmaväärtust ei amortiseerita, selle asemel jagatakse firmaväärtus väärtuse languse kontrollimiseks raha teenivatele üksustele ning viiakse iga aruandeperioodi lõpul (või tihemini, kui mõni sündmus või asjaolude muutus sellele viitab) läbi raha teeniva üksuse väärtuse test. Firmaväärtus jagatakse raha teenivatele üksustele, mis eeldatavasti saavad firmaväärtuse tekitanud äriühenduse sünergiast kasu. Firmaväärtus jagatakse raha teenivale üksusele või üksuste grupile, mis ei või olla suurem kui ärisegment. Firmaväärtus hinnatakse alla tema kaetavale väärtusele juhul, kui see on väiksem bilansilisest jääkmaksumusest. Firmaväärtuse allahindlust ei tühistata. Finantsseisundi aruandes kajastatakse firmaväärtust jääkmaksumuses (soetusmaksumus miinus väärtuse langus) (lisa 2.9). Tütarettevõtja müügist saadud kasumi või kahjumi arvestamisel arvestatakse firmaväärtuse jääkmaksumus müüdud tütarettevõtja vara jääkmaksumuse hulka.

b. Arendustegevusega seotud kulutused

Arendustegevusega seotud kulutused on tekkinud uurimistulemuste rakendamisel uute toodete ja protsesside väljatöötamiseks. Arendustegevusega seotud kulutused kapitaliseeritakse juhul, kui on täidetud kõik IAS 38 kriteeriumid. Kapitaliseeritud arendustegevusega seotud kulutused amortiseeritakse perioodi jooksul, mil eeldatavasti uued tooted on kasutusel. Uue majandusüksuse asutamisega seotud väljaminekuid, uue teadusliku või tehnilise informatsiooni kogumise eesmärgil läbiviidud uuringutega seotud kulutusi ning koolituskulusid ei kapitaliseerita.

c. Lepingulised õigused

Äriühenduste käigus omandatud lepingulised õigused kajastatakse soetamise hetkel õiglases väärtuses ning pärast algset arvelevõtmist soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum. Lepingulised õigused amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil eeldatava lepingulise õiguse kehtivuse perioodi jooksul.

d. Tarkvara

Arvutitarkvara jooksva hooldusega seotud kulud kajastatakse kuludena nende tekkimise hetkel. Immateriaalse varana kajastatakse ostetud arvutitarkvara, mis ei ole seonduva riistvara lahutamatu osa. Arvutitarkvara arenduskulud, mis on otseselt seotud selliste eristatavate tarkvaraobjektide arendamisega, mis on kontserni poolt kontrollitavad, kajastatakse immateriaalse varana, kui on täidetud järgmised tingimused:
- tarkvara kasutuskõlblikuks muutmine on tehniliselt võimalik;
- juhatus kavatseb tarkvara valmis saada ja seda kasutada;
- tarkvara on võimalik kasutada;
- on võimalik näidata, kuidas tarkvara loob tõenäolist tulevast majanduslikku kasu;
- tarkvara arendamise lõpetamiseks ja kasutamiseks on olemas piisavad tehnilised, rahalised ja muud vahendid;
- tarkvara arendustegevusega seotud kulutusi saab usaldusväärselt mõõta.

Kapitaliseeritavad arvutitarkvara arenduskulud hõlmavad tööjõukulusid ning muid arendamisega otseselt seotud kulutusi. Arenduskulud, mis ei vasta eeltoodud tingimustele, kajastatakse kuludena. Tarkvaraga seotud kulutusi, mis on algselt kajastatud kuludena, ei kajastata hilisemal perioodil immateriaalse varana. Arvutitarkvara kulud amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil hinnangulise kasuliku eluea jooksul, mille pikkus on kuni 3 aastat.

e. Maakasutusõigused

Immateriaalse varana kajastatakse kontserni kasuks seatud hoonestusõiguste ja servituutide eest tasutud väljamaksed, mis vastavad immateriaalse põhivarana kajastamise kriteeriumidele. Maakasutusõiguste kulud amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil lepinguperioodil jooksul, mille pikkus võib olla kuni 99 aastat.

f. Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikud

Kontserni poolt kontrollitavaid kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikuid kajastatakse immateriaalse käibevarana või põhivarana sõltuvalt eeldatavast realiseerimise perioodist. Riigilt tasuta saadud kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikuid kajastatakse nullmaksumuses. Juurde ostetud kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikuid kajastatakse ostuhinnas. Kui emiteeritud kasvuhoonegaaside kogus ületab riigilt tasuta saadud või ostetud kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute hulka, moodustatakse puudujääva koguse ulatuses eraldis aruandeperioodi lõpu turuhinna või tulevikutehingutega fikseeritud ostuhinna alusel.

g. Maavarade uuringu ja hindamise varad

Maavarade uuringu ja hindamise varadena kajastatakse väljaminekuid, mis on seotud uuringuks õiguse omandamisega, topograafiliste, geoloogiliste, geokeemiliste ja geofüüsiliste uuringutega, uurimusliku puurimisega, proovide võtmise ja maavarade kaevandamise tehnilise teostatavuse ja majandusliku tasuvuse hindamisega.

Varad võetakse algselt arvele soetusmaksumuses. Sõltuvalt varade olemusest liigitatakse maavarade uuringu ja hindamise varad kas immateriaalseteks või materiaalseteks varadeks. Infrastruktuuri rajatiste ehitamise, paigaldamise ja komplekteerimise kulud võetakse arvele materiaalse põhivara objektidena. Pärast algset arvelevõtmist kajastatakse maavarade uuringu ja hindamise varasid soetusmaksumuse mudeli alusel.

Maavarade uuringu ja hindamise varade väärtuse langust hinnatakse (lisa 2.9), kui on ilmnenud üks või mitu alljärgnevat asjaolu:
- periood, mil kontsernil on õigus teha uuringuid teatud piirkonnas, on lõppenud või lõpeb lähitulevikus ja selle pikendamist ei eeldata;
- olulisi väljaminekuid maavarade edaspidiseks uuringuks ja hindamiseks teatud piirkonnas ei ole eelarvestatud ega planeeritud;

- maavarade uuringu ja hindamise tulemusena teatud piirkonnas ei ole avastatud maavarade majanduslikult tasuvaid koguseid ja kontsern on otsustanud lõpetada sellise tegevuse antud piirkonnas;
- on olemas piisavaid andmeid, mis viitavad sellele, et kuigi arendustegevus teatud piirkonnas tõenäoliselt jätkub, on vähetõenäoline, et uuringu ja hindamise varade bilansiline maksumus kaetakse täielikult eduka arendustegevuse või müügi teel.

h. Kaevandamisõigused

Kaevandamisõigusi kajastatakse finantsseisundi aruandes immateriaalse käibevarana või põhivarana sõltuvalt eeldatavast realiseerimise perioodist.

Riigilt tasuta saadud kaevandamisõigusi kajastatakse nullmaksumuses. Kaevandamisõiguste tasu, mida makstakse kaevandatud maavara koguse alusel, kajastatakse kuludena nende tekkimise hetkel (lisa 2.19).

2.9 Mittefinantsvarade väärtuse langus

Määramata kasuliku elueaga varasid ei amortiseerita, vaid kontrollitakse kord aastas nende väärtuse langust. Amortiseeritavate varade ja maa puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist, kui teatud sündmused või asjaolude muutused viitavad sellele, et bilansiline maksumus ei ole kaetav. Varad hinnatakse alla nende kaetavale väärtusele juhul, kui varade kaetav väärtus on väiksem bilansilisest jääkväärtusest. Vara kaetav väärtus on kõrgem kahest järgnevast näitajast:

- vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused;
- vara kasutusväärtus.

Kui vara õiglast väärtust, millest on maha lahutatud müügikulutused, pole võimalik määrata, loetakse vara kaetavaks väärtuseks selle kasutusväärtus. Varade kasutusväärtus leitakse varade abil tulevikus genereeritavate hinnanguliste rahavoogude nüüdisväärtusena. Varade väärtuse langust hinnatakse juhul, kui sellele viitavad võimalikud järgmised asjaolud:

- sarnaste varade turuväärtus on langenud;
- üldine majanduskeskkond ja turusituatsioon on halvenenud, mistõttu on tõenäoline, et varadest genereeritav tulu väheneb;
- turu intressimäärad on tõusnud;
- varade füüsiline seisund on järsult halvenenud;
- varadest saadavad tulud on väiksemad planeeritust;
- mõningate tegevusvaldkondade tulemused on oodatust halvemad;
- teatava raha teeniva üksuse tegevus kavatsetakse lõpetada.

Samuti kontrollitakse väärtuse langust, kui kontsern tuvastab teisi vara väärtuse langusele viitavaid asjaolusid.

Varade väärtuse langust võidakse hinnata kas üksiku vara või varade grupi (raha teeniva üksuse) kohta. Raha teenivaks üksuseks loetakse väikseim eraldi identifitseeritav varade grupp, millest genereeritavad rahavood on olulises osas prognoositavad sõltumatult ülejäänud varade poolt genereeritavatest rahavoogudest. Kahjum väärtuse langusest kajastatakse koheselt kasumiaruandes kuluna.

Igal aruandeperioodi lõpu seisuga hinnatakse, kas esineb asjaolusid, mis viitavad sellele, et eelmistel aastatel vara, v.a firmaväärtuse, kohta kajastatud kahjumit väärtuse langusest enam ei eksisteeri või see on vähenenud. Iga sellise asjaolu esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust uuesti. Vastavalt testi tulemustele võidakse allahindlus kas osaliselt või täielikult tühistada. Firmaväärtuse väärtuse langusest kajastatud kahjumit järgmisel perioodil ei tühistata.

2.10 Lõpetatavad tegevusvaldkonnad ja põhivarade (või müügigruppide) liigitamine müügiks hoitavaks

Lõpetatav tegevusvaldkond on kontserni komponent, mis on kas müüdud või liigitatud müügiks hoitavaks ja a) esindab eraldi olulist äritegevusvaldkonda või äritegevuse geograafilist piirkonda; b) on osa eraldiseisvast koordineeritud plaanist realiseerida üksik oluline

äritegevusvaldkond või äritegevuse geograafiline piirkond; või c) on tütarettevõtja, mis on soetatud üksnes edasimüügi eesmärgil. Lõpetatava tegevusvaldkonna tulud ja rahavood näidatakse eraldi jätkuvate tegevusvaldkondade tuludest ja rahavoogudest ning vastavalt korrigeeritakse ka võrdlusandmeid.

Põhivara või müügigrupp liigitatakse müügiks hoitavaks, kui selle bilansiline jääkmaksumus kaetakse peamiselt müügitehinguga, mitte jätkuva kasutusega, ja müük on väga tõenäoline. Varasid hinnatakse bilansilises jääkmaksumuses või õiglases väärtuses, millest on maha arvatud müügikulutused, sõltuvalt sellest, kumb on madalam.

Grupisisesed tehingud lõpetatava ja jätkuvate tegevusvaldkondade vahel elimineeritakse vastavalt sellele, kas tehingud jätkuvate ja lõpetatava tegevusvaldkonna vahel jätkuvad ka pärast müügitehingut. Lõpetatava tegevusvaldkonna tule-mused hõlmavad ainult neid kulusid ja tulusid, mis elimineeritakse pärast müügitehingu toimumist.

2.11 Finantsvarad

2.11.1 Klassifitseerimine

Kontsernile kuuluvad finantsvarad on klassifitseeritud järgmistesse kategooriatesse: õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad, lunastustähtajani hoitavad investeeringud ning laenud ja nõuded. Finantsvarade klassifitseerimise aluseks on finantsvarade soetamise eesmärk. Finantsvara kategooria määrab juhatus finantsvara esmasel kajastamisel.

a. Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad on kauplemise eesmärgil hoitavad finantsvarad, mis on soetatud edasimüügiks lähitulevikus. Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatakse ka tuletisinstrumente, v.a juhul, kui need on määratletud ja efektiivsed riskimaandamisinstrumendid. Finantsseisundi aruandes kajastatakse kõiki sellesse kategooriasse kuuluvaid varasid käibevaradena.

b. Lunastustähtajani hoitavad investeeringud

Lunastustähtajani hoitavad investeeringud on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksete ja fikseeritud lunastustähtajaga tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mida kontsernil on kindel kavatsus hoida lunastustähtajani. Kui kontsern müüb ebaolulisest suuremas koguses lunastustähtajani hoitavaid investeeringuid enne lunastustähtaega, klassifitseeritakse kõik sellesse kategooriasse kuuluvad finantsvarad ümber müügiootel finantsvaradeks. Lunastustähtajani hoitavaid investeeringuid kajastatakse pikaajaliste finantsinvesteeringutena, välja arvatud juhul, kui aruandeperioodi lõpu seisuga on lunastustähtajani jäänud alla 12 kuu.

c. Laenud ja nõuded

Laenud ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul. Laenusid ja nõudeid kajastatakse käibevaradena, välja arvatud juhul, kui laenu või nõude tähtaeg on aruandeperioodi lõpu seisuga üle 12 kuu. Sellisel juhul kajastatakse neid põhivaradena. Laenude ja nõuete kategoorias on kajastatud järgmised finantsvarad: „Raha ja raha ekvivalendid", „Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades", „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded".

2.11.2 Kajastamine ja mõõtmine

Tavapärastel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse või nende kajastamine lõpetatakse, kasutades väärtuspäevapõhist arvestust. Finantsvarad, mida ei kajastata õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, võetakse algselt arvele õiglases väärtuses, millele liidetakse tehingukulud. Finantsvarad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, võetakse algselt arvele õiglases väärtuses ja

omandamisega seotud tehingukulud kajastatakse kasumiaruandes kuludena. Kontsern lõpetab finantsvara kajastamise, kui lepingujärgsed õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõpevad või on üle antud ja üle on läinud ka oluline osa finantsvara omandiga seotud riskidest ja hüvedest.
Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavaid finantsvarasid kajastatakse peale esmast arvelevõtmist õiglases väärtuses. Laenusid ja nõudeid ning lunastustähtajani hoitavaid investeeringuid kajastatakse peale esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Kasumeid ja kahjumeid õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade ümberhindlusest kajastatakse kasumiaruande real finantstulud või -kulud nende tekkimise perioodil (lisa 31). Intressitulu lunastustähtajani hoitavatelt investeeringutelt ning laenudelt ja nõuetelt kajastatakse kasumiaruande finantstulude real (lisa 31). Kontsern ei ole saanud aruandeperioodil ega võrreldaval perioodil intressitulu ega dividenditulu õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavatelt finantsvaradelt.

Börsil noteeritud finantsvarade õiglase väärtuse aluseks võetakse aruandeperioodi lõpul kehtinud pakkumishind. Börsil noteerimata finantsvarade õiglase väärtuse leidmiseks kasutatakse erinevaid hindamistehnikaid. Sõltuvalt finantsvara liigist võetakse aluseks sarnaste finantsvarade noteeritud turuhinnad, vahendajate noteeringud või hinnangulised diskonteeritud rahavood. Kontsern kasutab mitmeid erinevaid meetodeid ja teeb oletusi, mis põhinevad iga aruandeperioodi lõpu turutingimustel. Tuletisinstrumentide õiglane väärtus leitakse hinnanguliste tulevaste rahavoogude nüüdisväärtusena.

Iga aruandeperioodi lõpu seisuga hinnatakse, kas esineb finantsvarade võimaliku väärtuse langusele viitavaid asjaolusid. Ostjate vastu nõuete väärtuse languse hindamist on kirjeldatud lisas 2.14.

2.12 Tuletisinstrumendid ja riskimaandamine

Tuletisinstrumente kajastatakse nende esmasel arvelevõtmisel õiglases väärtuses tuletisinstrumendi lepingu sõlmimise kuupäeval. Peale esmast kajastamist hinnatakse neid iga aruandeperioodi lõpul ümber nende õiglasele hetkeväärtusele. Väärtuse muutusest tekkinud kasumi või kahjumi kajastamise meetod sõltub sellest, kas tuletisinstrument on määratletud riskimaandamisinstrumendina ja kui on, siis maandatava objekti olemusest. Kontsern kasutab rahavoo riskimaandamisinstrumente, mille eesmärgiks on maandada vedelkütuste ja elektrihinna muutumise riski.

Tehingu sõlmimisel dokumenteerib kontsern riskimaandamisinstrumentide ja maandatavate objektide vahelise suhte, riskimaandamise eesmärgid ja erinevate riskimaandamise tehingute sooritamise strateegia. Samuti dokumenteeritakse ja testitakse nii tehingu sõlmimisel kui ka jooksvalt seda, kas riskimaandamistehingutes kasutatavad tuletisinstrumendid on efektiivsed maandatavate objektide rahavoogude muutuste tasaarveldamisel.

Riskimaandamise eesmärgil kasutatavate tuletisinstrumentide õiglased väärtused on esitatud lisas 13. Omakapitalis kajastatud riskimaandamisreservi liikumised on esitatud lisas 21. Riskimaandamise tuletisinstrumentide kogu õiglast väärtust liigitatakse kas pikaajalise vara või kohustusena, kui maandatava objekti järelejäänud realiseerumise periood on pikem kui 12 kuud, ja lühiajalise vara või kohustusena, kui maandatava objekti järelejäänud realiseerumise periood on lühem kui 12 kuud. Kauplemise eesmärgil soetatud tuletisinstrumendid klassifitseeritakse lühiajalise vara või kohustusena.

a. Rahavoo riskimaandamine

Rahavoo riskimaandamisena määratletud ja selleks kvalifitseeruvate tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutuse efektiivset osa kajastatakse muus koondkasumis. Ebaefektiivse osaga seotud kasumit või kahjumit

kajastatakse koheselt kasumiaruandes saldeeritult muude äritulude või muude tegevuskuludena.

Omakapitalis kajastatud summasid kajastatakse kasumiaruandes nendel perioodidel, mil maandatav objekt mõjutab kasumit või kahjumit (näiteks, kui leiab aset maandatav müük).

Kui riskimaandamisinstrument aegub või müüakse või kui maandamine ei vasta enam riskimaandamisarvestuse kriteeriumidele, jääb omakapitalis sisalduv kumulatiivne kasum või kahjum omakapitali ja kajastatakse kasumiaruandes eeldatava tulevikusündmuse lõplikul kajastamisel. Kui prognoositava tehingu toimumist enam ei eeldata, kajastatakse omakapitalis sisalduv riskimaandamisinstrumendi kasum või kahjum kasumiaruandes koheselt saldeeritult muu äritulu või muu tegevuskuluna.

b. Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad tuletisinstrumendid

Tuletisinstrumente, mida ei ole määratletud riskimaandamisinstrumendina, kajastatakse õiglases väärtuses läbi kasumiaruande. Selliste tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutusest tulenevad kasum ja kahjum kajastatakse kasumiaruandes muu äritulu või muu tegevuskuluna.

2.13 Varud

Varud kajastatakse soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, kui see on varude soetusmaksumusest madalam. Varude kulusse kandmisel kasutatakse kaalutud keskmise soetusmaksumuse meetodit. Lõpetamata ja valmistoodangu soetusmaksumusse lülitatakse tooraine kulud, otsesed tööjõukulud ning muud otsesed ja kaudsed kulud (lähtudes tootmisseadmete normaalvõimsusest). Varude soetusmaksumusse ei lülitata laenukasutuse kulutusi. Tooraine ja materjali varude soetusmaksumus koosneb ostuhinnast, kulutustest transpordile ning muudest soetamisega otseselt seotud väljaminekutest.

Neto realiseerimisväärtuseks loetakse eeldatavat müügihinda, mida on vähendatud nende varude müügiga seotud kulutuste võrra.

2.14 Nõuded ostjate vastu

Nõuded ostjate vastu on ostjatelt laekumata arved tavapärase äritegevuse käigus müüdud kaupade või osutatud teenuste eest.

Nõuded ostjate vastu võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses ja kajastatakse seejärel korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit ning arvestades maha allahindluse. Nõuete allahindlust kajastatakse, kui esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et kõik nõuete summad ei laeku vastavalt nõuete esialgsetele lepingutingimustele. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused ning maksetähtaegadest mittekinnipidamine (makse hilinemine üle 90 päeva maksetähtajast). Olulisi nõudeid hinnatakse individuaalselt. Ülejäänud nõudeid hinnatakse kogumina, arvestades eelmiste aastate kogemust laekumata jäänud nõuete osas, mida korrigeeritakse lähtudes olemasolevatest tingimustest. Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete summa on vahe nõuete bilansilise väärtuse ja tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse vahel ning selle arvutamiseks kasutatakse sisemise intressimäära meetodit. Nõuete bilansilist väärtust vähendatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete summa võrra ning kahjum allahindlusest kajastatakse kasumiaruandes muude tegevuskuludena. Kui nõue loetakse lootusetuks, kantakse nõue ja tema allahindlus finantsseisundi aruandest välja. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisel vähendatakse kasumiaruande rida „Muud tegevuskulud".

Nõuded, mille laekumine on ette nähtud kuni ühe aasta jooksul, loetakse lühiajalisteks nõueteks. Ülejäänud nõuded ostjate vastu kajastatakse pikaajaliste nõuetena. Pikaajalised nõuded ostjate vastu kajastatakse tõenäoliselt laekuva nõude nüüdisväärtuses.

Tõenäoliselt laekuva nõude nominaalväärtuse ja nüüdisväärtuse vahet kajastatakse nõude laekumistähtajani jäänud perioodi jooksul intressituluna, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

2.15 Raha ja raha ekvivalendid

Raha ning raha ekvivalentidena kajastatakse sularaha kassades, arvelduskontosid pankades ja raha teel pankadesse ning lühiajalisi kuni 3-kuulise tähtajaga kõrge likviidsusega investeeringuid pankades.

2.16 Aktsiakapital ja kohustuslik reservkapital

Lihtaktsiad kajastatakse omakapitali koosseisus. Eelisaktsiaid ei ole emiteeritud. Uute aktsiate emiteerimisega seotud omakapitali tehingute tehingukulud kajastatakse omakapitalist mahaarvamisena eeldusel, et need on käsitatavad omakapitali tehinguga otseselt kaasnevate vältimatute lisakuludena. Üldkoosoleku poolt otsustatud, kuid äriregistris veel registreerimata aktsiad kajastatakse omakapitali real „Registreerimata aktsiakapital".

Äriseadustiku nõuete kohaselt peab emaettevõtja moodustama puhaskasumist kohustusliku reservkapitali, mille miinimumsuuruseks on 1/10 aktsiakapitalist. Iga-aastase kohustusliku eraldise suurus on 1/20 aruandeaasta puhaskasumist kuni reservkapitali määra täitumiseni. Reservkapitali võib kasutada kahjumite katmiseks, kui seda ei ole võimalik katta vabast omakapitalist, samuti aktsiakapitali suurendamiseks.

2.17 Võlad hankijatele

Võlad hankijatele on tavapärase äritegevuse käigus tekkinud kohustused tasuda hankijatele ostetud kaupade või teenuste eest. Võlad, mille tasumine on ette nähtud kuni ühe aasta jooksul, loetakse lühiajalisteks kohustusteks. Ülejäänud võlad hankijatele kajastatakse pikaajaliste kohustustena. Võlad hankijatele võetakse algselt arvele õiglases väärtuses ning kajastatakse peale esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

2.18 Võlakohustused

Võlakohustused võetakse algselt arvele õiglases väärtuses vähendatuna tehingukulude võrra ning kajastatakse peale esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumuses. Soetusmaksumuse ja lunastusmaksumuse vahe kajastatakse kasumiaruandes kuluna võlakohustuse kehtivuse perioodi jooksul, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Tingimustele vastavate varade laenukasutuse kulutused kapitaliseeritakse varade soetusmaksumusse.

Võlakohustusi kajastatakse lühiajaliste kohustustena, välja arvatud juhul, kui kontsernil on tingimusteta õigus lükata kohustuse täitmist edasi vähemalt 12 kuu võrra peale aruandeperioodi lõppu.

2.19 Maksustamine

a. Dividendi tulumaks Eestis

Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis ettevõtja aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Alates 1. jaanuarist 2008 on dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks 21/79 (2007. aastal kehtis maksumäär 22/78) väljamaksetavalt netosummalt. Teatud tingimustel on võimalik saadud dividende jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil, kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel erinevusi vara maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasilükkunud tulumaksunõudeid ega -kohustusi. Finantsseisundi aruandes ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisades.

b. Muud maksuliigid Eestis

Kontserni kulusid mõjutavad järgmised maksuliigid:

MAKSULIIK	MAKSUMÄÄR
Sotsiaalmaks	33% töötajatele tehtud väljamaksetelt ja erisoodustustelt
Töötuskindlustusmakse	1,4% töötajatele tehtud väljamaksetelt (kuni 2009. aasta 31. maini 0,3%, 2009. aasta 1. juunist kuni 31. juulini 1% töötajatele tehtud väljamaksetelt)
Erisoodustuste tulumaks	21/79 töötajatele tehtud erisoodustustelt (kuni 2008. aasta 1. jaanuarini 22/78 töötajatele tehtud erisoodustustelt)
Saastetasud	Saasteainete tonnimäärade alusel saasteainete viimise eest atmosfääri, veekogudesse, põhjavette ja pinnasesse ning jäätmete keskkonda paigutamise eest
Põlevkivi kaevandamisõiguse tasu	14,4 kr kaevandatud põlevkivi tonni kohta (2009. aastal 12 kr, 2008. aastal 11,50 kr kaevandatud põlevkivi tonni kohta)
Vee erikasutusõiguse tasu	25–1881 kr/1000 m³ põhjaveekihist võetud vee kohta (2009. aastal 25–1710 kr/1000 m³, 2008. aastal 25–1560 kr/1000 m³ põhjaveekihist võetud vee kohta)
Maamaks	0,1–2,5% maa maksustamishinnast aastas
Raskeveokimaks	50–3640 kr/kvartalis veoauto kohta
Elektrienergia aktsiisimaks	70 kr/MWh elektrienergia kohta (kuni 2010. aasta 1. märtsini 50 kr/MWh elektrienergia kohta)
Maagaasi aktsiisimaks	367 kr/1000 m³ maagaasi kohta (kuni 2009. aasta 1. juulini 157 kr/1000 m³ maagaasi kohta)
Põlevkivikütteõli aktsiisimaks	235 kr/1000 kg põlevkivikütteõli kohta
Ettevõtja tulumaks ettevõtlusega mitteseotud kuludelt	21/79 ettevõtlusega mitteseotuks loetavatelt kuludelt (kuni 2008. aasta 1. jaanuarini 22/78 ettevõtlusega mitteseotuks loetavatelt kuludelt)

c. Tulumaksumäärad välisriikides, kus toimub kontserni tegevus

Jordaania	Residendist juriidiliste isikute Jordaanias teenitud tulu maksustatakse tulumaksumääraga 25%, teatud tegevusalade puhul on võimalik ka alandatud tulumaksumäär 15% või kõrgem tulumaksumäär 35%
Läti	Residendist juriidiliste isikute tulu maksustatakse maksumääraga 15%
Leedu	Residendist juriidiliste isikute tulu maksustatakse maksumääraga 20%
Soome	Residendist juriidiliste isikute tulu maksustatakse maksumääraga 26%

d. Edasilükkunud tulumaks

Välismaal asuvates tütarettevõtjates kajastatakse edasilükkunud tulumaksuvara ja -kohustust, kui on tekkinud ajutised erinevused konsolideeritud varade ja kohustuste bilansiliste väärtuste ning maksustamisbaasi vahel. Edasilükkunud tulumaksuvara ja -kohustuse kajastamisel kasutatakse bilansilise kohustuse meetodit. Edasilükkunud tulumaksuvara ja -kohustust ei kajastata juhul, kui see tekib varade ja kohustuste esmasel arvelevõtmisel sellise tehingu puhul, mis ei ole äriühendus ja mis ei mõjuta tehingu toimumise ajal ei raamatupidamislikku kasumit ega ka maksustatavat kasumit. Edasilükkunud tulumaksusumma leidmisel kasutatakse maksumäära, mida eeldatavasti rakendatakse arvestuse aluseks oleva vara realiseerimise või kohustuse tasumise perioodil, lähtudes aruandeperioodi lõpul kehtinud tulumaksumääradest ja maksustamist reguleerivatest seadustest.

Kasutamata maksukahjumite ja kasutamata maksukrediitide edasikandmise korral kajastatakse edasilükkunud tulumaksu vara ulatuses, mille suhtes kontsernil on küllaldaselt tõendeid, et tulevikus tekib piisavalt maksustatavat kasumit, mille suhtes saab kasutada tekkinud maksukahjumeid ja -soodustusi.

Kontsern kajastab edasilükkunud tulumaksu kõigisse tütar- ja sidusettevõtjatesse tehtud investeeringutega seotud maksustatavate ajutiste erinevuste puhul, välja arvatud juhul, kui kontsern saab kontrollida ajutise erinevuse tühistumise ajastamist ja on tõenäoline, et ajutine erinevus ei tühistu lähimas tulevikus.

Seisuga 31. märts 2010 ja 31. märts 2009 ei olnud kontsernil edasilükkunud tulumaksuvara ega -kohustusi.

2.20 Hüvitised töötajatele

Töötajate lühiajalised hüvitised
Töötajate lühiajalised hüvitised hõlmavad palka ja sotsiaalmakse, töölepingu ajutise peatumisega seotud hüvitisi (puhkusetasud või muud seesugused tasud), kui eeldatakse, et töölepingu ajutine peatumine leiab aset 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja tööd tegi, ning muid hüvitisi, mis tuleb välja maksta 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja tööd tegi.

Kui aruandeperioodi jooksul on töötaja osutanud teenuseid, mille vastutasuks on põhjust eeldada hüvitise maksmist, moodustab kontsern prognoositava hüvitise summa ulatuses kohustuse (viitvõla), millest arvatakse maha kõik juba tasutud summad.

Töösuhte lõpetamise hüvitised
Töösuhte lõpetamise hüvitised on hüvitised, mida makstakse, kui kontsern otsustab lõpetada töösuhte töötajaga enne tavapärast pensionilejäämise kuupäeva või kui töötaja otsustab töölt lahkuda vabatahtlikult, saades vastutasuks nimetatud hüvitised. Kontsern kajastab töösuhte lõpetamise hüvitisi kohustusena, ja kuluna siis, ja ainult siis, kui kontsern on selgelt kohustunud lõpetama töösuhte töötaja või töötajate rühmaga enne tavapärast pensionilejäämise kuupäeva või pakkuma töösuhte lõpetamise hüvitisi, et soodustada vabatahtlikku töölt lahkumist. Restruktureerimiste käigus toimuvate koondamiste puhul moodustatakse koondamiseraldised (lisa 2.21).

Muud hüvitised töötajatele
Kollektiivlepingutest ja muudest lepingutest tulenevate endiste töötajate hüvitiste ning tervisekahjustuste hüvitiste katteks on moodustatud eraldised (lisa 2.21).

2.21 Eraldised

Eraldisi kajastatakse juhul, kui kontsernil on minevikus aset leidnud sündmustest tulenev seaduslik või faktiline kohustus, kohustuse realiseerumine nõuab ressurssidest loobumist ja kohustuse suurust on võimalik usaldusväärselt mõõta. Eraldisi kajastatakse kohustuse täitmiseks vajalike kulutuste nüüdisväärtuses, kasutades intressimäära, mis kajastab turu hinnanguid raha hetkeväärtusele ja kohustusele iseloomulikele riskidele. Eraldiste suurenemist seoses realiseerumistähtaja lähenemisega kajastatakse kasumiaruandes intressikuluna.

Eraldiste kajastamisel lähtutakse juhtkonna hinnangust, kasutades vajadusel ekspertide abi. Töötajate koondamisega kaasnevaid kulutusi võetakse eraldistes arvele ainult juhul, kui kontsern on avalikustanud restruktureerimiskava, milles on kirjeldatud kavaga kaasnevaid kulutusi, mõjutatud äritegevust või äritegevuse osa, peamisi ümberstruktureerimisest mõjutatud asukohti, oma töölepingu lõpetamise eest hüvitist saavate töötajate asukohti, funktsioone ja hinnangulist arvu ning plaani rakendamise ajakava, ning on tekitanud asjaomastes isikutes õigustatud ootuse, et kontsern teostab ümberstruktureerimise, olles kas alustanud kõnealuse kava elluviimist või teavitanud asjaomaseid isikuid kava põhipunktidest. Eraldisi ei moodustata tulevikus aset leidvate tegevuskahjumite katteks.

Mitmete sarnaste kohustuste olemasolu korral määratakse kohustuste täitmiseks vajalike ressursside vähenemise tõenäosus kindlaks, vaadeldes kohustuste klassi kui üht tervikut. Kuigi iga üksiku objekti puhul võib ressursside vähenemise tõenäosus olla väike, võib kohustuste klassi osas tervikuna ressursside teatav vähenemine osutuda tõenäoliseks. Sellisel juhul eraldis kajastatakse (kui teised kajastamiskriteeriumid on täidetud).

Eraldised vaadatakse üle iga aruandeperioodi lõpul ja korrigeeritakse lähtudes selle hetke parimast hinnangust. Eraldiste moodustamisega seotud kulu kajastatakse kasumiaruandes ärikuludes või põhivara soetusmaksumuses, kui eraldise moodustamine on seotud demonteerimise, ümberpaigutamise või taastamiskohustusega, mis on tekkinud varaobjekti soetamise või varaobjekti teatud perioodi jooksul kasutamise tagajärjel.

Eraldisi kasutatakse ainult nende kulutuste katmiseks, mille jaoks need olid moodustatud.

Kui eeldatakse, et teine osapool hüvitab mõned või kõik eraldise täitmiseks vajalikud kulutused, kajastatakse hüvitis juhul, ja ainult juhul, kui hüvitise saamine pärast kohustuse täitmist kontserni poolt on praktiliselt kindel. Hüvitist käsitletakse eraldi varana. Hüvitisena kajastatud summa ei tohi ületada eraldise summat.

a. Kollektiivlepingust tulenevate kohustuste ja tervisekahjustuste hüvitamise eraldised

Kui kontsernil on tekkinud kohustus maksta oma endistele töötajatele töösuhtejärgseid hüvitisi, moodustatakse nimetatud kulutuste katmiseks vastav eraldis. Eraldiste hindamisel võetakse arvesse võetud kohustustes seatud tingimused ning eeldatav väljamakseid saavate isikute arv.

Tervisekahjustuste hüvitamise eraldised moodustatakse kohtuotsuste alusel väljamõistetud hüvitiste maksmiseks, võttes aluseks eeldatava väljamakse perioodi.

b. Keskkonnakaitselised eraldised

Keskkonnakaitselised eraldised moodustatakse enne aruandeperioodi lõppu toimunud keskkonnakahjustuste suhtes juhul, kui nende kahjustuste likvideerimise nõue tuleneb seadusest või kui kontserni senine keskkonnaalane tegevuspraktika on näidanud, et kontsernil on faktiline kohustus kahjustused vabatahtlikult likvideerida. Eraldiste määramiseks on kasutatud ekspertide hinnanguid ning keskkonnakaitseliste tööde teostamisel saadud kogemusi.

c. Mäetööde lõpetamise eraldised

Mäetööde lõpetamise eraldised moodustatakse kaevanduste ja karjääride sulgemisega seotud kulutuste katmiseks, kui kulutuste tegemise nõue tuleneb seadusest. Eraldiste määramiseks on kasutatud ekspertide hinnanguid ning mäetööde lõpetamisega seotud tööde teostamisel saadud varasemaid kogemusi.

d. Koondamiseraldised

Koondamiseraldised on moodustatud töötajate koondamisega seotud kulutuste katteks, kui kontsern on avalikustanud restruktureerimiskava, milles on kirjeldatud kavaga kaasnevaid kulutusi, mõjutatud äritegevust või äritegevuse osa, peamisi ümberstruktureerimisest mõjutatud asukohti, oma töölepingu lõpetamise eest hüvitist saavate töötajate asukohti,

funktsioone ja hinnangulist arvu, plaani rakendamise ajakava, ning on tekitanud asjaomastes isikutes õigustatud ootuse, et kontsern teostab ümberstruktureerimise, olles kas alustanud kõnealuse kava elluviimist või teavitanud asjaomaseid isikuid kava põhipunktidest.

e. Varade demontaažikulude eraldised

Varade demontaažikulude eraldised moodustatakse varade tulevase demonteerimisega seotud hinnanguliste kulutuste katteks, kui varade demonteerimise kohustus tuleneb seadusest või kui kontserni senine tegevuspraktika on näidanud, et kontsernil on faktiline kohustus kulutused teha. Varade demontaažikulude nüüdisväärtus kajastatakse põhivara soetusmaksumuses.

f. Kasvuhoonegaaside emissiooni eraldised

Kasvuhoonegaaside emissiooni eraldis moodustatakse kasvuhoonegaaside emissiooniga seotud seadusest tulenevate kohustuste katmiseks. Kui emiteeritud kasvuhoonegaaside kogus ületab riigilt tasuta saadud või täiendavalt omandatud kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute hulka, moodustatakse puudujääva koguse ulatuses eraldis aruandeperioodi lõpu turuhinna või tulevikutehingutega fikseeritud ostuhinna alusel. Kui kontsern loovutab kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikud riigile emiteeritud kasvuhoonegaaside katteks, vähendatakse võrdses summas eraldist ja immateriaalset käibevara (lisa 2.8).

2.22 Tingimuslikud kohustused

Võimalikud kohustused, mille realiseerumine on vähetõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

2.23 Tulude arvestus

Tuluna kajastatakse tavapärase äritegevuse käigus kaupade müügi ja teenuste osutamise eest saadud või saadava tasu õiglast väärtust. Tulu arvestatakse ilma käibemaksuta ning vähendatuna allahindluste võrra peale kontsernisiseste tehingute elimineerimist. Tulu kajastatakse ainult siis, kui tulu suurust on võimalik usaldusväärselt mõõta, on tõenäoline, et kontsern saab tehingust tulenevat majanduslikku kasu, olulised omandiga seotud riskid ja hüved on läinud üle müüjalt ostjale ning on täidetud alltoodud täiendavad kriteeriumid. Tulu suurust loetakse usaldusväärselt mõõdetavaks ainult siis, kui kõik tehinguga seotud asjaolud on selged.

a. Elektrienergia müügi arvestus

Müügitulu kajastamise aluseks on klientide arvestite näidud. Kliendid teatavad näidud tegeliku tarbimise alusel või need võetakse kauglugemise teel või prognoositakse tarbimisgraafikute alusel. Lisaks võetakse arvesse ka aruandeperioodi lõpu seisuga teatamata, hilinemisega teatatud ning hinnanguliselt valesti teatatud näidud, mille tulemusena kajastab müügitulu täpsemalt tegelikku elektrienergia tarbimist.

b. Liitumistasude arvestus

Elektrivõrguga liitumisel tasuvad kliendid liitumistasu, mille määramise aluseks on võrguga liitumiseks tehtavad kulutused. Liitumistasud kajastatakse tuluna eeldatava kliendisuhte perioodi jooksul, milleks on loetud 20 aastat. Tuludesse kandmata liitumistasu kajastatakse finantsseisundi aruandes pikaajaliste tulevaste perioodide tuludena.

c. Teenustasu kajastamine valmidusastme meetodil

Lõpetamata ja lõpetatud, kuid tellijatele veel üle andmata teenustelt saadud tulu kajastamisel rakendatakse valmidusastme meetodit. Nimetatud meetodi kohaselt kajastatakse teenuse osutamisest saadav tulu proportsionaalselt

teenuse osutamisega kaasnevate kuludega. Valmidusastme meetodil arvestatud tulu, mille kohta ei ole tellijale arvet väljastatud, kajastatakse finantsseisundi aruandes viitlaekumisena. Kui aruandeperioodi lõpu seisuga ületab tellijale esitatud vahearvete summa projektile tehtud kulutused ja sellele vastava tuluosa, kajastatakse tellijatelt enamlaekunud summa viitvõlana.

d. Intressitulu

Intressitulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Intressitulu kajastatakse, kasutades vara sisemist intressimäära, välja arvatud juhtudel, kui intressi laekumine on ebakindel. Sellistel juhtudel arvestatakse intressitulu kassapõhiselt.

2.24 Sihtfinantseerimine

Tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse selle õiglases väärtuses, kui eksisteerib piisav kindlus, et kontsern vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ning sihtfinantseerimine leiab aset. Kulude kompenseerimiseks ette nähtud sihtfinantseerimise tulu kajastatakse vastavate kulude kajastamise perioodil. Sihtfinantseerimisena ei kajastata valitsusepoolset abi, mille väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata (näiteks tasuta konsultatsioonid). Info sellise abi kohta avaldatakse aastaaruande lisades.

Varade sihtfinantseerimisi kajastatakse bruto-meetodil, mille kohaselt võetakse sihtfinantseerimise arvel soetatud vara finantsseisundi aruandes arvele tema soetusmaksumuses, mitterahalise sihtfinantseerimisena saadud vara aga õiglases väärtuses. Varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse finantsseisundi aruandes kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustus tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

2.25 Rendid

Rendi all mõistetakse kokkulepet, mille kohaselt rendileandja annab rentnikule makse või rea maksete eest kokkulepitud ajavahemikuks üle varaobjekti kasutusõiguse. Kapitalirendina klassifitseeritakse rent, mille puhul kõik olulised vara omandiõigusega seotud riskid ja hüved on läinud üle rentnikule. Muud rendid kajastatakse kasutusrendina.

a. Kontserni ettevõtja on rentnik

Kapitalirendi tingimustel renditud vara kajastatakse algselt renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on eelmisest madalam. Iga rendimakse jaotatakse finantskuludeks ning kapitalirendi kohustuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse igale rendiperioodile nii, et kogu rendiperioodi vältel oleks intressimäär kapitalirendi kohustuse jääkväärtuse suhtes sama. Kapitalirendi kohustust vähendatakse põhiosa tagasimaksetega. Rendimakse finantskulu kajastatakse kasumiaruandes intressikuluna. Kapitalirendi kohustus (ilma finantskuludeta) kajastatakse finantsseisundi aruandes pika- või lühiajalise võlakohustusena (lisa 2.18). Kapitalirendi tingimustel renditavat materiaalset põhivara amortiseeritakse kas rendiperioodi jooksul või kasuliku tööea jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem.

Kasutusrendi maksed kajastatakse kasumiaruandes kuluna rendiperioodi jooksul võrdsetes osades vähendatuna rendileandjalt saadud stiimulite võrra.

b. Kontserni ettevõtja on rendileandja

Kontsernis ei ole kapitalirendi tingimustel välja renditud vara. Kasutusrendi tingimustel välja renditud varade suhtes kohaldatakse materiaalsele põhivarale kehtestatud arvestusprintsiipe. Rendiperioodi jooksul saadavad maksed kajastatakse kasumiaruandes tuluna rendiperioodi jooksul.

2.26 Dividendid

Dividende kajastatakse nende väljakuulutamisel jaotamata kasumi vähendamisena ning kohustusena aktsionäri ees.

2.27 Tehingud seotud osapooltega

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks sidusettevõtjad, Eesti Energia ASi nõukogu ja juhatuse liikmed ning teised isikud ja ettevõtjad, kes saavad kontrollida või oluliselt mõjutada kontserni finants- ja äriotsuseid. Kuna Eesti Energia ASi aktsiad kuuluvad 100% Eesti Vabariigile, loetakse kontserni seotud osapoolteks ka riigi kontrolli või olulise mõju all olevaid üksusi.

3. FINANTSRISKIDE JUHTIMINE

3.1 Finantsriskid

Kontserni tegevusega kaasnevad mitmed finantsriskid: tururisk (mis hõlmab valuutariski, rahavoogude ja õiglase väärtuse intressimäära riski ja hinnariski), krediidirisk ja likviidsusrisk. Kontserni üldine riskijuhtimise programm keskendub finantsturu prognoosimatusele ja üritab minimeerida võimalikke ebasoodsaid mõjusid kontserni finantstegevusele. Kontsern kasutab teatud riskipositsioonide maandamiseks tuletisinstrumente.

Finantsriskide juhtimise eesmärk on finantsriskide maandamine ja finantstulemuste volatiilsuse vähendamine. Riskijuhtimise valdkonda kontsernis juhib juhatuse esimehele alluv riskijuhtimise- ja siseauditi teenistus, kes vastutab kontserni riskijuhtimissüsteemi väljaarendamise, rakendumise ja töökorras hoidmise eest. Kontserni finantsriske juhitakse vastavalt juhatuse poolt heaks kiidetud põhimõtetele kontserni tasandil. Kontserni likviidsus-, intressi- ja valuutariske juhitakse emaettevõtja finantsosakonnas.

a. Tururiskid

1. Valuutarisk

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus vahetuskursi muutuste tõttu. Valuutariskivabadeks finantsvaradeks ja -kohustusteks loetakse euros nomineeritud finantsvarasid ja -kohustusi. Eesti kroon on fikseeritud euro suhtes kursiga 15,6466 krooni euro kohta. Valuutariskide vältimiseks sõlmitakse pikaajalised võlakohustused ning elektri ekspordi lepingud eurodes. Valuutariski maandamiseks sõlmitakse alates 2008/09. majandusaastast ka vedelkütuste müügi tulevikutehingud eurodes.

Kontserni peamine valuutarisk on seotud vedelkütuste müügitehingute selle osaga, mis on tehtud USA dollarites ja mis ei ole maandatud tulevikutehingutega (lisa 13), lisaks on mõned muud üksikud hanke- ja müügilepingud sõlmitud kontserni ettevõtjate arvestusvaluutast erinevas valuutas või eurodes. Valdava osa sellistest tehingutest moodustavad USA dollarites või eurodes sõlmitud tehingud.

Aruandeperioodi lõpu seisuga olid kontsernil järgmised USA dollarites fikseeritud finantsvarad ja -kohustused. Kontsernil ei olnud olulisi saldosid muudes valuutades peale Eesti krooni, euro ja USA dollari.

miljonites kroonides	31. märts 2010	31. märts 2009
Raha ja raha ekvivalendid	6,4	-
Realiseerunud tuletisinstrumentidest tulenevad nõuded (lisa 13)	-	3,7
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	30,7	25,4
Võlad hankijatele	6,0	6,4

Kui USA dollari vahetuskurss krooni suhtes oleks seisuga 31. märts 2010 olnud 17% (31. märts 2009: 28%) võrra kõrgem või madalam (kõigi muude näitajate samaks jäädes) oleks kontserni aruandeperioodi kasum olnud 5,2 mln kr võrra suurem/väiksem (2008/09: 6,4 mln kr võrra suurem/väiksem) tulenevalt vedelkütuste tulevikutehingute õiglase väärtuse suurenemisest/vähenemisest ning raha ja raha ekvivalentide, ostjate nõuete ja hankijatele võlgnevuse saldode ümberhindlusest.

2. Hinnarisk

Hinnarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus muude kui intressimäärariskist või valuutariskist tulenevate turuhindade muutumise tõttu. Hinnariskist on mõjutatud kontserni poolt toodetavate kaupade ja osutatavate teenuste müük vabaturutingimustes, tootmiseks vajalike ressursside ost ning õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad.

2.1 Kaupade ja teenuste hinnarisk

Olulisemad kaupade ja teenuste hinnariskid on elektrienergia ja vedelkütuste müügi ning kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostu hinnarisk. Kaupade ja teenuste müügi ning kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostu hinnariski maandamiseks kasutab kontsern erinevaid tuletisinstrumente. Elektrienergia hinna muutumise riski maandamiseks kasutatakse *forward*- ja futuurlepinguid, mis on sõlmitud kindla koguse elektrienergia müügiks igal kauplemistunnil. Põhjamaade elektribörsi Nord Pooli kaudu müüdava elektrienergia tulevikutehingute maht sõltub elektrienergia turuhinna ja kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute hinna vahest ning võib ulatuda kuni 50% maksimaalsest müügikogusest.

Vedelkütuste hinna muutumise riski maandamiseks kasutatakse *swap*- ja futuurtehinguid. Nende tehingutega kohustub kontsern või tehingupartner maksma fikseeritud hinna ja turuhinna vahe arvestusperioodil. Kontserni riskimaandamise põhimõtete kohaselt on riskimaandamistehingute teostamise eesmärgiks kindlustada etteantud kasum peale muutuvkulusid. Alusvara kogus, mille riske maandatakse, määratakse iga perioodi kohta eraldi. Hinnariski maandamise tehingutele on seatud hinna alampiir, millest alates tehinguid võib sooritada. Tehingute sooritamise maht sõltub alusperioodi ajahorisondist ja pakutavast lepinguhinnast.

Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostmise vajadus tekib, kui CO_2 emissioon ületab riigi poolt tasuta eraldatud kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute hulka. Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute hinna muutuse riski maandamiseks kasutab kontsern *forward*- ja futuurtehinguid (lisa 13). Juhatus on kinnitanud kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse kauplemise reeglid, mille kohaselt ostetakse puudujääv kogus hajutatult kogu aasta jooksul, lähtudes eeldatavast kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse puudujäägist.

2.2 Õiglases väärtustes muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade hinnarisk

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade hinnarisk seisneb selles, et intressi- ja rahaturufondide osakute turuväärtus võib muutuda tulenevalt fondi netovarade turuväärtuse muutusest.

Võimalikud muudatused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade õiglases väärtuses ei oleks avaldanud olulist mõju kontserni aruandeaasta kasumile.

3. Rahavoogude ja õiglase väärtuse intressimäära risk

Intressimäära risk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus turu intressimäära muutuste tõttu. Seisuga 31. märts 2010 ja 2009 ei esinenud kontsernil finantsvaradest ja kohustustest tekkivat õiglase väärtuse intressimäära riski, kuna kontsernil puudusid õiglases väärtuses kajastatavad intressikandvad kohustused.

Rahavoogude intressimäära risk tekib kontserni ujuva intressimääraga võlakohustustest ning seisneb ohus, et finantskulud suurenevad, kui intressimäärad tõusevad. Üleöödepoosiidid ning tähtajalised deposiidid on sõlmitud fikseeritud intressimääraga ning ei tekita kontsernile rahavoogude intressimäära riski.

Intressimäära riski hindamisel kasutatakse tundlikkuse analüüsi. Kontserni intressimäära riskide maandamisel järgitakse põhimõtet, et fikseeritud intressimääraga võlakohustuste osatähtsus portfellis peab olema üle 50%.

Majandusaasta lõpu seisuga oli 80% kontserni võlakohustustest fikseeritud ning 20% ujuva intressiga. Seisuga 31. märts 2009 olid nimetatud näitajad vastavalt 93% ja 7%.

Kui seisuga 31. märts 2010 oleks turuintressimäär (6 kuu Euribor) olnud 70 baaspunkti (31. märts 2009: 90 baaspunkti) võrra kõrgem/madalam, oleks (kõigi muude näitajate samaks jäädes) kontserni aruandeperioodi kasum olnud 2,3 mln kr võrra väiksem/suurem (2008/09: 0,6 mln kr väiksem/suurem) tulenevalt ujuva baasintressimääraga pikaajalistelt võlakohustustelt arvestatud intressikulu suurenemisest/vähenemisest.

b. Krediidirisk

Krediidirisk on risk, et kontsernile tekib rahaline kaotus, mis on põhjustatud finantsinstrumendi teise osapoole poolt, kuna viimane ei suuda oma kohustusi täita. Krediidiriskile on avatud raha pangadeposiitidel, lunastustähtajani hoitavad finantsvarad, positiivse väärtusega tuletisinstrumendid, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded.

Kontserni riskijuhtimise põhimõtete kohaselt on kontserni lühiajaliselt vabu rahalisi vahendeid lubatud paigutada järgmistesse kodu- ja välismaistesse finantsinstrumentidesse:
- krediidiasutuste üleöödeposiidid;
- krediidiasutuste tähtajalised deposiidid;
- kommertspaberid (riigi kommertspaberid, kohalike omavalitsuste kommertspaberid, ettevõtete kommertspaberid);
- võlakirjad (riigi võlakirjad, kohalike omavalitsuste võlakirjad, ettevõtete võlakirjad);
- intressifondid;
- rahaturufondid.

Lühiajaliselt vabade rahaliste vahendite paigutamisel juhindutakse järgmistest printsiipidest alltoodud tähtsuse järjekorras:
- likviidsuse tagamine;
- kapitali säilimine;
- tulu teenimine.

Kontserni riskijuhtimise põhimõtete kohaselt võib kontsern paigutada vabu rahalisi vahendeid üksnes finantsinstrumentidesse, mis vastavad järgmistele kriteeriumidele:

FINANTSINSTRUMENT	KRITEERIUMID
Kodumaiste krediidiasutuste deposiidid	Kodumaine krediidiasutus omab krediidiasutuste seadusega kehtestatud tegevusluba ja Moody's reitinguagentuuri krediidireitingut vähemalt Baa3 või selle ekvivalenti
Välismaiste krediidiasutuste deposiidid	Välismaine krediidiasutus omab Moody's reitinguagentuuri krediidireitingut vähemalt Aa3 või selle ekvivalenti
Kodumaise emitendi kommertspaberid ja võlakirjad	Kodumaine emitent omab Moody's reitinguagentuuri krediidireitingut vähemalt Baa3 või selle ekvivalenti ning võlakirjad on väärtpaberiturul vabalt kaubeldavad
Välismaise emitendi kommertspaberid ja võlakirjad	Välismaine emitent omab Moody's reitinguagentuuri krediidireitingut vähemalt Aa3 või selle ekvivalenti ning võlakirjad on väärtpaberiturul vabalt kaubeldavad
Intressi- ja rahaturufondid	Fondivalitseja omab investeerimisfondide seadusega kehtestatud tegevusluba ja Moody's reitinguagentuuri krediidireitingut vähemalt Baa3 või selle ekvivalenti

Klientide tähtajaks tasumata võlaga tegeldakse selleks moodustatud osakondades. Ostjatele esitatud arvete laekumise tähtaja ületamise korral kasutatakse automatiseeritud meeldetuletuste ja hoiatuste saatmist, millele võib järgneda väljalülitamine elektrivõrgust. On kehtestatud tingimused, mille korral alustatakse võla sissenõudmist kohtu kaudu või antakse võla sissenõudmine üle inkassofirmale. Erikokkulepete sõlmimine on selleks moodustatud võlakomisjonide pädevuses.

Maksimaalne krediidiriskile avatud summa aruandeperioodi lõpu seisuga oli järgmine:

miljonites kroonides	31. märts 2010	31. märts 2009
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisa 11 ja 17)	5 959,2	392,7
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (lisa 11 ja 12)*	1 529,9	1 411,9
Arvelduskontod ja alla 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisa 18)**	1 127,5	1 520,0
Finantsgarantii nominaalväärtus (lisa 34)	416,9	446,2
Positiivse väärtusega tuletisinstrumendid (lisa 3.3, 11, 13 ja 14)	92,3	407,2
Kokku krediidiriskile avatud summa	9 125,8	4 178,0

* Kokku nõuded ostjate vastu ja muud nõuded miinus ettemaksud.
** Kokku raha ja raha ekvivalendid miinus sularaha kassades ja sularaha teel pankadesse.

Nõuetest ostjate vastu on maha arvatud nõuete allahindlused. Ehkki nõuete laekumist võivad mõjutada majanduslikud tegurid, on juhtkond seisukohal, et puudub oluline kahjumi risk, mis ületaks juba kajastatud allahindluse summat. Ülejäänud nõuete liigid allahinnatud varasid ei sisalda.

Täiendav info krediidiriski kohta on avalikustatud lisades 12 ja 14.

c. Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et kontsern ei suuda oma finantskohustusi täita rahavoo puudujäägi tõttu. Likviidsusriski maandatakse erinevate finantsinstrumentidega nagu laenud, võlakirjad ja kommertspaberid.

Kontsern on emiteerinud suurte investeerimismahtude finantseerimiseks 15-aastase tähtajaga rahvusvahelisi võlakirju mahus 4,7 mld kr (lisa 22) ning võtnud välja laenusid summas 1,2 mld kr (lisa 22). Võlakohustuste intressitaseme alandamiseks on kontsern hankinud krediidireitingud agentuuridelt Standard&Poor's ning Moody's, seisuga 31. märts 2010 olid reitingud vastavalt A- negatiivne ning A1 negatiivne. 2005. aasta oktoobris toimunud võlakirjatehingule andis Standard&Poor's reitingu A- ning Moody's reitingu A1.

Seisuga 31. märts 2010 oli kontsernil väljavõtmata laenusid 2,2 mlnd kr ulatuses (31. märts 2009: 626 mln kr ulatuses) (lisa 22). Majandusaasta lõpu seisuga oli kontsernil vabu rahalisi vahendeid (raha ja raha ekvivalendid ja üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid) mahus 7,1 mld kr (31. märts 2009 1,9 mld kr). Rahavoogude projektsioonid koostatakse 12-kuulise perioodi kohta ja esitatakse kontserni nõukogule kinnitamiseks kord aastas. Kontsernisiseselt kasutatakse tütarettevõtjate likviidsuse juhtimiseks kehtestatud limiite.

Alljärgnevas likviidsusanalüüsis on esitatud kontserni lühi- ja pikaajaliste kohustuste (sh netomaksega tuletisinstrumentide) jaotus kohustuste realiseerumistähtaegade lõikes. Kõik tabelis esitatud summad on lepingute alusel tasumisele kuuluvad diskonteerimata rahavood. Aruandeperioodi lõpust 12 kuu jooksul tasumisele kuuluvate kohustuste summa on võrdne nende bilansilise väärtusega.

Kohustuste jaotus maksetähtaegade järgi seisuga 31. märts 2010 (miljonites kroonides):

	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Diskonteerimata rahavood kokku	Bilansiline väärtus
Võlakohustused (lisa 3.2, 11 ja 22)*	209,3	1 908,7	6 051,6	8 169,6	5 672,7
Tuletisinstrumendid (lisa 3.3, 11 ja 13)	44,0	77,7	-	121,7	121,7
Võlad hankijatele ja muud võlad (lisa 11 ja 23)	1 054,1	-	-	1 054,1	1 054,1
Maksuvõlad ja võlad töövõtjatele (lisa 23)	691,3	-	-	691,3	691,3
Potentsiaalsed finantsgarantii kohustused (lisa 34)	32,3	384,6	-	416,9	1,3
Kokku	**2 031,0**	**2 371,0**	**6 051,6**	**10 453,6**	**7 541,1**

* Intressikulud on prognoositud seisuga 31. märts 2010 kehtinud intressimäärade alusel.

Kohustuste jaotus maksetähtaegade järgi seisuga 31. märts 2009 (miljonites kroonides):

	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Diskonteerimata rahavood kokku	Bilansiline väärtus
Võlakohustused (lisa 3.2, 11 ja 22)*	270,7	1 199,3	6 412,1	7 882,1	5 153,1
Tuletisinstrumendid (lisa 3.3, 11 ja 13)	-	11,6	-	11,6	11,6
Võlad hankijatele ja muud võlad (lisa 11 ja 23)	1 208,7	-	-	1 208,7	1 208,7
Maksuvõlad ja võlad töövõtjatele (lisa 23)	755,4	-	-	755,4	755,4
Potentsiaalsed finantsgarantii kohustused (lisa 34)	27,6	118,6	300,0	446,2	1,3
Kokku	**2 262,4**	**1 329,5**	**6 712,1**	**10 305,3**	**7 130,1**

* Intressikulud on prognoositud seisuga 31. märts 2009 kehtinud intressimäärade alusel.

Informatsioon väljamakstavate dividendide kohta, mis kuulutatakse välja ja kuuluvad maksmisele peale aruandeperioodi lõppu, on avalikustatud lisas 19.

3.2 Kapitaliriski juhtimine

Eesti Energia ASi kõik aktsiad kuuluvad riigile. Otsused dividendide jaotamise, aktsiakapitali suurendamise või vähendamise kohta teeb Eesti Vabariik (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu). Igal majandusaastal määratakse Eesti Vabariigi Valitsuse korraldusega Eesti Energia ASi poolt riigieelarvesse makstav dividendisumma (lisa 19 ja 20).

Kontsern järgib strateegiat, mille kohaselt ei tohi netovõlg ärikasumit enne kulumit ületada rohkem kui kolm korda ning omakapitali suhe varadesse peab olema üle 50%. Seisuga 31. märts 2010 ning 31. märts 2009 oli kontserni netovõla suhe ärikasumisse enne kulumit ning omakapitali suhe varadesse järgmine (miljonites kroonides):

	31. märts 2010	31. märts 2009
Võlakohustused (lisa 3.1, 11 ja 22)	5 672,7	5 153,1
Miinus: raha ja raha ekvivalendid ja üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisa 3.1, 11, 17 ja 18)	7 086,7	1 913,2
Netovõlg	- 1 414,0	3 239,9
Omakapital	18 625,7	18 152,8
Ärikasum enne kulumit	3 724,6	2 709,0
Varad	28 700,3	28 198,2
Netovõlg/ärikasum enne kulumit	N/A	1,2
Omakapital/varad	65%	64%

3.3 Õiglane väärtus

Kontserni hinnangul ei erine finantsseisundi aruandes korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade ja kohustuste õiglased väärtused oluliselt seisuga 31. märts 2010 ja 31. märts 2009 kontserni konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatavatest jääkväärtustest, v.a võlakirjad (lisa 22). Kuna valdav osa kontserni pikaajalistest laenukohustustest on ujuva intressimääraga, mis muutub vastavalt muutustele rahaturu intressimäärades, siis nende õiglane väärtus ei erine oluliselt bilansilisest väärtusest. Ostjate vastu suunatud lühiajaliste nõuete ja tasumata arvete jääkväärtus, millest on maha arvatud allahindlused, võrdub hinnanguliselt nende õiglase väärtusega. Avalikustamise eesmärgil leitakse finantskohustuste õiglane väärtus tulevaste lepinguliste rahavoogude diskonteerimisel turu intressimääraga, mis on kättesaadav kontserni sarnastele finantsinstrumentidele.

Alljärgnevas tabelis on toodud kontserni varad ja kohustused, mida kajastatakse õiglases väärtuses vastavalt õiglase väärtuse hierarhia tasemetele seisuga 31. märts 2010 ja 2009:

miljonites kroonides	31. märts 2010		
	Noteeritud hinnad aktiivsetel turgudel (tase 1)	Hindamistehnikad turgudel jälgitavate sisenditega (tase 2)	Kokku
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisa 11 ja 16)	16,9	-	16,9
Kauplemisderivatiivid (lisa 13 ja 14)	-	8,2	8,2
Rahavoogude riskimaandamisinstrumendid (lisa 13 ja 14)	-	84,1	84,1
Kokku finantsvarad (lisa 3.1, 11, 13, 14 ja 16)	**16,9**	**92,3**	**109,2**
Kauplemisderivatiivid (lisa 13 ja 14)	-	8,0	8,0
Rahavoogude riskimaandamisinstrumendid (lisa 13 ja 14)	-	113,7	113,7
Kokku finantskohustused (lisa 3.1, 11 ja 13)	**-**	**121,7**	**121,7**

miljonites kroonides	31. märts 2009		
	Noteeritud hinnad aktiivsetel turgudel (tase 1)	Hindamistehnikad turgudel jälgitavate sisenditega (tase 2)	Kokku
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisa 11 ja 16)	31,5	-	31,5
Kauplemisderivatiivid (lisa 13 ja 14)	-	7,7	7,7
Rahavoogude riskimaandamisinstrumendid (lisa 13 ja 14)	-	399,5	399,5
Kokku finantsvarad (lisa 3.1, 11, 13, 14 ja 16)	**31,5**	**407,2**	**438,7**
Kauplemisderivatiivid (lisa 3.1, 11, 13)	-	11,6	11,6
Kokku finantskohustused (lisa 3.1, 11 ja 13)	**-**	**11,6**	**11,6**

Aktiivsetel turgudel kaubeldavate finantsinstrumentide õiglase väärtuse aluseks on noteeritud turuhinnad aruandeperioodi lõpu seisuga. Turgu peetakse aktiivseks, kui noteeritud hinnad on lihtsalt ja regulaarselt kättesaadavad börsilt, vahendajalt, maaklerilt, tööstusharu grupilt, hindamisteenistuselt või regulatiivselt organilt ja need kujutavad tegelike ja regulaarselt aset leidvate turutingimustel toimuvate tehingute hindasid. Kontserni finantsvarade noteeritud turuhinnaks on nende hetke pakkumishind.

Aktiivsel turul mittekaubeldavate finantsinstrumentide õiglane väärtus määratakse hindamistehnikate abil. Hindamistehnikates kasutatakse nii palju kui võimalik jälgitavaid turuandmeid, kui need on kättesaadavad, ja toetutakse nii vähe kui võimalik kontserni enda hinnangutele. Instrument liigitatakse tasemel 2, kui kõik olulised sisendandmed, mis on vajalikud õiglase väärtuse määramiseks, on jälgitavad.

3.4 Majanduskriisi mõjud kontsernile

Juhtkond on hinnanud globaalse likviidsuskriisi ja sellega kaasnenud üldise majanduskriisi mõjusid kontserni äritegevusele. Juhtkonna hinnangul on majanduskriisi peamisteks mõjudeks seni olnud klientide makseraskuste suurenemine, elektrikao suurenemine ning elektrinõudluse vähenemine. Juhtkonna hinnangul on jätkuvalt olulisemateks lühi- ja pikaajalisemateks ohtudeks:

- deebitoride võimalikud makseraskused võivad kaasa tuua kontserni nõuete väärtuse languse ning varasemast suuremad allahindluskahjumid;
- suurenev tööpuudus võib kaasa tuua kuritegevuse kasvu ja elektrikao suurenemise.

Juhtkonnal ei ole võimalik täieliku usaldusväärsusega ennustada, milline on majanduskriisi mõju kontserni tegevusele ja finantspositsioonile. Juhtkond usub, et on võtnud kasutusele kõik vajalikud meetmed, et tagada kontserni jätkusuutlikkus ja areng praegustes tingimustes.

4. OLULISED RAAMATUPIDAMISHINNANGUD

Raamatupidamishinnangud ja rakendatud eeldused

Aruannete koostamisel on kasutatud mitmeid raamatupidamishinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad aruandes kajastatud varasid ja kohustusi ning lisades avalikustatud bilansiväliseid varasid ja tingimuslikke kohustusi. Kuigi nimetatud hinnangud on tehtud juhtkonna parima teadmise kohaselt, ei pruugi need kokku langeda hilisema tegeliku tulemusega. Muudatusi juhtkonna hinnangutes kajastatakse muudatuse toimumise perioodi kasumiaruandes.

Alljärgnevad hinnangud omavad suurimat mõju käesolevas raamatupidamise aastaaruandes kajastatud finantsinformatsioonile.

a. Materiaalse põhivara kasuliku eluea hindamine

Materiaalse põhivara kasuliku eluea määramisel lähtutakse juhtkonna hinnangust vara tegeliku kasutamise perioodi kohta. Senine kogemus on näidanud, et varade tegelik kasutusaeg on mõnikord osutunud mõnevõrra pikemaks kui varade hinnanguline eluiga. Seisuga 31. märts 2010 oli kontsernil materiaalset põhivara jääkmaksumuses 18,9 mld kr (31. märts 2009: 22,8 mld kr), aruandeperioodi jätkuvate tegevusvaldkondade amortisatsioonikulu oli 1,5 mld kr (2008/09: 1,4 mld kr) (lisa 5 ja 6). Kui amortisatsioonimäärad muutuksid 10% võrra, muutuks aastane amortisatsioonikulu 150 mln kr võrra (2008/09: 140 mln kr võrra).

b. Materiaalse põhivara kaetava väärtuse hindamine

Kontsernis on vastavalt vajadusele läbi viidud materiaalse põhivara kaetava väärtuse teste. Põhivara kaetava väärtuse testimisel rakendatakse mitmeid juhtkonna hinnanguid varade kasutamisest ning müügist tulenevate ning varade hoolduseks ja remondiks vajalike rahavoogude, inflatsiooni- ning kasvumäärade kohta. Hinnangute andmisel võetakse aluseks prognoosid üldise majanduskeskkonna, elektrienergia tarbimise ning müügihinna kohta. Kui olukord tulevikus muutub, võib see põhjustada täiendavate allahindluste tegemist või varem tehtud allahindluste osalist või täielikku tühistamist. Põlevkivi kaevandamise, elektrienergia tootmise ning jaotusteenuse osutamiseks kasutatava põhivara kaetavat väärtust mõjutab Konkurentsiamet, kes määrab nendelt varadelt teenitava tulu põhjendatud tootluse määra. Kui põlevkivi ja elektrienergia müügi ning jaotusteenuse osutamisega seotud tulud, kulud ja investeeringud jäävad ettenähtud piiridesse, tagab müügist saadav tulu nende varade põhjendatud tootlikkuse. Informatsioon aruandeperioodil ja võrreldaval perioodil arvestatud varade väärtuse languse kohta on avalikustatud lisas 6.

c. Eraldiste moodustamine ja ümberhindamine

Seisuga 31. märts 2010 oli kontsernis moodustatud keskkonnakaitselisi, mäetööde lõpetamise, tervisekahjustuste hüvitamise, stipendiumide, kollektiivlepingust tulenevate kohustuste, koondamiste ning kasvuhoonegaaside emissiooni eraldisi kokku 657 mln kr eest (31. märts 2009: 952 mln kr) (lisa 25). Nimetatud kohustuste realiseerumise aeg ja summa ei ole kindlad. Eraldiste nüüdisväärtuse määramisel on kasutatud mitmeid juhtkonna hinnanguid ja eeldusi kulutuste suuruse, inflatsioonimäära, väljamaksete perioodi ning aja kohta. Tegelikud kohustused võivad osutuda siiski suuremateks või väiksemateks sõltuvalt muudatustest õigusnormides, arengust keskkonnareostuse likvideerimiseks vajalikus tehnoloogias ning kolmandate osapoolte finantseerimisest.

d. Varude hindamine

Varude hindamisel kasutab juhtkond oma parimaid teadmisi, arvestades eelnevat kogemust, üldist taustinformatsiooni ja tuleviku-sündmuste võimalikke eeldusi ja tingimusi. Varude väärtuse languse määramisel arvestatakse nii müügipotentsiaali kui ka müügiks ostetud kaupade neto realiseerimisväärtust. Seisuga 31. märts 2010 oli kontsernil varusid 535 mln kr väärtuses (31. märts 2009: 459 mln kr väärtuses) (lisa 10). Täiendav info on avaldatud lisas 10.

e. Tingimuslikud varad ja kohustused

Tingimuslike varade ja kohustuste hindamisel kasutab juhtkond eelnevat kogemust, üldist informatsiooni majandus- ja sotsiaalkeskkonna kohta ning tuleviku sündmuste eeldusi ja tingimusi, mis põhinevad parimatel teadmistel olukorrast. Täiendav info on avaldatud lisas 34.

f. Liitumis- ja muude teenustasude kajastamine

Liitumis- ja muud teenustasud kajastatakse tuluna eeldatava kliendisuhte perioodi jooksul, milleks on loetud 20 aastat. Eeldatava kliendisuhte perioodi määramisel lähtutakse

juhtkonna hinnangust. Aruandeperioodil kajastati jätkuvate tegevusvaldkondade tuluna liitumis- ja muid teenustasusid 116 mln kr ulatuses (2008/09: 101 mln kr ulatuses). Kui eeldatavat kliendisuhte perioodi vähendataks 10% võrra, suureneks tulu 11,6 mln krooni (2008/09: 10,1 mln kr) (lisa 24, 26 ja 33).

g. Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete hindamine

Individuaalselt oluliste nõuete laekumise tõenäosust hinnatakse iga nõude kohta eraldi. Ülejäänud nõudeid hinnatakse kogumina. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused ning maksetähtajast mittekinnipidamine (makse hilinemine üle 90 päeva). Aruandeperioodi lõpu seisuga oli kontsernil üle 500 000 laekumata arve (sh need, mille maksetähtaeg polnud saabunud). Kõik nõuded, mille maksetähtajast on möödunud üle 90 päeva, hinnatakse alla täies ulatuses. Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete summat korrigeeritakse iga aruandeperioodi lõpu seisuga, kasutades varasemale kogemusele tuginevaid andmeid selle kohta, kui palju ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuetest hilisemal perioodil laekub ning kui palju nõuetest, mille maksetähtajast polnud aruandeperioodi lõpu seisuga möödunud üle 90 päeva, jääb hilisemal perioodil laekumata. 31. märtsil 2009 tehtud korrigeerimistel võeti täiendavalt arvesse majanduskriisist tulenevat tõenäolist laekumata nõuete võimalikku suurenemist. Seisuga 31. märts 2010 oli kontsernil ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid summas 83 mln kr (31. märts 2009: 114 mln kr) (lisa 12).

h. Riskimaandamisinstrumentide efektiivsuse hindamine

Kontsernil on olulises mahus tehtud tulevikutehinguid elektrienergia ja vedelkütuste hinna muutumise riski maandamiseks, mille suhtes rakendatakse riskimaandamisarvestust, mis tähendab, et efektiivsete riskimaandamisinstrumentide õiglase väärtuse muutusest tulenevat kasumit ja kahjumit kajastatakse muus koondkasumis. Riskimaandamise efektiivsuse hindamine tugineb juhtkonna hinnangutele eeldatavate tulevikus aset leidvate elektrienergia ja vedelkütuste müügitehingute ning muude tingimuste osas. Kui riskimaandamisinstrumendid peaksid osutuma ebaefektiivseteks, tuleks kogu kasum/kahjum õiglase väärtuse muutusest kajastada kasumiaruandes. Seisuga 31. märts 2010 oli riskimaandamise reservi summa -28 mln kr (31. märts 2009: 384 mln kr) (lisa 21).

5. SEGMENDIARUANDLUS

Kontserni ärisegmendid on määratletud vastavalt kontserni sisemisele juhtimisstruktuurile, mille alusel on üles ehitatud kontserni aruandlussüsteem ning toimub tulemuste hindamine ja vahendite eraldamine kontserni kõrgeima äritegevust puudutavate otsuste langetaja – emaettevõtja juhatuse – poolt.

Kontserni sisemise juhtimisstruktuuri kohaselt on pakutavate toodete ja klientide alusel, kellele nimetatud tooteid pakutakse, eristatud kolm ärivaldkonda:

- jaeäri (hõlmab ettevõtjad ja äriüksusi Energiamüük, UAB Enefit, SIA Enefit, Müük ja Teenindus, Eesti Energia Jaotusvõrk OÜ, Eesti Energia Elektritööd AS, Eesti Energia Võrguehitus AS, Televõrgu AS);
- elektri ja soojuse tootmine (hõlmab ettevõtjaid ja äriüksusi Eesti Energia Narva Elektrijaamad AS, Taastuvenergia, Iru Elektrijaam, Kohtla-Järve Soojus AS, Energiakaubandus, Solidus Oy, AS Narva Soojusvõrk, OÜ Aulepa Tuulepargid, Eesti Energia Tabasalu Koostootmisjaam OÜ);
- kütused (hõlmab ettevõtjaid ja äriüksusi Eesti Energia Kaevandused kontsern, Eesti Energia Õlitööstus AS, Eesti Energia Tehnoloogiatööstus kontsern, Oil Shale Energy of Jordan, Enefit Outotec Technology OÜ).

Lisaks on eraldi esitatud kesksed teenistused, mis hõlmavad kontserni juhtimist ja muid toetavaid teenuseid, aga ei moodusta omaette ärisegmenti.

Jaeäri tegeleb elektrienergia, võrguteenuste, telekommunikatsiooniteenuste, elektritööde ning muude lisateenuste pakkumisega lõppklientidele. Elektrienergiat müüakse nii Eestis, Lätis kui ka Leedus.

Elektri ja soojuse tootmise ärivaldkonna ülesandeks on elektrienergia ja soojuse tootmine erinevates elektri- ja koostootmisjaamades ning energiakaubandus hulgiturul nii Eestis kui ka väljaspool Eestit.

Kütuste ärivaldkond tegeleb põlevkivi kaevandamise ja väärtustamisega, põlevkivist vedelkütuste tootmisega ning energeetikaseadmete tootmise ja müügiga.

Aruande kasutajate vajadustest lähtuvalt on avaldatud lisainformatsioon kahe reguleeritud äritegevuse kohta - Jaotusvõrk jaeäris ning Kaevandused kütuste ärivaldkonnas. Kumbki neist äritegevustest ei moodusta juhtimisstruktuuris omaette ärisegmenti.

Käesolevas aastaaruandes on elektri ülekande valdkond loetud lõpetatavaks tegevusvaldkonnaks, kuna Eesti Energia AS müüs jaanuaris 2010 100% osaluse Elering OÜs, mis moodustas elektri ülekande valdkonna, Vabariigi Valitsusele (lisa 35). Seetõttu ei ole elektri ülekannet segmendiaruandes eraldi ärivaldkonnana kajastatud ning vastavalt on korrigeeritud ka võrdlusandmeid.

Äritulud ja -kulud on jaotatud segmentidele eri äriüksuste poolt koostatud sisearvete alusel. Kasutatud sisehinnad on kinnitanud Konkurentsiamet või lepitakse kokku vastavalt turutingimustele.
Elektrituruseaduse kohaselt kuuluvad Konkurentsiameti poolt kooskõlastamisele

- Narva Elektrijaamadele soojus- ja elektrienergia tootmiseks müüdava põlevkivi piirhind;
- Narva Elektrijaamadest suletud turuosale müüdava elektrienergia hinna piirmäärad;
- müügikohustuse täitmiseks müüdava elektrienergia kaalutud keskmise hinna piirmäär;
- võrgutasud.

Hindade kooskõlastamiseks on Konkurentsiamet kehtestanud hindade arvutamise metoodikad. Kõikide eespool nimetatud hindade kooskõlastamisel arvestab Konkurentsiamet kuludega, mis võimaldavad ettevõtetel täita õigusaktidest ja tegevusloa tingimustest tulenevaid kohustusi ning tagavad põhjendatud tulukuse investeeritud kapitalilt. Konkurentsiamet loeb investeeritud kapitaliks üldjuhul ettevõtte aasta keskmist põhivarade jääkväärtust, millele on lisatud 5% kontsernivälisest müügitulust. Põhjendatud tulukuse määraks on ettevõtte kaalutud keskmine kapitali hind (WACC).

Segmenti kuuluvate ettevõtjate ja äriüksuste vahelistest tehingutest tulenevad sisekäibed, realiseerimata kasumid/kahjumid ning omavahelised nõuded ja kohustused on elimineeritud.

Ärisegmente ei ole segmendiaruandluse tarbeks summeeritud.

5. SEGMENDIARUANDLUS, JÄRG

ANDMED ÄRISEGMENTIDE KOHTA 31. MÄRTSIL 2010 LÕPPENUD MAJANDUSAASTAL

miljonites kroonides	Jaeäri		Elektri ja soojuse	Kütused		Kesksed	Elimineerimised	Kokku
	Kokku	*sh Jaotusvõrk*	tootmine	Kokku	*sh Kaevandused*	teenistused		
Müügitulu kokku (lisa 26)	6 832,5	*2 789,7*	6 687,1	3 304,6	*2 479,9*	206,0	-6 426,3	10 603,9
Segmentidevaheline müük	-339,9	*-53,9*	-3 955,2	-1 946,1	*-2 054,3*	-185,1	6 426,3	-
Müügitulu kontsernivälistelt klientidelt (lisa 26)	6 492,6	*2 735,8*	2 731,9	1 358,5	*425,6*	20,9	-	10 603,9
sh elektrienergia eksport	*275,8*	-	*1 541,7*	-	-	-	-	*1 817,5*
elektrienergia müük Eestis	*3 251,1*	-	*462,1*	*0,4*	*0,1*	*0,7*	-	*3 714,3*
võrguteenuste müük	*2 601,9*	*2 601,9*	*9,6*	-	-	-	-	*2 611,5*
soojusenergia müük	-	-	*674,1*	-	-	*0,1*	-	*674,2*
põlevkivi müük	-	-	-	*388,9*	*388,9*	-	-	*388,9*
põlevkiviõli müük	-	-	-	*699,8*	-	-	-	*699,8*
muude kaupade ja teenuste müük	*363,8*	*133,9*	*44,4*	*269,4*	*36,6*	*20,1*	-	*697,7*
Põhivara kulum ja amortisatsioon (lisa 6, 8 ja 33)	-546,6	*-504,5*	-584,0	-326,3	*-286,8*	-26,0	2,0	-1 480,9
Arvestatud põhivara väärtuse langus (lisa 6 ja 33)	-	-	-198,1	-	-	-	-	-198,1
Eraldiste moodustamine ja ümberhindamine (lisa 25)	-0,9	*-0,9*	-84,3	10,7	*10,5*	-1,9	-	-76,4
Ärikasum	622,2	*532,1*	1 051,7	490,6	*264,9*	499,6	-618,5	2 045,6
Intressitulud (lisa 31)	13,1	-	30,1	12,2	-	550,3	-421,2	184,5
Intressikulud (lisa 31)	-238,6	*-219,3*	-114,2	-39,0	*-34,2*	-306,8	481,0	-217,6
Kasum kapitaliosaluse meetodil investeeringutelt sidusettevõtjatesse (lisa 9)	-	-	8,2	13,2	*13,2*	-	-	21,4
Tulumaks (lisa 32)	-11,1	-	-198,3	-21,8	*-21,8*	-	-	-231,2
Kokku varad	**10 995,6**	***10 106,1***	**8 109,9**	**3 249,5**	***1 836,3***	**21 407,2**	**-15 061,9**	**28 700,3**
sh investeeringud sidusettevõtjatesse (lisa 9)	-	-	*147,8*	*33,9*	*33,9*	-	-	*181,7*
sh materiaalne ja immateriaalne põhivara	*9 880,6*	*9 708,8*	*6 787,8*	*1 954,7*	*1 191,2*	*491,7*	*51,6*	*19 166,4*
Investeeringud põhivarasse (lisa 6 ja 8)	1 003,5	*979,7*	1 174,3	770,5	*290,8*	113,9	44,8	3 107,0
Kokku kohustused	**7 136,5**	***6 616,3***	**2 841,3**	**1 284,9**	***883,1***	**6 180,3**	**-7 368,4**	**10 074,6**
Töötajate keskmine arv (lisa 29)	**1 568**	***784***	**1 660**	**4 131**	***3 132***	**254**	**-**	**7 613**

5. SEGMENDIARUANDLUS, JÄRG

ANDMED ÄRISEGMENTIDE KOHTA 31. MÄRTSIL 2009 LÕPPENUD MAJANDUSAASTAL

miljonites kroonides	Jaeäri		Elektri ja soojuse	Kütused		Kesksed	Elimineerimised	Kokku
	Kokku	*sh Jaotusvõrk*	tootmine	Kokku	*sh Kaevandused*	teenistused		
Müügitulu kokku (lisa 26)	6 492,1	*2 656,0*	6 648,2	3 314,3	*2 533,1*	161,2	-6 203,3	10 412,5
Segmentidevaheline müük	-279,2	*-49,7*	-3 768,5	-2 019,4	*-2 087,6*	-136,2	6 203,3	-
Müügitulu kontsernivälistelt klientidelt (lisa 26)	6 212,9	*2 606,3*	2 879,7	1 294,9	*445,5*	25,0	-	10 412,5
sh elektrienergia eksport	*125,5*	-	*1 617,4*	-	-	-	-	*1 742,9*
elektrienergia müük Eestis	*3 245,8*	-	*282,8*	*0,2*	*0,1*	*0,8*	-	*3 529,6*
võrguteenuste müük	*2 482,9*	*2 482,9*	*9,6*	-	-	-	-	*2 492,5*
soojusenergia müük	-	-	*892,6*	-	-	-	-	*892,6*
põlevkivi müük	-	-	-	*382,6*	*382,6*	-	-	*382,6*
põlevkiviõli müük	-	-	-	*553,4*	-	-	-	*553,4*
muude kaupade ja teenuste müük	*358,7*	*123,4*	*77,3*	*358,7*	*62,8*	*24,2*	-	*818,9*
Põhivara kulum ja amortisatsioon (lisa 6, 8 ja 33)	-515,3	*-476,1*	-548,8	-286,5	*-258,1*	-19,6	0,5	-1 369,7
Arvestatud põhivara väärtuse langus (lisa 6 ja 33)	-	-	-129,3	-	-	-	-	-129,3
Eraldiste moodustamine ja ümberhindamine (lisa 25)	-0,1	*-0,1*	-334,0	-26,0	*-26,3*	-1,0	-	-361,1
Ärikasum	458,8	*401,2*	615,9	238,7	*60,1*	-70,0	-33,4	1 210,0
Intressitulud (lisa 31)	9,8	-	25,4	5,9	-	530,5	-336,8	234,8
Intressikulud (lisa 31)	-211,4	*-193,2*	-83,5	-34,5	*-28,5*	-296,1	336,8	-288,7
Kasum kapitaliosaluse meetodil investeeringutelt sidusettevõtjatesse (lisa 9)	-	-	7,6	19,6	*19,6*	-	-	27,2
Tulumaks (lisa 32)	-2,0	-	-128,1	-37,4	*-37,4*	-	-	-167,5
Kokku varad	**10 373,2**	***9 575,1***	**8 795,1**	**3 082,2**	***1 744,8***	**20 121,2**	**-19 427,8**	**22 943,9**
sh investeeringud sidusettevõtjatesse (lisa 9)	-	-	*139,6*	*39,0*	*39,0*	-	-	*178,6*
sh materiaalne ja immateriaalne põhivara	*9 429,0*	*9 234,0*	*6 383,3*	*1 516,4*	*1 232,1*	*464,9*	*-1,7*	*17 791,9*
Investeeringud põhivarasse (lisa 6 ja 8)	1 659,6	*1 591,6*	776,0	501,2	*362,4*	112,9	-88,1	2 961,6
Kokku kohustused	**6 779,5**	***6 398,1***	**3 152,7**	**1 135,7**	***913,6***	**6 039,9**	**-7 505,1**	**9 602,7**
Töötajate keskmine arv (lisa 29)	**1 766**	***908***	**1 855**	**4 404**	***3 353***	**196**	**-**	**8 221**

5. SEGMENDIARUANDLUS, JÄRG

Müügitulu elimineerimised on seotud segmentidevaheliste tehingutega, millest peamise osa moodustavad põlevkivi müük kütustelt elektri ja soojuse tootmisele summas 1718,1 mln kr (2008/09: 1809,3 mln kr) ning elektri müük elektri ja soojuse tootmiselt jaeärile summas 3829,5 mln kr (2008/09: 3651,8 mln kr).

Emaettevõtja juhatusele esitatavates aruannetes on segmentide varade summade arvestamisel kasutatud samu arvestuspõhimõtteid nagu konsolideeritud aruannete koostamisel. Segmendi varad hõlmavad varasid, mida segment oma äritegevuses kasutab, segmendi kohustused kohustusi, mis on tekkinud segmendi äritegevusest või finantseerimisest ning segmendi äritulud ja -kulud kõiki tulusid ja kulusid, mis on tekkinud segmendi äritegevuse käigus.

ÄRISEGMENTIDE VARADE SUMMA VÕRDLUS KONSOLIDEERITUD VARADE SUMMAGA

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Segmentide varade summa kokku	22 355,0	22 250,5
Kesksete teenistuste varade summa	21 407,2	20 121,2
Elimineerimised:		
Tütarettevõtjate aktsiate ja osade bilansiline väärtus*	-7 736,4	-9 836,4
Segmentidevahelised nõuded ja nõuded lõpetatava tegevusvaldkonna vastu	-7 352,1	-9 575,0
Realiseerimata kasumid/kahjumid ja muud elimineerimised	26,6	-16,4
Kokku elimineerimised	**-15 061,9**	**-19 427,8**
Kokku jätkuvate tegevusvaldkondade varad	**28 700,3**	**22 943,9**
Lõpetatava tegevusvaldkonna vara (lisa 35)	-	5 254,3
Kokku varade summa konsolideeritud finantsseisundi aruandes	**28 700,3**	**28 198,2**

* kajastatud kesksete teenistuste varana

ÄRISEGMENTIDE KOHUSTUSTE SUMMA VÕRDLUS KONSOLIDEERITUD KOHUSTUSTE SUMMAGA

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Segmentide kohustuste summa kokku	11 262,7	11 067,9
Kesksete teenistuste kohustuste summa	6 180,3	6 039,9
Elimineerimised:		
Segmentidevahelised kohustused ja kohustused lõpetatava tegevusvaldkonna ees	-7 368,4	-7 505,1
Kokku elimineerimised	**-7 368,4**	**-7 505,1**
Kokku jätkuvate tegevusvaldkondade kohustused	**10 074,6**	**9 602,7**
Lõpetatava tegevusvaldkonna kohustused (lisa 35)	-	442,7
Kokku kohustuste summa konsolideeritud finantsseisundi aruandes	**10 074,6**	**10 045,4**

ÄRISEGMENTIDE ÄRIKASUMITE SUMMA VÕRDLUS KONSOLIDEERITUD ÄRIKASUMI SUMMAGA

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Segmentide ärikasumite summa kokku	2 164,5	1 313,7
Kesksete teenistuste ärikasumi summa	499,6	-70,0
Elimineerimised:		
Kesksete teenistuste kasum Eleringi osaluse müügist	-600,0	-
Segmentidevahelistest põhivara müükidest tekkinud kasumid/kahjumid	-10,4	-38,1
Muud elimineerimised	-8,1	4,7
Kokku ärikasumi summa konsolideeritud kasumiaruandes	**2 045,6**	**1 210,0**

Täiendav informatsioon müüdud kaupade ja teenuste liikide kohta on avalikustatud lisas 26.

5. SEGMENDIARUANDLUS, JÄRG

Kontserni äritegevus toimub valdavalt Eestis, kuid elektrienergiat ning mõningaid muid kaupu ja teenuseid müüakse ka väljapoole Eestit. Kontserni äritegevuse peamised geograafilised piirkonnad on Eesti, Põhjamaad ja Läti.

KONTSERNIVÄLINE MÜÜGITULU KLIENTIDE ASUKOHA JÄRGI

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	**2008/09**
Eesti	8 289,6	8 207,7
Põhjamaad	1 059,8	1 485,8
Läti	677,5	478,2
Muud riigid	577,0	240,8
Kokku kontserniväline müügitulu (lisa 26)	**10 603,9**	**10 412,5**

PÕHIVARADE JAOTUS VARADE ASUKOHA JÄRGI*

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	**2009**
Eesti	19 165,1	23 005,4
Põhjamaad	1,1	1,4
Läti	-	0,2
Muud riigid	0,2	0,2
Kokku põhivarad (lisa 6 ja 8)	**19 166,4**	**23 007,2**

* välja arvatud finantsvarad ja investeeringud sidusettevõtjatesse

Kontsernil ei olnud aruandeperioodil ega võrreldaval perioodil kliente, kellega sõlmitud tehingutelt teenitav tulu oleks moodustanud 10% või rohkem kontserni tuludest.

6. MATERIAALNE PÕHIVARA

miljonites kroonides	Maa	Hooned	Rajatised	Masinad ja seadmed	Muud	Kokku
MATERIAALNE PÕHIVARA SEISUGA 31. MÄRTS 2008						
Soetusmaksumus	182,1	2 511,2	14 245,3	18 471,9	70,2	35 480,7
Akumuleeritud kulum	-	-1 238,6	-5 906,0	-8 156,1	-56,9	-15 357,6
Jääkmaksumus	182,1	1 272,6	8 339,3	10 315,8	13,3	20 123,1
Lõpetamata ehitus	-	21,4	476,9	287,4	-	785,7
Ettemaksed	4,8	1,8	6,3	219,2	-	232,1
Kokku materiaalne põhivara seisuga 31. märts 2008 (lisa 4 ja 5)	**186,9**	**1 295,8**	**8 822,5**	**10 822,4**	**13,3**	**21 140,9**
PERIOODIL 1. APRILL 2008 – 31. MÄRTS 2009 TOIMUNUD LIIKUMISED						
Investeeringud põhivara soetusse kokku	90,3	86,0	1 228,4	2 071,6	9,8	3 486,1
sh investeeringud jätkuvates tegevusvaldkondades (lisa 5)	*88,4*	*75,7*	*1 123,3*	*1 616,5*	*9,3*	*2 913,2*
Arvestatud kulum	-	-72,0	-485,4	-1 094,7	-6,8	-1 658,9
sh jätkuvate tegevusvaldkondade kulum (lisa 4, 5 ja 33)	-	*-64,6*	*-338,9*	*-949,4*	*-6,7*	*-1 359,6*
Arvestatud väärtuse langus (lisa 5 ja 33)	-	-	-126,2	-3,1	-	-129,3
Müüdud põhivara jääkväärtuses	-1,6	-0,6	-	-3,7	-	-5,9
Ümberklassifitseeritud vara jääkväärtuses	-	-	-0,3	0,3	-	-
Kokku perioodil 1. aprill 2008 – 31. märts 2009 toimunud liikumised	**88,7**	**13,4**	**616,5**	**970,4**	**3,0**	**1 692,0**
MATERIAALNE PÕHIVARA SEISUGA 31. MÄRTS 2009						
Soetusmaksumus	273,6	2 597,7	15 253,8	19 722,1	78,4	37 925,6
Akumuleeritud kulum	-	-1 294,9	-6 316,8	-9 023,0	-62,1	-16 696,8
Jääkmaksumus	273,6	1 302,8	8 937,0	10 699,1	16,3	21 228,8
Lõpetamata ehitus	-	6,3	471,0	899,1	-	1 376,4
Ettemaksed	2,0	0,1	31,0	194,6	-	227,7
Kokku materiaalne põhivara seisuga 31. märts 2009 (lisa 4 ja 5)	**275,6**	**1 309,2**	**9 439,0**	**11 792,8**	**16,3**	**22 832,9**

6. MATERIAALNE PÕHIVARA, JÄRG

miljonites kroonides	Maa	Hooned	Rajatised	Masinad ja seadmed	Muud	Kokku
PERIOODIL 1. APRILL 2009 – 31. MÄRTS 2010 TOIMUNUD LIIKUMISED						
Investeeringud põhivara soetusse kokku	437,5	48,5	721,0	2 121,2	2,2	3 330,4
sh investeeringud jätkuvates tegevusvaldkondades (lisa 5)	*433,7*	*36,6*	*656,8*	*1 859,3*	*1,9*	*2 988,3*
Aktsiakapitali vähendamisel üle antud vara jääkväärtuses (lisa 19)	-0,2	-1,9	-	-	-	-2,1
Arvestatud kulum	-	-70,1	-435,5	-1 081,2	-6,6	-1 593,4
sh jätkuvate tegevusvaldkondade kulum (lisa 5 ja 33)	-	*-67,1*	*-373,4*	*-1 021,4*	*-6,5*	*-1 468,4*
Arvestatud väärtuse langus (lisa 5 ja 33)	-	-22,7	-36,7	-138,7	-	-198,1
Müüdud põhivara jääkväärtuses	-0,3	-2,1	-	-11,4	-	-13,8
Moodustatud demontaažikulude eraldis (lisa 25)	-	-	1,9	16,9	-	18,8
Üle antud vara lõpetatava tegevusvaldkonna võõrandamisel (lisa 35)	-59,1	-209,7	-2 835,8	-2 363,9	-0,7	-5 469,2
Ümberklassifitseeritud vara jääkväärtuses (lisa 8)	-	-5,5	5,5	-	-	-
Kokku perioodil 1. aprill 2009 – 31. märts 2010 toimunud liikumised	**377,9**	**-263,5**	**-2 579,6**	**-1 457,1**	**-5,1**	**-3 927,4**
Materiaalne põhivara seisuga 31. märts 2010						
Soetusmaksumus	653,4	2 340,0	10 989,7	18 089,5	76,9	32 149,5
Akumuleeritud kulum	-	-1 304,9	-4 448,6	-8 785,8	-65,7	-14 605,0
Jääkmaksumus	653,4	1 035,1	6 541,1	9 303,7	11,2	17 544,5
Lõpetamata ehitus	-	10,6	278,3	645,0	-	933,9
Ettemaksed	0,1	-	40,0	387,0	-	427,1
Kokku materiaalne põhivara seisuga 31. märts 2010 (lisa 4 ja 5)	**653,5**	**1 045,7**	**6 859,4**	**10 335,7**	**11,2**	**18 905,5**

2009/10. majandusaastal viidi läbi Iru Elektrijaama ning Balti Elektrijaama 9., 10. ja 12. ploki väärtuse test. Testi tulemusena hinnati Iru Elektrijaama varasid alla 135,8 mln kr ja Balti Elektrijaama 9., 10. ja 12. ploki varasid 62,3 mln kr ulatuses. Varade kaetava väärtuse leidmiseks kasutati kasutusväärtust. Prognoositavad rahavood diskonteeriti diskontomääraga 11%. Varade väärtuse langus tuleneb varade kasutusvajaduse vähenemisest. 2008/09. majandusaastal hinnati alla uue tuhaärastussüsteemi pilootprojekti lõpetamata ehitus summas 129,3 mln kr, kuna seda ei planeerita sellisel kujul tööle rakendada. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimismääraks oli aruandeaastal 4,5% (lisa 31).

6. MATERIAALNE PÕHIVARA, JÄRG

KASUTUSRENDI TINGIMUSTEL RENDILE ANTUD VARAD

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Soetusmaksumus	98,6	92,9
Akumuleeritud kulum aruandeaasta alguses	-43,0	-39,7
Aruandeaasta kulum	-3,5	-2,8
Jääkväärtus	**52,1**	**50,4**

Rendile antud varasid kasutatakse osaliselt oma äritegevuses ning osaliselt renditulu saamise eesmärgil. Soetusmaksumus ja kulum on arvestatud vastavalt rendile antud vara osale. Rendile antud varadelt saadud tulud on avalikustatud lisas 7.

7. KASUTUSRENT

JÄTKUVAD TEGEVUSVALDKONNAD

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Vara rendi ja hoolduse tulu		
Hooned	24,8	29,1
sh tingimuslik rent	*10,9*	*9,5*
Rajatised	11,5	12,7
Kokku vara rendi ja hoolduse tulu (lisa 26)	**36,3**	**41,8**
Rendikulu		
Hooned	7,5	6,9
Transpordivahendid	23,2	23,0
Muud masinad ja seadmed	20,3	15,3
Kokku rendikulu (lisa 30)	**51,0**	**45,2**

MITTEKATKESTATAVATE KASUTUSRENTIDE TULEVIKU RENDIMAKSETE SUMMA LEPINGUTÄHTAEGADE ALUSEL

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Renditulu		
< 1 aasta	17,3	15,5
1–5 aastat	69,4	74,5
> 5 aasta	309,3	265,5
Kokku renditulu	**396,0**	**355,5**

Mittekatkestatavate rendilepingute alusel on rendile antud masuudimajand ning abiteenistushoone. Rendilepingud lõpevad 2033. ja 2035. aastal.
Kasutusrendilepingud, kus kontsern on rentnik, on valdavalt lühiajalise etteteatamistähtajaga katkestatavad.

8. IMMATERIAALNE VARA

IMMATERIAALNE PÕHIVARA

miljonites kroonides	Firma-väärtus	Tarkvara	Maa-kasutusõigused	Maavarade uuringu ja hindamise varad	Lepingulised õigused	Kokku
IMMATERIAALNE PÕHIVARA SEISUGA 31. MÄRTS 2008						
Soetusmaksumus	39,0	11,4	45,1	14,3	10,9	120,7
Kogunenud amortisatsioon	-	-1,4	-1,4	-	-7,4	-10,2
Jääkmaksumus	39,0	10,0	43,7	14,3	3,5	110,5
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	-	19,6	-	-	-	19,6
Kokku immmateriaalne põhivara seisuga 31. märts 2008 (lisa 5)	**39,0**	**29,6**	**43,7**	**14,3**	**3,5**	**130,1**
PERIOODIL 1. APRILL 2008 – 31. MÄRTS 2009 TOIMUNUD LIIKUMISED						
Investeeringud põhivara soetusse kokku	-	49,3	4,2	0,9	-	54,4
sh investeeringud jätkuvates tegevusvaldkondades (lisa 5)	-	*47,2*	*0,3*	*0,9*	-	*48,4*
Arvestatud amortisatsioon	-	-5,4	-1,3	-	-3,5	-10,2
sh jätkuvate tegevusvaldkondade amortisatsioon (lisa 5 ja 33)	-	*-5,4*	*-1,2*	-	*-3,5*	*-10,1*
Kokku perioodil 1. aprill 2008 – 31. märts 2009 toimunud liikumised	**-**	**43,9**	**2,9**	**0,9**	**-3,5**	**44,2**
Immateriaalne põhivara seisuga 31. märts 2009						
Soetusmaksumus	39,0	22,3	49,3	15,2	-	125,8
Kogunenud amortisatsioon	-	-6,9	-2,7	-	-	-9,6
Jääkmaksumus	39,0	15,4	46,6	15,2	-	116,2
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	-	58,1	-	-	-	58,1
Kokku immmateriaalne põhivara seisuga 31. märts 2009 (lisa 5)	**39,0**	**73,5**	**46,6**	**15,2**	**-**	**174,3**
PERIOODIL 1. APRILL 2009 – 31. MÄRTS 2010 TOIMUNUD LIIKUMISED						
Investeeringud põhivara soetusse kokku	-	124,3	3,2	0,4	2,6	130,5
sh investeeringud jätkuvates tegevusvaldkondades (lisa 5)	-	*115,1*	*0,6*	*0,4*	*2,6*	*118,7*
Arvestatud amortisatsioon (lisa 5 ja 33)	-	-10,9	-1,2	-	-0,5	-12,6
sh jätkuvate tegevusvaldkondade amortisatsioon (lisa 5 ja 33)	-	*-10,8*	*-1,2*	-	*-0,5*	*-12,5*
Üle antud lõpetatava tegevusvaldkonna võõrandamisel (lisa 35)	-	-15,4	-15,9	-	-	-31,3
Kokku perioodil 1. aprill 2009 – 31. märts 2010 toimunud liikumised	**-**	**98,0**	**-13,9**	**0,4**	**2,1**	**86,6**
Immateriaalne põhivara seisuga 31. märts 2010						
Soetusmaksumus	39,0	71,2	36,1	15,6	2,6	164,5
Kogunenud amortisatsioon	-	-17,7	-3,4	-	-0,5	-21,6
Jääkmaksumus	39,0	53,5	32,7	15,6	2,1	142,9
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	-	118,0	-	-	-	118,0
Kokku immmateriaalne põhivara seisuga 31. märts 2010 (lisa 5)	**39,0**	**171,5**	**32,7**	**15,6**	**2,1**	**260,9**

8. IMMATERIAALNE VARA, JÄRG

FIRMAVÄÄRTUS

miljonites kroonides	Kaevandused	Muud	Firmaväärtus kokku
Firmaväärtuse jagunemine raha teenivate üksuste lõikes			
Bilansiline jääkmaksumus 31. märts 2010	38,6	0,4	39,0
Bilansiline jääkmaksumus 31. märts 2009	38,6	0,4	39,0

Varade kaetav väärtus leitakse kasutusväärtuse alusel lähtudes järgmiseks kuni 25 aastaks koostatud rahavoogude prognoosist. Perioodide valikul on lähtutud elektriäris tavapäraselt kasutatavatest investeerimishorisontidest. Rahavoogude prognoosimisel kasutati ajaloolisi andmeid ja Eesti energiabilansi prognoosi. Diskontomäärana on kasutatud kapitali kaalutud keskmist hinda (WACC), mis on määratud lähtudes ettevõtte tegevusalast ja riskiastmest. Testide tulemusena väärtuse langust ei ole tuvastatud.

KASUTUSVÄÄRTUSE LEIDMISEL KASUTATUD PÕHIEELDUSED

	31. märts	
	2010	2009
Kaevandused		
Diskontomäär	7,9%	7,9%

MAAVARADE UURINGU JA HINDAMISE VARAD

Maavarade uuringu ja hindamise varadena on kajastatud kulutused Jordaania Kuningriigis asuva põlevkivimaardla varude uurimiseks. Uurimise õiguse aluseks on 5. novembril 2006 sõlmitud leping Jordaania Kuningriigiga. Varade väärtust kontrollitakse väärtuse testiga. Testide tulemusena väärtuse langust ei ole tuvastatud.

IMMATERIAALNE KÄIBEVARA – KASVUHOONEGAASIDE LUBATUD HEITKOGUSE ÜHIKUD

Immateriaalse käibevarana on kajastatud ostetud kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute soetusmaksumus. 2009/10. majandusaastal soetati 0 tonni (2008/09: 1 149 000 tonni) kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikuid.

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikud aruandeperioodi algul	**403,4**	**-**
Soetatud	-	403,4
Loovutatud riigile kasvuhoonegaaside emissiooni katteks (lisa 25)	-403,4	-
Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikud aruandeperioodi lõpul	**-**	**403,4**

9. INVESTEERINGUD SIDUSETTEVÕTJATESSE

MUUTUSED INVESTEERINGUTES SIDUSETTEVÕTJATESSE

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Raamatupidamisväärtus perioodi algul	**178,6**	**169,3**
Kasum/kahjum kapitaliosaluse meetodil (lisa 33)	21,4	27,2
Sidusettevõtja poolt välja kuulutatud dividendid	-18,3	-17,9
Raamatupidamisväärtus perioodi lõpul (lisa 5)	**181,7**	**178,6**

ANDMED SIDUSETTEVÕTJATE KOHTA

miljonites kroonides

Ettevõtja	Asukoht	Varad 31. märts 2010	Kohustused 31. märts 2010	Äritulud 1. aprill 2009 – 31. märts 2010	Puhaskasum 1. aprill 2009 – 31. märts 2010	Osalus (%) 31. märts 2010
Nordic Energy Link Grupp	Eesti, Soome	1 497,0	1 118,0	291,0	18,8	39,9
Orica Eesti OÜ*	Eesti	144,7	47,8	253,9	37,8	35,0
		1 641,7	**1 165,8**	**544,9**	**56,6**	

miljonites kroonides

Ettevõtja	Asukoht	Varad 31. märts 2009	Kohustused 31. märts 2009	Äritulud 1. aprill 2008 – 31. märts 2009	Puhaskasum 1. aprill 2008 – 31. märts 2009	Osalus (%) 31. märts 2009
Nordic Energy Link Grupp	Eesti, Soome	1 545,1	1 185,0	370,1	12,4	39,9
Orica Eesti OÜ*	Eesti	209,6	98,2	318,1	55,9	35,0
		1 754,7	**1 283,2**	**688,2**	**68,3**	

* Orica Eesti OÜ majandusaasta on 1. oktoobrist kuni 30. septembrini.

10. VARUD

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Tooraine ja materjal ladudes	**182,8**	**218,9**
Lõpetamata toodang		
Ladustatud põlevkivi	268,2	139,2
Paljandustööd karjäärides	39,0	34,1
Muu lõpetamata toodang	16,0	13,9
Kokku lõpetamata toodang	**323,2**	**187,2**
Valmistoodang		
Põlevkiviõli	21,9	48,3
Muu valmistoodang	4,4	2,4
Kokku valmistoodang	**26,3**	**50,7**
Ettemaksed hankijatele	**3,0**	**1,9**
Kokku varud (lisa 4 ja 33)	**535,3**	**458,7**

Aruandeperioodil hinnati ladudes riknenud ja vähekasutatavaid tooraine- ja materjalivarusid alla 13,3 mln kr eest (2008/09: 8,9 mln kr eest).

11. FINANTSINSTRUMENTIDE JAOTUS KATEGOORIATE JÄRGI

miljonites kroonides	Laenud ja nõuded	Finantsvarad õiglases väärtuses muutusega läbi kasumi-aruande	Tuletis-instrumendid, mille suhtes rakendatakse riskimaandamis-arvestust	Kokku
SEISUGA 31. MÄRTS 2010				
Finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes				
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded välja arvatud ettemaksed (lisa 3.1 ja 12)	1 529,9	-	-	1 529,9
Tuletisinstrumendid (lisa 3.1, 3.3, 13 ja 14)	-	8,2	84,1	92,3
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisa 3.1, 3.2 ja 17)	5 959,2	-	-	5 959,2
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisa 3.3 ja 16)	-	16,9	-	16,9
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 3.1, 3.2, 14 ja 18)	1 127,5	-	-	1 127,5
Kokku finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes	**8 616,6**	**25,1**	**84,1**	**8 725,8**
SEISUGA 31. MÄRTS 2009				
Finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes				
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded välja arvatud ettemaksed (lisa 3.1 ja 12)	1 411,9	-	-	1 411,9
Tuletisinstrumendid (lisa 3.1, 3.3, 13 ja 14)	-	7,7	399,5	407,2
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisa 3.1, 3.2 ja 17)	392,7	-	-	392,7
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisa 3.3 ja 16)	-	31,5	-	31,5
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 3.1, 3.2, 14 ja 18)	1 520,5	-	-	1 520,5
Kokku finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes	**3 325,1**	**39,2**	**399,5**	**3 763,8**

11. FINANTSINSTRUMENTIDE JAOTUS KATEGOORIATE JÄRGI, JÄRG

miljonites kroonides	Finantskohustused õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	Tuletis-instrumendid, mille suhtes rakendatakse riskimaandamis-arvestust	Muud finants-kohustused	Kokku
SEISUGA 31. MÄRTS 2010				
Finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes				
Võlakohustused (lisa 3.1, 3.2 ja 22)	-	-	5 672,7	5 672,7
Võlad hankijatele ja muud võlad (lisa 3.1 ja 23)	-	-	1 055,4	1 055,4
Tuletisinstrumendid (lisa 3.1, 3.3 ja 13)	8,0	113,7	-	121,7
Kokku finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes	**8,0**	**113,7**	**6 728,1**	**6 849,8**
SEISUGA 31. MÄRTS 2009				
Finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes				
Võlakohustused (lisa 3.1, 3.2 ja 22)	-	-	5 153,1	5 153,1
Võlad hankijatele ja muud võlad (lisa 3.1 ja 23)	-	-	1 210,0	1 210,0
Tuletisinstrumendid (lisa 3.1, 3.3 ja 13)	11,6	-	-	11,6
Kokku finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes	**11,6**	**-**	**6 363,1**	**6 374,7**

12. NÕUDED OSTJATE VASTU JA MUUD NÕUDED

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Lühiajalised nõuded ostjate vastu ja muud nõuded		
Nõuded ostjate vastu		
Ostjatelt laekumata arved	1 365,2	1 320,5
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded (lisa 4)	-83,2	-113,6
Kokku nõuded ostjate vastu	**1 282, 0**	**1 206,9**
Viitlaekumised		
Arvestuslik nõue valmidusastme meetodil (lisa 14)	48,2	46,9
Arvestuslik nõue elektrienergia eest teatamata, hilinemisega esitatud näitude või prognoosi alusel (lisa 14)	10,9	5,2
Intressinõuded (lisa 14)	26,4	20,3
Muud viitlaekumised (lisa 14)	2,2	-
Kokku viitlaekumised	**87,7**	**72,4**
Ettemaksed	88,0	381,4
Nõuded sidusettevõtjatele (lisa 14)	16,3	35,7
Sihtfinantseerimise nõue (lisa 14 ja 25)	4,3	-
Muud nõuded (lisa 14)	104,0	96,7
Kokku lühiajalised nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	**1 582,3**	**1 793,1**
Pikaajalised nõuded		
Sihtfinantseerimise nõue (lisa 14 ja 25)	35,3	-
Ettemaksed	3,1	5,1
Pikaajalised tagatistasud	0,3	0,2
Kokku pikaajalised nõuded	**38,7**	**5,3**
Kokku nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (lisa 3.1 ja 11)	**1 621,0**	**1,798.4**

Nõuete ja ettemaksete õiglased väärtused ei erine oluliselt nende bilansilisest maksumusest. Nõuete laekumine ja ettemaksete eest saadavate teenuste ja kaupade laekumine ei ole tagatistega kaetud. Valdav osa kontserni nõuetest ja ettemaksetest on Eesti kroonides või eurodes. USA dollarites fikseeritud nõuete summa on avalikustatud lisas 3.1.

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Ostjatelt laekumata arvete analüüs		
Ostjatelt laekumata arved, mille maksetähtaeg ei ole saabunud (lisa 14)	**1 155,7**	**1 074,7**
Ostjatelt laekumata arved, mille maksetähtaeg on saabunud, aga mida ei ole hinnatud ebatõenäoliselt laekuvateks		
maksetähtajast möödunud 1–30 päeva	100,9	105,4
maksetähtajast möödunud 31–60 päeva	17,4	26,4
maksetähtajast möödunud 61–90 päeva	6,5	9,3
Kokku ostjatelt laekumata arved, mille maksetähtaeg on saabunud, aga mida ei ole hinnatud ebatõenäoliselt laekuvateks	**124,8**	**141,1**
Ostjatelt laekumata arved, mis on hinnatud ebatõenäoliselt laekuvateks		
maksetähtajast möödunud 3–6 kuud	9,4	9,7
maksetähtajast möödunud üle 6 kuu	75,3	95,0
Kokku ostjatelt laekumata arved, mis on hinnatud ebatõenäoliselt laekuvateks	**84,7**	**104,7**
Kokku ostjatelt laekumata arved	**1 365,2**	**1 320,5**

Kontserni arvestuspõhimõtete kohaselt hinnatakse kõik nõuded, mille maksetähtajast on möödunud üle 90 päeva, alla täies ulatuses. Üle 90 päeva maksetähtaega ületavate nõuete allahindluse kogusummat korrigeeritakse tuginedes varasemale kogemusele selle kohta, kui palju ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuetest hilisemal perioodil laekub ning kui palju nõuetest, mille maksetähtajast polnud aruandeperioodi lõpu seisuga möödunud üle 90 päeva, jääb hilisemal perioodil laekumata. Samuti võetakse nõuete hindamisel arvesse muid individuaalseid ja erakorralisi mõjusid nagu globaalne majandusolukorra halvenemine. Seisuga 31. märts 2010 vähendati allahindlust summas 1,5 mln kr (31. märts 2009: suurendati 8,9 mln kr).

12. NÕUDED OSTJATE VASTU JA MUUD NÕUDED, JÄRG

MUUTUSED EBATÕENÄOLISELT LAEKUVATES NÕUETES

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded perioodi algul	**-113,6**	**-116,8**
Aruandeperioodil ebatõenäoliselt laekuvateks loetud	-48,6	-55,9
sh jätkuvates tegevusvaldkondades ebatõenäoliselt laekuvateks loetud (lisa 33)	*-47,6*	*-55,9*
Aruandeperioodil laekunud arved	53,9	28,5
sh jätkuvates tegevusvaldkondades laekunud arved (lisa 33)	*53,4*	*28,4*
Lootusetuks tunnistatud arved	24,6	30,6
Üle antud nõuded tütarettevõtja võõrandamisel	0,5	-
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded perioodi lõpul (lisa 4)	**-83,2**	**-113,6**

Ülejäänud nõuete liigid allahinnatud varasid ei sisalda.

TULU VALMIDUSASTME MEETODIL

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Lõpetamata projektid aruandeaasta lõpul		
Lõpetamata projektide müügitulu	156,7	126,4
Esitatud vahearved	-108,9	-79,8
Lõpetamata projektid, mille eest on arved esitamata	48,2	46,9
Lõpetamata projektid, mille eest on ette makstud	-0,4	-0,3
Lõpetamata projektide kulud aruandeaastal kokku	-149,3	-122,5
Lõpetamata projektidelt arvestatud kasum/kahjum	7,4	3,9
Kokku ehitusprojektidelt arvestatud tulu aruandeaastal	237,0	299,5
Kokku ehitusprojektide kulud aruandeaastal	-226,9	-282,2
Kokku ehitusprojektidelt arvestatud kasum	10,1	17,3

Pikaajalised ehitusprojektid on põhiliselt seotud energeetikaseadmete tootmise ning võrguseadmete projekteerimise ja ehitamisega.

13. TULETISINSTRUMENDID

miljonites kroonides	31. märts 2010		31. märts 2009	
	Varad	Kohustused	Varad	Kohustused
Elektrienergia ostu ja müügi *forward*-lepingud – rahavoogude riskimaandamisinstrumendid	77,1	-	154,0	-
Elektrienergia ostu ja müügi *forward*- ja optsiooni-lepingud – kauplemisderivatiivid	-0,4	8,0	0,8	11,6
Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostu ja müügi optsioonilepingud – kauplemisderivatiivid	8,6	-	6,9	-
Vedelkütuste müügi *swap*- ja futuurlepingud – rahavoogude riskimaandamisinstrumendid	7,0	113,7	245,5	-
Kokku tuletisinstrumendid (lisa 3.1, 3.3, 11 ja 14)	**92,3**	**121,7**	**407,2**	**11,6**
sealhulgas pikaajaline osa				
Elektrienergia ostu ja müügi *forward*-lepingud – rahavoogude riskimaandamisinstrumendid	7,5	-	17,9	-
Elektrienergia ostu ja müügi *forward*- ja optsioonilepingud – kauplemisderivatiivid	-	6,7	0,1	11,6
Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostu ja müügi optsioonilepingud – kauplemisderivatiivid	6,1	-	7,0	-
Vedelkütuste müügi *swap*- ja futuurlepingud – rahavoogude riskimaandamisinstrumendid	-	71,0	98,0	-
Kokku pikaajaline osa	13,6	77,7	123,0	11,6
Kokku lühiajaline osa	**78,7**	**44,0**	**284,2**	**-**

13. TULETISINSTRUMENDID, JÄRG

Elektrienergia ostu ja müügi *forward*- ja optsioonilepingud

Elektrienergia ostu ja müügi *forward*- ja optsioonilepingud on sõlmitud eesmärgiga maandada elektrienergia hinna muutumise riski või teenida tulu elektrienergia hinna muutustelt Põhjamaade elektribörsil Nord Pool.

Kõik *forward*-lepingud on sõlmitud kindla koguse elektrienergia müügiks või ostuks igal kauplemistunnil ning nende hind on nomineeritud eurodes. Tehingud, mille eesmärgiks on elektrienergia hinna muutumise riski maandamine, on määratletud rahavoo riskimaandamise instrumentidena, kus maandatavaks alusinstrumendiks on kõrge tõenäosusega prognoositavad elektrienergia müügitehingud Põhjamaade elektribörsil Nord Pool. Riskimaandamise eesmärgil tehtud tehingute õiglase väärtuse muutuse efektiivset osa kajastatakse läbi muu koondkasumi ning arvestatakse kasumiaruandes müügituluna või müügitulu vähendamisena elektrienergia müügitehingute toimumise hetkel või juhul, kui on selgunud, et müügitehingute toimumine mingil perioodil ei ole tõenäoline.

Forward-lepingud, mis on sõlmitud eesmärgiga teenida kasumit elektrihinna muutustelt, on klassifitseeritud kauplemisderivatiividena, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Riskimaandamise eesmärgil sõlmitud elektrienergia ostu ja müügi *forward*-lepingud realiseeruvad aastatel 2010–2012 (31. märts 2009: 2009–2011). Seisuga 31. märts 2010 oli sõlmitud riskimaandamistehinguid 2010. aastaks 381 429 MWh, 2011. aastaks 78 144 MWh ja 2012. aastaks 17 568 MWh ulatuses, (31. märts 2009: 2009. aastaks 343 191 MWh ulatuses).

Optsioonilepingud on klassifitseeritud kauplemisderivatiividena ning neid kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.

Tehingute õiglase väärtuse määramise aluseks on Nord Pooli noteeringud.

MUUTUSED ELEKTRIENERGIA OSTU JA MÜÜGI *FORWARD*- JA OPTSIOONILEPINGUTE OSAS

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Õiglane väärtus aruandeperioodi algul	**143,2**	**8,9**
Õiglase väärtuse muutus, sh	92,9	204,8
kauplemisderivatiivide õiglase väärtuse muutus, mis on kajastatud muu ärituluna või muude tegevuskuludena	9,6	13,9
rahavoogude riskimaandamisinstrumentide õiglase väärtuse muutus, mis on kajastatud läbi muu koondkasumi (lisa 21)	83,3	190,9
Arveldatud rahas (laekunud)	-167,4	-70,5
Õiglane väärtus aruandeperioodi lõpul	**68,7**	**143,2**

Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostu ja müügi optsioonilepingud

Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostu ja müügi optsioonilepingud on sõlmitud koos elektrienergia optsioonilepingutega hinnamuutusest tekkiva kasumi teenimise eesmärgil ja nende õiglase väärtuse muutust kajastatakse kasumiaruandes kasumi või kahjumina. Tehingute õiglase väärtuse määramise aluseks on SEB Futures noteeringud. Tehingute hinnad on noteeritud eurodes.

MUUTUSED KASVUHOONEGAASIDE LUBATUD HEITKOGUSE ÜHIKUTE OSTU JA MÜÜGI OPTSIOONILEPINGUTE OSAS

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Õiglane väärtus aruandeperioodi algul	**6,9**	**-**
Kauplemisderivatiivide õiglase väärtuse muutus, mis on kajastatud muu ärituluna või muude tegevuskuludena	-6,8	2,7
Arveldatud rahas (tasutud)	8,5	4,2
Õiglane väärtus aruandeperioodi lõpul	**8,6**	**6,9**

13. TULETISINSTRUMENDID, JÄRG

Vedelkütuste müügi *swap*- ja futuurlepingud

Vedelkütuste müügi *swap*- ja futuurlepingute eesmärgiks on vedelkütuste hinna muutumise riski maandamine. Tehingud on sõlmitud kindla koguse vedelkütuste müügiks tulevastel perioodidel ning need on määratletud rahavoo riskimaandamise instrumentidena, kus maandatavaks alusinstrumendiks on kõrge tõenäosusega prognoositavad vedelkütuste müügitehingud. Tehingute õiglase väärtuse määramise aluseks on Platt´s European Marcetscani ja Nymexi noteeringud. Tehingute hinnad on noteeritud eurodes.
Riskimaandamise eesmärgil sõlmitud vedelkütuste müügi *swap*-lepingud realiseeruvad aastatel 2010–2012 (31. märts 2009: 2009–2012). Seisuga 31. märts 2010 oli sõlmitud riskimaandamistehinguid 2010. aastaks 45 900 t, 2011. aastaks 61 800 t, 2012. aastaks 44 400 t ulatuses (31. märts 2009: 2009. aastaks 71 100 t, 2010. aastaks 65 400 t, 2011. aastaks 40 800 t, 2012. aastaks 44 400 t ulatuses).

MUUTUSED VEDELKÜTUSTE MÜÜGI *SWAP*- JA FUTUURLEPINGUTE OSAS

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Õiglane väärtus aruandeperioodi algul	**245,5**	**-564,2**
Õiglase väärtuse muutus, sh	-307,7	737,8
kauplemisderivatiivide õiglase väärtuse muutus, mis on kajastatud muu ärituluna või muude tegevuskuludena	0,6	-
rahavoogude riskimaandamisinstrumentide õiglase väärtuse muutus, mis on kajastatud läbi muu koondkasumi (lisa 21)	-308,3	737,8
Arveldatud rahas (-laekunud/+tasutud)	-44,5	71,9
Õiglane väärtus aruandeperioodi lõpul	**-106,7**	**245,5**

14. FINANTSVARADE KREDIIDIKVALITEET

Finantsvarade, mille maksetähtaega pole ületatud ja mida pole alla hinnatud, krediidikvaliteedi hinnangu aluseks on reitinguagentuuride poolt antud krediidireitingud või nende puudumisel klientide ja muude lepingupartnerite varasem krediidikäitumine.

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Nõuded ostjate vastu		
Nõuded uute klientide vastu (arveldatud alla 6 kuu)	14,9	22,1
Nõuded olemasolevate klientide vastu (arveldatud 6 kuud või rohkem), kes viimase 6 kuu jooksul ei ole maksetähtaega ületanud	407,2	489,8
Nõuded olemasolevate klientide vastu (arveldatud 6 kuud või rohkem), kes on viimase 6 kuu jooksul maksetähtaega ületanud	733,6	562,8
Kokku nõuded ostjate vastu (lisa 12)	**1 155,7**	**1 074,7**
Intressinõuded		
Nõuded pankade vastu, mis omavad Moody´s krediidireitingut Baa3	14,2	-
Nõuded pankade vastu, mis omavad Moody´s krediidireitingut Aa3	4,5	0,5
Nõuded pankade vastu, mis omavad Moody´s krediidireitingut Aa2	3,9	-
Nõuded pankade vastu, mis omavad Moody´s krediidireitingut A1	3,8	17,4
Nõuded pankade vastu, mis omavad Moody´s krediidireitingut Aa1	-	2,4
Kokku intressinõuded (lisa 12)	**26,4**	**20,3**

14. FINANTSVARADE KREDIIDIKVALITEET, JÄRG

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Arvelduskontod, deposiidid ja akreditiivid pankades		
Pankades, mis omavad Moody´s krediidireitingut Baa3	2 573,1	-
Pankades, mis omavad Moody´s krediidireitingut Aa3	1 660,8	107,9
Pankades, mis omavad Moody´s krediidireitingut Aa2	1 475,9	-
Pankades, mis omavad Moody´s krediidireitingut A1	1 376,9	1 231,1
Pankades, mis omavad Moody´s krediidireitingut Aa1	-	573,7
Kokku arvelduskontod ja deposiidid pankades (lisa 3.1, 3.2, 11, 17 ja 18)	**7 086,7**	**1 912,7**
Muud nõuded ja viitlaekumised		
Muud nõuded, mis omavad Moody's krediidireitingut A1	100,1	80,4
Nõuded ilma sõltumatu osapoole krediidireitinguta	121,1	104,1
Kokku muud nõuded (lisa 12)	**221,2**	**184,5**
Tuletisinstrumendid		
Positiivse väärtusega tuletisinstrumendid, mis omavad Moody´s krediidireitingut Aa1	-	83,0
Positiivse väärtusega tuletisinstrumendid, mis omavad Moody´s krediidireitingut Aa3	-	52,1
Positiivse väärtusega tuletisinstrumendid, mis omavad Moody´s krediidireitingut A1	92,3	110,4
Positiivse väärtusega tuletisinstrumendid ilma sõltumatu osapoole krediidireitinguta	-	161,7
Kokku tuletisinstrumendid (lisa 3.1, 3.3, 11 ja 13)	**92,3**	**407,2**

Juhatuse hinnangul ei esine muude nõuete ja viitlaekumiste puhul, mille osas puudub sõltumatu osapoole krediidireiting, olulist krediidiriski.

Seisuga 31. märts 2010 ja 31. märts 2009 ei olnud kontsernil olulisi krediidiriskide kontsentratsioone.

15. LUNASTUSTÄHTAJANI HOITAVAD FINANTSVARAD

MUUTUSED LUNASTUSTÄHTAJANI HOITAVATES FINANTSVARADES

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Korrigeeritud soetusmaksumus aruandeperioodi algul		**80,0**
Soetatud	-	-
Lunastatud	-	-81,0
Soetusmaksumuse ja nominaalväärtuse vahe amortisatsioon	-	1,0
Korrigeeritud soetusmaksumus aruandeperioodi lõpul (lisa 3.1, 11 ja 14)	**-**	**-**

Aruandeperioodil ega võrreldaval perioodil ei ole lunastustähtajani hoitavaid finantsvarasid varem kui kolm kuud enne lunastustähtaega müüdud ega ümber liigitatud.

Lunastustähtajani hoitavate finantsvarade õiglased väärtused ei erine oluliselt nende bilansilisest maksumusest.

16. FINANTSVARAD ÕIGLASES VÄÄRTUSES MUUTUSTEGA LÄBI KASUMIARUANDE

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Börsil noteerimata finantsvarad:		
Danske Invest Likviidsusfondi osakud (lisa 3.3 ja 11)	16,9	31,5

MUUTUSED ÕIGLASES VÄÄRTUSES MUUTUSTEGA LÄBI KASUMIARUANDE KAJASTATAVATES FINANTSVARADES

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Õiglane väärtus aruandeperioodi algul	**31,5**	**25,5**
Soetatud	327,0	295,1
Müüdud	-342,6	-290,0
Kasum õiglase väärtuse muutusest	1,0	0,9
Õiglane väärtus aruandeperioodi lõpul (lisa 3.3 ja 11)	**16,9**	**31,5**

Danske Invest Likviidsusfondi osakud on nomineeritud Eesti kroonides. Fondiosakute õiglaseks väärtuseks on loetud fondi netovarade turuväärtuse alusel arvutatud fondiosakute puhasväärtust. Fondiosakute õiglase väärtuse muutus on kasumiaruandes kajastatud finantstuludena.

17. ÜLE 3-KUULISE TÄHTAJAGA DEPOSIIDID PANKADES

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades		
Garantiihoiused pankades	86,1	392,7
Muud üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	5 873,1	-
Kokku üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisa 3.1, 3.2, 11 ja 14)	**5 959,2**	**392,7**

Üle 3-kuuliste tähtajaliste hoiuste efektiivsed intressimäärad olid aruandeaastal vahemikus 0,8-6,9% (2008/09: 4,5-8,1%). Hoiuste tähtajad olid aruandeperioodi jooksul kuni 367 päeva (2008/09: 418 päeva). Hoiuste järelejäänud tähtajad aruandeperioodi lõpu seisuga olid alla 12 kuu. Garantiihoiustega SEB Pangas tagatakse Eesti Energia ASi kohustusi, mis võivad tekkida elektrienergia müügi *forward*-lepingutest ja *spot*-lepingutest elektribörsil Nord Pool. Garantiihoiuste intressimäärad olid vahemikus 0,6–5,1% (2008/09: 3,5–5,1%).
Üle 3-kuulistest tähtajalistest hoiustest oli seisuga 31. märts 2010 4950,0 mln kr nomineeritud Eesti kroonides ning 1009,2 mln kr eurodes (31. märts 2009: 392,7 mln kr nomineeritud eurodes).

18. RAHA JA RAHA EKVIVALENDID

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Sularaha kassades	-	0,1
Sularaha teel	-	0,4
Arvelduskontod pankades	337,3	161,3
Lühiajalised hoiused	782,0	1 358,7
Akreditiivid	8,2	-
Kokku raha ja raha ekvivalendid (lisa 3.1, 3.2, 11 ja 14)	**1 127,5**	**1 520,5**

RAHA JA RAHA EKVIVALENTIDE JAOTUS VALUUTADE JÄRGI

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Eesti kroon	911,6	1 229,3
Euro	150,2	280,8
Läti latt	4,0	8,4
Muud	61,7	2,0
Kokku raha ja raha ekvivalendid (lisa 3.1, 3.2, 11 ja 14)	**1 127,5**	**1 520,5**

Kuni 3-kuuliste tähtajaliste hoiuste efektiivsed intressimäärad olid aruandeaastal vahemikus 0,3–6,7% (2008/09: 0,9–8,1%).

19. AKTSIAKAPITAL, KOHUSTUSLIK RESERVKAPITAL JA JAOTAMATA KASUM

Seisuga 31. märts 2010 oli Eesti Energia ASil registreeritud 73 796 524 aktsiat (31. märts 2009: 73 823 266 aktsiat). Aktsia nimiväärtus on 100 krooni. Kõik seltsi aktsiad kuuluvad Eesti Vabariigile. Nende valitsejaks ja aktsionäri õiguste teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida esindab seltsi aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja kommunikatsiooniminister.

Eesti Energia ASi põhikirjas fikseeritud miinimumaktsiakapital on 2500,0 mln kr ja maksimumkapital 10 000,0 mln kr. Miinimum- ja maksimumkapitali suurust ei ole aruandeperioodil ega võrreldaval perioodil muudetud.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2008. a korraldusele nr 502 vähendati Eesti Energia ASi aktsiakapitali 2,6 mln kr võrra 26 742 aktsia tühistamise teel (lisa 6). Septembris 2009 andis Eesti Energia AS mitterahalise väljamaksena üle kinnistu Tallinnas Telliskivi tänaval Eesti Vabariigile.

Seisuga 31. märts 2010 moodustas kontserni kohustuslik reservkapital 738,2 mln kr (31. märts 2009: 738,2 mln kr). Seisuga 31. märts 2010 on Eesti Energia ASil kohustus kanda täiendavalt kohustuslikku reservkapitali 0 kr (31. märts 2009: 0 kr).

Seisuga 31. märts 2010 oli kontserni vaba omakapital 6416,3 mln kr (31. märts 2009: 5532,3 mln kr).

Kasumi jaotamisel aktsionäridele tuleb maksta tulumaksu (alates 1. jaanuarist 2008 on dividendide tulumaks 21/79). Kogu jaotamata kasumi jaotamisel dividendideks tuleks maksta 1347,4 mln kr (31. märts 2009: 1161,8 mln kr) tulumaksu. Netodividendidena oleks võimalik välja maksta 5068,9 mln kr (31. märts 2009: 4370,5 mln kr).

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 29. aprilli 2010 korraldusele 164 peab Eesti Energia AS pärast 2009/10. aastaaruande kinnitamist aktsionäride üldkoosoleku poolt maksma dividendidena 1708 mln kr. Sellega kaasnev dividendide tulumaks on 454,0 mln kr.

Järgnevas tabelis on esitatud vaba omakapitali, võimaliku dividendisumma ja sellega kaasneva dividendi tulumaksu arvutuse alus:

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Jaotamata kasum (lisa 39)	6 416,3	5 532,3
Vaba omakapital	6 416,3	5 532,3
Tulumaks kogu vaba omakapitali väljamaksmisel	1 347,4	1 161,8
Võimalikud netodividendid	5 068,9	4 370,5

20. DIVIDEND AKTSIA KOHTA

Aruandeaastal maksis Eesti Energia Eesti Vabariigile dividende 1360,0 mln kr, dividend aktsia kohta 18,43 kr (2008/09; 652,0 mln kr, dividend aktsia kohta 8,83 kr).
Juhatus teeb üldkoosolekule ettepaneku 31. märtsil 2010 lõppenud majandusaasta eest välja maksta dividend 23,14 kr aktsia kohta kogusummas 1708 mln kr. Käesolevas aastaaruandes ei ole seda dividendisummat kohustusena kajastatud, sest seisuga 31. märts 2010 ei olnud dividend välja kuulutatud.

21. RISKIMAANDAMISE RESERV

miljonites kroonides	1. aprill – 1. märts	
	2009/10	2008/09
Riskimaandamise reserv perioodi algul	**384,1**	**-546,9**
Rahavoogude riskimaandamisinstrumentide õiglase väärtuse muutus (lisa 13)	-225,0	928,7
Kajastatud müügitulu suurendusena	-187,3	-45,9
Kajastatud müügitulu vähendusena	-	48,2
Riskimaandamise reserv perioodi lõpul	**-28,2**	**384,1**

22. VÕLAKOHUSTUSED

VÕLAKOHUSTUSED KORRIGEERITUD SOETUSMAKSUMUSES

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Lühiajalised võlakohustused		
Pikaajaliste pangalaenude tagasimaksed järgmisel perioodil	54,8	120,3
Kokku lühiajalised võlakohustused	**54,8**	**120,3**
Pikaajalised võlakohustused		
Emiteeritud võlakirjad	4 525,8	4 514,0
Pangalaenud	1 092,1	518,8
Kokku pikaajalised võlakohustused	**5 617,9**	**5 032,8**
Kokku võlakohustused (lisa 3.1, 3.2 ja 11)	**5 672,7**	**5 153,1**

VÕLAKIRJAD

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Võlakirjade nominaalväärtus (lisa 3.1)	4 694,0	4 694,0
Võlakirjade soetusmaksumus	4 478,1	4 478,1
Nominaal- ja soetusmaksumuse vahe, mida amortiseeritakse võlakirjade tähtaja jooksul	47,7	35,9
Võlakirjade bilansiline maksumus	**4 525,8**	**4 514,0**
Võlakirjade turuväärtus noteeritud müügihinna alusel (lisa 3.3)	4 420,3	3 994,2

Pikaajaliste võlakirjade lunastustähtaeg on 2020. aastal. Võlakirjad on nomineeritud eurodes ning on fikseeritud intressimääraga 4,5%. Võlakirjad on noteeritud Londoni börsil.

PIKAAJALISED PANGALAENUD NOMINAALVÄÄRTUSES TAGASIMAKSETÄHTAJA JÄRGI

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
< 1 aasta	54,8	120,3
1–5 aastat	1 011,2	299,6
> 5 aasta	85,5	220,6
Kokku	**1 151,5**	**640,5**

Kõik laenud on nomineeritud eurodes. Seisuga 31. märts 2010 olid kõigi laenude intressimäärad ujuvad, intressimäärad olid vahemikus 1,2–4,3% (31. märts 2009: 2,2–5,4%). Kaalutud keskmine intressimäär ujuva intressiga välja võetud laenudel oli seisuga 31. märts 2010 6 kuu EURibor+1,48% (31. märts 2009: 6 kuu EURibor +0,43%).

Laenude kaalutud keskmine intressimäär oli seisuga 31. märts 2010 2,43% (31. märts 2009: 3,73%). Eesti Energia ASi poolt sõlmitud laenulepingutes on kehtestatud piirmäärad kontserni konsolideeritud finantsnäitajatele. Kontsern ei ole piirmäärasid ületanud.

Seisuga 31. märts 2010 oli kontsernil väljavõtmata laenusid 2164,5 mln kr eest. Otsus European Investment Bank'i väljavõtmata laenu (2127,9 mln kr) väljavõtmise kohta tuleb teha hiljemalt 25. mail 2012. Intressimäära tüüp (ujuv või fikseeritud) otsustatakse laenu võtmisel. Nordea pangaga sõlmitud laenulepingu kohaselt tuleb laen (36,6 mln kr) täies ulatuses välja võtta hiljemalt märtsiks 2011. Vastavalt lepingule on Nordea pangast võetava laenu intressimäär ujuv.

Juhtkonna hinnangul ei erine laenude õiglane väärtus majandusaasta lõpu seisuga oluliselt nende bilansilisest väärtusest, kuna riskimarginaalid ei ole muutunud.

VÕLAKOHUSTUSED INTRESSIMÄÄRADE FIKSEERIMISE PERIOODI JÄRGI

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
< 1 aasta	1 146,9	412,6
1–5 aastat	-	113,2
> 5 aasta	4 525,8	4 627,3
Kokku (lisa 3.1, 3.2 ja 11)	**5 672,7**	**5 153,1**

VÕLAKOHUSTUSTE KAALUTUD KESKMISED EFEKTIIVSED INTRESSIMÄÄRAD

	31. märts	
	2010	2009
Pikaajalised pangalaenud	2,5%	3,8%
Võlakirjad	4,9%	4,9%

Nordea Pangast Kohtla-Järve Soojuse reservkatlamaja ehituseks võetud laenu tagatiseks on seatud hüpoteek summas 81,4 mln kr. Ülejäänud võlakohustused on tagatiseta.

23. VÕLAD HANKIJATELE JA MUUD VÕLAD

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
Võlad hankijatele	906,9	905,6
Maksuvõlad	401,4	500,5
Viitvõlad	387,9	354,5
Võlad sidusettevõtjatele	22,5	26,5
Muud võlad	78,9	179,7
Kokku võlad hankijatele ja muud võlad	**1 797,6**	**1 966,8**
sh lühiajalised võlad hankijatele ja muud võlad	*1 796,4*	*1 965,5*
pikaajalised võlad hankijatele ja muud võlad	*1,2*	*1,3*

Seisuga 31. märts 2010 moodustas lühiajalisest võlast hankijatele 175,2 mln kr (31. märts 2009: 344,3 mln kr) võlg Foster Wheeler Energia Oyle. Vastavalt Eesti Energia Narva Elektrijaamad AS uute plokkide ehitamiseks Foster Wheeler Energia Oyga sõlmitud lepingule kuulus 10% lepingu maksumusest kinnipidamisele kuni plokkide käikuandmiseni. Seoses renoveerimistööde lõpetamise hilinemisega ja lepingutingimuste rikkumisega kinnipeetud summat välja ei makstud ning Foster Wheeler Energia Oy algatas Londoni arbitraažis kommertsvaidluse. Vastavalt vahekohtu otsusele ei kuulu kinnipeetud summast väljamaksmisele 169,1 mln kr, mis kanti aruandeperioodi muudesse ärituludesse (lisa 33 ja 34).

24. TULEVASTE PERIOODIDE TULUD

LIITUMIS- JA MUUD TEENUSTASUD

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Tuluna kajastamata liitumis- ja muud teenustasud perioodi algul	**1 952,1**	**1 705,2**
Laekunud liitumis- ja muud teenustasud	189,2	353,7
sh jätkuvate tegevusvaldkondade laekunud liitumis- ja muud teenustasud	*168,4*	*313,1*
Tuludena kajastatud liitumis- ja muud teenustasud	-122,8	-106,8
sh jätkuvate tegevusvaldkondade tuludena kajastatud liitumis- ja muud teenustasud (lisa 4, 26 ja 33)	*-116,4*	*-100,9*
Üle antud lõpetatava tegevusvaldkonna võõrandamisel	-202,8	-
Tuluna kajastamata liitumis- ja muud teenustasud perioodi lõpul	**1 815,7**	**1 952,1**

SIHTFINANTSEERIMINE

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Sihtfinantseerimise ettemaksed perioodi algul	**10,0**	**12,1**
sh lühiajalised ettemaksed	*3,4*	*4,9*
pikaajalised ettemaksed	*6,6*	*7,2*
Saadud toetused	1,4	34,5
Arvestatud tuludesse	-1,2	-36,6
Sihtfinantseerimise ettemaksed perioodi lõpul	**10,2**	**10,0**
sh lühiajalised ettemaksed	*3,4*	*3,4*
pikaajalised ettemaksed	*6,8*	*6,6*

Valdav osa sihtfinantseerimisest on saadud Ühtekuuluvusfondist (ISPA) ning sellest on rahastatud Balti Elektrijaama tuhavälja nr 2 sulgemistöid.

25. ERALDISED

miljonites kroonides	Algjääk 31. märts 2009	Moodustamine ja ümberhindamine	Arvestatud intressikulu (lisa 31)	Kasutamine	Lõppjääk 31. märts 2010	
					Lühiajaline eraldis	Pikaajaline eraldis
Keskkonnakaitselised eraldised	163,9	98,1	10,5	-13,7	28,9	229,9
Mäetööde lõpetamise eraldised (lisa 30)	120,6	-9,8	9,1	-	-	119,9
Töötajatega seotud eraldised (lisa 29)	72,7	11,9	3,5	-18,5	16,2	53,4
Varade demontaažikulude eraldis (lisa 6)	18,3	18,8	1,4	-	-	38,5
Kasvuhoonegaaside emissiooni eraldis (lisa 8 ja 28)	576,3	-3,0	-	-403,4	169,9	-
Kokku eraldised (lisa 4 ja 33)	**951,8**	**116,0**	**24,5**	**-435,6**	**215,0**	**441,7**

Eraldiste suurenemisest 2009/10. majandusaastal tulenes 108,0 mln kr diskontmäära alanemisest 8%-lt 5,4%-le.

miljonites kroonides	Algjääk 31. märts 2008	Moodustamine ja ümberhindamine (lisa 5)	Arvestatud intressikulu (lisa 31)	Kasutamine	Lõppjääk 31. märts 2009	
					Lühiajaline eraldis	Pikaajaline eraldis
Keskkonnakaitselised eraldised (lisa 30)	300,4	-119,5	18,1	-35,1	32,0	131,9
Mäetööde lõpetamise eraldised (lisa 30)	91,4	21,9	7,3	-	-	120,6
Töötajatega seotud eraldised (lisa 29)	52,1	24,4	3,5	-7,3	27,7	45,0
Varade demontaažikulude eraldis	16,9	-	1,4	-	-	18,3
Kasvuhoonegaaside emissiooni eraldis (lisa 28)	142,0	434,3	-	-	576,3	-
Kokku eraldised (lisa 4 ja 33)	**602,8**	**361,1**	**30,3**	**-42,4**	**636,0**	**315,8**

Keskkonnakaitselised ja mäetööde lõpetamise eraldised on moodustatud:
- kaevandatud maa-alade rekultiveerimiseks;
- pinnase puhastamiseks;
- kaevandamise tegevuse tagajärjel rikutud veevarustuse taastamiseks;
- jäätmeväljade sulgemiseks ja üleliigse vee neutraliseerimiseks;
- asbesti likvideerimiseks elektrijaamades.

50% ASi Kohtla-Järve Soojus tuhavälja tööde ja reostuse likvideerimise projekti kuludest, mis on kajastatud keskkonnakaitseliste eraldistena, kaetakse ISPA vahenditest. Arvestuslik sihtfinantseerimise nõue on finantsseisundi aruandes kajastatud varana (lisa 12).

Pikaajalised keskkonnakaitselised kohustused realiseeruvad Eesti Energia Kaevandustes aastatel 2011–2013, Kohtla-Järve Soojuses 2011–2014 ning Narva Elektrijaamades 2011–2038.

Mäetööde lõpetamisega kaasnevad kohustused realiseeruvad aastatel 2013–2046. Mäetööde lõpetamise eraldistes ei ole arvestatud kulutusi töötajate koondamistasude väljamaksmiseks, kuna töötavate kaevanduste ja karjääride lõppsulgemisplaane pole välja kuulutatud.

Töötajatega seotud eraldised on moodustatud:
- kollektiivlepingutes ning muudes kokkulepetes sätestatud toetuste maksmiseks;
- tervisekahjustuste hüvitamiseks;
- koondamishüvitiste maksmiseks.

Pikaajalised töötajatega seotud eraldised realiseeruvad lepingutes sätestatud tähtaegade jooksul või töötajate järelejäänud eluea jooksul, mille määramise aluseks on võetud Statistikaameti andmed prognoositavate eluigade kohta vastavalt vanusele.

Varade demontaažikulude eraldis on moodustatud Narva Elektrijaamades renoveeritud 8. ja 11. ploki ning tööstusjäätmete prügila tulevase demonteerimisega seotud kulutuste katteks. Varade demontaažikulude nüüdisväärtus on arvestatud põhivara soetusmaksumusse. Valdav osa eraldisest realiseerub hinnanguliselt 26 aasta pärast.

Kasvuhoonegaaside emissioonikulu eraldis on moodustatud juurde ostetavate kasvuhoonegaaside emissiooniõiguste maksumuses. Kasvuhoonegaaside emissiooni katteks vajalike emissiooniõiguste kogusest on maha arvatud riigilt tasuta saadud emissiooniõigused.

Eraldised on diskonteeritud diskontomääraga 5,4% (2008/09: 8%).

26. MÜÜGITULU

Jätkuvad tegevusvaldkonnad

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Tegevusvaldkondade lõikes		
Kaupade müük		
Elektrienergia müük (lisa 5)	5 531,8	5 272,5
Soojusenergia müük (lisa 5)	674,2	892,6
Põlevkiviõli müük (lisa 5)	699,8	553,4
Põlevkivi müük (lisa 5)	388,9	382,6
Energeetikaseadmete müük	222,5	172,0
Muu kaupade müük	45,5	190,1
Kokku kaupade müük	7 562,7	7 463,2
Teenuste müük		
Võrguteenuste müük (lisa 5)	2 611,5	2 492,5
Telekommunikatsiooniteenuste müük	176,1	160,8
Elektrivõrguga liitumise teenustasud (lisa 4, 24 ja 33)	116,4	100,9
Remondi- ja ehitusteenuste ning elektritööde müük	51,7	61,1
Vara rent ja hooldus (lisa 7)	36,3	41,8
Muude teenuste müük	49,2	92,2
Kokku teenuste müük	3 041,2	2 949,3
Kokku müügitulu (lisa 5)	**10 603,9**	**10 412,5**

27. MUUD ÄRITULUD

Jätkuvad tegevusvaldkonnad

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Saadud viivised, trahvid, hüvitised	303,4	36,1
Saastekvootide müük	36,3	-
Kasum materiaalse põhivara müügist	10,9	33,2
Muud äritulud	19,7	25,6
Kokku muud äritulud	**370,3**	**94,9**

Saadud viivised, trahvid ja hüvitised sisaldavad Foster Wheeler Energia Oylt saadud hüvitist summas 147,5 mln kr (lisa 23) ning müügilepingute tingimuste rikkumise eest saadud trahve summas 123,3 mln kr.

28. KAUBAD, TOORE, MATERJAL JA TEENUSED

Jätkuvad tegevusvaldkonnad

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Elektrienergia	1 165,0	679,2
Ülekandeteenused	937,1	979,4
Tehnoloogiline kütus	491,1	670,3
Hooldus- ja remonditööd	407,5	583,1
Loodusvarade ressursimaks	308,7	299,1
Kasvuhoonegaaside emissioonikulu (lisa 25)	-3,0	434,3
Muud kaubad, toore, materjal ja teenused	1 042,6	1 234,1
Kokku kaubad, toore, materjal ja teenused	**4 349,0**	**4 879,5**

29. TÖÖJÕUKULUD

Jätkuvad tegevusvaldkonnad

	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Töötajate arv		
Töötajate arv perioodi algul	8 004	8 373
Töötajate arv perioodi lõpul	7 351	8 004
Keskmine töötajate arv (lisa 5)	7 613	8 221

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Tööjõukulud		
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud	1 457,3	1 502,7
Keskmine töötasu kuus (kroonides)	*15 952*	*15 232*
Muud tasud ja toetused töötajatele	67,6	120,8
Tööjõukuludelt arvestatud maksud	527,7	547,1
Töötajatega seotud eraldiste moodustamine ja ümberhindamine (Lisa 25)	11,9	24,4
Kokku arvestatud tööjõukulud	**2 064,5**	**2 195,0**
sh arvestatud nõukogudele ja juhatustele		
Palgakulu, preemiad, lisatasud	25,5	29,2
Lahkumiskompensatsioonid	-	1,2
Erisoodustused	1,0	1,0
Kokku arvestatud nõukogudele ja juhatustele	26,5	31,4
Kapitaliseeritud oma jõududega ehitatud materiaalse põhivara maksumusse	-132,4	-132,6
Kaetud määtööde peatamise ja keskkonnakaitselistest eraldistest	-5,5	-6,0
Kokku tööjõukulud	**1 926,6**	**2 056,4**

Emaettevõtja juhatuse liikmed valib emaettevõtja nõukogu. Juhatuse liikmed valitakse tähtajaliselt kuni 5 aastaks.

30. MUUD TEGEVUSKULUD

Jätkuvad tegevusvaldkonnad

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Keskkonnakaitselised saastemaksud	286,8	475,1
Mitmesugused bürookulud	89,8	93,6
Rendikulud (lisa 7)	51,0	45,2
Määtööde lõpetamise ja keskkonnakaitseliste eraldiste moodustamine ja vähendamine (lisa 25)	48,7	-97,6
Uurimis- ja arengukulud	25,3	35,6
Muud tegevuskulud	585,2	408,0
Muud tegevuskulud	**1 086,8**	**959,9**

31. NETO FINANTSTULUD (-KULUD)

Jätkuvad tegevusvaldkonnad

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Finantstulud		
Intressitulud		
Intressitulud lõpetatavalt tegevusvaldkonnalt	93,5	113,6
Muud intressitulud	91,0	121,2
Kokku intressitulud (lisa 5)	**184,5**	**234,8**
Kasum valuutakursi muutustest	-	72,3
Muud finantstulud	1,1	0,9
Kokku finantstulud	**185,6**	**308,0**
Finantskulud		
Intressikulud võlakohustustelt		
Intressikulud võlakohustustustelt	-252,9	-258,4
Kapitaliseeritud laenukasutuse kulutused	59,8	-
Kokku intressikulud võlakohustustelt (lisa 33)	**-193,1**	**-258,4**
Intressikulud eraldistelt (lisa 25)	-24,5	-30,3
Kokku intressikulud (lisa 5)	**-217,6**	**-288,7**
Kahjum valuutakursi muutustest	-1,0	-1,0
Muud finantskulud	-1,5	-1,0
Kokku finantskulud	**-220,1**	**-290,7**
Neto finantstulud (-kulud)	**-34,5**	**17,3**

32 TULUMAKSUKULU

Vastavalt kehtivale tulumaksuseadusele maksustatakse Eestis jaotamata kasumist väljamakstavaid dividende.
Alates 1. jaanuarist 2008 kehtib tulumaksumäär 21/79 dividendi netosummast. Tasumisele kuuluvast tulumaksust on võimalik maha arvata teistelt Eestis registreeritud äriühingutelt saadud dividendidelt arvestatud tulumaks, kui dividendide saajale kuulus dividendide maksmise ajal vähemalt 10% (kuni 31. detsembrini 2008 15%) dividendi maksja aktsiatest või osadest.

KESKMINE TEGELIK TULUMAKSUMÄÄR

Jätkuvad tegevusvaldkonnad

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Eesti		
Dividendide netosumma	1 360,0	652,0
Dividendidele rakendatav tulumaksumäär	21/79	21/79
Teoreetiline tulumaks antud tulumaksumääraga	361,5	173,3
Lõpetatavalt tegevusvaldkonnalt saadud dividendide mõju (lisa 35)	-127,6	-
Sidusettevõtjatelt saadud dividendide mõju	-4,8	-5,1
Tegelik tulumaks dividendidelt	229,1	168,2
Keskmine efektiivne tulumaksumäär	13,3%	20,4%
Soome ja Läti tütarettevõtjate tulumaksukulu	2,1	-0,7
Kokku tulumaksukulu (lisa 5)	**231,2**	**167,5**

Seisuga 31. märts 2010 ja 31. märts 2009 ei olnud kontsernil edasilükkunud tulumaksuvara ja -kohustusi.

33. ÄRITEGEVUSEST SAADUD RAHA

Jätkuvad tegevusvaldkonnad

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Kasum enne maksustamist	**2 032,5**	**1 254,5**
Korrigeerimised		
Materiaalse põhivara kulum ja väärtuse langus (lisa 5 ja 6)	1 666,5	1 488,9
Immateriaalse põhivara amortisatsioon (lisa 5 ja 8)	12,5	10,1
Tuludena kajastatud liitumis- ja muud teenustasud (lisa 4, 24 ja 26)	-116,4	-100,9
Kasum materiaalse põhivara müügist	-10,7	-33,2
Põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimise amortisatsioon	-0,7	-0,7
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasumid (lisa 9)	-21,4	-27,2
Kasum muudest mitterahalistest tehingutest (lisa 23)	-169,1	-
Tasumata/laekumata kasum/kahjum tuletisinstrumentidelt	12,8	-18,5
Intressikulu võlakohustustelt (lisa 31)	193,1	258,4
Intressi- ja muud finantstulud	-185,5	-235,8
Korrigeeritud kasum enne maksustamist	**3 413,6**	**2 595,6**
Äritegevusega seotud käibevarade netomuutus		
Kahjum ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest (lisa 12)	-5,8	27,5
Äritegevusega seotud nõuete muutus	-95,0	-193,2
Varude muutus (lisa 10)	-76,6	-42,4
Muu äritegevusega seotud käibevarade netomuutus	693,4	-676,4
Kokku äritegevusega seotud käibevarade netomuutus	**516,0**	**-884,5**
Äritegevusega seotud kohustuste netomuutus		
Eraldiste muutus (lisa 25)	-353,5	349,0
Võlgnevuse muutus hankijatele	232,7	-96,6
Muu äritegevusega seotud kohustuste netomuutus	-132,8	91,8
Kokku äritegevusega seotud kohustuste netomuutus	**-253,6**	**344,2**
Äritegevusest saadud raha	**3 676,0**	**2 055,3**

34. BILANSIVÄLISED VARAD JA TINGIMUSLIKUD NING SIDUVAD TULEVIKUKOHUSTUSED

(a) Bilansivälised varad

Põlevkivi varud
Seisuga 31. märts 2010 on kontserni kaevanduste ja karjääride kaevandamiskõlblikud põlevkivi varud hinnanguliselt kokku 381 mln tonni (31. märts 2009: 396 mln tonni), sh allmaa kaeveväljadel 276 mln tonni (31. märts 2009: 285 mln tonni) ja pealmaa kaeveväljadel 105 mln tonni (31. märts 2009: 111 mln tonni).

Emissiooniõigused
Vabariigi Valitsuse 20. detsembri 2007 määrusega nr 257 kehtestatud jaotuskava kohaselt on Eesti Energia kontserni ettevõtetele aastateks 2008–2012 eraldatud kasvuhoonegaaside lubatud heitkogus 9,2 mln t/aastas (perioodiks 2005–2007 eraldatud kogus oli kokku 46,7 mln tonni).

(b) Tingimuslikud kohustused

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevad kohustused
Maksuhaldur ei ole algatanud ega läbi viinud ettevõtte maksurevisjoni ega üksikjuhtumi kontrolli üheski kontserniettevõttes. Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 6 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv.
Juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata kontsernile olulise täiendava maksusumma.

Tagatised, garantiid ja kohtuvaidlused
Kontserni poolt sõlmitud laenulepingutes on kehtestatud piirmäärad kontserni konsolideeritud finantsnäitajatele. Piirmäärasid ei ole ületatud.

Kontsern on andnud garantii sidusettevõtja ASi Nordic Energy Link pankadega sõlmitud laenulepingutest tulenevate kohustuste garanteerimiseks 39,9% ulatuses juhul, kui pangad nõuavad ASilt Nordic Energy Link lepingutingimuste rikkumisele viidates laenude täielikku tasumist (lisa 3.1). Seisuga 31. märts 2010 oli ASil Nordic Energy Link väljavõetud laenusid summas 1044,8 mln kr (31. märts 2009: 1118,1 mln kr).

29. jaanuaril 2010 langetas Londoni arbitraaž otsuse Foster Wheeler Energia Oy ja Eesti Energia Narva Elektrijaamad ASi vahelise kommertsvaidluse kohta. Arbitraaži otsusega

34. BILANSIVÄLISED VARAD JA TINGIMUSLIKUD NING SIDUVAD TULEVIKUKOHUSTUSED, JÄRG

määrati kindlaks Foster Wheeler Energia Oyle makstav summa (lisa 23), aga ei lahendanud rahalistelt nõuetelt makstava intressi arvutust ning kohtukulude hüvitamist. Kohtuotsusega välja mõistetud summa maksti välja aprillis 2010 koos alates 29. jaanuarist 2010 tasumisele kuulunud intressiga.

(c) Siduvad tulevikukohustused

Euroopa Liidu keskkonnanormide täitmise kohustus
Vastavalt Euroopa Liidu ja Eesti vahelisele liitumislepingule peavad põlevkivikatelde heitmed välisõhku alates 2016. aastast vastama suurtele põletusseadmetele kehtestatud nõuetele. Nimetatud kohustuse täitmine nõuab täiendavate investeeringute tegemist.

Ehituslepingutest tulenevad siduvad tulevikukohustused
Seisuga 31. märts 2010 oli kontsernil põhivara soetamiseks sõlmitud lepingutest tulenevaid kohustusi 4872,0 mln kr eest (31. märts 2009: 1536,2 mln kr).

Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostulepingud
Seisuga 31. märts 2010 oli kontsernil sõlmitud lepinguid kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostuks 2010., 2011. ja 2012. aasta detsembris summas 202,0 mln kr (31. märts 2009: 721,1 mln kr).

35. LÕPETATUD TEGEVUSVALDKOND

Augustis 2009 kiitis Vabariigi Valitsus heaks plaani osta kontsernilt 100% osalus Elering OÜs. Tehing viidi lõpule 27. jaanuaril 2010. Kuni müügini moodustas Elering OÜ äritegevus elektri ülekande segmendi ning on seetõttu kajastatud käesolevas aastaaruandes lõpetatava tegevusvaldkonnana.

LÕPETATAVA TEGEVUSVALDKONNA TULUDE JA KULUDE ANALÜÜS

miljonites kroonides	1. aprill 2009 - 27. jaanuar 2010	1. aprill 2008 - 31. märts 2009
Tulud	920,2	1 267,4
Kulud	-681,5	-994,4
Kasum lõpetatavast tegevusvaldkonnast enne maksustamist	238,7	273,0
Tulumaksukulu	-127,6	-
Kasum müügist	334,7	-
Kasum lõpetatavast tegevusvaldkonnast	**445,8**	**273,0**

miljonites kroonides	27. jaanuar 2010	31. märts 2009
Lõpetatava tegevusvaldkonna varad ja kohustused		
Raha ja raha ekvivalendid	103,1	-
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	316,9	182,1
sh nõuded jätkuvatele tegevusvaldkondadele	-	*143,1*
Materiaalne ja immateriaalne põhivara (lisa 6)	5 500,4	5 215,3
Võlakohustused	-3 010,4	
Võlad hankijatele ja muud võlad	-341,9	-2 467,2
sh võlad jätkuvatele tegevusvaldkondadele	-	*-2 212,9*
Tulevaste perioodide tulud (lisa 24)	-202,8	-188,4
Netovara	2 365,3	2 741,8
Müügihind	2 700,0	
Kasum müügist	334,7	
Raha sissetulek osade müügist:		
Laekunud müügist	2 700,0	
Tütarettevõtja raha ja raha ekvivalendid	-103,1	
Kokku raha sissetulek osade müügist	2 596,9	

36. TAVA- JA LAHUSTUNUD PUHASKASUM AKTSIA KOHTA

Tavapuhaskasumi arvutamiseks aktsia kohta on puhaskasum jagatud kaalutud keskmise emiteeritud aktsiate arvuga. Kuna potentsiaalseid lihtaktsiaid ei ole, on lahustunud puhaskasum kõigil perioodidel võrdne tavapuhaskasumiga.

	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Emaettevõtja omaniku osa kasumist (mln kr)	**2 243,4**	**1 361,9**
sh jätkuvatest tegevusvaldkondadest (mln kr)	*1 797,6*	*1 088,9*
lõpetatavatest tegevusvaldkondadest (mln kr)	*445,8*	*273,0*
Kaalutud keskmine aktsiate arv (mln)	**74**	**74**
Tavapuhaskasum aktsia kohta (kroonides)	**30,40**	**18,45**
sh jätkuvatest tegevusvaldkondadest (kr)	*24,36*	*14,75*
lõpetatavatest tegevusvaldkondadest (kr)	*6,04*	*3,70*
Lahustunud puhaskasum aktsia kohta (kroonides)	**30,40**	**18,45**
sh jätkuvatest tegevusvaldkondadest (kr)	*24,36*	*14,75*
lõpetatavatest tegevusvaldkondadest (kr)	*6,04*	*3,70*

37. TEHINGUD SEOTUD OSAPOOLTEGA

Eesti Energia ASi aktsiad kuuluvad 100% Eesti Vabariigile. Kontserni aruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks sidusettevõtjad, emaettevõtja juhatuse ja nõukogu liikmed ning muud ettevõtjad, kelle üle nimetatud isikutel on oluline mõju.
Samuti on loetud seotud osapoolteks kõik üksused, kus riigil on kontroll või valitsev mõju.

Jätkuvad tegevusvaldkonnad

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Tehingud sidusettevõtjatega		
Kaupade ja teenuste ost	324,1	419,8
Tulu kaupade ja teenuste müügist	62,8	63,9
Tehingud äriühingutega, milles nõukogu ja juhatuse liikmed omavad olulist mõjuvõimu		
Kaupade ja teenuste ost	63,5	1,2

2009/10. majandusaastal võõrandas kontsern Eesti Vabariigile 100% osaluse Elering OÜs (lisa 35). 2008/09. majandusaastal ei teinud kontsern olulise mõjuga üksikuid tehinguid üksustega, kus riigil on valitsev mõju.

Juhatuse ja nõukogu liikmetele makstud tasud on avalikustatud lisas 29. Nõuded sidusettevõtjate vastu on avalikustatud lisas 12 ning võlad sidusettevõtjatele lisas 23. Aruandeperioodil ega võrreldaval perioodil ei ole hinnatud alla nõudeid seotud osapoolte vastu.

Juhatuse liikmetega teenistuslepingu ennetähtaegse lõpetamise korral on teenistuslepingutes ette nähtud kolme kuu hüvitise maksmine.

Elektrienergia ostul-müügil kasutatakse Konkurentsiameti poolt kinnitatud hindu. Ülejäänud tehingud toimuvad turuhinnas, selle puudumisel kasutatakse kokkuleppehindu.

38. ARUANDEPERIOODI LÕPU JÄRGSED SÜNDMUSED

11. mail 2010 allkirjastas kontsern Jordaania valitsusega kontsessioonilepingu, mis annab õiguse kasutada osa Jordaanias asuvatest põlevkivivarudest põlevkiviõli ja elektri tootmiseks.

39. FINANTSINFORMATSIOON EMAETTEVÕTJA KOHTA

Emaettevõtja kohta esitatava finantsinformatsioonina on toodud emaettevõtja eraldiseisvad põhiaruanded, mille avalikustamine on nõutud Eesti raamatupidamise seadusega.
Emaettevõtja põhiaruanded on koostatud kasutades samu arvestuspõhimõtteid, mida on kasutatud konsolideeritud aruannete koostamisel.
Emaettevõtja konsolideerimata aruannetes kajastatakse investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse soetusmaksumuses.

FINANTSSEISUNDI ARUANNE

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
VARAD		
Põhivara		
Materiaalne põhivara	1 037,2	598,3
Immateriaalne põhivara	140,3	78,1
Investeeringud tütarettevõtjatesse	7 801,2	9 901,2
Investeeringud sidusettevõtjatesse	137,3	137,3
Tuletisinstrumendid	13,6	25,0
Nõuded tütarettevõtjatele ja muud nõuded	2 524,9	4 879,3
Kokku põhivara	**11 654,5**	**15 619,2**
Käibevara		
Varud	1,3	0,8
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	5 056,2	4 443,4
Tuletisinstrumendid	72,8	151,6
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	5 959,2	392,7
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	16,9	31,5
Raha ja raha ekvivalendid	792,9	1 382,3
Kokku käibevara	**11 899,3**	**6 402,3**
Kokku varad	**23 553,8**	**22 021,5**

miljonites kroonides	31. märts	
	2010	2009
OMAKAPITAL		
Aktsiakapital	7 379,7	7 382,3
Aažio	4 065,5	4 065,5
Kohustuslik reservkapital	738,2	738,2
Riskimaandamise reserv	77,1	153,4
Jaotamata kasum	4 135,8	2 930,4
Kokku omakapital	**16 396,3**	**15 269,8**
KOHUSTUSED		
Pikaajalised kohustused		
Võlakohustused	5 592,3	5 032,8
Muud võlad	1,3	1,3
Tuletisinstrumendid	6,7	11,6
Tulevaste perioodide tulud	5,2	2,0
Eraldised	11,5	5,5
Kokku pikaajalised kohustused	**5 617,0**	**5 053,2**
Lühiajalised kohustused		
Võlakohustused	54,8	120,3
Võlad hankijatele ja muud võlad	1 480,9	1 577,0
Tuletisinstrumendid	3,8	-
Eraldised	1,0	1,2
Kokku lühiajalised kohustused	**1 540,5**	**1 698,5**
Kokku kohustused	**7 157,5**	**6 751,7**
Kokku kohustused ja omakapital	**23 553,8**	**22 021,5**

39. FINANTSINFORMATSIOON EMAETTEVÕTJA KOHTA, JÄRG

KASUMIARUANNE

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
Müügitulu	6 210,8	5 683,8
Muud äritulud	775,4	55,5
Sihfinantseerimine	0,3	-
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-5 070,5	-5 070,3
Mitmesugused tegevuskulud	-230,9	-213,3
Tööjõukulud	-262,7	-212,2
Põhivara kulum, amortisatsioon ja väärtuse langus	-201,2	-24,2
Muud ärikulud	-235,7	-11,7
ÄRIKASUM	**985,5**	**207,6**
Finantstulud	1 860,5	1 233,3
Finantskulud	-280,9	-287,4
Kokku finantstulud ja -kulud	**1 579,6**	**945,9**
KASUM ENNE TULUMAKSUSTAMIST	**2 565,1**	**1 153,5**
ARUANDEAASTA KASUM	**2 565,1**	**1 153,5**

KOONDKASUMIARUANNE

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
ARUANDEAASTA KASUM	**2 565,1**	**1 153,5**
Muu koondkasum		
Riskimaandamisinstrumentide ümberhindlus	-76,3	145,0
Majandusaasta muu koondkasum	**-76,3**	**145,0**
MAJANDUSAASTA KOONDKASUM KOKKU	**2 488,8**	**1 298,5**

39. FINANTSINFORMATSIOON EMAETTEVÕTJA KOHTA, JÄRG

RAHAVOOGUDE ARUANNE

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST		
Kasum enne maksustamist	**2 565,1**	**1 153,5**
Korrigeerimised		
Materiaalse põhivara kulum	195,4	21,5
Immateriaalse põhivara amortisatsioon	5,8	2,7
Sihtfinantseerimise amortisatsioon	-0,3	-
Kasum/kahjum materiaalse põhivara müügist	-9,5	-21,8
Kasum tütarettevõtja müügist	-600,0	-
Muud kasumid/kahjumid investeeringutelt	-1 360,0	-652,0
Kasum muudest mitterahalistest tehingutest	-12,2	-
Tasumata/laekumata kasum/kahjum tuletisinstrumentidelt	12.8	-18,6
Intressikulu võlakohustustelt	279,0	284,4
Intressitulu	-500,1	-512,1
Korrigeeritud puhaskasum	**576,0**	**257,6**
Äritegevusega seotud käibevarade netomuutus		
Kahjum ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest	14,9	31,1
Äritegevusega seotud nõuete muutus	-75,7	-159,1
Varude muutus	0,7	-0,1
Muu äritegevusega seotud käibevarade netomuutus	267,4	-236,8
Kokku äritegevusega seotud käibevarade netomuutus	**207,3**	**-364,9**
Äritegevusega seotud kohustuste netomuutus		
Eraldiste muutus	5,8	-0,2
Võlgnevuse muutus hankijatele	-19,0	0,9
Muu äritegevusega seotud kohustuste netomuutus	226,4	145,2
Kokku äritegevusega seotud kohustuste netomuutus	**213,2**	**145,9**
Makstud intressid ja laenukulud	**-268,4**	**-275,2**
Saadud intressid	**494,6**	**540,7**
Kokku rahavood äritegevusest	**1 222,7**	**304,1**

miljonites kroonides	1. aprill – 31. märts	
	2009/10	2008/09
RAHAVOOD INVESTEERIMISEST		
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-407,4	-186,6
Laekunud materiaalse põhivara müügist	72,9	58,9
Laekunud kapitalirendi põhiosa maksed	0,6	35,8
Tütarettevõtjatelt saadud dividendid	1 360,0	652,0
Üle 3-kuuliste deposiitide netomuutus	-5 566,5	1 769,5
Tasutud lühiajaliste finantsvarade soetamisel	-327,0	-295,1
Sisse makstud tütarettevõtjate aktsiakapitali	-	-56,6
Laekunud lühiajaliste finantsvarade müügist ja lunastamisest	342,6	371,0
Laekunud tütarettevõtja müügist	2 700,0	-
Raha väljaminek osalise äritegevuse müügist	-	-1,3
Tütarettevõtjale antud pikaajalised laenud	39,0	-
Tütarettevõtjate poolt tagasi makstud laenud	11,1	12,1
Tütarettevõtjatele antud arvelduskrediidi muutus	1 282,3	-1 316,8
Kokku rahavood investeerimisest	**-570,4**	**1 042,9**
RAHAVOOD FINANTSEERIMISEST		
Saadud pangalaenud	625,9	-
Tagasi makstud pangalaenud	-140,8	-120,3
Arvelduskrediidi muutus	-	-2,9
Tütarettevõtjatelt saadud üleöölaenu muutus	-366,8	-18,3
Tütarettevõtjatelt saadud lühiajalised laenud	-	-
Tütarettevõtjatele tagasi makstud lühiajalised laenud	-	-47,0
Makstud dividendid	-1 360,0	-652,0
Kokku rahavood finantseerimisest	**-1 241,7**	**-840,5**
PUHAS RAHAVOOG	**-589,4**	**506,5**
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi algul	1 382,3	875,8
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpul	792,9	1 382,3
Kokku raha ja raha ekvivalentide muutus	**-589,4**	**506,5**

39. FINANTSINFORMATSIOON EMAETTEVÕTJA KOHTA, JÄRG

OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

miljonites kroonides	Aktsiakapital	Ülekurss	Kohustuslik reservkapital	Riski-maandamise reserv	Realiseerimata kursivahed	Jaotamata kasum	Kokku
EMAETTEVÕTJA							
Omakapital seisuga 31. märts 2008	**7 382,3**	**4 065,5**	**727,4**	**8,4**	**-**	**2 439,7**	**14 623,3**
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline maksumus						-9 883,4	-9 883,4
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus kapitaliosaluse meetodil				-555,3	0,2	12 276,9	11 721,8
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31. märts 2008 (lisa 19)				**-546,9**	**0,2**	**4 833,2**	**16 461,7**
Koondkasum							
Majandusaasta koondkasum	-	-	-	145,0	-	1 153,5	1 298,5
Tehingud omanikuga							
Jaotamata kasumi kandmine reservkapitali	-	-	10,8	-	-	-10,8	-
Makstud dividendid	-	-	-	-	-	-652,0	-652,0
Kokku tehingud omanikuga	**-**	**-**	***10,8***	**-**	**-**	***-662,8***	***-652,0***
Omakapital seisuga 31. märts 2009	**7 382,3**	**4 065,5**	**738,2**	**153,4**	**-**	**2 930,4**	**15 269,8**
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline maksumus						-9 901,2	-9 901,2
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus kapitaliosaluse meetodil				230,7	-0,1	12 503,1	12 733,7
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31. märts 2009 (lisa 19)				**384,1**	**-0,1**	**5 532,3**	**18 102,3**

39. FINANTSINFORMATSIOON EMAETTEVÕTJA KOHTA, JÄRG

OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

miljonites kroonides	Aktsiakapital	Ülekurss	Kohustuslik reservkapital	Riski-maandamise reserv	Realiseerimata kursivahed	Jaotamata kasum	Kokku
EMAETTEVÕTJA							
Omakapital seisuga 31. märts 2009	**7 382,3**	**4 065,5**	**738,2**	**153,4**	**-**	**2 930,4**	**15 269,8**
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline maksumus						-9 901,2	-9 901,2
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus kapitaliosaluse meetodil				230,7	-0,1	12 503,1	12 733,7
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31. märts 2009 (lisa 19)				**384,1**	**-0,1**	**5 532,3**	**18 102,3**
Koondkasum							
Majandusaasta koondkasum	-	-	-	-76,3	-	2 565,1	2 488,8
Tehingud omanikuga							
Aktsiakapitali vähendamine (Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2008 korraldus nr 502) (lisa 19)	-2,6	-	-	-	-	0,3	-2,3
Makstud dividendid	-	-	-	-	-	-1 360,0	-1 360,0
Kokku tehingud omanikuga	**-2,6**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-1 359,7**	**-1 362,3**
Omakapital seisuga 31. märts 2010	**7 379,7**	**4 065,5**	**738,2**	**77,1**	**-**	**4 135,8**	**16 396,3**
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline maksumus						-7 801,2	-7 801,2
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus kapitaliosaluse meetodil				-105,3	-	10 081,7	9 976,4
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31. märts 2010 (lisa 19)				**-28,2**	**-**	**6 416,3**	**18 571,5**

Korrigeeritud konsolideerimata jaotamata kasum on vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele summa, millest aktsiaselts võib teha aktsionäridele väljamakseid.

PRICEWATERHOUSECOOPERS

AS PricewaterhouseCoopers
Pärnu mnt. 15
10141 Tallinn

Telefon 614 1800
Faks 614 1900
www.pwc.ee

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Eesti Energia AS-i aktsionärile

Oleme auditeerinud kaasnevat Eesti Energia AS-i ja selle tütarettevõtete (kontsern) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. märts 2010, konsolideeritud kasumiaruannet, konsolideeritud koondkasumiaruannet, konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet ja konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta (1. aprill 2009 kuni 31. märts 2010) kohta, aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid.

Juhatuse kohustused raamatupidamise aastaaruande osas

Juhatuse kohustuseks on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamine ning õige ja õiglane esitamine kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, nõuetega. Selle kohustuse hulka kuulub asjakohase sisekontrollisüsteemi kujundamine ja töös hoidmine, mis tagab raamatupidamise aastaaruande korrektse koostamise ja esitamise ilma pettustest või vigadest tulenevate oluliste väärkajastamisteta; asjakohaste arvestuspõhimõtete valimine ja rakendamine; ning antud tingimustes põhjendatud raamatupidamishinnangute tegemine.

Vandeaudiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada auditi põhjal arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega. Need standardid nõuavad, et me oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime auditi läbi omandamaks põhjendatud kindlustunnet, et raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi.

Audit hõlmab raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnäitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali kogumiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Nende protseduuride hulk ja sisu sõltuvad audiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Asjakohaste auditi protseduuride kavandamiseks võtab audiitor nende riskihinnangute tegemisel arvesse õige ja õiglase raamatupidamise aastaaruande koostamiseks ning esitamiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasuse, juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute põhjendatuse ja raamatupidamise aastaaruande üldise esituslaadi hindamist.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Arvamus

Meie arvates kajastab kaasnev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne olulises osas õigesti ja õiglaselt kontserni finantsseisundit seisuga 31. märts 2010 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Ago Vilu
AS PricewaterhouseCoopers

Laile Kaasik
Vandeaudiitor

20. mai 2010

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

Eesti Energia kontserni jaotamata kasum seisuga 31. märts 2010 oli 6 416 333 109 kr.

Riigivaraseaduse § 77 lg 1 kohaselt kinnitab äriühingu, milles riigil on vähemalt otsustusõigus, poolt makstava dividendisumma Vabariigi Valitsus rahandusministri ettepanekul. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 29. aprilli 2010. aasta korraldusele nr 164 peab Eesti Energia AS maksma 2010. aastal dividendidena 1 708 000 000 kr.

Lähtudes eeltoodust teeb juhatus äriseadustiku § 332 alusel ettepaneku jaotada Eesti Energia kontserni jaotamata kasum seisuga 31. märts 2010 järgmiselt:
1. maksta aktsionärile dividendidena 1 708 000 000 kr;
2. seoses Eesti Energia kontserni jätkuva finantseerimisvajadusega jätta ülejäänud jaotamata kasum summas 4 708 333 109 kr jaotamata.

JUHATUSE JA NÕUKOGU LIIKMETE ALLKIRJAD MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Eesti Energia kontserni 31. märtsil 2010 lõppenud majandusaasta aruanne koosneb tegevusaruandest, konsolideeritud raamatupidamise astaaruandest, audiitori järeldusotsusest ja kasumi jaotamise ettepanekust.
Aktsiaseltsi juhatus on koostanud tegevusaruande, konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande ja kasumi jaotamise ettepaneku.
Aktsiaseltsi nõukogu on majandusaasta aruande läbi vaadanud ja üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

JUHATUS

20.05.2010

Juhatuse esimees

Sandor Liive

Juhatuse liikmed

Margus Kaasik

Harri Mikk

Raine Pajo

Margus Rink

NÕUKOGU

20.05.2010

Nõukogu esimees

Jüri Käo

Nõukogu liikmed

Meelis Atonen

Rein Kilk

Rein Kuusmik

Toomas Luman

Kalle Palling

Janek Parkman

Aivar Reivik

Eesti Energia AS
Laki 24, 12915 Tallinn
tel 715 2222
faks 715 2200
info@energia.ee | www.energia.ee